АЛЪН ПИЙЗ, БАРБАРА ПИЙЗ
ЗАЩО МЪЖЕТЕ НЕ ЧУВАТ, А ЖЕНИТЕ НЕ МОГАТ ДА СЕ ОРИЕНТИРАТ ПО КАРТА ВОЙНАТА ЗА ВДИГНАТИЯ КАПАК НА ТОАЛЕТНАТА ЧИНИЯ

Превод от английски: Корнелия Великова-Дарева, 1999

chitanka.info

ВЪВЕДЕНИЕ

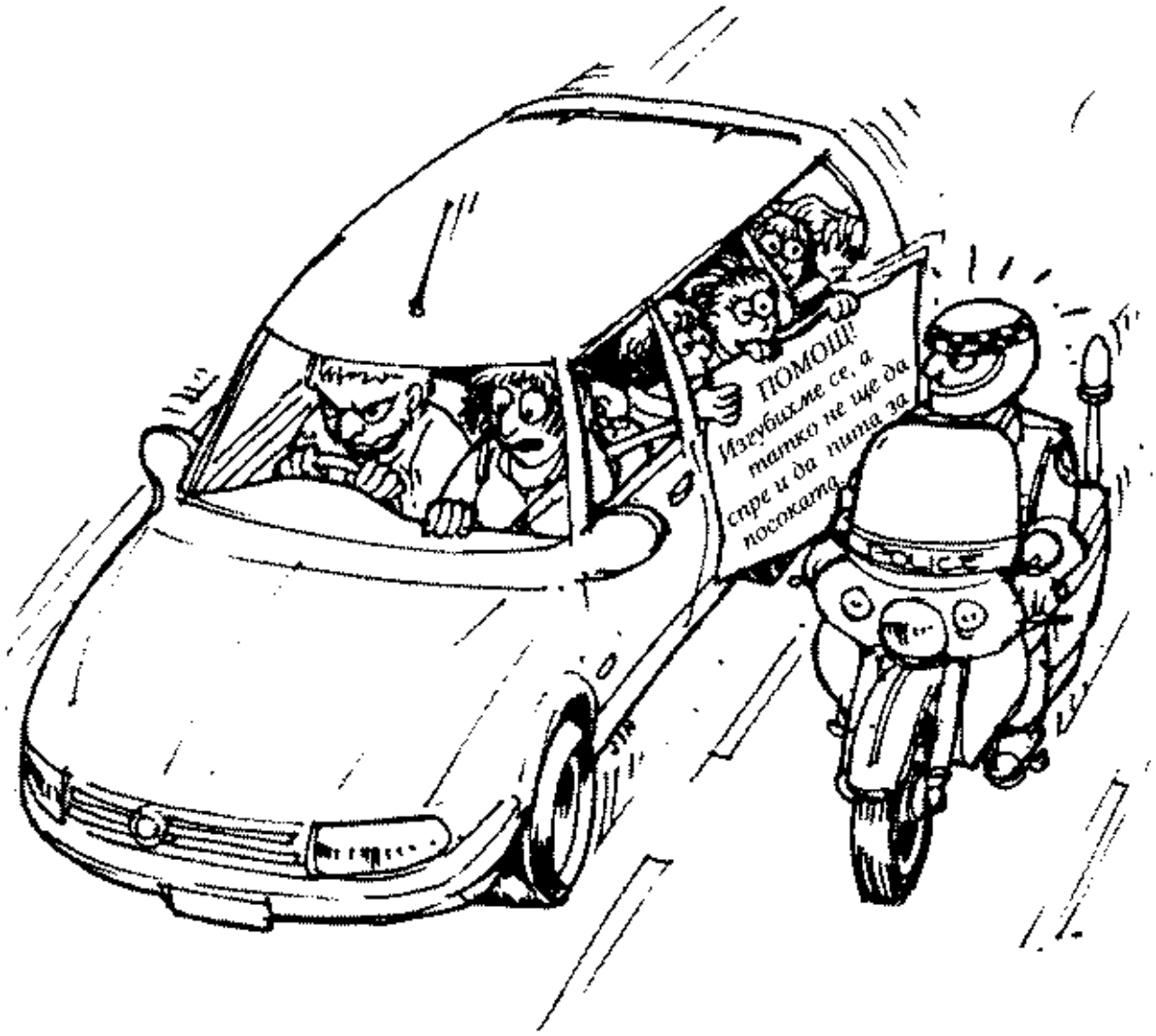

Неделна разходка с кола

В един слънчев неделен следобед Боб и Сю напъхаха трите си подрастващи щерки в колата и цялото семейство потегли към морския бряг за ленива разходка. Боб шофираше, а Сю седеше до него и току се обръщаше назад, за да се включи в оживения разговор на момичетата. На Боб му се струваше, че и четирите говорят сякаш едновременно, а

думите им се сливаха в изморителна и напълно безсмислена звукова лавина. Направо не издържаше повече.

— Не може ли всички да млъкнете за малко, моля! — изрева той.

Настана мъртва тишина.

— Защо? — тихичко се обади Сю.

— Защото се опитвам да шофирам! — отвърна той отчаян.

Жените се спогледаха напълно объркани и смутени.

„Опитва се да шофира ли?“ — недоумяваха те.

Просто не разбираха каква е връзката между техния разговор и неговото шофиране. Той пък не можеше да разбере що за разговор е това — говореха сякаш едновременно, понякога на съвършено различни теми и като че изобщо не се слушаха една друга.

Защо просто не могат да помълчат и да го оставят да се съсредоточи върху шофирането? Бърборенето им вече го разсея веднъж и така изпусна отбивката от магистралата.

Основният проблем, залегнал в тази случка, е следният: мъжете и жените са различни. Не по-добри или по-лоши едни от други — просто различни. Вече от години този факт е добре известен на учените, антрополозите и социобиолозите. Но също така до болка им е ясно и това, че ако заговорят за него публично в този наш крайно „равноправно“ ориентиран свят, обществото по всяка вероятност много бързо ще ги низвергне. Защото нашето общество си е навило на пръста, че мъжете и жените притежават напълно еднакви способности, умения и потенциал — и то точно днес, когато, по ирония на съдбата, науката започва да доказва, че те всъщност са напълно различни.

Но накъде ни води всичко това? Като общество почвата под краката ни е твърде несигурна. И само ако съумеем да осъзнаем разликите между мъжете и жените, най-сетне ще започнем да градим бъдещето си наистина с колективни сили, а не въз основа единствено на индивидуалните ни слабости, както досега. В тази книга се облягаме върху огромния напредък, постигнат напоследък в областта на науката за човешката еволюция, и показваме как извлечените от тези достижения уроци могат да бъдат приложени към взаимоотношенията между мъжете и жените. Заключенията, до които стигаме, могат да ви се сторят спорни. Или противоречиви. На моменти дори крайно смущаващи. Но те несъмнено ще помогнат на всички ни да си обясним и наистина да разберем онези странни неща, които стават между

мъжете и жените. Да можеше само Боб и Сю да бяха прочели всичко това, преди да потеглят на своята неделна разходка с кола…

ЗАЩО НАПИСВАНЕТО НА ТАЗИ КНИГА БЕ ТОЛКОВА ТРУДНО

Написването на тази книга ни отне три години и ни струваше над 400 000 км обиколки. По време на предварителните проучвания прегледахме купища документи, интервюирахме много специалисти и изнасяхме семинари в Австралия, Нова Зеландия, Сингапур, Тайланд, Хонконг, Малайзия, Англия, Шотландия, Ирландия, Италия, Гърция, Германия, Холандия, Испания, Турция, САЩ, Южна Африка, Ботсуана, Зимбабве, Намибия и Ангола.

Една от най-трудните ни задачи беше да накараме обществените и частните организации да коментират събраните факти. Например по-малко от 1% от всички пилоти в търговската авиация са жени. Но когато се опитахме да обсъдим този факт с отговорни служители на различни авиокомпании, те всички посрещнаха с истински ужас предложението ни да изкажат мнение по въпроса, защото се бояха, че ще бъдат обвинени в антифеминизъм и сексизъм[1], тоест „полова пристрастност“. Мнозина ни отказваха с категоричното „без коментар“, а някои организации дори ни заплашваха със съд, ако името им бъде споменато в книгата. По принцип жените на ръководни постове бяха по-склонни да сътрудничат, въпреки че повечето веднага заемаха отбранителна позиция, предполагайки, преди още да са разбрали за какво точно става дума, че проучването ни е опит за атака срещу феминизма. Някои от авторитетните мнения, документирани от нас, получихме от ръководни корпоративни служители и университетски преподаватели „при изключен микрофон“, в полутъмни кабинети, зад залостени врати и при изрично поискани и дадени гаранции, че няма да ги цитираме, нито ще споменаваме имената на ръководените от тях организации. Мнозина изказваха две мнения — едното съобразно модерната крайно „равноправно“ ориентирана обществена настройка, а другото отразяваше истинските им лични убеждения, но то в никакъв случай не биваше да бъде цитирано.

Сигурно тази наша книга ще ви се стори на моменти предизвикателна, друг път дразнещо смущаваща, но сме убедени, че при всички случаи ще ви бъде крайно интересна. Въпреки че в основата й са залегнали необорими научни доказателства, за написването й съзнателно използвахме и разговори от ежедневието, повсеместно разпространени убеждения и редица истински случки, които понякога звучат смешно, друг път предизвикват направо безумен кикот, като целта ни беше да ви е забавно, докато я четете. Написахме я, защото искаме да помогнем на вас, нашите читатели, да научите някои нови неща за вас самите, а също и за противоположния пол, така че взаимното ви общуване и съжителство да стане по-пълноценно, да ви носи повече радост и удовлетворение.

Тази книга е посветена на всички онези мъже и жени, които в един момент от своя живот са си скубали косите от яд посред нощ и напразно са умолявали партньора си: „Но защо не можеш да разбереш?!“ Двойките се провалят и разделят, защото мъжете все още не разбират защо една жена не може да постъпва като мъж, а жените очакват от мъжете си да реагират като тях самите. Тази книга ще ви помогне да разберете не само представителите на противоположния пол, но и самите себе си. А също и да осъзнаете как в резултат на това ново разбиране съвместният ви живот може да стане по-щастлив, по-здравословен и много по-хармоничен.

Барбара и Алън Пийз

---

[1] Сексизъм — понятие от съвременната социология, обозначаващо привързаността към теорията за различните умения и способности на двата пола, като се подчертават предимствата, а следователно и по-големите права на мъжете — Б. прев. ↑

ПЪРВА ГЛАВА
ЕДИН И СЪЩИ ВИД, РАЗЛИЧНИ СВЕТОВЕ

Еволюцията на едно великолепно създание

Мъжете и жените са различни. Не по-добри или по-лоши едните или другите — просто различни. Вероятно единственото общо нещо между тях е това, че принадлежат към един и същи животински вид.

Те живеят в различни светове, според различна ценностна система и съобразно набор от напълно различни правила. Всеки го знае, но наистина малцина, особено сред мъжете, са склонни да го признаят открито. И все пак тази истина съществува неопровержимо. Ето и доказателството. Около 50% от браковете и сериозните безбрачни съжителства в западните страни се разпадат, преди още да могат да бъдат определени като дълготрайни. Мъжете и жените по цял свят — независимо от култура, вероизповедание и цвят на кожата — непрестанно се карат поради различията в мненията, поведението и убежденията си.

НЯКОИ НЕЩА СА НАПЪЛНО ОЧЕВИДНИ

Когато в заведение или на друго обществено място един мъж тръгне към тоалетната, той го прави поради една-единствена причина. Докато жените използват обществените тоалетни като всекидневни или кабинети за психотерапия. Често се случва жени, влезли там напълно непознати, да излязат като най-добри приятелки, сякаш са се познавали цял живот. И това на никого не прави впечатление. В същото време всеки би изгледал с подозрение мъжа, подвикнал: „Ей, Франк, отивам в тоалетната, идваш ли с мен?“

Мъжете завладяват дистанционното на телевизора и непрекъснато прищракват от канал на канал; жените нямат нищо против да гледат рекламните клипове. Когато са стресирани, мъжете пият или нападат чужди държави; жените се тъпчат с шоколад или нападат магазините.

Жените критикуват мъжете за това, че са нечувствителни и негрижовни, че не ги изслушват, не подхождат към тях с топлота и съпричастие, не разговарят, не показват достатъчно обич, че не са беззаветно предани към връзката, че искат по-скоро да правят секс, а не да се любят и че редовно не затварят капака на тоалетната чиния.

Мъжете критикуват жените за това, че не шофират добре, не умеят да разчитат правилно пътеуказателите, обръщат пътните карти наопаки и нямат усет за посоката, че говорят прекалено много и не по същество, че не правят достатъчно често първата стъпка за секс и че редовно затварят капака на тоалетната чиния.

Мъжете сякаш никога не могат да намират нещата си, затова пък компактдисковете им са подредени по строго азбучен ред. Жените винаги могат да открият изчезналата връзка ключове, но не и най-прекия път за там, накъдето са тръгнали. Мъжете си въобразяват, че са най-здравомислещите същества на света. Жените знаят, че това се отнася за тях самите.

Колко мъже са необходими, за да сменят рулото тоалетна хартия? Неизвестно, защото това никога не е ставало.

Мъжете се удивляват как така жената успява още с влизането си в претъпкана с хора стая веднага да направи подходящ коментар за всеки; жените пък не могат да повярват, че мъжете са чак толкова ненаблюдателни. Мъжете винаги се чудят защо жената не може да види припламващата пред очите й червена лампичка на индикатора за маслото върху контролното табло на колата, а на секундата забелязва мръсния чорап, захвърлен в някой тъмен ъгъл на 50 метра разстояние от нея. Жените са удивени как мъжете съумяват безпроблемно да паркират успоредно и на заден ход колата дори в най-тесните пролуки, като използват само огледалото за обратно виждане, но никога не успяват да налучкат женската G-точка.

Ако жената се загуби по време на шофиране, тя просто спира и моли някой да я упъти. Но за мъжа това е белег за слабост. Часове наред той ще обикаля, и ще обикаля наоколо с колата, като си мърмори фрази от рода на: „Открих по-кратък път за натам“, „Вече съм в района“ или „Хей, знам я тази бензиностанция!“

РАЗЛИЧНА ТРУДОВА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ

Мъжете и жените са еволюирали по различен начин, защото така е било необходимо за оцеляването на човешкия вид. Мъжете ловували, жените събирали и подреждали дом. Мъжете защитавали, жените отглеждали и възпитавали. В резултат на това и телата, и мозъците им еволюирали по съвършено различен начин.

И както телата им се променяли физически, за да се пригодят по-добре към специфичните им роли в живота, така се променяли и мозъците им. Мъжете израствали по-високи и по-силни от повечето жени, а мозъкът им се развивал така, че да подхожда на предназначението им. Жените били по-скоро доволни от това, че мъжете се трудят някъде по-далеч и не им се мотаят в краката, докато те поддържали огъня в домашното огнище, а мозъците им еволюирали така, че да са в съзвучие с предназначението им в живота.

Следователно в продължение на милиони години мозъчните структури на мъжете и на жените продължавали да се развиват по напълно различен начин. Днес вече знаем, че противоположните полове обработват информацията по различен начин. Мислят по различен начин. Вярват в различни неща. Имат различни възприятия, приоритети и поведенчески навици.

Да твърдиш обратното, означава, съвсем сигурно да се обречеш за цял живот на сърдечна мъка, объркване и разочарование.

ВЪПРОСЪТ ЗА „СТЕРЕОТИПА“

От края на осемдесетте години на нашия век сме свидетели на истински бум в изследванията на различията между мъжете и жените и на начина, по който действат мъжкият и женският мозък. И все пак едва съвременните уреди за компютърно сканиране на мозъчната дейност ни позволиха да наблюдаваме този процес „на живо“. И именно това надзъртане в необятните простори на човешкия мозък ни даде голяма част от отговорите на въпросите относно различията между мъжете и жените. Проучванията, въз основа на които е написана тази книга, бяха направени според доказателства, събрани от редица научни, медицински, психологически и социологически изследвания. И всички те ясно и недвусмислено показват, че нещата не са еднакви при двата пола — тоест, че мъжете и жените са различни. През по-голямата част от XX век тези различия бяха обяснявани с ролята на обществената среда. Тоест, ние сме такива, каквито сме, поради поведенческите навици на нашите „родители и учители“, а те на свой ред отразявали общовъзприетото поведение на тяхното житейско обкръжение. Бебетата момиченца били обличани в розово и получавали кукли, за да си играят с тях; бебетата момченца били обличани в синьо и получавали оловни войничета и футболна екипировка. Малките момиченца били прегръщани и галени, а момченцата — катурвани по гръб и наставлявани да не плачат. До съвсем неотдавна всички бяха убедени, че при раждането бебешкият мозък е девствено чист — като училищна дъска, върху която учителите и възпитателите могат да напишат собствените си избрани правила и предпочитания. Но биологичните доказателства, с които разполагаме понастоящем, дават малко по-различно обяснение защо мислим така, както мислим. Те доказват убедително, че наборът от хормони в организма и ориентацията на мозъчните връзки предопределят нашите постъпки, предпочитания и поведение. Това означава, че ако момчета и момичета растат на самотен остров, без организирано общество или родители, които да ги направляват, момичетата все така ще се гушкат и галят, ще завързват приятелства и ще си играят на кукли, а момчетата

ще се състезават помежду си умствено и физически и ще формират групи със строго съблюдавана йерархия.

Ориентацията на човешкия мозък, която става още в утробата, и ефектът от наличните в организма хормони предопределят начина ни на мислене и нашето поведение.

Както ще видите и по-нататък, специфичното ориентиране на нашия мозък и действието на хормоните в организма ни са двата фактора, които още преди да сме се родили, вече ни диктуват как да мислим и действаме. Нашите инстинкти — които всъщност не са нищо друго, освен собствените ни гени — предопределят реакциите ни при определени обстоятелства.

ДАЛИ ВСИЧКО ТОВА НЕ Е ЗАГОВОР НА МЪЖЕТЕ

От шестдесетте години насам различни, войнствено настроени, феминистки организации се опитват да ни убедят, че трябва да се отречем от биологичното ни наследство. Те претендират, че правителствата, управите на различните вероизповедания и образователните системи са се съюзили в един ни повече, ни по-малко глобален заговор на мъжете, чиято цел е да потиска нещастните жени и да ги държи в подчинено положение. Забременяването на жените също било начин за смазващ контрол над тях.

Разбира се, ако се погледне от историческа гледна точка, нещата изглеждат точно така. Но нека попитаме: ако мъжете и жените наистина са съвършено еднакви същества, както твърдят представителите на тези войнстващи феминистки организации, то как тогава мъжете са успели да постигнат такова тотално доминиране над света? Съвременните изследвания на мозъчната дейност ни дават отговор на редица въпроси. Ние просто не сме еднакви същества. Мъжете и жените трябва да бъдат равни, в смисъл да имат равни права и възможности да разгърнат в пълна степен своя потенциал, но това съвсем не означава, че способностите и уменията, заложени и развити в тях от природата, са напълно еднакви. Напротив, те са коренно различни. Следователно дали мъжете и жените са равни е политически и нравствен въпрос, докато това, дали са еднакви, е въпрос от областта на науката.

Равенството на мъжете и жените е политически и нравствен въпрос; същностното им различие е научна тема.

Тези, които се опълчват срещу идеята, че нашата биология до голяма степен предопределя поведението ни, често го правят с най-добри намерения — а именно, за да се противопоставят на сексизма. Но объркването при тях идва оттам, че не могат да разграничат понятията равни и еднакви, а това са две съвършено различни неща. Тази книга ще ви покаже какви доказателства привежда науката, за да

потвърди твърдението си, че мъжете и жените са дълбоко и същностно различни както физически, така и умствено — тоест, че мъж и жена не са едно и също нещо.

Проучихме изследванията, осъществени от водещи учени — палеонтолози, етнолози, психолози, биолози и невролози. Понастоящем разликите в устройството и дейността на мозъка при мъжете и при жените вече са напълно ясни и не могат да бъдат предмет на спекулация, предразсъдъци или дори на основателно съмнение.

Съпоставяйки и преценявайки различията между мъжа и жената, обсъждани в тази книга, някои хора могат да си кажат: „Не, това не се отнася до мен, аз не постъпвам по този начин!“ Е, сигурно наистина е така. Но не забравяйте, че тук става дума за средностатистически мъже и жени, тоест говорим за това, как повечето мъже и жени биха постъпили в повечето случаи при определени обстоятелства, как най-често са постъпвали при същите обстоятелства в миналото, а и понастоящем. „Средностатистически“ означава, че ако сте в стая, пълна с хора, ще забележите, че мъжете са и по-едри, и по-високи от жените — в действителност средно със 7% по-високи и с 8% по-едри. Най-високият и най-едър човек в стаята може да се окаже жена, но общо погледнато, мъжете са по-едри и по-високи от жените. Ако разгърнете Книгата на рекордите на Гинес, ще видите, че най-високите и едри хора почти винаги са били мъже. Най-високият човек, регистриран в книгата, е Робърт Пешинг — 2,79 м, а най-високият за 1998 г. човек е Алън Чана от Пакистан — 2,31 м. Историческите романи са пълни с типове от рода на Големия Джон и Мъничката Сузи. И това не е израз на сексизъм. Това е факт.

КАКВО Е НАШЕТО (НА АВТОРИТЕ) МНЕНИЕ

Вероятно докато четат тази книга, някои хора ще бъдат обзети от самодоволство и високомерие или пък ще се ядосат. И това е така, защото в по-голяма или в по-малка степен те са станали жертва на различни идеалистични философски постановки, твърдящи, че между мъжете и жените няма разлика. Затова нека сега изясним нашата — на авторите — позиция. Написахме тази книга, за да ви помогнем да развиете и подобрите взаимоотношенията си с противоположния пол. Убедени сме, че мъжете и жените трябва да имат равни възможности да следват която и да било кариера във всяко избрано от тях поле за изява, а също и че трябва да бъдат равностойно оценявани и да получават еднакво възнаграждение за едни и същи положени усилия.

Различието не е нещо противоположно на равенството. Равенство означава човек да е свободен да избира и да прави нещата, които иска. А различието се изразява в това, че мъжете и жените може и да не искат да правят едни и същи неща.

Целта ни е да видим обективно взаимоотношенията между мъжа и жената в двойката, да обясним историческото им развитие, включените в тях най-различни значения и предпоставки, както и да предложим техники и стратегии за постигане на по-щастлив и удовлетворителен начин на живот. Няма да преливаме от пусто в празно с разни предположения или модни „равноправни“ клишета. Ако нещо прилича на патица, кряка като патица, ходи, клатейки се като патица, и има достатъчно очевидни факти, които да доказват, че това е патица — е, в такъв случай, за нас то ще е патица и нищо друго.

А очевидните факти, с които разполагаме в подкрепа на нашето твърдение, са, че двата пола са вътрешно обусловени да действат по различни начини. Но с това съвсем не искаме да кажем, че който и да било от тях е длъжен или би трябвало да се държи по някакъв точно определен начин.

ВЪПРОСЪТ „ПРИРОДА ИЛИ ВЪЗПИТАНИЕ“

Мелиса роди близначета — момиче и момче. Тя пови Жасмин в розово одеялце, а Адам — в синьо. Роднините донесоха за подарък на Жасмин меки пухкави играчки, а на Адам — детска футболна топка и мъничък екип на футболист. Когато се обръщаха към Жасмин, всички нежно гукаха, говореха гальовно и непрекъснато й повтаряха колко е хубава и сладка, но обикновено само жените я вдигаха и гушкаха. Мъжете насочваха вниманието си предимно към Адам, като му говореха приповдигнато високо, боцкаха го с пръст по коремчето, подхвърляха го и му предричаха бъдеще на футболист.

Позната история. Но тя поставя все пак един важен въпрос: дали поведението на възрастните е предопределено от човешката ни биология, или е заучено, предавано от поколение на поколение? Дали става дума за природа, или за възпитание?

През по-голямата част от XX век психолозите и социолозите вярваха, че в повечето случаи нашите постъпки и предпочитания са заучени от средата, в която живеем и от социалното ни обкръжение. И все пак знаем, че възпитанието е нещо заучено — майките осиновителки, независимо дали са човешки същества, или маймуни, обикновено се справят великолепно с обучението на осиновените си деца. От друга страна, учените възразяваха, че биологията, химията и хормоните играят първостепенна роля в този процес. От 1990 г. насам вече имаме убедителни доказателства в подкрепа на това тяхно твърдение, а именно, че хората се раждат с почти изцяло зареден софтуер в мозъка, фактът, че в течение на милиони години мъжете са били предимно ловци, а жените — възпитателки, диктува дори днес човешкото поведение, съждения и приоритети. Едно обширно проучване на Харвардския университет показва, че ние не само се държим по различен начин към бебетата момиченца и бебетата момченца, но при това си служим с различни думи и словесни изрази. На бебетата момиченца нежно нашепваме: „Толкова си сладка“, „Ти си едно малко сладурче“, „Ти си една мъничка красавица“, а когато

говорим на бебета момченца обикновено повишаваме глас и казваме: „Ей, юнак!“ и „Охо, ама че си силен!“.

И все пак не това, че даваме кукли Барби на момиченцата и кукли Супермен на момченцата, формира тяхното поведение; то просто го „отключва“. Проучването на Харвардския университет доказва, че различното държане на възрастните към бебетата момченца и бебетата момиченца само подсилва вече съществуващите различия между тях, заложени в мозъка им още преди раждането. Когато пуснете малко пате в езеро, то веднага започва да плува. Ако надникнете под повърхността на водата, ще видите, че има ветрилообразни ципести крачета. А ако анализирате мозъка на патето, ще откриете, че той е еволюирал със заложен в него „плавателен модул“. И това, че патето се е озовало в даден момент в езерото, не е главната причина за неговото поведение.

Многобройни изследвания показват, че ние, хората, сме по-скоро продукт на нашата биология, отколкото жертви на някакви обществени стереотипи. Мъжете и жените са различни, защото ориентацията на мозъка им е различна. Именно това е причината да възприемаме света по различен начин и да имаме различна ценностна система и приоритети. Не по-добри или по-лоши — просто различни.

ВАШИЯТ ЧОВЕШКИ ПЪТЕВОДИТЕЛ

Тази книга е един вид пътеводител към чужда култура или страна. В нея има характерен местен жаргон и изрази, сигнали от езика на тялото и поглед отвътре защо обитателите на този непознат свят са такива, каквито са.

Повечето туристи посещават чуждите страни, без да са си дали труда предварително да проучат местните нрави и обичаи и затова често се чудят или са възмутени от факта, че „аборигените не говорят английски“ или че „там не продават бургъри и чипс“. А за да може човек да се наслади пълноценно и да има полза от общуването с една чужда култура, трябва първо да се опита да опознае и разбере нейната история и еволюция. После е необходимо да научи някои основни изрази, да получи от първа ръка сведения за начина на живот, а и по-задълбочена оценка на тази непозната за него култура. Така вече няма да изглежда, да говори и да постъпва като турист — тоест, като човек, който със същия ефект би могъл да си остане и у дома и само да си мисли за други страни и култури.

Тази книга ще ви покаже как да се наслаждавате и да извличате полза от познанието за противоположния пол. Но първо трябва да разберете неговата история и еволюция.

По време на посещение в замъка Уинздор, Англия, чули един американски турист да казва: „Прекрасен замък, само че защо са го построили толкова близо до летището?“

Тази книга е написана въз основата на факти и действителност. В нея става дума за реални хора, автентични изследвания, истински случки и записи на истински разговори. И не е необходимо да се тревожите за разните му там дендрити, корпус калозуми, невропептиди, магнито-резонансни скенери и използването на допамин при изследването на мозъчната дейност. Ние доста се тревожехме за всичко това, но при написването на книгата се опитахме да говорим за нещата по възможно най-простичък начин, така че тя да

се чете лесно и приятно. Щедро сме използвали проучванията на една относително нова наука, наречена социобиология, чийто предмет е изучаването на това, как човешкото поведение се обяснява с нашите гени и еволюцията на човешкия род.

Ще разгърнем пред читателя широка мрежа от концепции, техники и стратегии, изцяло подкрепени от научни доказателства, за които в повечето случаи ще се уверите, че са нещо напълно очевидно, продукт на здравия разум. Пренебрегваме всички онези техники, практики и мнения, които не се основават на научни факти или не са научно доказани.

В нашата книга представяме на читателя модерната, оголена до същността си, човекоподобна маймуна — маймуната, която контролира света посредством създадените от нея мегакомпютри и може да кацне на Марс, но при все това носи в себе си следи от всички етапи на своята еволюция, чак до някогашното си битие на риба. Милиони години са били необходими, за да се развием като човешки същества, а ето че днес сме принудени да живеем в един технологичен, крайно „равноправно“ настроен свят, който никак или почти никак не дава право на съществуване на нашата човешка биология.

Бяха ни необходими около сто милиона години, за да еволюираме в общество, което е достатъчно развито, за да изпрати човек на Луната, но когато отива в тоалетната, същият този човек го прави както и примитивните си предци. Между човешките същества може и да има известна разлика, според културата на обществото, в което живеят, но по същество нашите биологични нужди и желания са едни и същи. В нашата книга ще покажем как именно различните модели на поведение са наследявани или предавани от поколение на поколение и ще видите, че на практика няма културални различия.

Нека сега се запознаем накратко с начина, по който е еволюирал човешкият мозък.

КАК СМЕ СТАНАЛИ ТАКИВА, КАКВИТО СМЕ

Някога, много, много отдавна, мъжете и жените живеели щастливо заедно и се трудели в съвършена хармония. Всеки ден мъжът излизал навън, в един враждебен и опасен свят, и рискувал живота си, докато ловувал, за да може да осигури храна за своите жена и деца, като освен това самоотвержено ги защитавал от дивите зверове и враговете. Постепенно в него се развили забележителни умения за ориентиране и пътешествия на далечни разстояния, така че да може да открива храна и да я отнася обратно у дома си, а също и съвършени умения на стрелец, така че да може безпогрешно да улучва движеща се цел. Същината на неговата работа била ясно и точно определена — мъжът бил ловец на храна. Това и само това се очаквало от него.

Жената чувствала, че има голяма стойност, защото нейният мъж излагал на риск живота си, за да осигури прехраната на семейството. Успехът му като мъж бил съизмерван със способността му да отстреля успешно дивеч и да го отнесе у дома си, а самочувствието му зависело от оценката, която жената давала на усилията и постиженията му. Семейството зависело от неговите способности да изпълнява добре ролята си — ловец на храна и защитник — нищо друго не се очаквало и изисквало от него. За мъжа никога не е било необходимо да „анализира взаимоотношенията“, нито пък от него се очаквало да изхвърля боклука или да сменя пелени.

Ролята на жената в семейството също била пределно ясна. Това, че тя износва и ражда детето, предопределя пътя й на еволюция и развитието на такива умения, които да са строго специализирани, така че да може най-успешно да изпълнява отредената й роля. Налагало се е жената да развие способности да наблюдава близкото обкръжение за признаци на опасност, да придобие съвършени умения за ориентиране и пътуване на близки разстояния, да използва наличните ориентири, за да намира правилната посока, както и да развие изключително чувствителен усет, за да долавя и най-малките промени в поведението и вида на децата и възрастните.

Нещата били пределно ясни: мъжът бил **ловец на храна**, жената — **закрилник на семейното гнездо**.

Жената прекарвала деня си в грижи по децата, събиране на плодове, растителна храна и грудки, и в общуване с другите жени в групата. Тя не била обременена с грижи за доставяне на основните запаси от храна или за воюване с враговете, а успехът й като жена се съизмервал със способността й да поддържа хармоничен семеен живот. Самочувствието й зависело от оценката, която мъжът давал на уменията й да подреди и организира дома и да отглежда и възпитава децата. Способността на жената да износва и ражда деца била възприемана като нещо магично, дори свещено, защото единствено тя владеела тайната да поражда живот. От нея никога не се очаквало и изисквало да ходи на лов, да се бие с неприятелите или да сменя изгорелите крушки на лампите.

И макар че оцеляването било трудно, взаимоотношенията в двойката били безпроблемни. Животът минавал по този начин в продължение на стотици хиляди години. В края на всеки ден ловците се връщали със своята плячка. Донесената храна била разпределяна поравно и всички се хранели заедно в общата пещера. Всеки ловец обменял част от донесения дивеч с жените, от които получавал по нещо от събраните от тях плодове и растителна храна.

След като се нахранели, мъжете сядали около огъня, зяпали пламъците, играели на разни игри, разказвали си истории или си разменяли шеги. За мъжа това било праисторически вариант на прищракване с дистанционното от канал на канал или четене на вестник. Мъжете били изтощени от целодневното ловуване и възстановявали силите си, за да могат на другия ден отново да излязат на лов. Жените продължавали да се занимават с децата и да се грижат мъжете да бъдат достатъчно нахранени и отпочинали. И всеки оценявал усилията, положени от другия — никой не обвинявал мъжете в мързел, нито пък жените били възприемани като експлоатирани слугини.

Тези простички ритуали и модели на поведение все още съществуват при някои изостанали племена, по места като Борнео, в някои части на Африка и Индонезия, при австралийските аборигени, новозеландските маори и примитивните племена в Северна Канада и Гренландия. В тези култури всеки познава и разбира отредената му

роля. Мъжете ценят жените и жените ценят мъжете. Всеки оценява уникалния принос на другия за оцеляването и добруването на семейството. Затова пък мъжете и жените, които живеят в модерните цивилизовани страни, са напълно лишени от тези роли модели. На тяхно място цари хаос, объркване и нещастие.

НЕ СМЕ ОЧАКВАЛИ НЕЩАТА ДА СЕ РАЗВИЯТ ТАКА

Оцеляването на семейството вече не зависи изцяло и единствено от мъжа, нито пък от жената се очаква да си седи вкъщи единствено като възпитателка и домакиня. За първи път в историята на нашия вид повечето мъже са напълно объркани по отношение на трудовите си задължения. Вие, читателите на тази книга, сте първото поколение човешки същества, изправено пред редица обстоятелства, с които на вашите предци не им се е налагало да се справят. За първи път понастоящем ние търсим от партньорите си любов, страст и личностно удовлетворение, тъй като осигуряването на основните средства за оцеляване вече не е критичен въпрос. Нашата съвременна социална структура обикновено подсигурява т.нар. основна потребителска кошница посредством пенсионните фондове, социалните осигуровки, законите за защита на потребителите и различните правителствени програми. Но в такъв случай, какви са новите правила и къде можем да ги научим? Тази книга се опитва да ви даде някои отговори.

ЗАЩО МАМА И ТАТКО НЕ МОГАТ ДА ПОМОГНАТ

Ако сте родени преди 1960 година, то вие сте отраснали, наблюдавайки родителите си да се отнасят един към друг съобразно древните правила за оцеляване на мъжа и жената. Вашите родители са повтаряли правилата за поведение, възприети от техните родители, които на свой ред са копирали своите родители, които пък са подражавали на техните родители и така чак до някогашните обитатели на пещерата с ясно определените им роли в живота.

Но сега вече правилата са напълно променени, така че вашите родители просто не знаят как да ви помогнат. Понастоящем статистиката сочи, че приблизително 50% от новосключените бракове завършват с развод, а ако вземем предвид и безбрачните съжителства, и хомосексуалните двойки, действителният процент на разпаднали се двойки надхвърля 70%. Затова е наложително да си създадем и усвоим нов набор от правила, за да съумеем да открием как да бъдем щастливи и да навлезем емоционално здрави в настъпващия XXI век.

ЧОВЕКЪТ Е САМО ОЩЕ ЕДНО ОТ МНОГОТО ЖИВОТНИ

Повечето хора трудно се възприемат като едно от многото животни на Земята. Те просто отказват да приемат факта, че 96% от всичко, което може да се открие в техните тела, може да бъде открито и в тялото на една свиня или на един кон например. Единственото, което ни отличава от останалите животни, е способността ни да мислим и да градим планове за бъдещето. Другите животни само откликват на възникналите ситуации съобразно ориентацията на своя мозък и посредством повтарянето на определени модели на поведение. Те не могат да мислят, могат само да реагират.

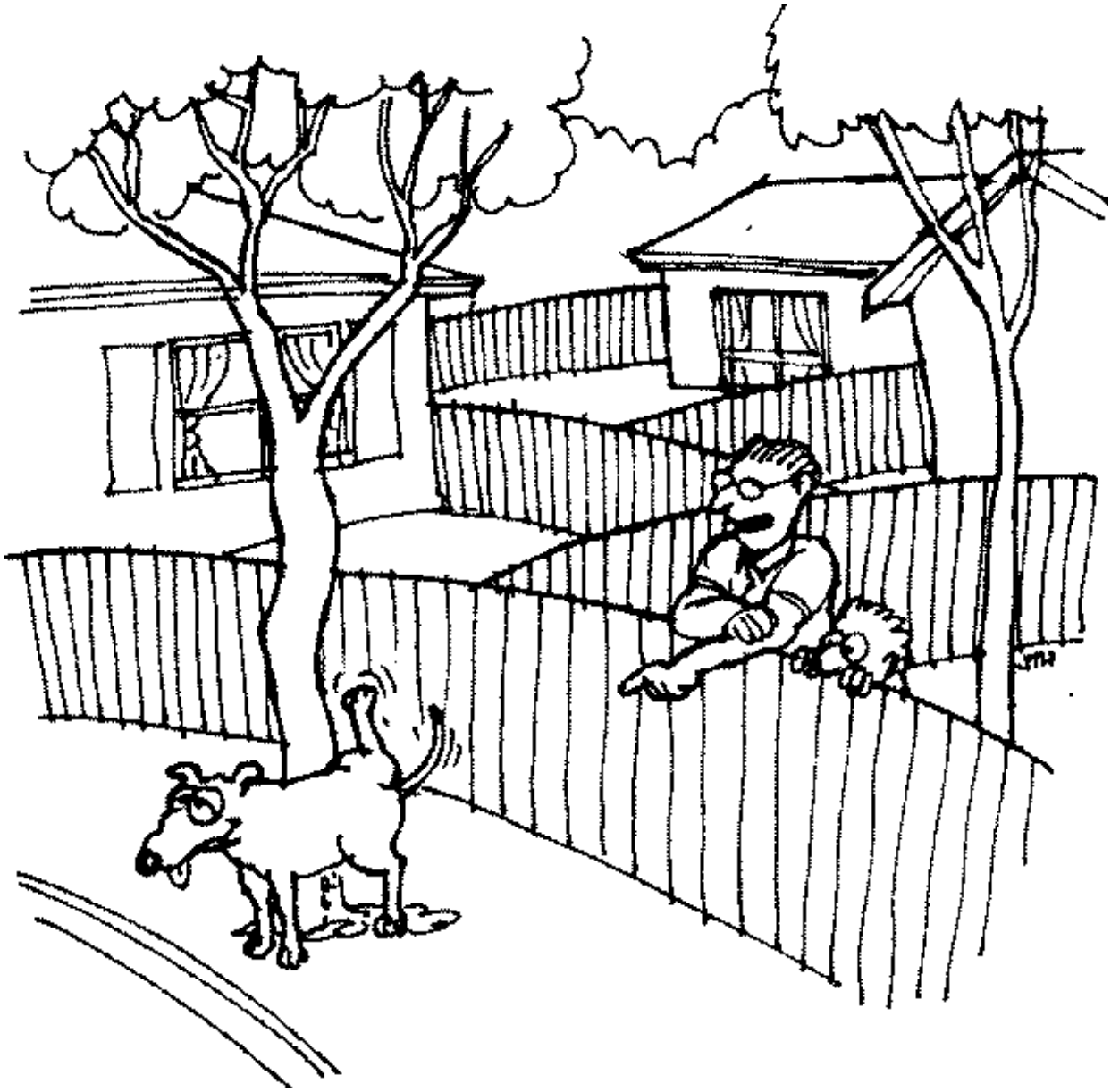

— Така, сине, той маркира територията си, за да прогони другите мъжкари. Това е инстинктивно поведение, присъщо на нисшите животни, които не могат да мислят.

Повечето хора възприемат и споделят факта, че животните имат инстинкти, до голяма степен предопределящи тяхното поведение. Това инстинктивно поведение на животните е очевидно — птиците пеят, жабите крякат, мъжките кучета вдигат крак, а котките дебнат набелязаната плячка. Но тъй като това не са модели на поведение —

плод на умствена дейност, повечето хора трудно ги свързват със собствения си начин на действие. Те дори пренебрегват факта, че собственото им поведение като новородени същества — да плачат и да сучат — също е напълно инстинктивно.

В действителност, каквито и модели на поведение да онаследяваме от нашите родители — положителни или отрицателни — повече от сигурно е, че ще ги предадем и на децата си по същия начин, както това става и при всички останали животни. Когато усвоите някое ново умение, вие генетично го предавате и на вашите деца — точно както учените могат да отгледат поколения умни плъхове и глупави плъхове от една и съща първоначална група, постепенно разделяйки ги съобразно способността им да намират изход от лабиринт (или напълно да се оплитат в проходите). И само ако ние, човешките същества, се научим да се възприемаме като вид животно, чиито импулси и инстинкти са били изковавани и усъвършенствани по пътя на милиони години еволюция, ще можем по-лесно да разберем собствените си основни подтици и нужди, както и да бъдем по-толерантни към самите себе си и към другите. А именно това е пътят към истинското щастие.

ВТОРА ГЛАВА
ТА ТО Е ОЧЕВИДНО

Мъжете не могат да открият това, което търсят, в хладилника и шкафовете

Когато Джон и Сю пристигнаха, партито беше вече в разгара си. Още щом влязоха, Сю се обърна към Джон и втренчена право в лицето му, почти без да мърда устни, каза: „Погледни онази двойка там, до прозореца…“ Джон извърна глава, за да ги види. „Не така! — изсъска Сю. — Толкова си нетактичен!“ Сю не можеше да разбере защо Джон трябва да си обръща главата толкова недискретно, а Джон пък не можеше да повярва, че Сю успява да види другите хора в стаята, без да се извръща към тях.

В тази глава ще проследим изследванията, доказали разликите в сензорните възприятия на мъжете и на жените, и как това се отразява на взаимоотношенията в двойката.

ЖЕНИТЕ КАТО РАДАРИ

Една жена на секундата може да каже дали друга жена е разтревожена, или се чувства наранена, докато мъжът трябва да стане свидетел на такива физически прояви като проливане на сълзи, темпераментен скандал или да бъде зашлевен през лицето, преди изобщо да заподозре, че нещо не е наред. И това е така, защото, както повечето женски бозайници, жените също са снабдени с много по-чувствителен сензорен апарат, отколкото мъжете. Тъй като милиони години наред тяхната роля била да се грижат за децата и да закрилят домашното огнище, за жените било жизненоважно да развият способност да долавят и най-незабележими промени в настроението и поведението на другите. Това, което обикновено наричаме „женска интуиция“, обозначава най-вече изострената способност на жената да забелязва и най-незначителните подробности и промени във външния вид или в поведението на околните. Това, буквално съсипвало през цялата човешка история онези мъже, които са кръшкали… и винаги са били улавяни „в крачка“.

Един участник в наш семинар сподели как просто не можел да повярва колко зорък е погледът на жена му, когато се опитвал да скрие нещо от нея, а същевременно тя сякаш ослепявала, когато трябвало да вкара на заден ход колата в гаража. Е, в случая трябва да се знае, че умението за преценка на разстоянието между бронята на колата и стената на гаража принадлежи към набора умения за пространствено ориентиране, чийто център е разположен в предното дясно полукълбо на мозъка, а при повечето жени този център не е особено силно развит. Ще се спрем по-подробно на този въпрос в *Пета глава*.

„Жена ми може от петдесет метра да забележи някой рус косъм на сакото ми, а когато паркира, редовно забърсва с колата вратата на гаража“.

За да подсигурят спокойствието на своето семейство, жените, закрилници на домашното огнище, трябвало да са способни да долавят

на секундата и най-малките промени във вида и поведението на своите деца — евентуалните сигнали за болка, глад, нараняване, агресивност или депресия. Мъжете, ловци на храна, никога не се задържали достатъчно дълго в пещерата, та да имат възможността да изучат несловесните сигнали или изобщо различните начини за междуличностно общуване. Невропсихологът проф. Рубен Кюр от Пенсилванския университет доказва посредством скенерни тестове, че когато мозъкът на мъжа е в състояние на почивка, поне 70% от неговата електроактивност е изключена. Приложени на жени, в състояние на почивка, същите тестове регистрират 90% електроактивност, което доказва, че жените непрекъснато приемат и анализират информацията от обкръжението си. Жената познава приятелите на децата си, надеждите и мечтите на децата си, техните сърдечни трепети и скрити страхове, знае какво мислят и как се чувстват и обикновено е напълно наясно каква беля подготвят. Мъжете просто смътно осъзнават, че в дома живеят и някакви по-дребнички хора.

ВСИЧКО Е В ОЧИТЕ

Окото е продължение на мозъка, което се намира обаче извън черепната кутия. Ретината, разположена в задната част на очната ябълка, е изградена приблизително от 130 милиона пръчковидни клетки, наречени фоторецептори, посредством които възприема черния и белия цвят, и от 7 милиона конусовидни клетки, посредством които възприема останалите цветове. Тези конусовидни клетки за възприемане на цветовете се осигуряват от Х-хромозома. Жените притежават два Х-хромозома, което означава, че при тях има по-голямо разнообразие от конусовидни клетки, отколкото при мъжете. Тази разлика става съвсем очевидна от начина, по който жените описват цветовете — много по-подробно и нюансирано, отколкото мъжете. Мъжът използва основно обозначаване на цветовете — червено, синьо, зелено…, докато жената ще говори например за слонова кост, езернозелено, блатистозелено, тревистозелено, бледомораво или ябълковозелено.

Белтъкът в ябълката на човешкото око е забележимо широк — и почти напълно липсва при останалите примати. Това позволява по-голям диапазон на движение на окото и по-точно насочване на погледа, което пък е жизненоважно за междуличностното общуване „очи в очи“. При женските очи белтъкът е дори още по-голям, отколкото при мъжките, защото директното и близко личностно общуване е неделима част от предопределената от еволюцията роля на жената, а по-широкият белтък позволява по-широк диапазон за изпращане и приемане на визуални сигнали посредством разчитане посоката на движение на окото.

Този тип визуално обменяне на информация не е жизненоважен за повечето други животински видове, затова белтъкът на техните очи е малък или напълно липсва, и при тях главно средство за общуване е езикът на тялото.

ДАЛИ ТЯ НЯМА ОЧИ И НА ГЪРБА СИ?

Е, не съвсем, но пък и подобно твърдение не е много далеч от истината. Жените не само притежават по-голямо разнообразие от конусовидни клетки в ретината, но имат и по-широк обхват на периферното зрение, отколкото мъжете. Като закрилница на дома, жената е снабдена с мозъчен софтуер, който й позволява да обхваща ясно с поглед един дъговиден периметър от минимум 45° от всяка страна на главата, както и над и под носа. При много жени дъгата на периферното зрение стига дори до 180°. Очите на мъжа са по-широко разположени от тези на жената, а мозъкът му ги е конфигурирал така, че да са пригодени за дългообхватно „тунелно зрение“, което означава, че мъжът може да вижда ясно и отчетливо право пред себе си, на голямо разстояние, почти като през бинокъл.

Жените имат по-широко периферно зрение, мъжете имат „тунелно зрение“.

За да изпълнява успешно ролята си на ловец, мъжът се нуждаел от зрение, което да му позволява да си набелязва жертвата, да я задържа неотклонно в обсега на погледа си и да преследва често доста отдалечени цели. Еволюцията сякаш му е поставила наочници, така че да не се разсейва при преследването на храната, докато жената е била снабдена с по-широкообхватно зрение, за да може да забелязва неприятелите, евентуално промъкващи се от различни посоки към семейното гнездо. Ето защо съвременните мъже могат безпроблемно да открият пътя към някоя отдалечена кръчма, но никога не съумяват да намерят каквото и да било в хладилника, шкафа или чекмеджетата.

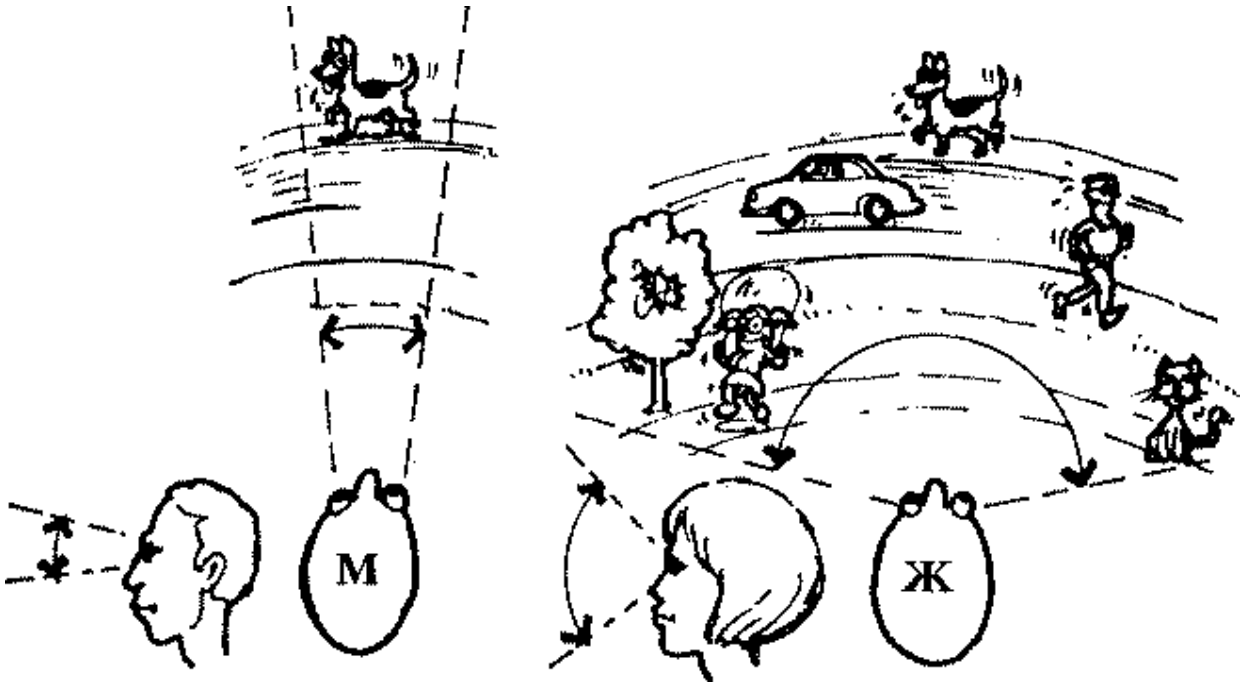

Визуалният обхват при очите на мъжа и на жената

През 1997 г. във Великобритания при пътни злополуки са пострадали (загинали или тежко ранени) 4132 деца пешеходци, от които 2460 момчета и 1492 момичета. В Австралия пътните злополуки с момчета пешеходци са два пъти повече от тези с момичета. Обикновено момчетата пресичат по-рисковано улиците, а като добавим към това и по-слабото им периферно зрение, при тях рискът от злополуки се увеличава.

ЗАЩО ЖЕНИТЕ ВИЖДАТ ТОЛКОВА МНОГО

Милиарди фотони светлина, което се равнява на 100 мегабайта компютърна база данни, нахлуват ежесекундно в ретината на всяко око. Твърде много информация, за да може мозъкът да я поддържа изцяло, затова той прави подбор и излъчва обратно само онази част от нея, която е необходима за оцеляването на вида. Например щом веднъж мозъкът ви е асимилирал цялостната информация за всевъзможните нюанси в цвета на небето, той подбира само един от тях, който смята за необходимо да вижда — синия. Тоест, нашият мозък стеснява обхвата на зрението ни, така че да можем да се съсредоточаваме върху точно определено нещо. Ако търсим паднала на килима игла, обхватът на зрението ни е по-тясно концентриран.

По същия начин мозъкът на мъжа, предварително ориентиран съобразно ролята му на ловец, има много по-тесен визуален обхват. Мозъкът на жената разшифрова визуалната информация, постъпваща от по-широко периферно поле, поради ролята й в миналото на закрилница на семейното гнездо.

ЗАГАДЪЧНИЯТ СЛУЧАЙ С ЛИПСВАЩОТО МАСЛО

Едва ли има жена на света, която да не е провела подобен разговор с някой мъж, безпомощно изправен пред отворения хладилник.

Дейвид: Къде е маслото?
Джин: В хладилника.
Дейвид: Никакво масло няма в хладилника, нали гледам.
Джин: Е, там е, точно преди десет минути го прибрах!
Дейвид: Нищо подобно, сигурно си го пъхнала някъде другаде. В хладилника **съвсем сигурно** няма никакво масло!

И тогава Джин дотичва в кухнята, бръква, без да гледа, в хладилника и сякаш по вълшебен начин в ръката й се появява пакетче масло. Неопитните мъже понякога си мислят, че това е някакъв номер от страна на жената и започват да я обвиняват, че непрекъснато крие това-онова от тях по чекмеджетата и шкафовете. Чорапи, обувки, бельо, конфитюр, масло, ключове за кола, портфейли — всичко си е там, точно пред очите им, но те просто не могат да го видят. С нейната по-широка дъга на периферно зрение жената може да обхване с поглед почти цялото съдържание на хладилника или шкафа, без да помръдва глава. А мъжете въртят глава наляво-надясно и нагоре-надолу, докато оглеждат за „изчезналите“ вещи.

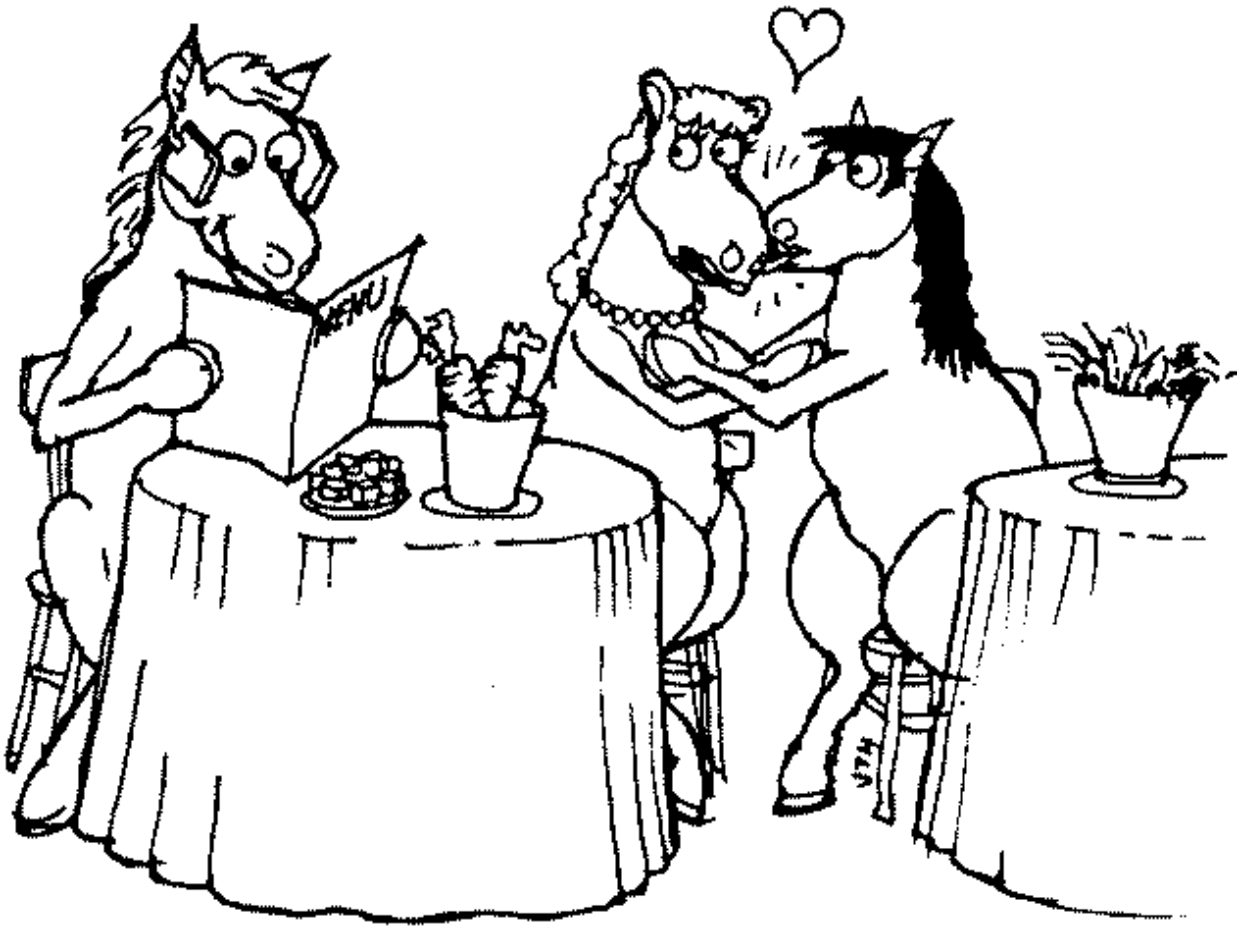

— Не може повече да се срещаме така, Голди… Някой ден Сам ще си свали наочниците!!

Тези различия в зрението оказват значително влияние върху целия ни живот. Статистиката на автозлополуките например показва, че за жената шофьор вероятността да бъде ударена отстрани при катастрофа на кръстовище е по-малка, отколкото за мъжа шофьор. Нейното по-широко периферно зрение й позволява да следи приближаващите отстрани коли. По-голяма е вероятността тя да бъде ударена отпред или отзад, докато се опитва да паркира успоредно, тъй като в този случай на изпитание са подложени не тъй добре развитите й умения за пространствено ориентиране.

Жената може да си спести доста стресови моменти в живота, ако разбере затрудненията на мъжа да вижда близкостоящи предмети. А

когато тя пък му каже: „В шкафа е!“, за него ще е много по-добре да й повярва и да продължи да търси именно там, където му е казала.

МЪЖЕТЕ И „БРОЙКАНЕТО“

Именно по-широкото периферно зрение е причина жените рядко да бъдат улавяни „в крачка“, докато зяпат по мъже.

Почти всеки мъж в един или друг момент е бил обвиняван, че „бройка“ чужди жени. Същевременно наистина много малко жени чуват подобни оплаквания от страна на мъжете, с които са. Проучванията на сексолозите навсякъде по света показват, че жените се заглеждат в мъжките тела също толкова често и толкова много, а понякога дори по-често и повече, колкото мъжете „бройкат“ женските тела. Просто при жените това не си личи именно поради по-широкото периферно зрение, с което ги е надарила природата.

ДА ВИДЯ, ТА ДА ПОВЯРВАМ

Мнозина няма да повярват на нещо, докато не видят доказателството, но дали наистина можем да се доверяваме на очите си? Милиони хора вярват в съществуването на НЛО, въпреки факта, че 92% от всички появи на НЛО са били видени в отдалечени провинциални райони, обикновено в събота вечер, около единадесет часа — точно след затварянето на кръчмите. Не е имало случай НЛО да е бил видян от някой премиер-министър или президент, нито пък НЛО да е кацнал някога в университетско селище, край правителствена изследователска лаборатория или в двора на Белия дом. И освен това, НЛО никога не се появяват при лошо време.

Изследователят Едуард Боуринг предлага следните илюстрации, за да ни покаже как всеки от нас забелязва различни неща в една и съща картинка. Жените са по-склонни да видят възрастна дама, сгушила врат в яката на коженото си палто, докато мъжете по-скоро виждат левия профил на млада жена, загледана встрани:

Какво виждаш?

Следващата фигура подлъгва мозъкът ви да повярва, че отдалечената задна страна на масата е по-дълга от по-близката предна страна. Това обикновено забавлява жените, докато мъжете искат доказателство и грабват линийка, за да премерят и сверят размерите.

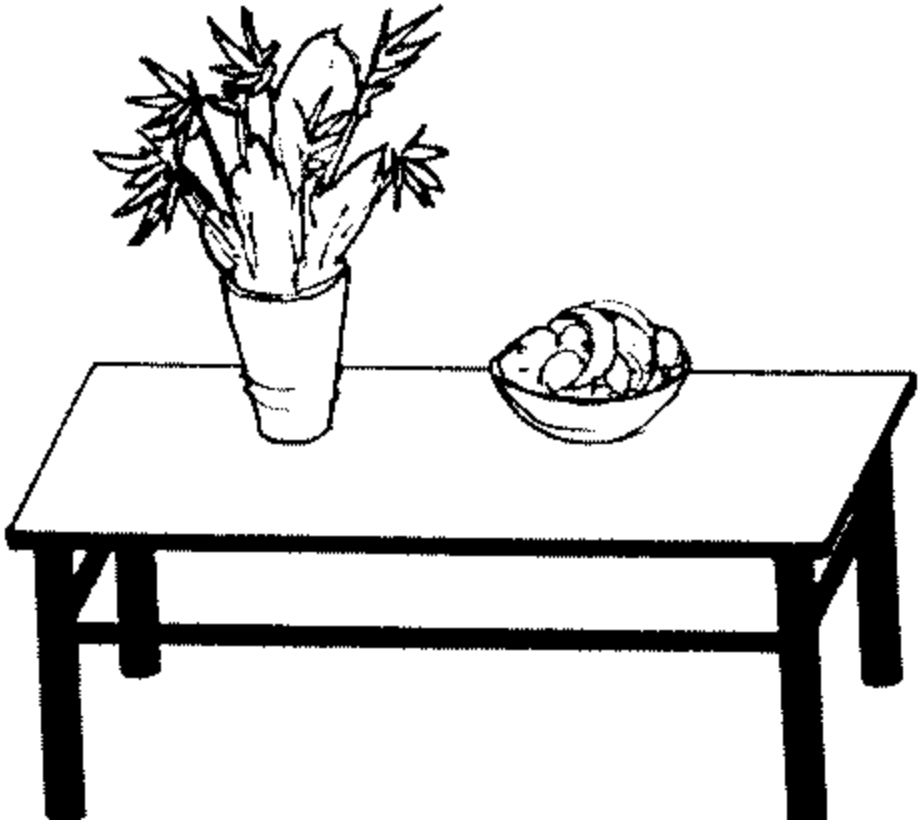

При следващата фигура мозъкът се фокусира върху по-силния цвят и вижда група от различни фигури. Но ако погледнете картинката по друг начин и се съсредоточите върху белите полета, то ще се появи думата FLY (летя — б.пр.). Жените по-вероятно веднага ще видят думата FLY, тъй като мозъкът на мъжете „зацикля“ на геометричните фигури.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ ТРЯБВА ДА ШОФИРАТ НОЩЕМ

Въпреки че жената вижда в тъмното по-добре, отколкото мъжът, особено червения край на светлинния спектър, очите на мъжа му осигуряват по-добро зрение на дълго разстояние при стеснен обхват на полето, което означава, че той има по-добра, а следователно и по-безопасна, нощна видимост на дълги разстояния, отколкото жената. Съчетано с добре развития център за пространствено ориентиране, разположен в дясното му мозъчно полукълбо, това означава, че мъжът е способен да отличи и определи движението на другите коли, които са на пътя пред и зад него. Повечето жени могат съвсем точно да кажат в какво именно се изразява изпитваната от тях един вид „нощна слепота“: невъзможно им е да определят от коя страна на пътя се движи приближаващото превозно средство. Задача, с която тренираното за лов мъжко зрение може безпроблемно да се справи. Това означава, че ако тръгвате на дълго пътуване с кола, за жената е по-разумно да шофира денем, а за мъжа — нощем. Жените могат да забелязват повече подробности в тъмното, отколкото мъжете, но само на късо разстояние и с по-широк обхват на полето.

При дълги пътувания е добре мъжете да шофират нощем, а жените — денем.

Мъжете страдат повече от преумора на очите, отколкото жените, понеже очите им са конфигурирани за гледане на далечни разстояния и затова те са принудени непрестанно да нагаждат погледа си за близко виждане — към компютърния екран или при четене например. Очите на жената са по-добре пригодени за дейности с по-близък обхват на видимостта, което й осигурява възможността да работи по-продължително с фини детайли, без да преуморява очите си. Освен това женският ум е програмиран за съгласуване на фини детайли при по-тясно поле на дейност, което означава, че средностатистическата жена притежава отлични способности да борави с игла и да разчита детайли на компютърния екран.

ЗАЩО ЖЕНИТЕ ИМАТ „ШЕСТО ЧУВСТВО“

Столетия наред жените били изгаряни на клада, защото притежавали „свръхестествени сили“. А това включвало и способността им да предричат как ще се развият нечии взаимоотношения, да разобличават измамниците, да говорят на животните и да разбират кога някой ги лъже.

В 1978 г. проведохме експеримент за една телевизионна програма, по време на който разкрихме способността на жените да разчитат сигналите от езика на тялото при бебета. В една акушеро-гинекологична болница заснехме и после монтирахме подборка от десетсекундни филмови клипове на бебета, плачещи поради различни причини. Помолихме майките да изгледат клиповете, но без звук. По този начин те получаваха само визуална информация.

Повечето майки успяваха бързо да отличат серия от емоционални състояния, като се почне от глад и болка, та до газове в коремчето или умора. Когато подложихме бащите на същия тест, постиженията им бяха направо жалки — по-малко от 10% от бащите можаха да отличат повече от две емоционални състояния. А дори за тези случаи подозираме, че по-вероятно са резултат от налучкване. Мнозина бащи оповестяваха победоносно: „Бебето плаче за майка си“. Ако изобщо притежават някаква способност да разшифроват различията в бебешкия плач, то при повечето бащи тя е силно недоразвита.

Неправихме същия тест и на бабите и дядовците, за да видим дали възрастта оказва влияние върху резултатите. Повечето баби постигнаха от 50% до 70% от резултатите на майките, докато мнозина дядовци не можаха да познаят дори собственото си внуче!

Проучването, което направихме с идентични близнаци, разкри, че повечето дядовци са напълно неспособни да отличат едното от другото близначе, докато почти всички жени от семейството изпитват по-малко трудности в това отношение, филмите за идентични близнаци, които се разменят и така мамят другите хора, за да получат

любов или пари, биха отговаряли на реалността единствено ако близнаците са момичета, мъжете по-лесно могат да бъдат излъгани.

Ако влезе в помещение с петдесет двойки, на средностатистическата жена й трябват по-малко от десет минути, за да анализира взаимоотношенията на всяка двойка в стаята. Когато жената влезе някъде, по-добре развитите сензорни способности й позволяват бързо да отличи кои двойки се разбират добре, кои са се карали, кой на кого пуска аванси и кои от жените са й потенциални съпернички или приятелки. А когато в помещението влезеше мъж, нашите камери регистрираха съвсем друга история. Мъжете зорко се оглеждат за входове и изходи — древната ориентация на техния мозък ги кара да преценяват откъде може да дойде потенциалната атака и къде са възможните пътища за отстъпление. Следващото, което мъжът прави, е да се огледа за познати лица и за възможни неприятели, а след това преценява разположението на помещението. Неговият логически ориентиран мозък го кара да отбелязва неща, които се нуждаят от ремонт или поправка — например счупени прозорци или изгоряла крушка на лампа. Междувременно жената е огледала незабележимо всички лица в стаята и вече е наясно къде за какво става въпрос, кой кой е и как се чувстват всички, заедно и поотделно.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ НЕ МОГАТ ДА ИЗЛЪЖАТ ЖЕНАТА

Проучванията ни във връзка с книгата „Езикът на тялото“[1] разкриват, че при общуване „лице в лице“ несловесните сигнали предават от 60% до 80% от смисъла на посланието, докато гласовите звуци — от 20% до 30%. Останалите от 7% до 10% са предавани посредством думи. По-добре развитият сензорен апарат на жената бързо улавя и анализира цялата информация, а устройството на женския мозък позволява скоростен обмен на сведения между двете полукълба, което прави жената по-способна да съпоставя, съчетава и отличава различните словесни, визуални и други сигнали.

Ето защо повечето мъже трудно могат да излъжат някоя жена, ако са изправени лице в лице с нея. Затова пък — и то е известно на повечето жени — да излъжеш някой мъж в очите е относително лесна работа, тъй като той не притежава необходимата сензорна чувствителност, за да долови разминаването между словесните и несловесните сигнали на жената. Повечето жени винаги ще могат да симулират оргазъм, без да се притесняват, че измамата им ще бъде разкрита. Но ако искат да излъжат някоя жена, то за повечето мъже е далеч по-добре да го направят по телефона, с писмо или в пълен мрак, с одеяло, метнато върху главите на двамата.

Жената — ходещ детектор на лъжата

---

[1] Книгата се подготвя за печат от ИК СИЕЛА ↑

ЦЕЛИТЕ СМЕ В СЛУХ

В миналото ни битие на примати, ушите ни са наподобявали тези на кучетата, котките и конете. Ушите на кучето (някога днешните наши човешки уши са имали същата форма) са способни да чуват ултразвуците, които ние вече не можем да долавяме. Проучвания показват, че кучешките уши отличават звукови честоти до 50 000 трептения в секунда, а понякога и много високи честоти, достигащи до 100 000 трептения в секунда. Човешко бебе може да отличи звуци с честота до 30 000 трептения в секунда, но с годините тази способност намалява, за да стигне до 20 000 трептения в секунда в късния пубертет и до 12 000 на около шестдесетгодишна възраст. Сегашните hi-fi стереосистеми оперират с 25 000 трептения в секунда, а това означава, че ще си хвърлите парите на вятъра, ако подарите ново стерео на дядо си и баба си — те почти няма да го чуват.

Кучешко ухо

Човешко ухо

В човешкото ухо има закърнели остатъци от девет мускула и с тяхна помощ около 20% от хората все още могат да мърдат ушите си. Изглежда, че с течение на еволюцията ушите ни са се фиксирали неподвижно, защото сме обръщали глави по посока на звука, при което краищата на ухото са се сгъвали, за да приглушат силната деформация на звука. Чарлз Дарвин смята, че малката бучица от вътрешната страна на горната външна сгъвка на човешкото ухо е останка от връхчето на някогашните ни заострени уши и нарича тази бучица „връхче на Дарвин“.

ТЯ И ЧУВА ПО-ДОБРЕ…

Жените чуват по-добре от мъжете и притежават отлична способност да отличават тънки и остри звуци. Женският мозък е програмиран така, че да чува бебешкия плач посред нощ, докато бащата може и да не го долови и да продължи да си спи най-спокойно. Ако някъде в далечината плаче малко котенце, жената ще го чуе. Затова пък мъжът, ако го чуе, може съвсем точно да й каже къде е котенцето, тъй като той пък притежава по-силно развити умения за пространствено ориентиране и за определяне на посоките.

Капещото кранче на чешмата може направо да влуди жената, докато мъжът най-спокойно си спи.

На едноседмична възраст бебетата момиченца могат да отличат гласа на майка си или плача на друго бебе от останалите звуци в същата стая. Но не и бебетата момченца. Женският мозък притежава способността да разделя и категоризира звуците и да взема решения за всеки от тях поотделно. Именно това обяснява способността на жената да слуша някого, с когото говори очи в очи, като същевременно следи и разговора на друг човек. Тук се крие и обяснението на това, защо на мъжа му е трудно да чува разговор на фона на включен телевизор или на тракащи в мивката чинии. Ако телефонът позвъни, преди да вдигне слушалката, мъжът ще помоли всички да замълчат, ще намали музиката докрай и ще изключи телевизора. Жената просто вдига слушалката и отговаря.

ЖЕНИТЕ „ЧЕТАТ МЕЖДУ РЕДОВЕТЕ“

Жените притежават по-силна чувствителност за отличаване на тоновите промени в силата и височината на гласа. Това им дава възможност да чуват емоционалните промени при децата и възрастните. Ето защо на всеки мъж, който може да пее вярно в тон, се падат осем жени, които също го могат. Тази способност напълно обяснява често използваната от жените фраза „Не ми дръж такъв тон!“, когато спорят с мъже или момчета. На повечето мъже изобщо не им е ясно за какво става дума в случая.

Тестове, проведени при бебета, разкриват, че бебетата момиченца откликват почти два пъти повече на „тънък“ звук, отколкото бебетата момченца. Това обяснява защо момиченцата могат да бъдат по-лесно успокоени и утешени от характерните звуци, наподобяващи бебешки говор, отколкото момченцата, и защо майките инстинктивно пеят люлчени песни на момиченцата, а на момченцата говорят или си играят с тях. Предимствата на женския слух допринасят значително за така наречената „женска интуиция“ и са една от причините жената да може „да чете между редовете“ на това, което другите хора изричат. И все пак мъжете не бива да се отчайват. Те притежават отлични способности да идентифицират и имитират гласовете на различните животни, което им е давало значително предимство в древното им битие на ловци. За жалост днес мъжът едва ли има особена полза от това свое умение.

МЪЖЪТ „ЧУВА“ ПОСОКАТА

Жените са по-добри в отличаването на звуците, затова пък мъжете могат да посочат точно откъде идват тези звуци. В съчетание със способността на мъжа да идентифицира и имитира животинските гласове, това негово умение го прави изключително успешен и активен ловец. Но нека видим как именно мозъкът превръща звуците в карта.

Професор Мазаказу Кониши от Калифорнийския технологически институт открива някои от отговорите на този въпрос, използвайки улулици — птици, които могат много по-успешно от човешките същества да определят съвсем точно откъде именно идва даден звук. Щом чуят някой звук, улулиците веднага обръщат глава именно по посока на неговия източник. Кониши открил група клетки в обособения в мозъка им център на слуха, които именно локализирали съвършено точно първоизточника на звука. Към двете уши на птицата били монтирани мънички предаватели, които излъчвали един и същи звук, но с различна скорост — около 200 милионни части от секундата, което позволило на птичия мозък да състави триизмерна пространствена карта за локализацията на звука. Благодарение на тази способност на своя мозък, улулиците обръщат глави по посока на звука, което им позволява да локализират безпогрешно плячката си или да избегнат приближаващите се врагове. Изглежда че и мъжкият мозък притежава подобна способност и именно тя позволява на мъжете да определят точно откъде идва даден звук.

ЗАЩО МОМЧЕТАТА НЕ ЧУВАТ, КОГАТО ИМ СЕ ГОВОРИ

Момчетата често биват мъмрени от учителите и родителите си, задето не чуват, когато им се говори. Постепенно, в процеса на порастването и особено към началото на пубертета, ушните канали на момчетата преодоляват затрудненията на растежа, които понякога могат да причинят нещо като временна глухота. Проучвания показват, че в подобни случаи на „нечуване“ учителките мъмрят по различен начин момичетата и момчетата и изглежда интуитивно усещат и разбират разликите в слуха на жените и на мъжете.

Ако някое момиче откаже визуален контакт, докато го мъмрят, учителката независимо от това продължава да му говори. Ако някое момче откаже визуален контакт, повечето учителки интуитивно знаят, че в този момент то или не може да чуе, или не слуша, затова най-често го подканят: „Гледай ме, когато ти говоря“. За жалост, момчетата са по-добре екипирани за ефективно гледане, отколкото за слушане. В това най-лесно може сами да се убедите по следния начин — накарайте няколко момчета и момичета да преброят колко пъти се повтаря буквата Б в някакво изречение.

Изготвената документация е резултат от многогодишни научни изследвания.

Момчетата отбелязват по-добър резултат от момичетата, бързо определяйки с поглед броя на буквите Р. Но ако същият тест бъде направен, без децата да виждат текста, а той само им бъде прочетен на глас, момичетата ще съобщят точния брой на буквите по-бързо от момчетата.

МЪЖЕТЕ НЕ ЗАБЕЛЯЗВАТ ПОДРОБНОСТИТЕ

Лин и Крис се прибират с колата от гости в непознат квартал — той шофира, а тя му дава указания за посоката, но ето че са се скарали, защото тя му казала да завие наляво, като всъщност е имала предвид надясно. Девет минути минават в мълчание, когато той най-сетне започва да подозира, че има нещо.

— Мила… — пита Крис, — наред ли е всичко?

— Да — отвръща Лин, — всичко е просто прекрасно!

Но начинът, по който произнася „прекрасно“, потвърждава подозрението му, че нещата не са чак толкова прекрасни. Крие започва да премисля изминалата вечер.

— Да не съм сгафил нещо на партито — пита той.

— Не желая да говоря за това! — рязко отвръща Лин.

А това означава, че тя е бясна и желае да говори именно за станалото. Междувременно той трескаво мисли с какво ли може да я е засегнал.

— Моля те, кажи ми — умолява Крис. — Наистина не знам какво съм направил!

При повечето подобни случаи това си е точно така — мъжът наистина не знае какво е направил и просто не може да разбере къде е проблемът.

— Е, добре — отвръща най-сетне Лин, — ще ти кажа, но стига си се преструвал, че не знаеш!

Но това съвсем не е преструвка от негова страна. Той наистина не знае. Тя поема дълбоко дъх:

— Оная изрусена фльорца цяла вечер се увърташе около теб и ти пускаше аванси, а ти не само че не я отблъсна, а напротив — окуражаваше я!

Сега вече Крис е окончателно объркан. Каква изрусена фльорца? Какви аванси? Той действително нищо-нищичко не е забелязал. Разбирате ли, докато „фльорцата“ (типично женски израз, защото мъжете биха определили подобен тип жена по-скоро като „секси маце“) му е говорила, той изобщо не е обърнал внимание, че тя си

пъчи ханша към него, че връхчето на обувката й е насочено в неговата посока, че си разбухва косата, докосва гальовно бедрото си, потрива мекичкото на ушите си, че му отправя по-дълги от обичайното погледи, обикаля с пръст ръбчето на чашата си с вино и му говори с глас на малка ученичка. Крис е ловец. Способен е да забележи зебра на хоризонта и да определи на око колко бързо се движи тя. Но не притежава женската способност за моментално улавяне на визуалните и вокалните сигнали, нито пък нюансите в езика на тялото, които да му подскажат, че някой си го е набелязал за жертва. Дори без да обръща главата си, всяка жена на партито на секундата е забелязала маневрите на „фльорцата“. И веднага телепатично е било предадено и прието предупреждението „фльорца на хоризонта“, осъзнато от абсолютно всички присъстващи жени. Затова пък повечето мъже наистина нищо-нищичко не са забелязали.

Мъжете не забелязват подробностите

Следователно, когато в подобна ситуация някой мъж ви каже, че нищо не е разбрал, той вероятно говори истината. Мъжките мозъци не са пригодени да чуват или виждат подробностите.

МАГИЯТА НА ДОКОСВАНЕТО

Докосването може да бъде животоспасяващо. Опити в тази насока за първи път правят учените Харлоу и Цимерман с тестове върху маймуни и доказват, че при малките маймунчета липсата на докосване води до депресия, разболяване и преждевременна смърт. Подобни резултати са отчетени и при наблюдения над изоставени деца. Внушително изследване на бебета на възраст между десет седмици и шест месеца разкрива, че децата на майките, посъветвани повече и по-често да ги докосват и галят, изключително рядко настиват и хващат хрема, както и че много по-рядко повръщат и имат разстройство, отколкото децата на онези майки, които не ги докосват и галят толкова често. Друго проучване разкрива, че когато жени, страдащи от невроза и депресия, бъдат докосвани и галени, те се възстановяват много по-бързо, като подобрението в състоянието им е пряко свързано с това, колко често биват галени и с продължителността на докосването.

Антропологът Джеймс Прескот — пионер в изследването на зависимостта между начина на отглеждане на детето и насилието в обществото — доказва с редица свои проучвания, че в общества, в които децата рядко биват галени и докосвани ласкаво, насилието сред възрастните има най-високи стойности. Децата, отгледани от любвеобилни хора, обикновено израстват като по-добри, по-здрави и по-щастливи възрастни. Ранните години от живота на изнасилвачите и на насилниците на деца обикновено са белязани с отхвърляне, жестокост, липса на прегръдки и ласки, особено ако, както често става, са израснали в откъснати от обществото домове за изоставени деца. В много от човешките общности, в които докосването и галенето не са възприети, хората обичат и отглеждат кучета и котки, като галенето и игрите с домашните любимци им позволява да компенсират недостига от докосване. Доказано е, че терапията посредством галене на животни оказва ценна помощ на хора с депресии и други умствени и душевни проблеми, като им помага да преодолеят затрудненията си. Та погледнете англичаните — народ, при който се забелязва вероятно най-

силна антипатия към гальовното общуване, те направо обожават домашните си любимци. Показателно за техния нрав е едно изказване на Джърмейн Гриър: „Дори притиснат към собствения си брат в претъпканото метро, средностатистическият англичанин отчаяно ще се преструва, че е сам.“

ЖЕНИТЕ ОБОЖАВАТ ГАЛЬОВНОТО ОБЩУВАНЕ

Кожата е най-големият орган на човешкото тяло, като обхваща приблизително два квадратни метра. По цялата й площ са разпределени неравномерно 2 800 000 рецептора за болка, 200 000 — за студ и 500 000 — за докосване и натиск. Още от самото си раждане момиченцата са изключително чувствителни към докосванията. При възрастните кожата на жената е поне десет пъти по-чувствителна към докосване и натиск, отколкото тази на мъжа. Едно изключително прецизно проведено проучване по този въпрос разкри, че дори най-чувствителните към докосване момчета са много по-малко чувствителни и от най-нечувствителните момичета. Женската кожа е по-тънка от мъжката, а под най-горния й пласт има допълнителен слой подкожна мазнина, което осигурява на жената повече топлина през зимата и по-голяма издръжливост, отколкото тази на мъжа.

Хормонът, който стимулира желанието ни да бъдем докосвани и възпламенява разположените в кожата ни рецептори за досег, се нарича окситоцин. И като знаем, че при жената тези рецептори са десет пъти по-чувствителни, отколкото при мъжа, няма нищо чудно в това, че жените отдават толкова голямо значение на прегръдките, ласките и гушкането на своите мъже, деца и приятели. Проучванията ни, свързани с езика на тялото, показват, че в западното общество вероятността една жена да докосва друга жена по време на разговор на обществено място е от четири до шест пъти по-голяма от тази, мъж да докосва друг мъж. Жените употребяват много повече изрази, свързани с докосването, отколкото мъжете. За да опишат например някой преуспяващ човек, те казват, че той има „магическо докосване“. В други случаи определят хората като „тънкокожи“ и „дебелокожи“. Жените обичат „да не губят досег“ и мразят хората, които „те изкарват извън кожата“. Те употребяват изрази като: „чувствено докосване“, „личен досег“, „галене срещу косъма“ (за досадно и дразнещо преживяване).

Вероятността една жена да докосва друга жена по време на разговор на обществено място е от четири до шест пъти по-голяма от тази мъж, да докосва друг мъж.

Едно проучване, осъществено сред душевноболни пациенти, показва, че когато са под напрежение, мъжете избягват докосването и се затварят в собствения си свят. Докато повече от половината жени се стремят да се доближат до мъжете, но не за секс, а за да получат утешителната интимност на докосването. Когато една жена е емоционално наранена или ядосана на някой мъж, тя най-често реагира с израза: „Не ме докосвай!“ — фраза, която няма никакъв смисъл за мъжете. Каква е поуката от този урок? Ако искате да спечелите благоразположението на някоя жена, използвайте често и много на брой подходящи докосвания, но избягвайте опипването. А за да израснат децата ви душевно здрави хора, гушкайте ги колкото се може повече.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ СА ТОЛКОВА ДЕБЕЛОКОЖИ

Мъжката кожа е по-дебела от женската, което обяснява и защо жените се сбръчкват повече, отколкото мъжете. Кожата на гърба на мъжа е четири пъти по-дебела от кожата на корема му — наследство от някогашното му битие на четирикрако животно, когато това му е осигурявало по-добра защита при нападение откъм гърба. Повечето от момчешката чувствителност към докосване изчезва по времето, когато момчето навлиза в пубертета, защото тогава тялото му започва да се подготвя за суровия живот на ловец. Кожата на мъжа е трябвало да стане нечувствителна, за да може той да тича през бодливи храсталаци, да се бори с диви животни и да воюва с враговете, без болката от нараняванията да забавя неговия устрем. Когато някой мъж съсредоточи вниманието си върху извършване на физическа работа или упражняване на спортна дейност, той може дори да не забележи, че се е наранил.

Всъщност при навлизането си в пубертета момчето не губи чувствителността на кожата си, просто цялата му чувствителност се насочва към едно единствено място.

Когато вниманието на мъжа е изцяло съсредоточено върху някоя конкретна задача, прагът на чувствителността му към болка е много по-нисък от този на жената. Когато мъжът започне да стене: „Дай ми малко пилешка супа (натурален портокалов сок, грейка за краката), обади се на доктора да дойде и се погрижи мъничкият ми приятел да е наред!“ това обикновено означава, че съвсем леко го понаболява главата. Освен това мъжете са по-нечувствителни и спрямо женските страдания и неразположения. Ако жената се превива от болка, вдигнала е 40° температура и цяла се тресе под одеялото, той пита мимоходом: „Всичко наред ли е, мила?“, а вътрешно си мисли: „Ако се правя, че не забелязвам, тя може и да се навие за секс — и без друго е вече в леглото“.

И все пак мъжете проявяват силно изразена чувствителност, когато гледат футболни мачове или други агресивни спортове. Ако мъж и жена гледат боксов мач по телевизията и някой от играчите е повален от съкрушително кроше, жената обикновено отронва съчувствено „Ооо… сигурно го е заболяло“, докато мъжът стене високо, превива се и наистина чувства болката.

ВКУС В ИМЕТО НА ЖИВОТА

При жените усещането за вкус и мирис е много по-силно развито, отколкото при мъжете. Човекът разполага с приблизително 10 000 рецептора за вкус, чрез които различава поне четирите основни вкусови усещания: рецепторите за сладко и солено са на върха на езика, тези за кисело са от двете му страни, а за горчиво — в задната му част. Понастоящем японски изследователи провеждат изследвания за наличието на едно пето вкусово усещане — това за мазно. Мъжете имат по-добре развит вкус за солено и горчиво, затова и пият бира; жените усещат по-добре сладкото, поради което на света има много повече жени шоколадохолички, отколкото мъже — любители на шоколад. Като закрилница на домашното огнище и събирачка на плодове и растителна храна, жената е развила способност да различава кога плодовете и зеленчуците са достатъчно узрели, за да ги откъсва и носи на рожбите си, и така небцето й станало силно чувствително към вкусовото усещане за сладост. Това обяснява защо жените обичат сладкишите и защо повечето контрольори на вкусовите качества на хранителните продукти са жени.

НЕЩО ВЪВ ВЪЗДУХА

Обонянието на жената не само че е по-добре развито от това на средностатистическия мъж, но то става дори още по-чувствително около момента на овулацията по време на нейния месечен цикъл. Тогава носът й безпогрешно улавя мириса на феромони и свързаните с мъжа мускусови аромати, а това са миризми, чието отличаване става на подсъзнателно ниво. Женският мозък е в състояние да разшифрова в какво състояние е имунната система на мъжа. И ако мъжът е здрав, жената ще го нарече „привлекателен“, а ако имунната му система е по-устойчива от нейната, тя би казала, че той притежава „странна магнетична сила“. Но ако нейната имунна система е по-силна и устойчива от неговата, то тя по всяка вероятност няма да го намери за особено съблазнителен.

Силната имунна система надарят мъжа със „странна магнетична привлекателност“.

Изследователите на мозъчната дейност са открили, че женският мозък е способен да анализира състоянието и разликите в имунните системи в разстояние на трисекундна среща.

Хармоничното съотношение между двете имунни системи дава на потомството по-благоприятен шанс за оцеляване. Един резултат от тези научни изследвания на мозъка може да бъде открит понастоящем на всички щандове за козметични продукти, където на мъжете се предлага голямо разнообразие от кремове и мазила, чиято реклама гласи, че съдържат различни привлекателни феромонни аромати, направо подлудяващи жената и възпламеняващи желанието й за секс.

ДОСИЕТАТА Х

Ролите, предопределени ни от еволюцията на човешкия вид, са ни екипирали с биологичните умения и възприятия, необходими за оцеляването ни. Векове наред хората са се удивлявали и изпълвали със страх от женските „магьоснически“ и „свръхестествени“ сили, а също и от прословутата женска интуиция. През осемдесетте години тези качества най-сетне бяха научно тестувани и измерени, а в резултат на проведените изследвания бе доказано, че жената има много по-съвършени сензорни възприятия. Повечето „вещици“ са били жени, редовно и безжалостно умъртвявани от мъжете, които били неспособни да разберат биологичните различия между двата пола. А жените просто са надарени с по-чувствителни сетива и затова могат да долавят и най-малките нюанси в езика на тялото, в тона на гласа и в интонацията на изказа, както и при всички други сензорни стимули. Дори днес съвременните жени често стават жертва на различни обвинения и предразсъдъци поради по-добре развитите си биологични способности и нерядко изсипват с труд спечелени пари в ръцете на астролози, екстрасенси, гледачки на карти, нумеролози и други шарлатани, които предлагат разгадаване на „свръхестествената“ женска интуиция. По-добре развитите и по-чувствителни сензорни възприятия на жената в значителна степен допринасят за по-ранното узряване на подрастващите момичета. Приблизително на седемнадесетгодишна възраст повечето момичета вече могат да действат като възрастни, докато на същата възраст момчетата обикновено все още се блъскат едно друго в басейна и си устройват състезания чия пръдня е по-силна.

ЗАЩО КАЗВАМЕ, ЧЕ МЪЖЕТЕ СА НЕЧУВСТВИТЕЛНИ

Това е така не само защото сензорният апарат на жената е по-съвършено развит, но и защото възприятията на мъжа са, образно казано, по-тъпи от нейните. Надарена с по-тънък усет за нюансите, жената очаква от мъжа да разшифрова сигналите, които му дава посредством слово, глас и език на тялото, и да предугажда желанията и нуждите й, така както би го направила всяка друга жена. Но поради вече обсъденото еволюционно разпределяне на ролите, това просто е невъзможно. Жената предполага, че мъжът ще разбере нейните нужди и желания, а когато види, че той изобщо не схваща за какво става дума, обикновено го обвинява, че е „нечувствителен“ и че „не загрява“. На което мъжете по цял свят отговарят ядно: „Да не искаш да ти чета мислите?“ Редица изследвания доказват, че мъжът просто е неспособен „да чете мисли“. Но добрата новина е, че стига да искат, повечето мъже могат да се научат как да подобрят способностите си да разшифроват несловесните и вокални послания на жената.

В следващата глава ще откриете един забележителен тест, който ще ви помогне да определите половата ориентация на собствения си мозък и ще ви обясни защо сте такива, каквито сте.

ТРЕТА ГЛАВА
ВСИЧКО Е ЗАКОДИРАНО В МОЗЪКА

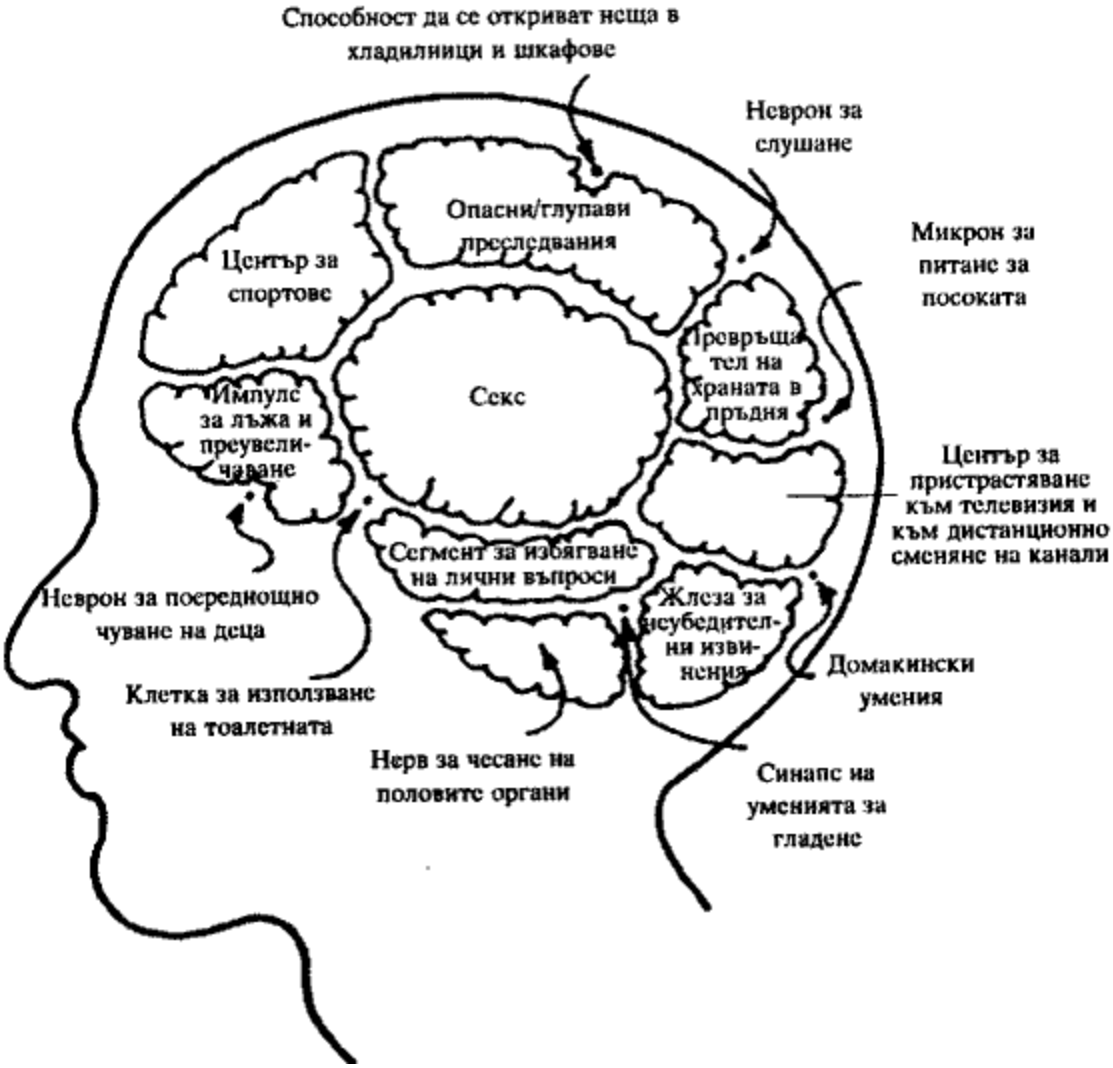

Мъжкият мозък — факт или измислица?

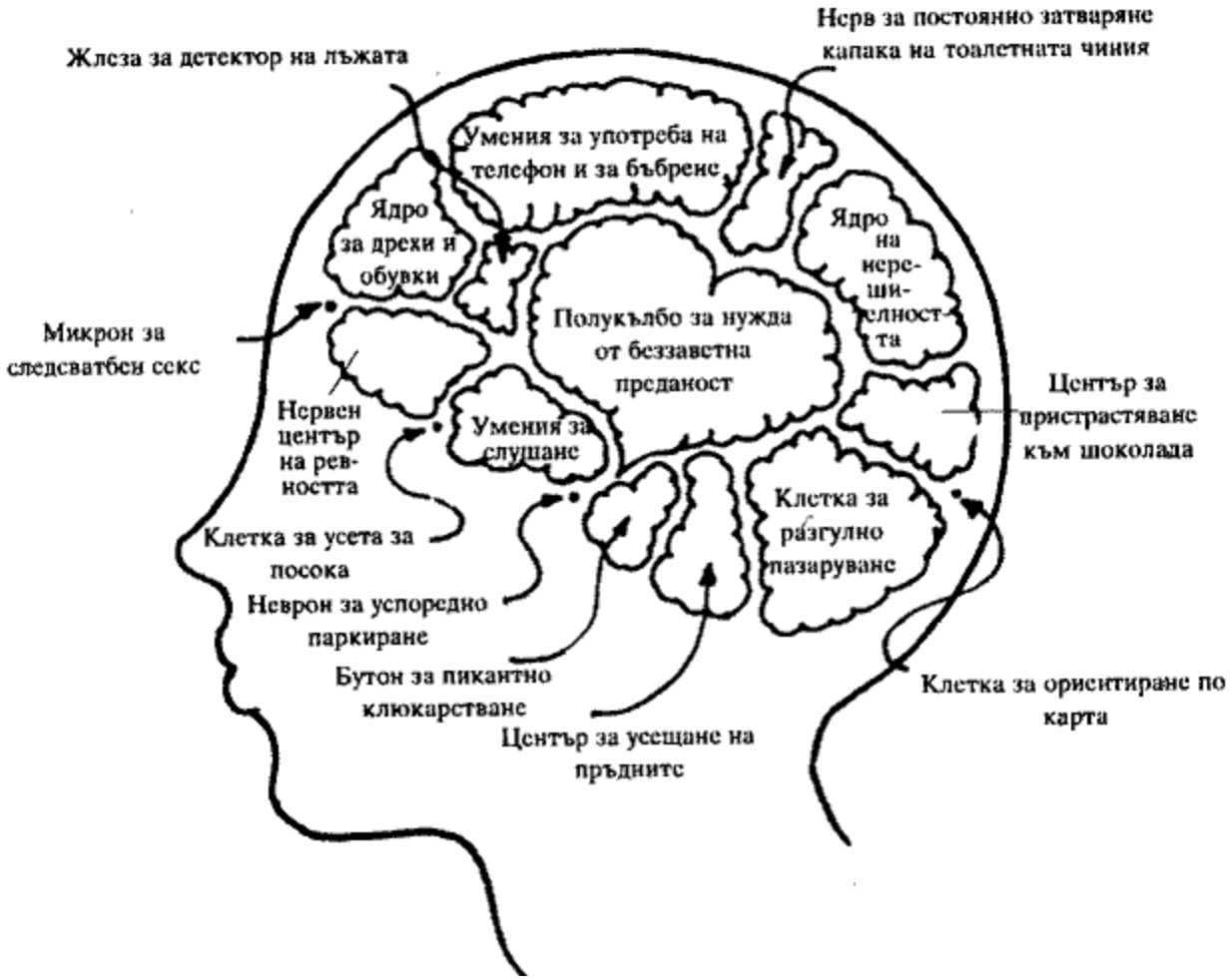

Женският мозък

Тези две добродушни илюстрации на мъжкия и женския мозък са забавни именно защото съдържат доста голяма доза истина. Но колко точно? Е, повече, отколкото може да си помислите. В тази глава ще разгледаме поразителните открития, направени в резултат на съвременни изследвания на човешкия мозък.

ЗАЩО СМЕ ПО-УМНИ ОТ ОСТАНАЛИТЕ ЖИВОТНИ

Погледнете следващите три картинки и сами ще забележите очебийната разлика между черепните кутии на горилата, неандерталеца и съвременния човек. Първо, човешкият мозък е над три пъти по-голям от този на горилата и близо три четвърти по-обемен от този на неандерталеца — нашия примитивен предшественик. Откритите фосили[1] показват, че поне през последните 50 000 години нашият мозък не се е променил чувствително нито по размер, нито по начина си на функциониране. Второ, съвременният човек има изпъкнало чело, каквото липсва при праотците ни и при нашите примитивни братовчеди. В тази част на черепната кутия са разположени левият и десният фронтални мозъчни лобове, благодарение на които притежаваме повечето от уникалните си способности — например да мислим, да се ориентираме по карта и да говорим. Именно това ни прави по-висши същества от всички останали животни.

Горила

Неандерталец

Съвременен човек

Мозъкът на мъжа и на жената е еволюирал, придобивайки различни способности, таланти и умения. Налагало се е мъжете, на които била отредена ролята на ловци, да развият в мозъка си области, които да ръководят ориентирането им на дълги разстояния, способността им да обмислят тактики и да организират ловуването, а също и безпогрешни умения за улучване на цел. Не им се е налагало да умеят да разговарят добре, нито пък да бъдат чувствителни към чиито и да било емоционални нужди, затова и в техния мозък областите, отговорни за междуличностното общуване, почти не са развити.

За разлика от тях, жените трябвало да развият способност да се ориентират на близки разстояния, да имат по-широко периферно зрение, така че да могат да наблюдават околността около семейното гнездо, както и способност да вършат няколко дейности едновременно, а също и умения за активно и ефективно общуване. В резултат на тези специфични нужди в мозъка на мъжа и на жената се развили съответните области, поддържащи всяко от тези умения.

Според съвременните разбирания, в който живеем, в тогавашното общество е царувал изключително силен сексизъм, но с тази тема ще се занимаем малко по-нататък.

---

[1] фосил — вкаменена животинска или растителна останка — Б.прев. ↑

КАК НАШИЯТ МОЗЪК ЗАЩИТАВА ТЕРИТОРИЯТА НИ

„Старите навици трудно умират“, казва една народна поговорка. „Генетичната памет е жива и действена“, казват пък учените. Генетичната памет е част от нашето инстинктивно поведение. И това е съвсем естествено. Нима може да очакваме, че десетките хиляди години, през които човешките същества са седели в пещерите, обърнали зорък поглед към външния свят, за да не бъдат изненадани от врагове, защитавали са територията си и е трябвало да решават милионите проблеми по оцеляването си, няма да оставят никакъв белег в мозъка ни?

Достатъчно е да наблюдавате хората в ресторанта, за да се убедите в това. Повечето мъже предпочитат да сядат с гръб към стената, с лице към входа на заведението. Това им помага да се чувстват удобно и сигурно, защото са уверени, че няма да бъдат изненадани. Така никой няма да може да се промъкне незабелязано към тях, макар че в днешно време едва ли някой би ги цапардосал с нещо друго, освен с някоя особено надута сметка. От своя страна, жените нямат нищо против да седят гърбом към открито пространство, освен когато са сами с децата си, защото тогава те обикновено заемат мястото на мъжа, с гръб към стената.

В дома си мъжът също постъпва инстинктивно, като например ляга от онази страна на леглото, която е по-близо до вратата на спалнята — символично напомняне за времето, когато е трябвало да защитава входа на пещерата. Ако някоя двойка се премести в нова къща или отседне в хотел и по стечение на обстоятелствата жената заеме мястото, което е по-близо до вратата, възможно е мъжът да се чувства нервен и трудно да заспи, а сънят му да е неспокоен, без дори да си дава сметка защо е така. Много често е напълно достатъчно двамата просто да си разменят местата в леглото, за да отпадне проблемът.

Мъжете често казват на шега, че когато се оженят, започват да спят по-близо до вратата, за да могат по-бързо да избягат — в

действителност това е чисто инстинктивно — поведение на защитник на семейството.

Когато мъжът отсъства от дома, жената обикновено подсъзнателно поема неговата роля на закрилник и се настанява в леглото откъм неговата страна. Нощем, колкото и дълбоко да спи, жената се събужда на секундата при някой по-„тънък“ звук, като плача на бебето. В такива случаи, за нейна досада, мъжът продължава да спи непробудно. Затова пък неговият мозък е настроен така, че да долавя шумове, свързани с движение — долетелият откъм прозореца тих пукот на счупена съчка може на секундата напълно да го разбуди, за да защити дома си от евентуална атака. В този случай жената ще спи непробудно — освен ако мъжът отсъства от дома и нейният мозък се е настроил да поеме неговата роля и да чува всеки шум и всяко движение, заплашващо семейното гнездо.

УСПЕХЪТ СЕ КРИЕ В МОЗЪКА

Древногръцкият философ Аристотел вярвал, че съсредоточието на мисълта е в сърцето, а мозъкът служел да охлажда тялото. Ето защо сърцето е обект на много от изразите за обозначаване на чувства. Днес това твърдение може да ни се струва смешно, но мнозина специалисти, чак до края на XIX век, изцяло споделяли мнението на Аристотел.

През 1962 г. Роже Спери спечелва Нобелова награда за научния си труд, с който доказва, че двете полукълба на мозъчната кора управляват обособени интелектуални функции. Съвременните модерни технологии ни позволяват да видим как работи мозъкът, но все още сме много далеч от цялостното разгадаване на неговата дейност. Все още познаваме само някои основни неща. Знаем например, че дясното полукълбо управлява творческите способности и лявата страна на тялото, а лявото контролира логиката, разума, говора и дясната страна на тялото. В лявата част на мозъка се намират езиковите умения и речниковият фонд, особено при мъжете, а дясната част съхранява и контролира визуалната информация.

Леворъките хора са ориентирани към дясното полукълбо, тоест към творческата част на мозъка. Това обяснява защо сред гениите на изкуството и науката има толкова непропорционално по-голям брой леворъки хора, включително Алберт Айнщайн, Леонардо да Винчи, Пикасо, Луис Карол, Грета Гарбо, Робърт де Ниро, Пол Макартни… Сред леворъките хора жените преобладават, а 90% от всички хора са десноръки.

Редица тестове сочат, че интелектуалният капацитет на жените е с 3% по-висок от този на мъжете.

До шестдесетте години на нашия век повечето данни относно устройството на човешкия мозък са били натрупвани чрез изследвания на мозъците на войници, загинали по бойните полета, а такива определено не са липсвали. Единственият проблем бил, че в основната си част това били все мъже, затова по мълчаливо споразумение

учените приемали, че женският мозък е устроен и функционира по същия начин.

Днес обаче, благодарение на съвременните технологии, научните изследвания разкриват, че женският мозък функционира доста по-различно от мъжкия. И именно тези разлики са извор на повечето проблеми във взаимоотношенията между половете. Женският мозък е малко по-малък от мъжкия, но проучванията доказват, че това не е от значение за дейността му. През 1997 г. датският изследовател Берте Пакенберг от Научния департамент по неврология към Общинската болница на Копенхаген доказа, че мъжкият мозък има средно четири милиарда мозъчни клетки повече от женския, но че като цяло интелектуалният капацитет на жената е с около 3% по-висок от този на мъжа.

КАКВО КЪДЕ СЕ НАМИРА В МОЗЪКА

Обикновено по този простичък начин може да добиете представа коя част от мозъка кои функции управлява.

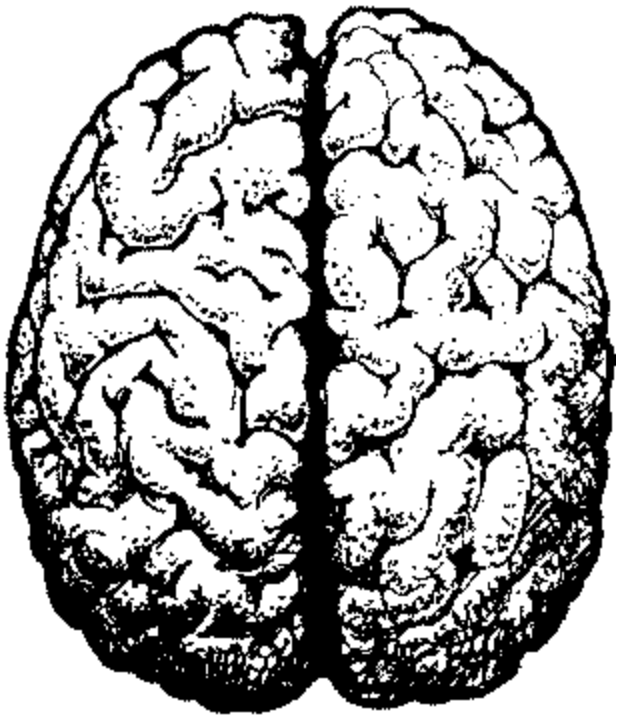

Мозък

Ляво полукълбо: *Дясна страна на тялото; Математика; Слово; Логика; Факти; Изводи; Анализ; Практичност; Ред; Думи на песен; Линейност; Долавяне на незначителните подробности*

Дясно полукълбо: *Лява страна на тялото; Създателност Творчество; Наблюдателност; Интуиция; Идеи; Въображение; Холизъм (убеждение, че всичко в природата е взаимосвързано); Мелодия на песен; Долавяне на „общата картина“; Пространственост; Многофункционалност*

Но въпреки че обхватът на провежданите изследвания и разбирането ни за функциите и дейността на човешкия мозък нарастват все повече, и повече с всеки изминал ден, тълкуванията на получените резултати са невероятно разнообразни. И все пак има някои области, относно които мнението на изследователите и учените е наистина единодушно. Благодарение на магнито-резонансния скенер, който регистрира електроактивността на мозъка, днес вече е възможно да се идентифицира и измери точното местоположение на голям брой специфични негови функции. Посредством апаратурите за сканиране на мозъка можем да видим коя част от него управлява определена дейност. Когато сканирането на мозъка покаже, че дадено умение или функция има специфично местоположение, това означава, че съответният човек обикновено се справя много добре с прилагането на това умение, че го прави с удоволствие и че го привличат дейности и задачи, които му позволяват да го използва.

Например в мозъка на повечето мъже усещането за посока има специфично местоположение и затова те лесно се ориентират в пространството. Мъжете с удоволствие планират дълги пътувания и ги привличат задачи и занимания, които им позволяват да използват тези свои способности — например навигация и ориентиране. В мозъка на жените има специфична област за контрол на говора — те боравят много успешно със словото, правят го с лекота и ги привличат полета за изява, които им позволяват да прилагат това свое предимство — например психотерапия, консултантска дейност по проблеми при междуличностното общуване и преподавателска работа. Ако дадено умение няма ясно определено местоположение в мозъка, това обикновено означава, че съответният човек по начало не се справя добре с този род дейност, а упражняването на това умение не му доставя особено голямо удоволствие. Ето защо е толкова трудно да откриете жени навигаторки, да получите утеха от мъж терапевт или пък да научите английския „като хората“ от мъж учител.

НАЧАЛОТО НА ИЗСЛЕДВАНИЯТА НА МОЗЪКА

Най-ранните регистрирани научни тестове относно разликите между половете са проведени в Лондонския градски музей от Франсис Гатън през 1882 г. Тогава той открива, че мъжете възприемат по-добре „светлите“ звуци — писъци и пронизителни шумове, имат по-здрав захват на ръката и са по-малко чувствителни към болка, отколкото жените. По същото време в Америка се провежда подобно изследване, което открива, че мъжете предпочитат червения цвят пред синия, имат по-богат речников фонд и предпочитат да решават технически, а не домакински проблеми. От друга страна, същото проучване сочи, че слухът на жените е по-остър, те използват повече думи, за съпоставим с мъжете период от време, и че предпочитат да се занимават с индивидуални задачи и проблеми.

Показателно е едно ранно изследване относно специфичното местоположение на различните мозъчни функции, проведено при умствено увредени пациенти. То показва, че при нараняване в лявата част на мозъка, мъжете до голяма степен напълно изгубват уменията си за словесен изказ и ползване на речниковия фонд, докато жените със същото увреждане почти не губят словесните си способности, което доказва, че в женския мозък има повече от един център за контрол на говора.

При мъжете вероятността да изгубят дар слово или да имат затруднения в тази насока била три-четири пъти по-голяма, отколкото при жените, а шансът да си възвърнат някога тези умения бил направо нищожен. Следователно, когато мъжът е получил нараняване от лявата страна на главата, има голяма опасност да онемее. Докато жена със същото нараняване вероятно ще може и занапред да говори.

Същото изследване показва, че при нараняване в дясната част на мозъка мъжете изгубват до голяма степен или изцяло уменията си за пространствено ориентиране — способността да мислят в три измерения и да въртят предметите наум, за да си представят как изглеждат, погледнати от различни ъгли. (Например женският мозък възприема двуизмерно архитектурния план на една къща, докато

мъжкият мозък го вижда в три измерения, тоест освен дължина и височина, мъжете могат да виждат и в дълбочина, а повечето от тях съвсем ясно си представят как ще изглежда сградата, когато бъде завършена.) Но жени със същото нараняване в дясната част на мозъка почти не страдат от загуба на уменията да се ориентират в пространството.

Дорийн Кимура, професор по психология от Университета в Онтарио, доказва, че мъжете губят дар словото си само когато бъде наранена лявата част на мозъка, докато жените изпитват затруднения със словесния изказ само когато бъде наранен фронталният лоб на някое от мозъчните полукълба. Заекването е почти изцяло само мъжки проблем, а в помощните групи за справяне с този дефект на говора момчетата са три-четири пъти повече от момичетата. Нека го кажем по-простичко: мъжете притежават ограничени способности що се отнася до словесен изказ и разговор. Подобен резултат от изследвания на мозъка едва ли ще изненада повечето жени. Историческите романи недвусмислено показват, че неспособността на мъжете да говорят и разговарят хилядолетия наред е карала жените да си скубят косите от яд и отчаяние.

КАК СЕ АНАЛИЗИРА МОЗЪЧНАТА ДЕЙНОСТ

От появата си в началото на деветдесетте години, апаратурата за сканиране на мозъка се усъвършенства толкова много, че днес вече е възможно да наблюдаваме на телевизионен екран как действа мозъкът „на живо“. Това става посредством два вида скенери — позитронизлъчващи томографи (ПИТ) и магниторезонансни скенери (МРС). Маркус Рейчъл от Университетската школа по медицина във Вашингтон измерва определени области на усилен метаболизъм в мозъка и обозначава точното местоположение на центровете, управляващи някои специфични умения:

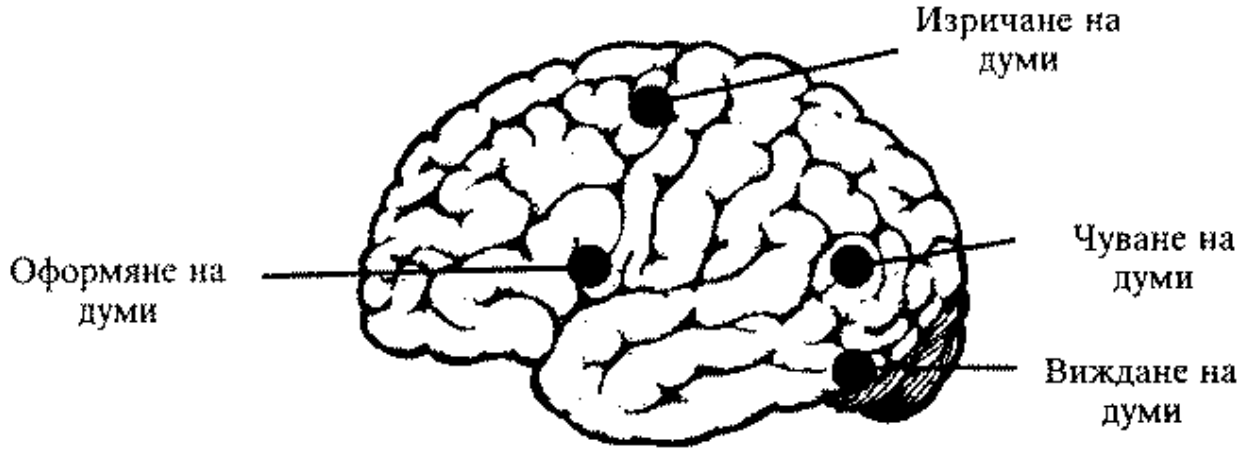

Специфични горещи точки в мозъка, определени посредством МРС (магниторезонансен скенер)

През 1995 г. в Йелския университет група учени под ръководството на д-р Бенет Шейвиц и д-р Сали Шейвиц провеждат редица тестове на мъже и жени с цел да установят коя част от мозъка се използва за римотворчество. Посредством МРС те регистрират и най-незначителните промени в притока на кръв към различни части на мозъка и доказват, че при решаване на задачи, свързани със словото, мъжете използват главно лявата част на мозъка си, докато жените използват и двете части на своя мозък.

Тези, а и още много други експерименти, проведени през деветдесетте години, недвусмислено водят до един и същи извод: мозъкът на мъжете и на жените работи по различен начин.

Попитайте мъже и жени дали мъжкият и женският мозък работят по различен начин. Мъжете ще отговорят: „Мисля, че да“, но просто защото преди ден-два са мярнали нещо подобно по Интернет… Жените ще кажат: „Разбира се, че да! Друг въпрос?“

Редица изследвания сочат, че лявата страна от мозъка на момичетата се развива по-бързо от тази на момчетата. Тоест, при брат и сестра близнаци сестрата ще проговори по-бързо и по-добре от брата, по-рано ще започне да чете и по-лесно ще научи някой чужд език. Това обяснява и защо графикът на специалистите по говорни дефекти е солидно запълнен предимно с малки момчета.

Но затова пък дясната част от мозъка на момчетата се развива по-бързо от тази на момичетата, което им осигурява по-добри пространствени, логически и свързани с възприятията умения. Момчетата показват много по-високи резултати по аритметика, решаване на словесни задачи, строене с конструктори и редене на фигурални мозайки, като овладяват всичко това по-рано от момичетата.

Може и да е модно да се твърди, че различията между половете са минимални и незначителни, но научно доказаните факти изобщо не потвърждават това мнение. За нещастие, понастоящем живеем в общество, което настойчиво твърди, че между мъжа и жената няма никаква разлика — въпреки огромния брой неопровержими доказателства за това, че мъжкият и женският мозък имат различна ориентация и че дългият еволюционен процес на човешкия вид е изградил в двата пола коренно различни способности и наклонности.

ЗАЩО МОЗЪЧНИТЕ СВРЪЗКИ ПРИ ЖЕНИТЕ СА ПО-ДОБРИ

Лявото и дясното полукълбо на мозъка са свързани посредством свръзка от нервни влакна, наречена корпус калозум. Този „кабел“ прави възможно общуването между двете мозъчни полукълба и обмена на информация.

Представете си, че на всяко рамо имате по един компютър и че те са свързани с интерфейсен кабел. Този кабел е корпус калозум.

Неврологът Роджър Горски от Калифорнийския университет в Лос Анджелис доказа, че корпус калозум в женския мозък е по-дебел от този в мъжкия и че жените притежават с около 30% повече свръзки между лявото и дясното мозъчно полукълбо, отколкото мъжете. Същият учен доказа, че когато работят над една и съща задача, мъжете и жените използват различни части от мозъка си. Впоследствие тези факти бяха потвърдени от мнозина други изследователи навсякъде по света.

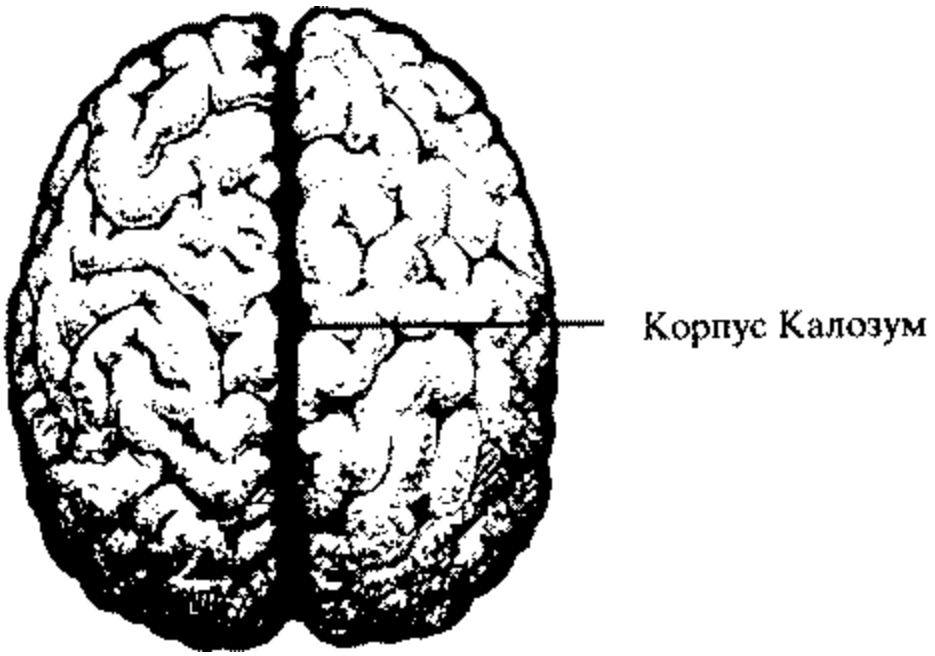

Корпус калозум

Освен това, редица изследвания сочат, че женският полов хормон естроген подтиква нервните клетки да изграждат повече свръзки вътре в мозъка и между двете мозъчни полукълба. А проучванията доказват, че колкото повече свръзки притежава мозъкът на един човек, толкова по-леко се лее словесният му изказ. Повечето свръзки обясняват и способността на жените да извършват едновременно много и несвързани помежду си дейности, а до голяма степен и осветляват въпроса за женската интуиция. Както вече обяснихме, женският мозък е развил по-широк и по-богат спектър от възможности за сензорни възприятия, а като добавим към тях многото и разнообразни нервни свръзки за по-бърз обмен на информация между двете мозъчни полукълба, то няма нищо чудно в това, че жената съумява да прави толкова бързи и точни преценки за хората и ситуациите интуитивно, на подсъзнателно ниво.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ МОГАТ ДА ПРАВЯТ НЕЩАТА САМО „ЕДНО ПО ЕДНО“

Всички съвременни изследвания са единодушни по следния въпрос: мъжкият мозък е специализиран. В него задачите са строго класифицирани и разделени по групи. Програмиран е така, че във всеки отделен момент да се съсредоточава само и единствено върху една специфична първостепенна задача. Затова мъжете често се сопват ядно: „Не мога да правя сто неща наведнъж!“ или малко по-спокойно обясняват, че нещата трябва да се правят „едно по едно“. Когато мъжът спре колата, за да проучи пътеводителя, какво прави с радиото? Намалява звука! Повечето жени просто не могат да разберат защо го прави. Та нали жената може да чете и същевременно да слуша и разговаря! Защо и мъжът да не може? Защо, когато звъни телефонът, мъжът намалява звука на телевизора? Няма жена по света, която в един или друг момент да не се е оплакала: „Защо, когато се е зачел във вестника или гледа телевизия, той просто не чува какво му говоря?“ Е, отговорът е ясен: мъжкият мозък е програмиран да върши различните дейности „едно по едно“ именно защото между лявото и дясното му полукълбо има по-малко свързващи нервни влакна, а и самият мозък е разделен на отделни специализирани отделения. Ако направите скенер на мозъчната дейност на мъжа докато чете, ще видите, че в този момент той е буквално глух.

Мъжът може или да чете, или да слуша — но не и двете едновременно.

Женският мозък е програмиран за многофункционално действие. Жената е способна да извършва различни, несвързани помежду си дейности по едно и също време, а мозъкът ѝ никога не бездейства, винаги е активен. Жената е в състояние да разговаря по телефона и едновременно с това да готви по някоя нова рецепта от книга и да гледа телевизия. Или да шофира, като едновременно с това се гримира, слуша радиото и разговаря по телефона в колата си. Но ако говорите на мъж, когато се е заел да готви по рецепта от готварската книга, той

вероятно ще се ядоса, защото просто не може да следи написаните указания и едновременно с това да слуша какво му казвате. Ако говорите на някой мъж, докато се бръсне, то той почти сигурно ще се пореже. Голям брой жени са били обвинявани от мъжете си, че заради тяхното бъбрене той е пропуснал нужната отбивка от магистралата. А една жена дори ни сподели своя малка тайна, когато се ядосвала на мъжа си, тя го карала да зачука някой пирон и в същото време започвала неспирно да му говори!

Тъй като жените използват и двете си мозъчни полукълба, много от тях по-трудно правят разлика между лявата и дясната си ръка. Около 50% от жените не могат на секундата да кажат коя ръка е лява и коя дясна, а първо поглеждат към пръстен или луничка за ориентир. Мъжете, от своя страна, си служат или с лявото, или с дясното полукълбо на мозъка и затова за тях е по-лесно да различават бързо ляво от дясно. В резултат на това, по цял свят жените непрекъснато биват обвинявани, че по време на път са казали на мъжете си да завият надясно, а всъщност са имали предвид завой наляво.

ОПИТАЙТЕ ТЕСТА С ЧЕТКАТА ЗА ЗЪБИ

Тестът с миенето на зъбите е забавен и показателен за дейността на мозъка. Повечето жени могат да търкат зъбите си с четката, като в същото време вървят и разговарят по различни въпроси. Способни са без затруднения да движат четката нагоре-надолу по зъбната повърхност, като в същото време почистват масата с кръгови движения на другата ръка. Но за повечето мъже това е много трудно, да не кажем непостижимо.

Когато мъжете си мият зъбите, техният еднофункционален мозък ги кара да се съсредоточат изцяло върху тази задача. Всички мъже застават точно пред мивката, двата крака раздалечени на около 30 см един от друг, накланят тялото си напред и движат главата си нагоре-надолу срещу четката за зъби, обикновено със скоростта на течащата от крана вода.

ЗАЩО СМЕ ТАКИВА, КАКВИТО СМЕ

В днешно време, когато отглеждаме и възпитаваме синовете и дъщерите си така, сякаш са напълно еднакви, науката все по-убедително доказва, че те всъщност са коренно различни по начина си на мислене. Навсякъде по света невролозите и изследователите на мозъчната дейност достигат до извода, че ние сме такива, каквито сме, поради дейността на хормоните в организма ни.

Ние сме такива, каквито сме, поради нашите хормони. Всички ние сме продукт на нашата химия.

До съвсем неотдавна, почти до последните няколко години на XX век, общоприето бе мнението, че човешките същества се раждат с празен ум, а родителите, учителите и околната среда диктуват поведението и избора ни. Но ето че понастоящем най-новите изследвания на мозъка и неговото еволюционно развитие разкриват, че човешкият мозък бива конфигуриран като компютър около шестата-осмата седмица след зачатието. По това време бива заредена нашата основна „оперативна система“ и биват въведени голям брой различни „програми“, така че всъщност в момента на раждането, също като компютър, мозъкът ни вече е зареден с необходимия програмен продукт, със съответните хардуерни и софтуерни пакети от база данни.

Съвременните изследвания доказват още, че основната оперативна система и съответната й ориентация всъщност почти не дават възможност за промяна. Околната среда и учителите могат само да добавят нови данни към основния пакет и да подбират съвместими програми. На всичкото отгоре, до съвсем наскоро, на практика не разполагахме с никакво „Упътване“. А това означава, че още преди момента на раждането в мозъка ни са заложени предварително всичките ни бъдещи избори и сексуални предпочитания. Природа или възпитание? Въпросът е предрешен. От самото начало природата играе водещата роля. Днес вече знаем, че възпитанието е заучено поведение. И това съвсем ясно личи от майките осиновителки, които също така

добре се справят с отглеждането и възпитанието на осиновените деца, както и биологичните майки.

ПРОГРАМИРАНЕ НА ЗАРОДИША

Почти всички ние сме изградени от 46 хромозома, а това са един вид нашите генетични тухли, строителната ни скица, или с други думи, генетичният ни код. От майка си наследяваме 23 хромозома и от баща си също 23. Ако 23-ят хромозом от майката е т. нар. Х-хромозом (защото формата му е като на буквата Х) и 23-ят хромозом от бащата също е Х-хромозом, то се получава едно ХХ-бебе, тоест момиченце. Ако 23-ят хромозом от бащата е Y-хромозом, ще се получи ХY-бебе, тоест момченце. Основният шаблон за човешкото тяло и за човешкия мозък е женски — всички ние започваме като момиченца — и именно поради това мъжете имат такива женски атрибути, като зърна на гърдите и млечни жлези.

Науката доказва, че Ева е била първа!

До настъпването на момента на програмирането, тоест докъм шестата-осмата седмица след зачеването, зародишът е повече или по-малко безполов и има потенциал да развие както мъжки, така и женски полови органи.

Немският учен д-р Гюнтер Дьорнет, водещо име сред пионерите на социологията, бе един от първите, които защитиха теорията, че човешката полова определеност се формира от шестата до осмата седмица след зачеването. Неговите изследвания доказаха, че ако зародишът е генетично момче (ХY), в него се развиват специални клетки, които насочват по-големи количества мъжки хормони, особено тестостерон, през тялото, така че да образуват мъжките тестиси, и освен това програмират мозъка на зародиша с мъжки характеристики и поведенчески модели, например със зрение за дълги разстояния и с т. нар. пространствени умения за улучване на цел, ловуване и преследване.

Да кажем, че мъжкият зародиш (ХY) има нужда поне от една доза мъжки хормони, за да оформи мъжките полови органи, и други три дози мъжки хормони, за да програмира мозъка с мъжка оперативна

система, но че — поради причини, които ще обсъдим по-нататък — не получи необходимото количество. Трябват му, да речем, четири дози, но получи само три. В такъв случай първата доза мъжки хормони бива използвана за оформяне на мъжките полови органи, но мозъкът получава само две дози. А това означава, че мозъкът бива програмиран полово като 2/3 мъжки, а другата 1/3 си остава с изначално заложената женска полова програма. В резултат на това се ражда момченце, което ще порасне като мъж с основно мъжки мозък, но и с някои женски мисловни навици и способности. Ако мъжкият зародиш получи, да речем, само две дози мъжки хормони, едната бива използвана за оформяне на тестисите, а мозъкът получава само една, вместо необходимите три дози мъжки хормони. В такъв случай се ражда бебе, чийто мозък е основно женски по своето устройство и начин на мислене, но е вложен в тяло на бебе, генетично определено като момче . При настъпването на пубертета детето най-вероятно ще се развие като хомосексуално същество. В Осма глава ще разгледаме как именно става това.

Когато зародишът е женски (XX), в него има съвсем малко или почти няма мъжки хормони, така че се оформят женски полови органи, а мозъкът си остава с изначално заложения женски шаблон. После той бива програмиран посредством женските полови хормони и бива зареден със способностите и уменията да бъде закрилник на семейното гнездо, включително с центрове за разшифроване на словесни и несловесни сигнали. Когато се роди, бебето има външен вид и поведение на момиченце, благодарение на женската ориентация на своя мозък. Но понякога, обикновено по чиста случайност, женският зародиш получава доста внушителна доза мъжки полови хормони, в резултат на което се ражда бебе момиченце с повече или по-малко мъжки ориентиран мозък. Как именно става това ще разгледаме също в Осма глава.

Проучванията сочат, че средно между 80% и 85% от мъжете имат главно мъжки ориентиран мозък и само при 15–20% — мозъкът е повече или по-малко феминизиран. Мнозина от мъжете, попаднали в тази последна група, стават хомосексуалисти.

15–20% от всички мъже имат феминизиран мозък. ОКОЛО 10% от всички жени имат по-мъжки ориентиран мозък.

Когато в тази книга говорим за женския пол, това се отнася за приблизително 90% от всички момичета и жени, което означава, че при тях мозъкът е ориентиран към предимно женски модел на поведение. При 10% от всички жени мозъкът е надарен с повече или по-малко мъжки способности, защото е получил по-голяма доза мъжки полови хормони между шестата и осмата седмица от зачатието.

Предлагаме ви един простичък и любопитен тест, посредством който можете сами да определите до каква степен собственият ви мозък е ориентиран към мъжки ИЛЕ женски начин на мислене. Въпросите са подбрани от голям брой научни изследвания относно половата определеност на човешкия мозък, а използваната точкова система за оценка е създадена от английската специалистка по генетика Ен Мойър. В теста няма правилни и грешни отговори. Той просто ви позволява да си направите някои интересни заключения защо през живота си избирате едно или друго, защо мислите по начина, по който го правите. След като отговорите на въпросите, можете да изчислите и разтълкувате резултата си според дадените след теста таблици и указания. Преснимайте въпросите и ги дайте на хората, с които живеете и работите — резултатът от техните отговори наистина ще ви позволи да прозрете съкровената същност на всеки.

ТЕСТ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ ОРИЕНТАЦИЯТА НА МОЗЪКА

Целта на този тест е да определи женската или мъжката насоченост на програмирания в мозъка ви модел на поведение и реакции. Няма правилни или грешни отговори — резултатът просто показва вероятното количество мъжки хормони, които вашият мозък е получил (или не е получил) между шестата и осмата седмица след зачеването ви. Количеството получени по това време мъжки хормони се отразява върху личните ви предпочитания на ценности, модели на поведение, стил, ориентация и избор.

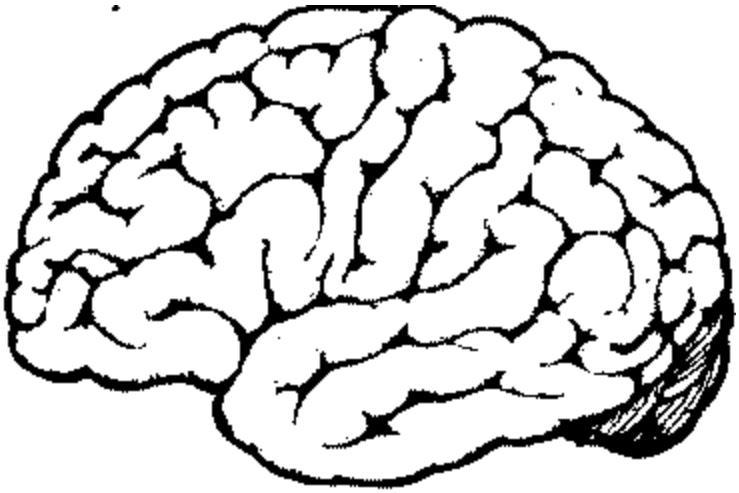

Тест

Отбележете отговора, който в най-голяма степен е валиден за вас през повечето време.

1. Когато трябва да разчетете пътна карта или пътеуказател, вие:

а) се затруднявате и често молите за помощ;

б) обръщате картата, така че да е насочена по посоката, в която се движите;

в) не изпитвате никакви затруднения.

2. Приготвяте ястие по сложна готварска рецепта, радиото свири и някой приятел ви се обажда по телефона. Тогава вие:

а) оставяте радиото да си свири, продължавате да готвите по рецептата, като същевременно бъбрите с приятеля по телефона;

б) изключвате радиото, разговаряте по телефона и продължавате да готвите;

в) казвате на приятеля си, че ще му позвъните веднага щом свършите с готвенето.

3. Поканили сте приятели на гости и те ви молят да ги упътите как да стигнат до новия ви адрес. Вие:

а) рисувате им карта с най-подробни указания и им я изпращате или пък намирате някой друг да им обясни как

да стигнат до дома ви;

б) разпитвате ги подробно кои от по-забележителните сгради от вашия район познават и съобразно това им обяснявате как да стигнат до вас;

в) обяснявате им със словесни указания как да ви открият — „Караш по магистралата до Нюкасъл, после излизаш на отбивката, завиваш наляво, стигаш вторите светофари…“.

4. Когато обяснявате някоя идея или концепция, какво правите обикновено:

а) използвате молив, хартия и езика на тялото посредством жестове;

б) обяснявате я с думи, използвайки езика на тялото посредством жестове;

в) обяснявате я с думи, пределно ясно и конкретно.

5. Когато излизате от някой наистина хубав филм, предпочитате:

а) да си преигравате наум сцени от филма;

б) да коментирате някои сцени и реплики;

в) да цитирате най-вече реплики от филма.

6. В киносалона предпочитате да седите:

а) от дясната страна на пътеката;

б) където и да е, напълно ви е безразлично;

в) от лявата страна на пътеката.

7. Някакъв електроуред на ваш приятел не работи. Вие:

а) ще му съчувствате и ще обсъждате как го е накарала да се почувства повредата на уреда;

б) ще му препоръчате някой проверен специалист, който да поправи уреда;

в) ще се опитате да разберете как работи уредът и сами да го оправите.

8. Намирате се на непознато място и някой ви моли да покажете накъде е север. Вие:

а) признавате си, че не знаете;

б) след кратък размисъл налучквате вярната посока;

в) напълно уверено посочвате на север.

9. Откривате място за паркиране, но то е прекалено тясно и се налага да вмъквате колата на заден ход. Вие:

а) по-скоро ще се опитате да откриете друго място;

б) внимателно ще опитате да паркирате на заден ход;

в) леко и уверено паркирате на заден ход.

10. Гледате телевизия, телефонът звъни. Вие:

а) вдигате слушалката и отговаряте;

б) намалявате звука на телевизора и тогава отговаряте;

в) изключвате телевизора, казвате на останалите хора стаята да мълчат и чак тогава вдигате слушалката.

11. Току-що сте чули нова песен от любимия си изпълните. Обикновено вие:

а) без затруднение сте в състояние веднага да изтананикат част от песента;

б) може да изтананикате нещичко от песента, стига тя да наистина простичка;

в) трудно ви е да си спомните как точно звучи мелодията, I си припомняте някои думи.

12. Най-успешно можете да предвидите бъдещи резултати като:

а) използвате интуицията си;

б) вземате решение въз основа както на достъпната ви информация, така и на „вътрешното си чувство“;

в) се опирате на факти, статистически и други данни.

13. Сложили сте ключовете си не на обичайното им място и не можете да ги намерите. Вие:

а) ще се заемете с някаква друга дейност, докато ви „светне“ къде сте ги оставили;

б) ще се заемете с някаква друга дейност, но непрекъснато ще се опитвате да си спомните къде сте ги оставили;

в) стъпка по стъпка ще преповтаряте наум всичките си действия, докато се сетите къде сте оставили ключовете.

14. Намирате се в хотелска стая и чувате далечен вой на сирена. Вие:

а) веднага безпогрешно можете да определите посоката, от която идва;

б) вероятно бихте могли да определите откъде идва, ако се съсредоточите;

в) изобщо ви е невъзможно да определите от коя посока идва.

15. Отивате на светско събиране и ви запознават със седем — осем нови за вас хора. На следващия ден вие:

а) лесно можете да си представите лицата им;

б) ще си спомните отделни черти от лицата им;

в) по-скоро ще си спомняте имената, отколкото лицата им.

16. Искате да прекарате почивните дни в провинцията, но партньорът ви предпочита да посетите морски курорт. За да го убедите, че вашата идея е по-добра, вие:

а) нежно му говорите за чувствата си по въпроса — обичате спокойствието на природата, пък и децата винаги така добре се забавляват там;

б) казвате, че ако този път отидете в провинцията, ще сте му много благодарна и следващия път ще сте щастлива да отидете на морски курорт;

в) служите си с факти: провинциалното курортно селище е по-близо, по-евтино и разполага с добре организирани спортни и развлекателни програми.

17. Когато изготвяте дневната си програма, вие обикновено:

а) правите списък, за да имате ясен поглед за това, какво трябва да свършите;

б) обмисляте всичко, което трябва да свършите;

в) представяте си хората, с които трябва да се срещнете, местата, където трябва да отидете, и дейностите, които трябва да извършите.

18. Ваш приятел има личен проблем и е дошъл да го обсъди с вас. Вие:

а) проявявате съчувствие и разбиране;

б) казвате, че проблемите никога не са чак толкова лоши, колкото изглеждат и му обяснявате защо;

в) правите предложения и му давате разумен съвет как да реши проблема си.

19. Двама ваши приятели от различни семейни двойки имат любовни отношения. Кога най-вероятно ще го забележите?

а) още в съвсем ранен стадий;

б) посред разгара на връзката;

в) вероятно изобщо няма да забележите.

20. Смисълът на живота според вас е:

а) да имате приятели и да живеете в хармония с хората около вас;

б) да имате приятелски отношения с останалите, като същевременно си запазвате и личната независимост;

в) да постигате значими цели, да си извоювате уважението на околните, да спечелите престиж и издигане.

21. Ако можете да избирате, бихте предпочели да работите:

а) в екип, със съвместими по характер и интереси хора;

б) заедно с други хора, но запазвайки своята независима територия;

в) самостоятелно.

22. Предпочитате да четете:

а) романи и фантастика;

б) вестници и списания;

в) историческа литература и автобиографии.

23. Когато отивате на пазар, вие по-скоро:

а) често купувате нещата импулсивно, особено по-рекламираните стоки;

б) имате си някакъв основен списък, но го спазвате както дойде;

в) внимателно четете етикетите и сравнявате цените.

24. Предпочитате да си лягате, да се събуждате и да се храните:

а) когато имате желание за това;

б) в определени часове, но може да проявявате и гъвкавост;

в) по едно и също време всеки ден.

25. Започнали сте нова работа и се запознавате с много нови хора от колектива. Един от тях се обажда на домашния ви телефон. Вие:

а) лесно разпознавате на кого е гласът;

б) разпознавате на кого е гласът чак след като сте преполовили разговора;

в) трудно разпознавате кой ви се обажда.

26. Какво най-много ви дразни, когато се карате с някого?

а) неговото мълчание и липсата на отговор;

б) когато този човек не иска да разбере вашата гледна точка;

в) неговите изпитателни или предизвикателни въпроси и забележки.

27. Как възприемахте в училище правописните тестове и писането на съчинения?

а) справяхте се и с двете доста лесно;

б) обикновено добре се справяхте с едно от двете, но не и с двете;

в) не се справяхте особено добре нито с едното, нито с другото.

28. Когато става дума за танци и аеробика, вие:

а) веднъж щом сте научили стъпките, с лекота „усещате“ музиката;

б) справяте се с някои танци и упражнения, но при други сте напълно безпомощна;

в) трудно ви е да поддържате такта и ритъма.

29. Колко добре ви се отдава да различавате и подражавате на гласовете на различни животни?

а) не много добре;

б) сравнително добре;

в) много добре.

30. В края на дълъг ден обикновено предпочитате:

а) да разказвате на приятелите и близките си как е минал денят;

б) да слушате другите да ви разказват как е минал техният ден;

в) да четете вестник, да гледате телевизия и да не говорите.

КАК ДА ИЗЧИСЛИМ РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ТЕСТА

След като сте отговорили на въпросите, съберете отговорите с а), б) и в), а крайния резултат изчислете според дадените по-долу таблици.

За мъже
Брой отговори (а) × 15 точки =
Брой отговори (б) × 5 точки =
Брой отговори (в) × (–5) точки =
Общо =

За жени
Брой отговори (а) × 10 точки =
Брой отговори (б) × 5 точки =
Брой отговори (в) × (–5) точки =
Общо =

Към общия си резултат прибавете по пет точки за всеки въпрос, чиито отговори не отразяват точно вашето житейско поведение или на който не сте отговорили.

Тест за определяне ориентацията на мозъка

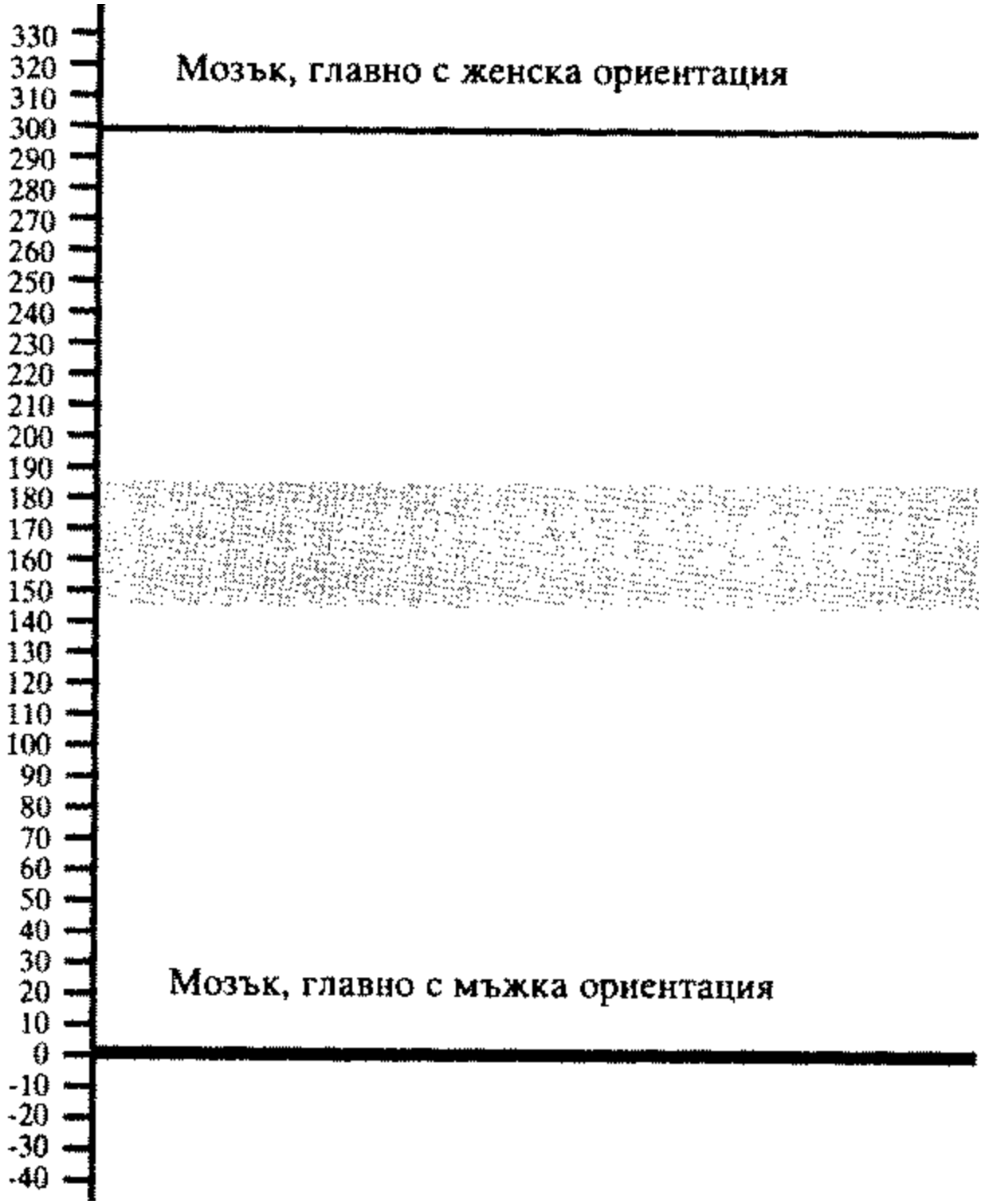
330
320
310
300
290
280
270
260
250
240
230
220
210
200
190
180
170
160
150
140
130
120
110
100
90
80
70
60
50
40
30
20
10
0
-10
-20
-30
-40
Мозък, главно с женска ориентация
Мозък, главно с мъжка ориентация

АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ТЕСТА

Повечето мъже ще съберат от 0 до 180 точки, а повечето жени — от 150 до 300 точки. Мозък, който има главно мъжка ориентация, обикновено събира под 150 точки. Колкото крайният резултат е по-близо до 0, толкова по-мъжки ориентиран е мозъкът и по всяка вероятност нивото на хормона тестостерон в организма е по-високо. Хората с такъв резултат показват силно изявени логически и аналитични умения, както и способност за точно боравене с думите, и обикновено са дисциплинирани и добре организирани. Колкото по-близък е резултатът до 0, толкова съответните хора са по-добри в планирането на разходи и обработването на резултати от статистически данни, като остават напълно неподвластни на чувствата си. Резултатите от теста, които се изразяват в отрицателни числа, бележат силна мъжка ориентация на мозъка. Това означава, че в ранните стадии от развитието си зародишът е получил големи количества тестостерон. Колкото по-малка цифра е резултатът от теста, направен от жена, толкова по-голяма е вероятността, че при нея ще се забелязват лесбийски тенденции.

Мозък, който има предимно женска ориентация, ще покаже резултат от теста над 180 точки. Колкото по-голямо число е резултатът, толкова по-женска ще е ориентацията на мозъка и толкова по-голяма е вероятността съответният човек да има силно изразени творчески, артистични и музикални таланти. Такъв човек взема повечето си решения интуитивно, при определянето на проблемите са му необходими минимални данни. Освен това той е способен да решава проблемите творчески, ръководен от вътрешния си усет. В колкото по-голямо число над 180 се изразява резултатът от теста, направен от мъж, толкова по-голяма е вероятността той да бъде хомосексуалист.

Мъже с резултат под 0, и жени с резултат над 300 точки, имат мозъци, чиято ориентация е толкова противоположна, че вероятно единственото общо нещо между тях е това, че живеят на една и съща планета!

ЗОНА НА ЗАСТЪПВАНЕ

Резултат между 150 и 180 точки означава, че при съответния човек мъжкият и женският начин на мислене се припокриват, тоест той е стъпил с единия крак в едното, а с другия — в другото поле на полова ориентация. При такива хора няма ясно изразено предпочитание към мъжкия или към женския начин на мислене и обикновено те проявяват гъвкавост, а това е значително предимство при участието им в колективно решаване на някакъв проблем. Такива хора са предразположени да завързват приятелства както с мъже, така и с жени.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ…

От началото на осемдесетте години познанията ни за човешкия мозък надминаха и най-смелите ни очаквания. Американският президент Джордж Буш обяви деветдесетте години за „Декада на мозъка“, а ето че навлизаме и в XXI век — „Златния век на ума“.

При представянето на свързаните с човешкия мозък теми, съзнателно говорихме с по-голяма лекота за откритията на неврологията, за да не стане четивото твърде технично, но същевременно се постарахме и да не опростяваме прекалено много нещата, защото всъщност мозъкът е твърде сложна структура — мрежа от неврони, свързващи се в заплетени образувания от мозъчни клетки, а те пък изграждат мозъчни области и центрове.

Но ти, читателю, сигурно не искаш да станеш невролог, а просто да разбереш най-основното относно мозъчната дейност и да се запознаеш с някои стратегии за по-успешно общуване с противоположния пол. Лесно е да посочим коя точно определена област от мозъка управлява пространствените умения при мъжа и да си определим ефективни стратегии за нейното развитие. Много по-трудно е да схванем откъде и по какъв именно начин мозъкът управлява чувствата, но дори в този случай пак е възможно да се изградят действени стратегии за тяхното овладяване.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА
ГОВОРЕНЕ И СЛУШАНЕ

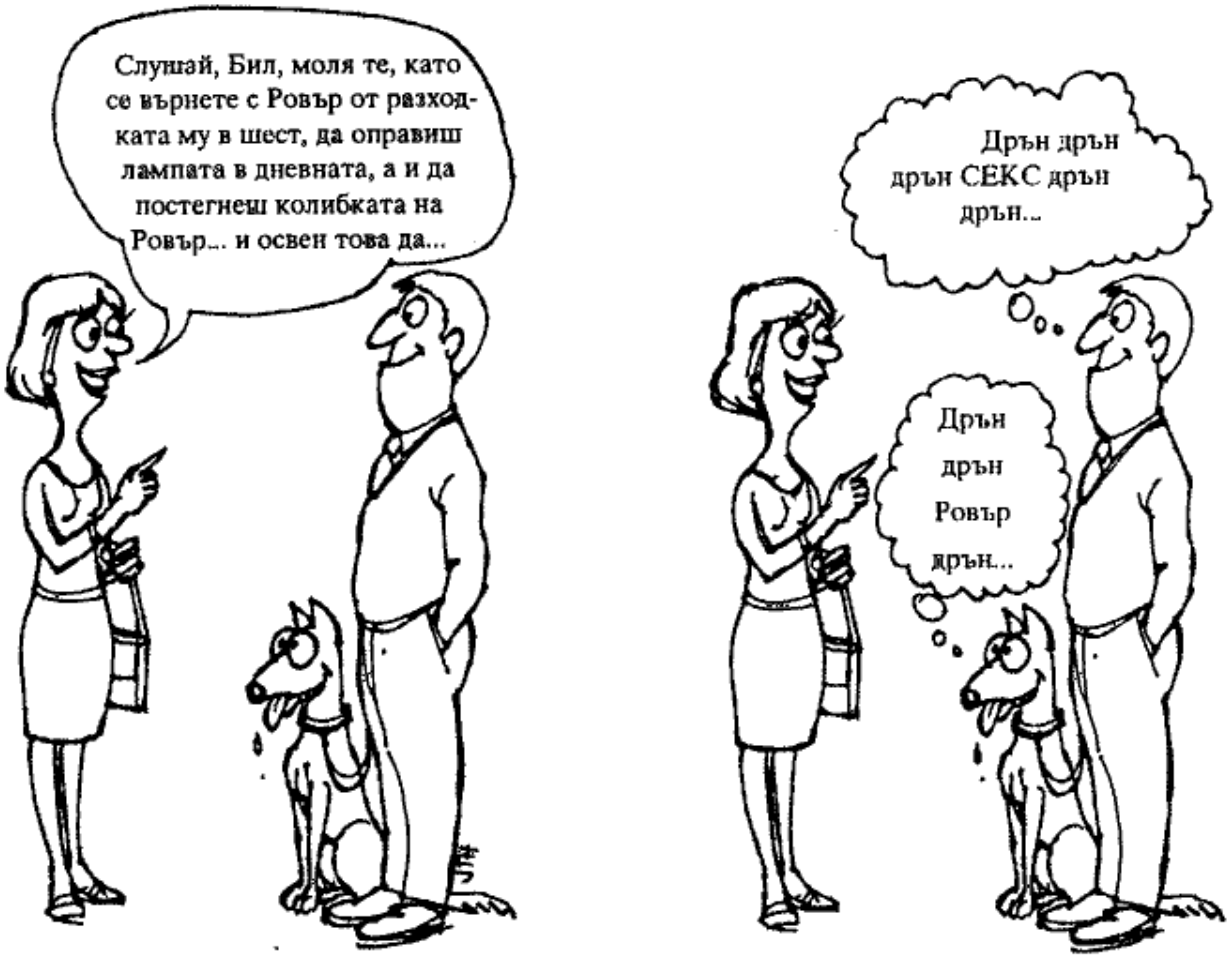

Какво казват жените и какво чуват мъжете

Барбара и Алън се обличат за коктейл. Барбара си е купила нова рокля и гори от желание да изглежда наистина великолепно. Държи в ръце два чифта обувки — едните сини, другите златисти. И задава на Алън въпроса, от който настръхват всички мъже:

— Скъпи, кои да обуя с тази рокля?

Студени тръпки побиват Алън. Знаеше си, че го очакват неприятности.

— Ъъъъ…ммм — започва той нерешително — които искаш, мила.

— О, хайде, Алън — подканва го тя нетърпеливо, — кажи кои ще отиват повече, сините или златните?

— Златните — отвръща той нервно и неуверено.

— Че какво им е на сините? — пита тя. — Ти никога не си ги харесвал! Платих за тях цяло състояние, а ти ги мразиш, признай си!

Алън е потиснат.

— Щом не те интересува мнението ми, Барбара, друг път просто не ме питай! — сопва се той.

Въобразяваше си, че жена му иска от него да реши възникнал проблем, а ето че когато й даде отговора, тя изобщо не му беше благодарна. Но в този случай Барбара всъщност използва един типично женски начин на словесно изразяване: мислене на глас. Тя всъщност вече е решила кои обувки ще обуе и въобще няма нужда от неговото мнение по въпроса — от него се иска просто да потвърди, че изглежда прекрасно.

В тази глава ще говорим за проблемите, които възникват при общуването между мъжете и жените, и ще предложим някои нови подходи за преодоляването им.

СТРАТЕГИЯТА НА „СИНИТЕ ИЛИ ЗЛАТНИТЕ ОБУВКИ“

Когато при избора на обувки една жена попита: „Сините или златните?“, от огромно значение е мъжът изобщо да не отговаря конкретно на въпроса. Добре е вместо това да зададе насрещен въпрос: „Избра ли кои да бъдат, мила?“ Този подход обикновено обърква повечето жени, защото по-голямата част от познатите им мъже на секундата биха изказали предпочитание. Затова тя започва да мънка нерешително: „Ммм… Мислех си, че може би е добре да обуя златните…“ В действителност, тя вече твърдо е решила да си обуе златистите обувки. Добре е той да продължи с уточняващ въпрос, който ще го доведе до един наистина блестящ финал: „Защо златните, мила?“ На което тя най-вероятно ще отговори: „Защото бижутата и аксесоарите ми са златни, а и в роклята има златиста нишка.“ И тогава опитният мъж трябва да възкликне: „Оуу! Великолепно! Изглеждаш наистина потресаващо! Прекрасен избор! Страхотно ми харесва!“ И спокойно може да се хванете на бас, че той ще бъде възнаграден с наистина шеметна нощ.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ НЕ МОГАТ ДА ГОВОРЯТ „КАТО ХОРАТА“

От хилядолетия насам е известно, че мъжете не ги бива много-много по разговорите, особено в сравнение с жените. Момиченцата не само че проговарят по-рано, но и на три годинки вече имат почти два пъти по-богат речник от момченцата на същата възраст, а речта им е почти 100% разбираема и смислена. Специалистите по говорни дефекти са претрупани от работа благодарение на родителите, които водят в кабинетите им малките си момченца с едно и също оплакване: „Той не може да говори като хората“. Ако момчето има по-голяма сестра, то разликата в словесния изказ е дори още по-натрапчива, особено ако майката и сестрата често имат навика да говорят вместо него. Попитайте например някое петгодишно момченце: „Как си?“ и ще видите, че майка му или сестра му на секундата ще отговори: „Добре е, благодаря“.

Майките, дъщерите и по-големите сестри често говорят от името на мъжете в семейството.

При мъжете говорът не е точно локализирана мозъчна функция. Тя се поражда и действа само в лявото полукълбо и няма специфичен център. Изследвания на хора с нараняване от лявата страна на главата сочат, че след такава травма повечето говорни смущения при мъжете се наблюдават в задната част на лявото мозъчно полукълбо, а при жените — главно във фронталната област на лявото мозъчно полукълбо. Магнито-резонансни скенери на мозъка показват, че когато един мъж говори, цялото му ляво мозъчно полукълбо е активно, сякаш търси къде точно се намира центърът за говор, но така и не съумява да го открие. Затова и мъжете не се справят особено добре с говоренето.

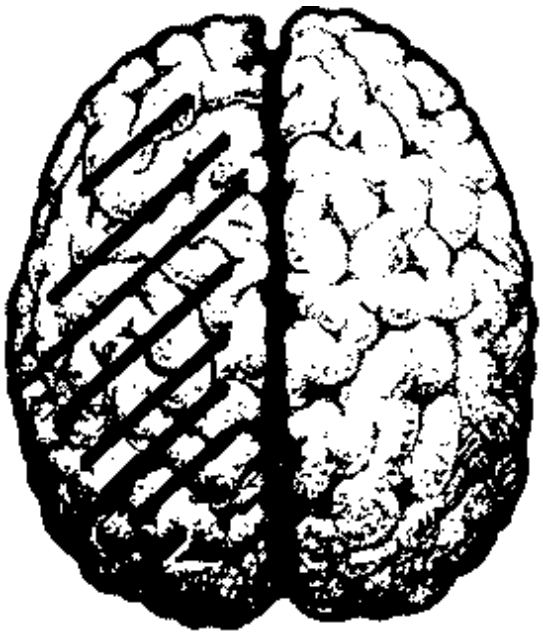

Местоположение на центъра за говор при мъжа

Момчетата са по-склонни да хъмкат и да имат неясно произношение, отколкото момичетата. По време на разговор те често използват паразитни думички от рода на „ъъ“, „хм“, „ами“, „всъщност“ и т.н., по-склонни са да замазват думите и да използват само три тоналности на гласа, докато жената при разговор използва пет. Когато няколко мъже се събират да гледат мач по телевизията, те точно това и правят — единственият им „разговор“ в такива случаи обикновено се състои от изречения от рода на: „Подай чипса“ или „Още бира?“ Докато за жените общото гледане на някоя телевизионна програма е просто още един повод да си поговорят. Затова именно, когато се събират пред телевизора, жените предпочитат да гледат заедно по-скоро поредната серия от някоя сапунена опера, чиито герои и сюжет са им близки и познати, отколкото сложна криминална драма например.

Различният начин, по който двата пола използват словесния изказ, проличава може би най-ярко в областта на спорта. Достатъчно е да погледаме репортажите от някое спортно състезание и ще се уверим в това. Например баскетболистките описват съвсем точно, подредено и напълно разбираемо играта си по време на срещата. Докато по време на интервюта с баскетболисти, не само че и малкото, което намират да

кажат, няма почти никакъв смисъл, но те сякаш изобщо не си движат устните.

При подрастващите тези различия също са доста очебийни. Когато попитаме дъщеря ни как е минал купонът предната вечер, тя започва подробно и смислено да ни разказва какво е станало — кой какво и на кого казал, кой как го е възприел и кой как бил облечен. На същия въпрос синът ни измърморва само „Ъъъ… добре“.

В деня на Свети Валентин цветарките обикновено съветват мъжете „да си го кажат чрез цветята“, защото много добре знаят, че за мъжа е трудно да изрази чувствата си с думи. За него не е проблем да избере и купи поздравителна картичка, но фактът, че трябва да напише нещо на нея, направо го парализира.

Мъжете често купуват поздравителни картички с готово написани обширни текстове. Така им остава по-малко място, което да трябва да запълват със собствени думи.

Но нека си припомним, че еволюцията е наложила мъжът да се развие като ловец на семейната прехрана, а не е искала от него да общува. Ловът се придружава от серии несловесни сигнали и често се случва ловците часове наред да седят мълчаливо в очакване на плячката. Те рядко разговарят помежду си, не общуват активно. Когато съвременните мъже отиват заедно на риболов, те могат цял ден да седят един до друг, без да разменят и дума. Прекарват си наистина чудесно, доставя им удоволствие да са заедно, но просто не изпитват необходимост да изразят усещанията си с думи. Докато ако жени прекарват заедно известно време без да си говорят, това е белег за наличие на някакъв сериозен проблем между тях.

Единствените моменти, когато мъжете се доближават поне малко от малко до жените по отношение на словесния изказ, настъпват тогава, когато рухнат преградите около отделението за общуване в стриктно разпределения по „чекмеджета“ мъжки мозък, а това става след поглъщането на обилни количества алкохол.

Мъжете никога не са били Царе на разговора

МОМЧЕТАТА В УЧИЛИЩЕ

В началните класове момчетата не се справят толкова успешно с уроците, тъй като словесните им умения са по-недоразвити от тези на момичетата. Обикновено те се представят зле в часовете по езици, литература, разказвателни предмети и изкуство. Чувстват се по-глупави в сравнение с момичетата и затова започват да се държат с тях грубо и невъзпитано. От тази гледна точка, вероятно има доста голям смисъл в идеята момчетата да тръгват на училище една година по-късно, когато словесните им умения ще са на едно ниво с тези на момичетата, които са с една година по-малки от тях. Това несъмнено би се отразило благоприятно върху самочувствието им, няма да им е толкова неудобно пред по-малките момиченца и няма да им се налага да се самодоказват с грубост.

В по-горните класове момичетата изостават от момчетата по физика, математика и всички точни науки, където уменията за пространствено ориентиране са изключително важни. Но докато разтревожените родители непрестанно мъкнат момчетата по терапевтични говорни консултации, обладани от безпочвения страх дали синовете им ще могат да се научат да четат, пишат и говорят правилно, от момичетата никой не иска да посещават помощни сеанси при специалисти, за да подобрят пространственото си мислене. Като видят, че някои науки не им се отдават, момичетата просто сменят избрания „основен пакет“[1].

Редица училища в Англия разделят момчетата и момичетата в отделни паралелки по някои предмети — например по английски, математика, точни науки. В прогимназията в Шенфийлд, Есекс, момчетата и момичетата учат по отделни програми, като по този начин се избягва конкуренцията между половете. В часовете по математика задачите с думи в тестовете за момичетата са свързани с градината, а в тези за момчетата — с железарския магазин. Този тип разделение е направено съобразно естествените предпочитания, диктувани от ориентацията на женския и на мъжкия мозък, а много по-високите резултати на децата са наистина забележителни. По английски успехът

на момчетата от това училище е четири пъти по-висок от средния за страната, а успехът на момичетата по математика и точни науки е почти двойно по-висок от този в другите училища.

---

[1] В английската и американската образователна система децата могат В началото на учебната година и след първия срок да сменят „основния пакет“ предмети, които изучават по-подробно. Този основен пакет има няколко варианта — един с чисто хуманитарна насоченост, друг включва само точни науки, третият е в различни комбинации от предмети. Науките извън избрания от детето основен пакет се изучават само за обща култура, а получените по тях оценки се включват в годишното свидетелство, но не са определящи за преминаването на по-горно ниво — Б.прев. ↑

ЗАЩО ЖЕНИТЕ СА ТАКИВА БЪРБОРАНИ

При жените има обособен специализиран център на говора, разположен във фронталната част на лявото мозъчно полукълбо, а освен това и още един, по-малък, също специализиран център на говора, разположен в дясното мозъчно полукълбо. Именно с тези две специализирани области за говор могат да бъдат обяснени силно развитите умения на жените да разговарят. Нещо повече, разговорът доставя удоволствие на жените и те могат да бъбрят с часове. Благодарение на тези две специализирани области за контрол на словесния изказ, останалата част от мозъка остава всъщност свободна за изпълняване на други задачи. Именно това дава възможност на жената да върши по няколко дейности едновременно.

Съвременни изследвания показват, че бебето се научава да разпознава гласа на майка си още докато е в утробата й, вероятно посредством резонанса на звуковите трептения през майчиното тяло. Едно четиридневно бебе може да различи родния от чуждия език. Четиримесечните бебета разпознават движенията на устните, свързани с гласните звукове. Още преди първия си рожден ден бебето може да свързва звученето и смисъла на думите. На годинка и половина вече има наченки на речников фонд, който на двегодишна възраст при момиченцата стига и до 2000 думи. И от физиологична, и от интелектуална гледна точка, това е наистина невероятно постижение, особено в сравнение със способността на един възрастен да попива знания.

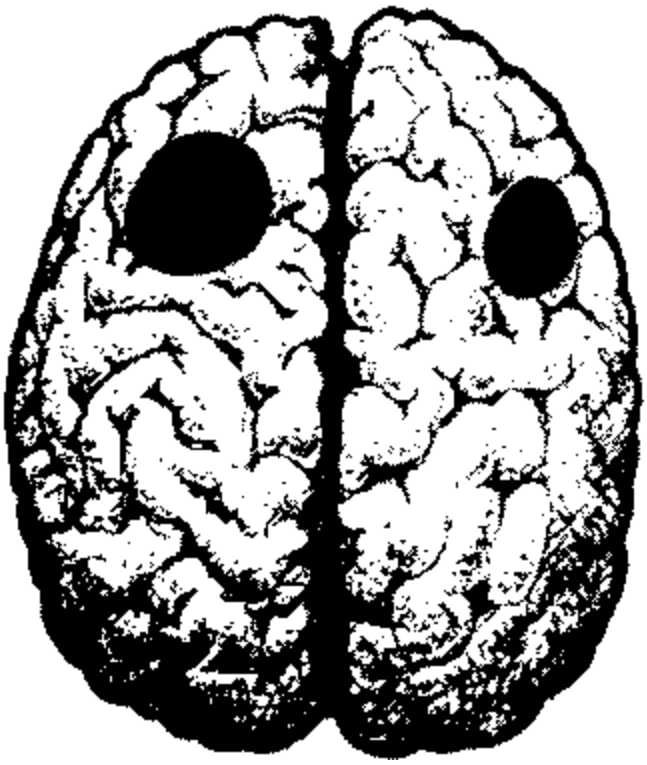

Местоположение на центъра за говор при жената

Това, че в мозъка на момичетата има обособени центрове за говор и словесен изказ, им позволява да учат чужди езици и по-лесно, и по-бързо от момчетата, а също обяснява защо те се справят по-успешно с граматиката, пунктуацията и правописа. В продължение на 25 години обикаляхме различни чужди страни, за да изнасяме лекции и да участваме в семинари, но наистина изключително рядко имахме преводач мъж, обикновено бяха все жени.

Предмети, чието преподаване изисква словесна способност. (Брой учители по чужди езици във Великобритания през 1998 г.)

Предмет	Брой учители	% жени	% мъже
Испански	2 700	78	22
Френски	16 200	75	25

Немски	8 100	75	25
Драма	8 900	67	33
Други езици	1 300	70	30

Тази таблица съвсем ясно показва, че жените се изявяват при учебни предмети, които изискват силно развити словесни способности. Наличието на специализирани центрове за говор в мозъка на жените обяснява по-големите им способности за боравене с думите и изказа.

Ако погледнете и таблиците в *Пета глава*, ще видите, че дори в най-„равноправните“ спрямо половата принадлежност области, каквито са обучението и общественото управление, специфичната ориентация на мъжкия и на женския мозък оказва влияние на учителите при избора на предметите, които преподават. Групите, борещи се за равни възможности на половете, са убедени, че от дейността им има резултати, защото като цяло половината учители са мъже, другата половина — жени, но както сами виждате, жените чувствително преобладават в области, изискващи говорни умения.

Лявото мозъчно полукълбо контролира физическата дейност на дясната половина на тялото и вероятно поради това повечето хора пишат с дясната ръка. Сигурно поради същата причина почеркът на повечето жени е много по-добре оформен и ясен, отколкото на мъжете — двата центъра за говор в женския мозък са предварително програмирани за по-умело боравене с езика — както с говоримия, така и с писмения.

ЗАЩО ЖЕНИТЕ ИЗПИТВАТ НЕОБХОДИМОСТ ДА ГОВОРЯТ

Мъжкият мозък е високо организиран в нещо като строго специализирани камери и притежава силно развита способност да сортира и складира информация. В края на някой изпълнен с проблеми ден, мъжкият мозък с лекота може да ги подреди по „файлове“ и да ги „складира“ някъде встрани. Женският мозък не разпределя и не съхранява информацията по този начин — в главата на жената проблемите просто продължават безспир да се въртят и блъскат един друг.

Мъжете могат да номерират всичките си проблеми наум и да ги разпратят по складовете на мозъка си, докато настъпи подходящият момент за решаването им. Жените просто се побъркват.

Единственият начин, по който жената може да осмисли проблемите си и да освободи мозъка си, е като говори за тях. Следователно, когато в края на деня жената говори за проблемите си, целта й е по-скоро да разтовари мозъка си, а не непременно да открие решение или изход.

ХОРМОНАЛНАТА ЗАВИСИМОСТ

Изследователката Елизабет Хенсън от Университета в Онтарио проучи зависимостта между поведението на жените и женския полов хормон естроген. Тя откри, че ниските нива на мъжкия полов хормон тестостерон потискат пространствените умения на жената, докато високите нива на естрогена повлияват благоприятно върху артикулацията и фините й двигателни умения. Това обяснява защо по време на менструалния си цикъл, тоест в дните, когато нивата на естроген са много високи, жената може да се държи спокойно и да говори с почти съвършена артикулация. И обратното, в т. нар. предменструални дни, тоест когато нивата на тестостерон са по-високи, говорът й не е толкова ясен, затова пък умението й да се ориентира в пространството е много по-добро — тогава тя може и да не успее да клъвне мъжа с добре пресметната хаплива забележка, но е почти сигурно, че ще го улучи с тигана, който е хвърлила по него от двадесет метра разстояние.

ЖЕНИТЕ ОБИЧАТ ДА ГОВОРЯТ

Когато жените сядат да гледат заедно някой филм по телевизията, те обикновено говорят едновременно на най-различни теми, включително за децата, мъжете, професията и изобщо за всичко, което се случва в живота им. Когато мъже и жени гледат заедно някой филм по телевизията, мъжете обикновено не издържат и всеки нарежда на половинката си да спре да бъбри. Мъжете могат или да говорят, или да гледат екрана, но не и двете едновременно — и просто не разбират, че за жените това изобщо не е проблем. И още нещо, жените са убедени, че събирането в група има смисъл само ако хората си прекарват добре, като си говорят и развиват отношенията си, а не само да седят като истукани, мълчаливо втренчени в екрана.

— …и значи Жасмин казала на Кейти какво прави Алекс, ама не знаела, че Мери вече го знае, понеже Линдъл чул да се говори за това от Мелиса, така че казала на Адам и затуй Сам си помислил, че…

Често се случва, докато текат рекламите, мъжът да помоли жената да му разясни развоя на интригата във филма и да му подскаже в каква посока се развиват отношенията между героите. И това е така, защото за разлика от жената, той просто е неспособен да улови загатнатите сигнали от езика на тялото, които да му разкрият емоционалното състояние на действащите лица — както във филма, така и в живота. Тъй като еволюцията е отредила на жената да прекарва дните си сред другите жени и децата, женският мозък развива способност за добро

общуване, като целта е вътре в обособената група да бъдат изградени и поддържани стабилни и здравословни за човешкия вид отношения. За жената и до ден днешен словото продължава да има конкретно и ясно предназначение: изграждане на взаимоотношения и завързване на приятелства. Докато за мъжа говоренето е свързано с излагане и предаване на факти.

За мъжа телефонът е уред, посредством който той може да прехвърля факти и информация към други хора. За жената телефонът е средство за общуване и свързване. Жената може да прекара двуседмична ваканция с приятелка и още щом се върне, веднага да се обади по телефона на същото момиче и да говори с него още два часа.

Няма убедителни доказателства за това, че социалното обкръжение — тоест фактът, че майките на момиченцата са им говорили повече — е причината момичетата да говорят повече от момчетата. Психиатърът д-р Майкъл Луис, автор на „Социалното поведение и овладяването на езика“, провежда редица експерименти и разкрива, че майките говорят и гледат бебетата момиченца много по-често, отколкото бебетата момченца. Научните доказателства сочат, че родителите откликват на мозъчната ориентация на своите деца. И тъй като мозъкът на момиченцето е по-добре устроен за излъчване и приемане на говор, ние откликваме на тази негова способност и му говорим по-често и повече. А майки, които се опитват да говорят повече на синовете си, обикновено биват разочаровани, защото в отговор получават само кратки изсумтявания.

МЪЖЕТЕ СИ ГОВОРЯТ МЪЛЧАЛИВО НАУМ

Мъжете еволюират като бойци, защитници и разрешители на проблеми. Мозъчната им настройка и общественото им положение не им позволяват да показват страх или неувереност. Ето защо, когато помолиш някой мъж да реши даден проблем, той обикновено казва: „Остави го на мен!“ или „Ще го обмисля“. И той именно това и прави — мълчаливо и с абсолютно безизразна физиономия оглежда наум проблема от всички възможни ъгли, обмисля го, преценява. И чак когато вече е открил отговора, мъжът заговаря или показва леко оживление, та да стане ясно, че е готов с решението на проблема. Мъжете говорят най-вече наум, разговарят със самите себе си, защото не разполагат със способността на жената да използва думите и словото за външна комуникация. Скенери на мозъка показват, че когато мъжът седи неподвижно, мълчаливо загледан навън през прозореца, той всъщност оживено разговаря със самия себе си — но наум. Когато го видят да седи така, повечето жени допускат грешката да си мислят, че той скучае или няма какво да прави, затова се опитват да го заговорят или да го ангажират с нещо. В такива случаи мъжът често се ядосва, защото не обича да го прекъсват. А както знаем, той не може да прави две неща едновременно.

НЕУДОБСТВОТО ДА СИ ГОВОРИШ НАУМ

Ако мъжът е в компанията на друг мъж, то тогава говоренето наум не е никакъв проблем. Мъжете могат часове наред да си седят на някое събиране един до друг, без и дума да разменят, като това изобщо няма да ги притесни — все едно са на риболов. Често им доставя удоволствие след работа да поспрат и изпият по едно „на тишина“ — и то ще бъде наистина на тишина. Но когато мъжът е в компанията на жена или на група жени и продължава да си говори само наум, то те вероятно ще решат, че се държи отчуждено и високомерно, че се цупи или че просто не иска да се присъедини към тях.

Следователно, ако мъжете искат да имат по-успешни отношения с жените, трябва да се научат да говорят повече на глас.

ЖЕНИТЕ МИСЛЯТ НА ГЛАС

„Жена ми направо ме побърква, когато има някакъв проблем или започне да ми разправя какво смята да прави през деня — сподели един мъж по време на наш семинар. — Най-подробно изрежда всичко на глас, изброява всички места, където се кани да ходи, всички хора, с които евентуално ще се срещне, какво трябва да направи и какво не трябва да прави… Пълен кошмар. Изобщо не мога да се съсредоточа върху каквото и да било!“

Жената изрежда на глас и абсолютно безредно серии от дейности, възможности за избор и вероятни решения.

Умът на жената е програмиран предварително да използва речта като главно изразно средство, като именно в това се крие част от силата й. Ако мъжът има да свърши пет-шест задачи, той обикновено ще каже: „Имам да свърша това-онова. Ще се видим по-късно“ и ще излезе. Докато жената ще започне да изрежда на глас и в пълно безредие това, което трябва да свърши, споменавайки всички възможни варианти: „Я да видим… Трябва да прибера дрехите от химическото чистене и да отида да измият колата… Между впрочем, Рей се обади и поръча да му звъннеш… после ще взема колета от пощата, а освен това предполагам, че ще мога и да…“ Това е една от причините, поради които мъжете обвиняват жените, че приказват прекалено много.

НЕУДОБСТВОТО ДА МИСЛИШ НА ГЛАС

За жените мисленето на глас означава проява на приятелски чувства и споделяне, но мъжете го възприемат по съвсем друг начин. В лични взаимоотношения, мъжът подсъзнателно решава, че по този начин тя всъщност му връчва списък от проблеми и че от него се очаква да ги реши веднага, затова той или става неспокоен и напрегнат, или започва да й казва какво да прави. По време на делови срещи, ако една жена започне да мисли на глас, мъжете я възприемат като разпиляна, неорганизирана или неинтелигентна. За да впечатли мъжете в делови план, жената трябва да си държи мислите в главата и езика зад зъбите, а когато отвори уста и заговори — да предлага единствено решения. Относно взаимоотношенията в двойката, добре е двамата партньори да обсъдят различния начин, по който подхождат към проблемите. Необходимо е мъжете да разберат, че когато жената говори, това не означава, че тя очаква от тях непременно да й отвърнат с готови решения. А жените трябва да разберат, че когато мъжът не говори, това изобщо не означава, че нещо не е наред.

Жените говорят, а на мъжете им се струва сякаш ги прекарват „през мелница“

Изграждането на взаимоотношения посредством словото е приоритет на мозъка с женска ориентация. Жената е в състояние с лекота да изрича средно от 6000 до 8000 думи дневно. Освен това в общуването тя използва допълнително още 2000–3000 гласови звука, а също и около 8000–10000 жеста, изражения на лицето, движения на главата и други сигнали от езика на тялото. Тоест дневно тя си служи с около 20000 изразни средства за общуване, посредством които предава посланията си. Това обяснява едно съобщение, направено неотдавна от Британската медицинска асоциация, според което жените страдат четири пъти по-често от здравни проблеми, свързани с челюстта.

„Веднъж цели шест месеца не продумах на жена си. Не исках да я прекъсвам.“

А ето за сравнение и дневната доза „бъбрене“ на мъжа: той изрича около 2000–4000 думи и приблизително 1000–2000 гласови звука, а сигналите от езика на тялото, с които си служи, едва стигат до 2000–3000. Тоест средно на ден мъжът използва около 7000 изразни средства за общуване — приблизително 1/3 от женския арсенал.

Говорните различия стават особено очевидни в края на деня, когато мъжът и жената седнат заедно да вечерят. Той си е изрекъл неговите 7000 „думи“ и повече изобщо няма желание за общуване. Мълчаливото зяпане „в огъня“(чийто съвременен еквивалент е телевизорът) го прави истински щастлив. Нейното състояние зависи от това, какво е правила през деня. Ако е прекарала времето си в разговори с хора по един или друг повод, то е възможно тя също да си е изрекла нейните 20 000 „думи“ и да няма особено голямо желание за общуване. Но ако е прекарала деня вкъщи с малките деца, може да се смята за щастливка, ако е изрекла и 2000 — 3000 „думи“. Тоест, остават й още цели 15 000! Я кажете, не ви ли е до болка познат следният „диалог“ по време на вечеря?

Фиона: Здравей, скъпи… радвам се, че си отново тук, при мен. Как мина денят?

Майк: Добре.

Фиона: Брайън ми каза, че днес сте щели да приключите онази голяма сделка с Питър Госпър. Как мина?

Майк: Чудесно.

Фиона: Прекрасно. Защото той може да бъде и много труден клиент. Мислиш ли, че ще се вслуша в съветите ви?

Майк: Ъхъ.

…и т.н.

Майк започва да се усеща като на разпит и го обзема раздразнение. Не иска нищо друго, освен „тишина и спокойствие“. Опитва се да предотврати евентуално сдърпване, задето не иска да говори, и затова пита:

— А твоят ден как мина?

Е, и тя му разказва. Всичко. От игла до конец.

— О… ама че ден беше! Реших днес да не ходя в града, защото най-добрият приятел на братовчед ми работи на автогарата и той му казал, че днес щяло да има стачка и затова реших да не слизам в центъра, а просто да се поразходя. Прогнозата за времето беше, че денят ще е слънчев, затова реших да си облека синята рокля… знаеш коя… онази, дето си я купих в Америка… както и да е… та, както си се разхождах, изведнъж налетях на Сюзън и…

И Фиона устремно започва да изрича остатъка от дневната си доза думи и несловесни сигнали. А той седи и се чуди защо тя просто не млъкне и не го остави на мира! Чувства се така, сякаш е смлян, „изтерзан до смърт“! Навсякъде по света мъжете стенат: „Искам само малко тишина и спокойствие!“ Той е ловец. Цял ден се е трепал, за да осигури прехраната на семейството си. Сега не иска нищо друго, освен да седи и да зяпа в огъня. Но истинският проблем възниква, когато тя започне да се чувства пренебрегната и се обиди.

Когато мъжът млъкне и се зазяпа в огъня, жената лесно може да се почувства необичана.

Същината на женското говорене е самото говорене. Но мъжът възприема непрекъснатото приказване на жената относно проблеми като настоятелна молба от нейна страна да й предложи решения за тези проблеми. И тъй като има силно аналитичен ум, той непрекъснато я прекъсва.

Фиона: …и точно там се подхлъзнах и ми се счупи токчето на една от новите обувки, и тогава аз…

Майк: (прекъсва я): Чакай малко, Фиона… Слушай, не бива да ходиш с високи токчета в супермаркета! Имаше някаква статистика за нещастните случаи. Какво ли не става. По-добре си обувай маратонки — по-безопасно е!

Той си мисли: Е, тоя проблем е решен!

Тя си мисли: Ама защо не си мълчи и просто да ме слуша?

Фиона: (продължава): …а като се върнах обратно при колата, задната гума беше спаднала напълно и тогава аз…

Майк: (прекъсва я): Виж сега, просто трябва, когато зареждаш в гаража, да проверяваш налягането в гумите. Така няма пак да закъсаш като днес!

Той си мисли: Е, отървах я от още един проблем!

Тя си мисли: Ама защо той не може просто да мълчи и да ме слуша?

Той си мисли: Защо сега не млъкне и не ме остави на мира? Да не би да очаква аз да й реша всичките проблеми вместо нея? И какво сложно има, та не може да направи нищо като хората още първия път?

Тя не обръща внимание на прекъсванията му и продължава да говори.

По време на пътуванията си сме разговаряли с хиляди жени по целия свят. И всички те държаха съвсем ясно да подчертаят следното:

Когато вечерта жената изрича останалите й неизползвани през деня думи, тя не иска да я прекъсват и изобщо не й трябват никакви решения на проблемите.

Е, това поне е добра новина за мъжете — никой нито очаква, нито иска от вас да отговаряте, просто си седете и слушайте. Когато жената най-сетне изчерпи дневния си запас от думи, тя се чувства облекчена и щастлива. А за вас ще си мисли, че сте най-невероятният мъж на света, и то само задето сте я изслушали. И нищо чудно да прекарате незабравима нощ.

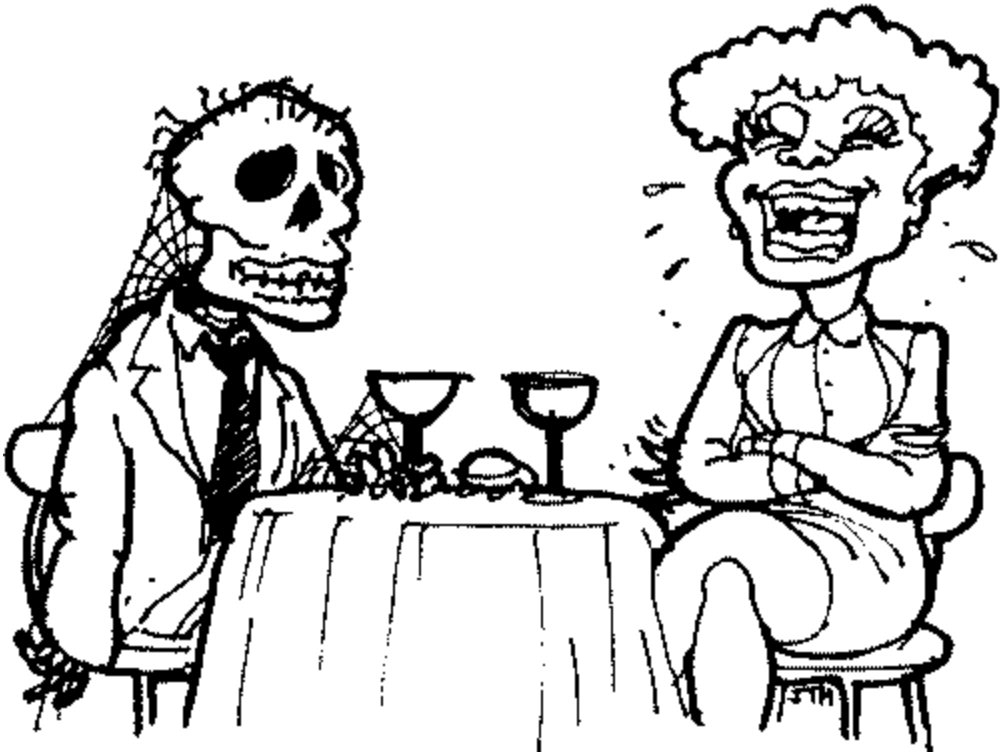

— Надявам се, че не съм бъбрила прекалено много!

Говоренето за ежедневните проблеми помага на съвременните жени да се справят със стреса. За жената споделянето и изслушването означава да не бъде изолирана, да дава и да получава подкрепа. Затова и повечето посетители при консултантите по междуличностни и семейни проблеми са жени — както впрочем и повечето консултанти също са жени, специално обучени да изслушват.

ЗАЩО ДВОЙКИТЕ СЕ ПРОВАЛЯТ

Според едно проучване 74% от работещите и 98% от неработещите жени споделят, че възприемат като най-голям провал в отношенията със съпрузите и интимните си приятели техния отказ да говорят, особено в края на деня. Предишните поколения жени никога не са имали такъв проблем, защото е трябвало да се грижат за куп деца, а и край тях винаги е имало други жени за разговор и подкрепа. Съвременните майки, които не работя, а се грижат за детето си вкъщи, се чувстват доста изолирани и самотни, защото често всичките им съседки ходят на работа. Работещите жени изпитват по-малко затруднения с неразговорливите си мъже, понеже през деня са имали възможност да говорят с други хора. И за това положение на нещата не можем да виним абсолютно никого — просто ние сме първото поколение, което не разполага с готови подходящи модели на поведение за постигане на удовлетворителни взаимоотношения в двойката. Родителите ни никога не са имали подобни проблеми. Но добрата новина е, че всички ние — и мъжете, и жените — можем да усвоим новите умения, необходими ни за оцеляването.

КАК ГОВОРЯТ МЪЖЕТЕ

Изреченията на мъжа са по-кратки от тези на жената, а също и по-добре построени и организирани. Обикновено те се състоят от простичък увод, ясно и точно изложение, последвано от кратко заключение. Човек лесно може да следи мисълта на мъжа и да разбере съвсем недвусмислено какво има предвид и какво иска. Ако говорейки с мъж, превключите на типичното женско „многопистово“ излъчване на информация по няколко теми едновременно, той се обърква и губи нишката на мисълта. Важно е жената да разбере, че ако иска да спечели вниманието на някой мъж и да го убеди в нещо, то в разговора трябва да представя мислите и идеите си една по една, ясно и недвусмислено, по системата „на час по лъжичка“.

Първо правило при разговор с мъж: пределна простота! Казвай каквото имаш да казваш, но „на час по лъжичка“, за да има той време да го осмисли и възприеме.

Ако ви се налага да представите някоя идея пред смесена група от мъже и жени, по-безопасно и сигурно е да използваме мъжката структура на изречения, за да изложите мислите си. И двата пола са в състояние да следят мъжкия тип изразяване, докато за мъжете е трудно да следят женските многопистови разговори и това може бързо да ги умори и да ги накара да изгубят интерес.

ЖЕНИТЕ ГОВОРЯТ МНОГОПИСТОВО

Тъй като между лявото и дясното полукълбо на женския мозък протича повече информация, а в самия него има два специфични центъра на говора, повечето жени могат да говорят по няколко теми едновременно — понякога и само в едно-единствено изречение. Това прилича на жонглиране с няколко топки и изглежда, че повечето жени го могат с лекота. И нещо повече, жените умеят не само да жонглират с по няколко топки теми, но и непрекъснато да си ги прехвърлят една на друга — и на никоя от участничките никога няма да й се изплъзне ни една топка!

В края на разговора всяка жена е наясно с обсъдените теми: знае къде, кога, какво се е случило, същината и значението на станалите събития и мнението на останалите участнички за тях. Тази женска способност за многопистово предаване и приемане на информация е буквално съсипваща за мъжа, понеже неговият мозък е еднопистов и може да приема и осмисля информацията само ако темите му се подават една по една. Ако в присъствието на мъже група жени обработва многопистово няколко теми, мъжете са направо поразени и се чувстват напълно объркани.

Жената може да започне да говори по един въпрос, насред изречението да се прехвърли на друг, а после, без каквото и да било предупреждение, отново да се върне към първия, добавяйки мимоходом нещо малко, но коренно различно. Мъжете са смутени и тотално заплетени. Ето ви като пример един семеен разговор между Барбара и Алън Пийз.

Алън: Чакай сега малко, не ми стана много ясно — кой какво на кого казал в офиса?

Барбара: Не говорех за офиса. А за зет ми.

Алън: За зет ти? Ти изобщо не спомена, че сменяме темата!

Барбара: Е, просто трябва да слушаш малко по-внимателно. Всички други разбраха за кого говоря.

Фиона: (сестра) Ами да. Знам какво има предвид. На мен ми е напълно ясно какво иска да каже.

Жасмина: (дъщеря) И на мен също. Тате, толкова бавно загряваш! Никога на нищо не можеш да му хванеш края!

Алън: О, предавам се! Вие, жените, направо може да побъркате един мъж.

Камерън: (син) Аха — и мен също, а пък съм още дете!

Мъжете са способни да стигнат по най-бързия начин от точка А до точка В, като безпогрешно се оправят сред плетеницата жалки задни улички, но са напълно изгубени, ако попаднат сред група жени, обсъждащи няколко въпроса едновременно.

Тази лекота на сложно многопистово общуване е присъща на всички жени. Вижте например секретарките. Самото естество на работата им изисква от тях да извършват по няколко различни дейности едновременно. И затова няма нищо чудно в това, че от 716148 секретарски места във Великобритания за 1998 г., 99,1% са били заети от жени — имало е само 5913 мъже секретари. Някои антисексистки организации обясняват този факт с това, че още от училищната скамейка момичетата били подготвяни за подобна кариера. Но подобно твърдение не взема под внимание това, че жените владеят по-добре словото и че имат по-добри организационни и многофункционални умения. Дори в професионални области, където йерархията съблюдава стриктно политиката за равни възможности на мъжете и жените — например в местното самоуправление, консултациите по проблеми на брака, семейството и интимните взаимоотношения и в системата на социалните грижи — от общо заетите в подобни дейности 144266 души във Великобритания през 1998 г., 43816 са мъже, а 100450 — жени. Съвсем очевидно е, че навсякъде, където се изискват умения за общуване и словесна ефективност, жените имат водещо място.

КАКВО ПОКАЗВАТ СКЕНЕРИТЕ НА МОЗЪКА

Скенери на мозъка показват, че когато жената говори, в главата й работят и двата центъра за контрол на говора — във фронталната част на лявото мозъчно полукълбо и в дясното мозъчно полукълбо. Същевременно е активиран и слуховият й апарат. Силно развитата способност за многопистово приемане и предаване на информация позволява на жената едновременно да говори и да слуша, като при това и двете дейности могат да обхващат различни, несвързани една с друга теми. Мъжете са направо потресени, когато за първи път научат, че жената действително притежава такива способности — дотогава те са си мислели, че тя просто вдига излишен шум.

Жените могат да говорят и да слушат едновременно, а същевременно и да обвиняват мъжете, че те не могат нито да говорят, нито да слушат.

Хилядолетия наред жените са били прицел на измисляните от мъже вицове на тема „колко много дрънкат жените“. По време на наши конференции, навсякъде по света, все се намираха мъже да ни кажат: „Чуйте ги само тия жени, непрекъснато дрънкат една през друга — бър — бър — бър — и никоя не слуша!“ И това го казват както китайци, германци и норвежци, така и африканци, и ескимоси. А разликата всъщност е, че докато го изричат, те не могат нищо друго да чуят. Защото, както вече знаем, мъжете могат или да говорят, или да слушат — но не и двете едновременно.

СТРАТЕГИИ ЗА ГОВОРЕНЕ С МЪЖЕ

Когато се чувстват конкурирани или станат агресивни, мъжете обикновено просто се прекъсват един друг. Ако искате успешно да общувате с някой мъж, най-простичката стратегия е да не го прекъсвате, когато говори. Но за жената именно това е трудно, защото за нея едновременното говорене е начин да се изграждат по-тесни взаимоотношения и да се покаже съпричастие. Настройката на нейния мозък я подтиква да разговаря многопистово — било за да впечатли мъжа, било за да го накара да се чувства значим. Но ако говори с него по начин, характерен за нейния мозък, мъжът буквално оглушава. А освен това вероятно ще се обиди и ще се изпълни с неприязън, защото ще го възприеме като грубо прекъсване.

Мъжете говорят един след друг. Затова, когато е дошъл редът на някой мъж да говори — оставете го да си каже думата.

Навсякъде по света и на всички възможни езици мъжете редовно крещят на жените: „Не ме прекъсвай!“ Мъжките изречения са ориентирани към даване на решения. На мъжа просто му е необходимо да си довърши изречението до края, защото в противен случай не вижда никакъв смисъл изобщо да си отваря устата. И понеже е неспособен да изказва многопистово различни гледни точки и съждения в различните моменти от разговора, за него всеки, който го прави, е или невъзпитан, или откачен. От друга страна, това пък е неразбираемо за жената — тя говори многопистово, за да установи контакт с него и да го накара да се почувства значим и оценен. А жените са в правото си да се чувстват не само наскърбени, но и обидени, защото в един типичен мъжко-женски разговор 76% от прекъсванията са дело на мъжа!

ЗАЩО МЪЖЕТЕ СИ ПАДАТ ПО ГОЛЕМИТЕ ДУМИ

В мозъка на мъжа няма специфични центрове за говор, а той като ловец е трябвало да може да предава възможно най-много информация с възможно най-малко думи, затова и в мозъка му са се развили обособени центрове за речников фонд, разположени във фронталната и в задната част на лявото мозъчно полукълбо. При жената речниковият фонд е разположен отпред и отзад в двете мозъчни полукълба, а способността за точно боравене с него е относително слабо развита. В резултат на това, дефиницията и смисълът на думите не са от толкова голямо значение за жената, тъй като тя разчита на гласовата интонация, за да предаде смисъла, и на езика на тялото, за да изрази емоционалното съдържание.

Ето защо точният смисъл на думите има толкова голямо значение за мъжете и затова те си служат с дефиниции, за да спечелят предимство пред друг мъж или жена. Мъжете използват езика, за да се съревновават един с друг, а в тази игра дефиницията е високо ценена тактика. Ако един мъж се опитва да спечели силна или важна „точка“ и каже: „…той не излагаше точно нещата, не стигаше до същината на въпроса, така че всеки да е наясно какво иска да каже“, друг мъж може да го прекъсне и да попита: „Неразбираем беше, така ли?“, като целта му е да дефинира по-добре мнението на първия мъж, но също и да „отбележи точка“ в своя полза. Тоест, настроеният за съревноваване мъж използва думата „неразбираем“, за да обобщи цялото изречение на „съперника“ си.

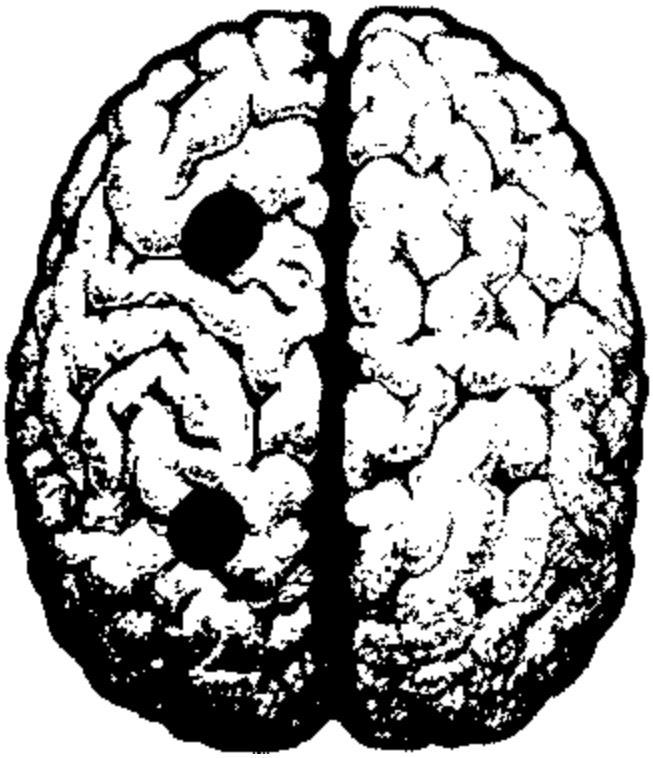

Местоположение на речниковия фонд при мъжа

ЖЕНИТЕ ИЗПОЛЗВАТ ДУМИТЕ КАТО НАГРАДА

Жената използва думите, за да покаже съпричастие и да гради взаимоотношения, затова за нея те са един вид награда. Ако й харесвате, ако й допада това, което казвате, или иска да се сприятели с вас, тя ще ви говори много. Обратното също е вярно — ако иска да ви накаже или да ви покаже, че не е ваша приятелка, тя изобщо няма да ви говори. Мъжете често наричат подобно мълчание „мълчалива закана“, а когато жената заплаши, че „Вече никога няма да ти проговоря!“, то това трябва да бъде възприемано изключително сериозно.

Ако една жена ти говори много, значи те харесва. Ако изобщо не ти говори — чакай неприятности.

На средностатистическия мъж му трябват около девет минути мълчание, за да осъзнае, че го наказват. До изтичането на деветте минути, той възприема мълчанието на жената по-скоро като бонус — най-сетне има малко „тишина и спокойствие“. Навсякъде по света мъжете се оплакват, че жените говорят прекалено много. Е, да, в сравнение с мъжете, жените наистина говорят доста.

ЖЕНИТЕ ГОВОРЯТ ЗАВОАЛИРАНО

Отначало това беше една чудесна, отморяваща неделна разходка с кола, през красива долина, на няколко часа път от вкъщи. Постепенно пътят започна да се вие в полите на планината, затова Джон изгаси радиото, за да може да се съсредоточи върху завоите. Просто му беше невъзможно и да внимава за тях, и да слуша музика.

— Джон — обади се приятелката му Алисън, — не ти ли се иска чашка кафе?

Джон се усмихна и отвърна:

— Не, благодаря. Много съм си добре така.

Помисли си, че е много мило от нейна страна да му предложи. Но след около девет минути Джон си даде сметка, че Алисън подозрително дълго мълчи, което го накара да заподозре, че е сгафил нещо.

— Всичко наред ли е, мила? — попита той със свито сърце.

— Просто прекрасно! — отвърна тя през зъби. Смутен и объркан, Джон попита:

— Тогава… какъв е проблемът?

Тя се позасмя горчиво и подигравателно:

— За нищо на света не би спрял, нали!

Аналитичният ум на Джон се опита да си спомни кога му беше казала да спре. Повече от сигурен беше, че не е искала да спира и й го каза. Алисън му отговори, че би трябвало да бъде поне малко по-чувствителен, защото когато го попитала дали иска чашка кафе, това всъщност означавало, че тя би искала да спрат и да изпият по едно кафе.

— Да не би да искаш да ти чета мислите! — сопна се Джон саркастично.

„Говори по същество!“ е друга заповед, която мъжете навсякъде по света редовно изстрелват гневно към жените си. Когато говори, жената използва индиректна, косвена реч, което означава, че говори завоалирано, с недомлъвки. Индиректната реч е типично женски специалитет и служи за постигане на специфична цел — да бъдат

изграждани и поддържани добри взаимоотношения с другите хора, като се избягва агресивността, сблъсъка и несъгласието. Този тип реч е в пълно съзвучие с основната задача на закрилницата на семейното гнездо — изграждането на хармонични отношения с околния свят, за да се осигури спокойствие за отглеждането на децата.

Завоалираната реч е много полезна в общуването между жените, но често няма никакъв смисъл спрямо мъжете, защото те просто не разбират правилата на играта.

Женският мозък е процесно ориентиран, затова жените обожават процеса на общуването. Но за мъжете липсата на ясна структура и цел е твърде объркваща, затова те често обвиняват жените, че не знаят за какво говорят. Когато става въпрос за бизнесотношения, индиректната реч може да се окаже съсипваща за жените, тъй като мъжете са неспособни да следят многопистовия индиректен разговор и в крайна сметка е възможно да отхвърлят предложенията на жената, изискванията й или настояването за по-добро заплащане и издигане в йерархията. И макар че завоалираната реч е чудесна за изграждане на близки взаимоотношения, има случаи когато, за жалост, предимствата й могат да се превърнат в недостатъци, ако коли и самолети започнат да се разбиват, защото шофьорът или пилотът не е наясно какво всъщност му се казва.

Индиректната реч обикновено включва редица определителни изрази — „един вид“, „малко нещо“, „до известна степен“. Представете си, че по време на Втората световна война британският премиер Уинстън Чърчил беше използвал индиректна реч, за да вдъхнови съюзниците за борба срещу хитлеристката заплаха. Едва ли ефектът би бил същият, ако речта бе прозвучала така: „Ще се бием с тях един вид по бреговете ни… ще се сражаваме малко нещо из полята… и никога, до известна степен, няма да се предадем.“ Съюзниците като нищо можеха и да изгубят войната.

Няма никакъв проблем, когато при общуването помежду си жените си служат с индиректна реч — те са изключително чувствителни към нея и без никакви затруднения могат да доловят истинския смисъл на казаното. Но използването й при общуване с мъже може да бъде наистина катастрофално. Защото мъжете говорят с

директна реч и приемат казаното буквално. И все пак, с търпение и постоянство, и мъжете, и жените могат да се научат да се разбират едни други.

МЪЖЕТЕ КАРАТ НАПРАВО

Мъжките изречения са кратки, директни, сбити, ориентирани към даване на решение, построени въз основа на по-конкретен и точен речников фонд и обилно подправени с факти. Мъжете използват количествени определения — например „никакъв“, „никога“, „абсолютно“. Директната реч подпомага бързото и резултатно уреждане на бизнесделата, а освен това е и начин да се наложи авторитет над другите. Но когато използват директната реч в личните си взаимоотношения, мъжете често изглеждат груби и недодялани.

Вижте например следните изречения:

1. Върви и направи омлет за закуска!
2. Ще ми направиш ли омлет за закуска?
3. Би ли ми направила омлет за закуска, моля?
4. Не мислиш ли, че е добре да хапнем омлет за закуска?
5. Няма ли да е прекрасно, ако имаме омлет за закуска?
6. Как би се чувствала, ако имаме омлет за закуска?

Тук начинът, по който е изказано желанието за омлет за закуска, минава от оголено директен до напълно индиректен. По-вероятно е първите три изречения да бъдат изказани от мъж, а последните три — от жена. И в шестте желанието е едно и също, различен е начинът, по който това желание е изказано. И като се вгледаме в тези шест изречения, лесно може да си представим как желанието за омлет за закуска може да доведе до скандал и сълзи, ако тя каже: „Безчувствено животно! Сам си го направи!“, а той отвърне: „Неспособна си да вземеш решение и за най-простото нещо. Отивам в «Макдоналдс»!“

КАКВО МОЖЕМ ДА НАПРАВИМ ПО ВЪПРОСА

Мъжете трябва да разберат, че завоалираното говорене е част от ориентацията на женския мозък и не бива да се дразнят от недомлъвките на жените. За да изгради удовлетворителни близки взаимоотношения с жена, мъжът трябва да слуша ефективно, да използва „слушането“ на гласовите звуци и на езика на тялото — след малко ще говорим за това. Не е необходимо непрекъснато да й натрапва решения или да подлага на съмнения мотивите й. Ако жената звучи така, сякаш има някакъв проблем, най-доброто, което мъжът може да направи, е да я попита „Как искаш да те слушам, като мъж или като жена?“ Ако тя каже, че го иска в ролята на жена, той просто трябва да я слуша и окуражава. Ако ли пък го иска в ролята на мъж, тогава може да й предлага решения на проблемите.

За да накараш един мъж да те слуша, уведоми го предварително за какво ще става въпрос и му изготви разписание.

За да направите по-силно впечатление на мъжа и да привлечете вниманието му, кажете му предварително за какво и кога искате да говорите с него. Например: „Бих искала да говоря с теб относно един проблем, който имам с шефа в службата. Удобно ли ще ти бъде да ме изслушаш довечера в седем, след като вечеряме?“ Подобно изречение е в съзвучие с логическата настройка на мъжкия мозък, кара мъжа да се чувства ценен и привлича интереса му към проблема! Еквивалентът на същото изречение в индиректна реч би бил „Никой не ме цени!“, което автоматично води до неприятности, защото мъжът най-вероятно ще си помисли, че го обвинявате и веднага ще заеме отбранителна позиция.

Директната реч е начинът, по който мъжете общуват делово помежду си в западните страни, но не и на Изток. В Япония например индиректната реч е широко използвана в бизнесотношенията, а за хора, които си служат с директна реч, казват, че се държат детински или наивно. Когато става дума за чужденци — смятат ги за незрели.

КАК ДА МОТИВИРАМЕ МЪЖА ЗА ДЕЙСТВИЕ

Тъй като притежава магистърска степен по изкуството на индиректната реч, жената задава въпроси с „можеш ли“, „би ли могъл“ и „дали ще можеш“: „Можеш ли да изхвърлиш боклука?“, „Би ли могъл да ми звъннеш довечера?“, „Дали ще можеш да вземеш децата?“. Но мъжът възприема думите й буквално и затова когато тя пита: „Можеш ли да смениш изгорялата крушка?“, той чува: „Достатъчно способен ли си да смениш изгорялата крушка?“ Мъжът тълкува буквално въпросите, започващи с „можеш ли“ или с „би ли могъл“ — като проверка на физическите му умения да свърши дадена работа, затова и логиката на неговия ум му диктува да отговори: „Да, мога да изхвърля боклука“ или „Да, бих могъл да сменя крушката“, но това съвсем не означава „Да, ще го направя“, тоест че поема ангажимент да го свърши. На всичкото отгоре, така зададените въпроси карат мъжа да се чувства манипулиран и принуден да отговори с „да“.

За да мотивирате мъжа за действие, по-добре задавайте въпросите си с „ще“. Например „Ще ми звъннеш ли довечера?“ мотивира мъжа да поеме (или да не поеме) конкретен ангажимент и той трябва твърдо да отговори „да“ или „не“. Сто пъти по-добре е да получите отрицателен отговор на въпрос, зададен с „ще“ — така поне ще знаете съвсем точно какво да очаквате — отколкото положителен отговор на всеки въпрос, зададен с „можеш ли“ или „би ли могъл“, но без изобщо да сте сигурни какво всъщност ще последва. Когато прави предложение за женитба, мъжът пита: „Ще се омъжиш ли за мен?“ Той никога не задава въпроса „Би ли могла да се омъжиш за мен?“

ЖЕНИТЕ ГОВОРЯТ ЕМОЦИОНАЛНО, МЪЖЕТЕ — БУКВАЛНО

Тъй като в женския мозък няма обособен център за речников фонд, жената смята, че точната дефиниция на думите е нещо несъществено. Затова тя си позволява доста своеволно и поетично боравене с думите и изобщо не се притеснява да преувеличава просто за да постигне по-голям ефект. Но мъжете възприемат всяка нейна дума буквално, като чиста истина, и й отговарят също толкова буквално.

При караница мъжът дефинира думите на жената и съобразно това се опитва да вземе надмощие. Не ви ли звучи познато следната размяна на реплики?

Робин: Ти **никога** не си съгласен, каквото и да кажа!

Джон: Какво искаш да кажеш с това „**никога**“? Та нали се съгласих с последните ти две твърдения?

Робин: Ти **винаги** ми опониpаш и винаги искаш все ти да си!

Джон: Не е вярно! Не ти опонирам **винаги**! Днес сутринта се съгласих с теб! И снощи се съгласих! А също и миналата събота! Не можеш да твърдиш, че **винаги** ти опонирам!

Робин: Ти **всеки** път така казваш!

Джон: Това е лъжа! Изобщо не го казвам **всеки** път!

Робин: И се сещаш за мен **само** когато искаш секс!

Джон: Не преувеличавай! Не се сещам за теб **само** когато…

Тя продължава да спори, като си служи с емоции, за да вземе надмощие над него. А той продължава да дефинира и да възприема буквално думите й. Караницата се изостря до точката, когато тя спира да говори или той изхвърча навън и трясва вратата зад гърба си, за да остане сам.

Но за да има успех в спора с жена, мъжът трябва да разбере, че тя ще използва думи, чието буквално съдържание всъщност не отразява истинското състояние на нещата и че той не бива да ги

възприема буквално или да се опитва да ги дефинира точно. Например когато жената каже: „Просто ще умра, ако трябва да седна до жена, облечена в съвсем същата рокля като моята! Няма нищо по-ужасно от това!“, тя всъщност изобщо няма предвид, че наистина няма нищо по-ужасно или че наистина очаква да умре. Но логичният ум на мъжа го кара да отговори: „Спокойно, няма да умреш, има и къде-къде по-ужасни неща от това!“, което пък жената ще възприеме като саркастично подмятане.

По същия начин и жената трябва да разбере, че при спор с мъж тя трябва да изказва съжденията си логично, ако иска да вземе надмощие, и че трябва да му подава мислите си „на час по лъжичка“. И още нещо, жените не бива никога да говорят многопистово, когато спорят с мъже — стрелите им просто няма да попаднат в целта.

КАК СЛУШАТ ЖЕНИТЕ

Обикновено жената използва приблизително шест изражения на лицето за десетсекунден период на слушане, за да отрази, а после и за да отговори на чувствата на събеседника си. Лицето й е като огледало за неговите емоции. На страничния наблюдател му се струва, че обсъжданите събития са се случили и на двете жени.

Типична десетсекундна последователност на израженията при жена, показваща, че слуша:

Тъга *Изненада* *Гняв* *Радост* *Страх* *Желание*

Жената разшифрова същността на това, което й казват, с помощта на вслушване в гласовите интонации и разчитане на сигналите от езика на тялото. Именно това трябва да усвои мъжът, ако иска да привлече и задържи вниманието на жената — и да я накара да продължи да го слуша. Повечето мъже се плашат и притесняват от подобна възможност и грижливо запазват каменно изражение на лицата си, докато слушат. Но те трябва да знаят, че ако усвоят изкуството на женския тип слушане, усилията им ще бъдат възнаградени стократно.

МЪЖЕТЕ СЛУШАТ КАТО СФИНКСОВЕ

Биологичната еволюция на мъжа като войн го е научила да слуша с каменно изражение, за да не издава чувствата си пред евентуалния неприятел.

Същата последователност от изражения на лицето, използвани от мъж в разстояние на десетсекундно слушане:

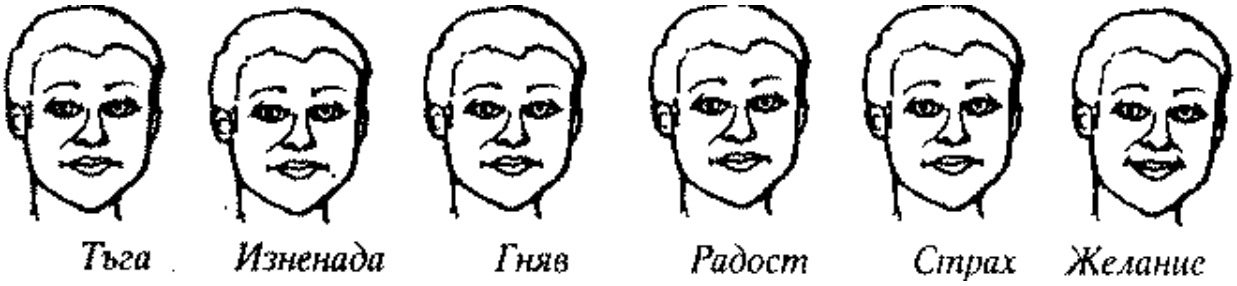

Това, разбира се, е закачлив поглед към мъжката техника за изслушване, но, както знаем, във всяка шега има и капка истина, а именно тази капка би ни помогнала да разберем мъжа. Безизразната маска, която мъжете използват по време на слушане, им позволява да се усещат господари на положението, но това съвсем не означава, че мъжът не изпитва никакви чувства. Скенери на мозъчната дейност разкриват, че чувствата на мъжете са толкова силни, колкото и тези на жените. Мъжът просто избягва да ги показва.

КАК ДА ИЗПОЛЗВАМЕ „ХЪМКАНЕТО“

По време на слушане жените използват серия от високи и ниски звуци (пет тона), включително „Ооо“, „Ааа“, повторение на казани думи или подразбран контекст, а също и многопистово говорене. Мъжът използва по-ограничена серия от звуци (три тона) и му е трудно да разшифрова значенията на издаваните звуци, затова и говори по-равно, с по-монотонен глас.

За да покаже, че слуша, мъжът обикновено си служи с т.нар. „хъмкане“ — серия от кратки „хм… хм“, понякога придружавани от кимвания с глава. Жените са много критични към тази форма на изслушване, чиято сдържаност отчасти обяснява защо жените навсякъде по света обвиняват мъжете, че не ги слушат. Много често мъжът всъщност слуша най-внимателно, но това просто не му личи.

За бизнесдамите „хъмкането“ е истинска златна мина. Ако сте жена и трябва да разясните пред мъж или група мъже своя идея или да изложите своя оферта, то за вас е жизнено важно, когато мъжът заговори на свой ред, да не отразявате с активно слушане неговите емоции, както бихте направили в разговор с друга жена — просто останете с безизразна маска на лицето, кимвайте кратко, хъмкайте и не го прекъсвайте! Редица проучвания сочат, че жени, използващи тази типично мъжка техника на изслушване, получават от мъжете много повече точки по скалата на доверието. Докато за жени, които отразяват мъжките емоции (или по-скоро предполагаемите мъжки емоции), се смята че не заслужават доверие и нямат авторитет, а понякога мъжете ги определят дори като „завеяни“ или „откачени“!

КАК ДА НАКАРАМЕ МЪЖА ДА НИ ИЗСЛУША

Кажете му кога точно ще говорите, в колко часа и по какъв въпрос, колко ще продължи разговорът и подчертайте, че от него не се искат решения или план на действие. Кажете: „Ще ми се да поговоря с теб за днешния ми ден, Алън. Ще ти бъде ли удобно в седем, след като вечеряме? Не искам да ми даваш решения на проблемите, а просто да ме изслушаш.“ Повечето мъже охотно ще се съгласят да изпълнят подобна молба, защото в начина, по който е отправена, са отбелязани точното място, време и цел — все неща, които имат смисъл и активират мъжкия мозък. Пък и не искате от него да върши каквото и да било, нали?

ГЛАСЪТ НА МАЛКАТА УЧЕНИЧКА

Повечето жени не се нуждаят от научна степен по еволюциионна биология, за да познават и използват силата на говоренето с тъничко напевно гласче. Тъничките гласчета се дължат на по-високи нива на женския полов хормон естроген в организма и тяхното детинско звучене възбужда и активира закодирания във всеки мъж инстинкт да закриля. От своя страна, жените харесват дълбокото басово звучене на мъжкия глас, защото той е мощен показател за наличие на по-високи нива на мъжкия полов хормон тестостерон, което пък е белег за по-голяма мъжественост. Промяната в нивата на тези два хормона се наблюдава най-отчетливо при момчетата, когато навлязат в пубертета. Тогава тестостеронът започва постепенно да измества естрогена в телата им, което пък кара гласовете им „да мутират“ от по-високи към по-ниски тонове. Когато мъж и жена разговарят и тя започне да говори с по-тъничко и напевно гласче, а той — да буботи, това е недвусмислен сигнал, че двамата се харесват и си дават аванси един на друг. В никакъв случай не искаме да кажем, че именно така трябва да подхождат мъжете и жените един към друг, просто се опитваме да обясним какво всъщност става.

Мислиш, че някой ти се сваля? Вслушай се в тона на гласа му.

Важно е да знаете следното: редица проучвания сочат, че в бизнесредите колкото по-дълбок и плътен глас има една жена, толкова я възприемат като по-интелигентна, авторитетна и заслужаваща доверие. Възможно е да се научите да създавате впечатление за по-плътен глас — наведете брадичката леко към шията, говорете по-бавно и по-монотонно. Опитвайки се да наложат авторитета си, повечето жени погрешно извисяват глас, но това само създава впечатление за агресивност. Две интересни изследвания показват, че доста жени с наднормено тегло използват тъничкия гласец на малка ученичка — някои, за да уравновесят впечатлението за тежест на тялото; други, за да отключат инстинкта за закрила в мъжете, които харесват.

ПЕТА ГЛАВА
СПОСОБНОСТ ЗА ПРОСТРАНСТВЕНО ОРИЕНТИРАНЕ — ПЪТНИ КАРТИ, ЦЕЛИ И УСПОРЕДНО ПАРКИРАНЕ

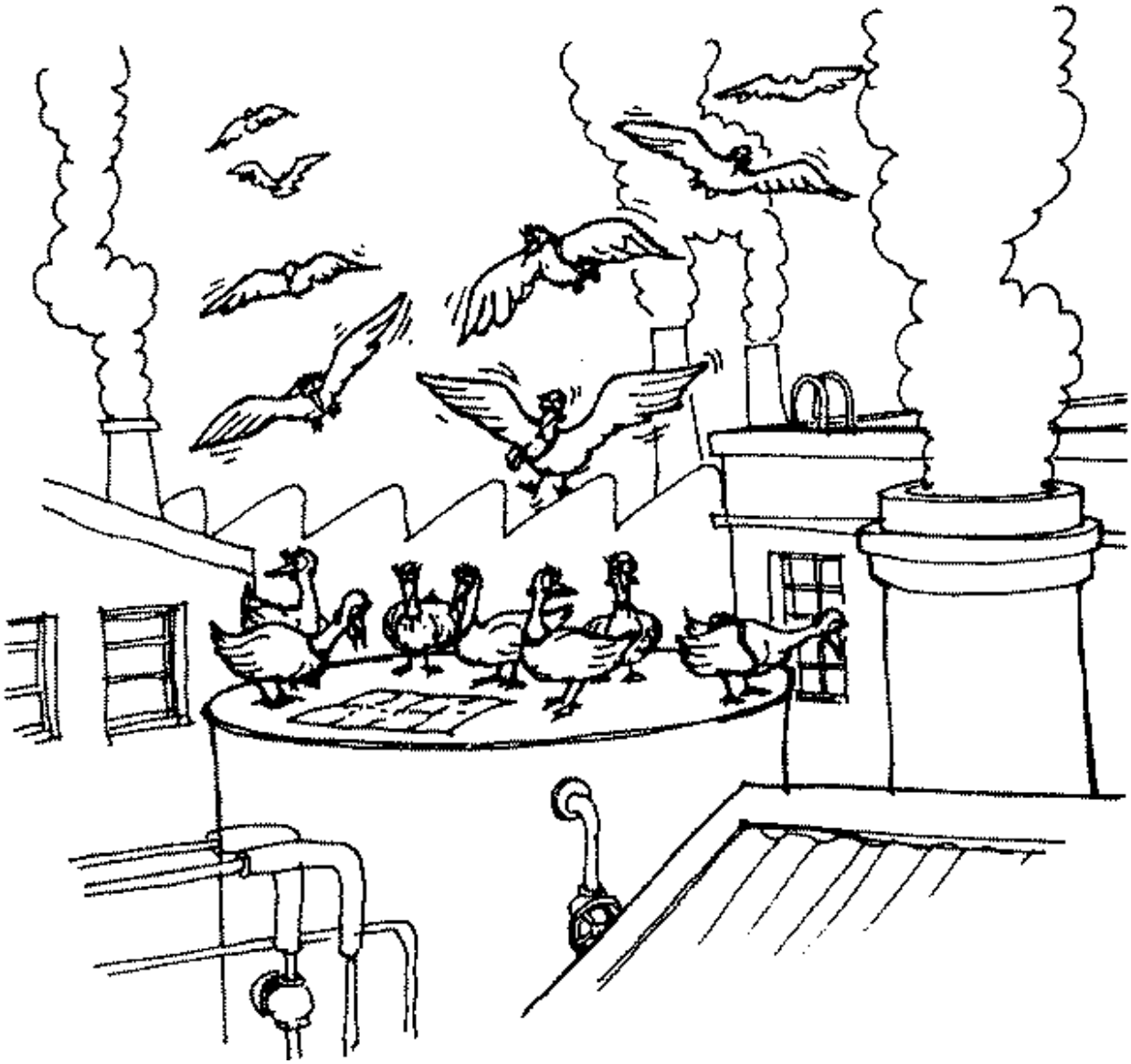

— О, не! Просто не мога да повярвам… Момичета, я погледнете тази карта!… Май е трябвало да завием надясно при онази висока зелена планина…

КАК ЕДНА ПЪТНА КАРТА ЕДВА НЕ ДОВЕДЕ ДО РАЗВОД

Рей и Рут отиваха на театър в града. Рей шофираше, Рут седеше на мястото до него. Винаги шофираше Рей — никога не бяха обсъждали въпроса, защо все той сяда зад волана, просто така си беше. И както обикновено става с повечето мъже, седнеше ли зад волана, той се превръщаше в съвършено друг човек.

Рей помоли Рут да погледне в пътната карта как точно се стига до адреса на театъра. Тя отвори картата на нужната страница, а после я обърна наопаки. Извъртя я надясно, после пак я обърна наопаки. След което дълго време остана мълчаливо втренчена в плетеницата от улици. Много добре разбираше предназначението и организацията на пътните карти, но странно, всеки път щом станеше дума да се ориентира по тях, те нищо не й говореха. Същото беше и в часовете по география в училище. Всички тези розови и зелени петна нямаха нищо общо с истинския свят, в който живееше. Понякога, когато пътуваха на север, все успяваше някак да се справи с пътната карта, но тръгнеха ли на юг, настъпваше пълен хаос. А сега те пътуваха на юг. Отново извъртя картата наопаки. След още няколко секунди мълчание, Рей й се сопна:

— Стига си я въртяла насам-натам!

— Аз… просто си я нагласям по посоката на движение — измънка Рут в отговор.

— Да де, ама как ще прочетеш указанията, като е наопаки? — попита саркастично Рей.

— Виж, Рей, напълно логично е да обърна картата така, че да я гледам по посоката, в която се движим. По този начин мога да сравнявам пътните знаци с тези в указателя! — възмутено повиши тон Рут.

— Да де, само че ако трябваше хората да четат картите наопаки, всичко вътре щеше да е написано наопаки, нали? Я стига глупости, казвай накъде да карам!

— Как ли пък не, ще ти казвам накъде да караш! — отвърна Рут побесняла. Запокити пътната карта към него и изкрещя: — Сам си виж накъде да караш!

Е, какво, познато ви звучи, нали? Един от най-често срещаните поводи за скандал между мъжете и жените от всички раси и народности, столетия наред. В XI век първа лейди Годива подкарва коня си гола и поема по погрешка по Ковънтри стрийт. След любовна среща с Ромео, Жулиета се изгубва и не може да намери пътя към дома си. Клеопатра заплашва Марк Антоний, че ще го кастрира, задето я насилвал да разучава военните му карти. А Злата западна вещица от детските приказки често объркваща посоките и вместо на запад, тръгвала на изток, север или юг.

СЕКСИСТКИ НАЧИН НА МИСЛЕНЕ

Умението да четеш пътни карти и да си наясно къде се намираш е свързано със способността за ориентиране в пространството. Скенери на мозъка показват, че при мъжете и момчетата центърът за пространствено ориентиране е разположен във фронталната част на дясното мозъчно полукълбо и че контролираните от него умения са може би най-силно развитите умения на мъжа. Способността за ориентиране в пространството се е развивала от най-древни времена, за да позволи на мъжете ловци да изчисляват скоростта на движение, посоката и разстоянието до плячката, да са наясно колко бързо трябва да тичат, за да стигнат до целта на лова, а също и за да могат да преценяват колко сила ще им е необходима, за да убият вечерята си с камък или копие. При жените способността за пространствено ориентиране е разпиляна и в двете мозъчни полукълба, без да има строго определен център за контрол, както е при мъжете. Едва 10% от жените имат добре развита, а още по-рядко отлична, способност за ориентиране в пространството.

Около 90% от жените имат съвсем ограничена способност за ориентиране в пространството.

Вероятно това изследване ще се стори на някои хора израз на сексизъм, защото в тази глава ще обсъждаме онези качества и умения, които мъжете владеят до съвършенство и ще говорим за области и професии, за които биологията ги е надарила с явни преимущества. Затова пък малко по-нататък ще се спрем и на области, в които жените имат главната роля.

ЛОВЕЦЪТ НА ХРАНА В ДЕЙСТВИЕ

Способността за ориентиране в пространството означава да можеш да си представяш формите на предметите и техните размери, да координираш пропорции, движение и географско местоположение. Означава също и да виждаш мислено как даден предмет се придвижва и завърта в пространството, как можеш да заобиколиш появило се препятствие, а също да си представяш предметите в триизмерна перспектива. Целта на всички тези сложни умения е оцеляването на човешкия вид, а за това мъжът ловец трябвало във всеки един момент да има съвършено ясна представа за движението на плячката си и за начина, по който може да я улучи.

Д-р Камила Бенбоу, професор по психология в щатския университет на Айова, провежда мащабно изследване, като сканира мозъците на над един милион момчета и момичета, за да проучи как се проявява способността за ориентиране в пространството. Резултатите сочат, че в това отношение разликите между половете са очебийно големи още при четиригодишните деца. Д-р Бенбоу открива, че докато момичетата имат отлично развита способност да си представят предметите двуизмерно, момчетата притежават и способността да виждат още едно, трето измерение, което придава дълбочина и перспектива на образа. При провеждане на триизмерни видеотестове за способността за пространствено ориентиране, момчетата показват по-добри умения от момичетата в пропорция 4:1, като при това най-добрите момичета често са декласирани от най-слабите в това отношение момчета. В мъжкия мозък специфичната дейност за ориентиране в пространството се ръководи поне от четири центъра, разположени във фронталната част на дясното мозъчно полукълбо.

Тъй като не притежават обособен мозъчен център за пространствено ориентиране, повечето жени обикновено се справят много лошо с геометрични задачи. Голямата част от жените не обичат дейностите, свързани с пространствено ориентиране, и не избират професии или занимания, които изискват такива умения.

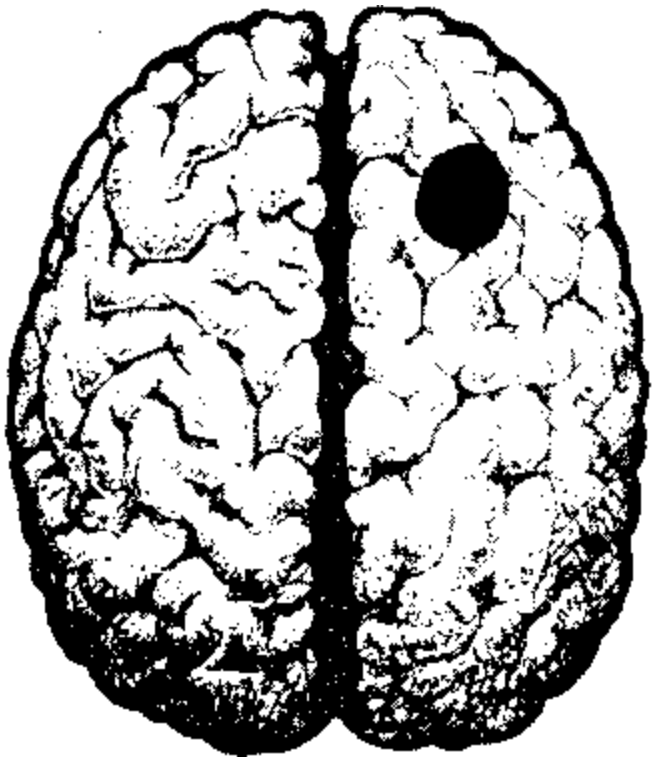

Местоположение на центъра за визуално-пространствена ориентация при мъжа

От своя страна, тъй като притежават обособен мозъчен център за ориентиране в пространството, повечето мъже показват завидно високи резултати във всички дейности, които изискват подобни умения и често избират свързани с тази способност професии и спортове. Специфичната обособена област в мозъка за контрол на пространственото ориентиране помага на мъжете и при решаването на различни задачи и проблеми. При жените способността за пространствено ориентиране е слабо развита, защото преследването на животни и отнасянето на улова обратно до дома никога не е било част от семейните им задължения. Именно поради това голям брой жени се затрудняват, когато трябва да се ориентират по карта или пътеуказател.

Жените нямат добре развити умения за пространствено ориентиране, защото по време на еволюцията не им се е налагало да ловуват нещо друго, освен мъже.

Хиляди са документираните научни изследвания, които потвърждават превъзходството на мъжете по отношение на уменията за пространствено ориентиране. И в това няма нищо изненадващо, като имаме предвид еволюцията на мъжа като ловец. Но на съвременните мъже вече не им се налага да ловуват семейната вечеря. Днес те използват уменията си за пространствено ориентиране в други области — например голф, компютърни игри, футбол, дартс[1], с една дума в спортове и дейности, в които има преследване на нещо и улучване на цел. Повечето жени биха ви казали, че дартс е изключително скучна игра, но ако и в техния мозък имаше специфичен център за контрол на правилата, те не само че щяха да се наслаждават на мятането на стреличките, но и щяха да побеждават.

Мъжете са толкова пристрастени в това, да наблюдават как други мъже улучват с топка дадена цел, че понастоящем едни от най-високо платените хора в света са играчите на голф, футболистите, баскетболистите и тенисистите. Днес вече мъжът няма нужда от университетска диплома, за да бъде уважаван. Достатъчно е да се облегне на закодираните в мозъка му хилядолетни умения и да може добре да преценява скорост, разстояние, ъгли и посоки.

---

[1] дартс — вид игра, която представлява целене със стрелички в мишена ↑

ЗАЩО МЪЖЕТЕ ЗНАЯТ НАКЪДЕ ДА ВЪРВЯТ

Способността за ориентиране в пространството позволява на мъжа да върти пътната карта наум и съвсем ясно да си представя в коя посока трябва да се движи. А ако по-късно му се наложи да се върне в същия район, вече изобщо няма да му трябва карта, тъй като мозъчният му център за пространствено ориентиране складира завинаги веднъж получената информация. Повечето мъже могат прекрасно да се ориентират по пътните карти, дори ако трябва да се движат на юг, а всички пътни карти, както знаем, са ориентирани спрямо севера. Нещо повече, те могат просто да хвърлят един поглед на картата, а после безпроблемно да се движат по памет. Редица проучвания сочат, че мъжкият мозък автоматично изчислява скоростта и разстоянието, за да се ориентира кога трябва да смени посоката. Попаднали в непозната стая без прозорци, повечето мъже безпогрешно ще посочат накъде е север. И това е така, защото мъжът ловец е трябвало във всеки един момент да може да открие пътя си обратно до дома, иначе човешкият вид едва ли би оцелял.

Повечето мъже могат безпогрешно да посочат накъде е север, дори да си нямат и представа накъде е.

Отидете на който и да е претъпкан стадион и с очите си ще се убедите в способността на мъжете да напускат местата си, да отиват едва ли не в другия край, за да си купят нещо за пиене, а малко по-късно безпогрешно да се връщат точно на своето си място. В който и да е голям град по света може да видите жени туристки да висят по кръстовищата и с вид на напълно изгубили се, яростно да въртят пътните си карти насам-натам. Ако застанете на който и да е голям паркинг пред някой хипермаркет, ще видите тълпи жени купувачки унило да бродят нагоре-надолу, опитвайки се да открият колите си.

ЗАЩО МОМЧЕТАТА ВИСЯТ ПО КЛУБОВЕТЕ ЗА ЕЛЕКТРОННИ ИГРИ

Където и по света да влезете в който и да е клуб с електронни игри или с игрални автомати, ще видите, че навсякъде гъмжи от момчета, прилагащи на действие уменията си за пространствено ориентиране. Нека погледнем някои от научните изследвания, които хвърлят светлина върху тази способност. При повечето тестове се използва сглобяването на триизмерни механични уреди.

Едно проучване на Йелския университет показва, че само 22% от жените могат да се справят с подобни задачи толкова добре, колкото и мъжете. Според същото проучване 68% от мъжете могат още при първия опит да програмират видео или друг подобен апарат според брошурата с писмени инструкции към него. Но едва 16% от жените са в състояние да се справят с подобна задача. Момчетата показвали отлични резултати и когато дясното им око било закрито, така че информацията била получавана само от лявото око, откъдето била препращана към дясната половина на мозъка, а там именно е центърът за пространствено ориентиране. За момичетата било без значение с кое око ще гледат, понеже техният мозък се опитвал да реши проблема, използвайки и двете си части. Именно поради тази особеност на женския мозък жените рядко избират професиите на механик, инженер или пилот на самолет.

Д-р Камила Бенбоу и колегата й д-р Джулиън Стенли изследват чрез тестове група талантливи деца и откриват, че момчетата, показали отлични резултати по математика, са в пропорция 13:1 спрямо момичетата с отлични резултати. Като се ръководят от двуизмерен план, момчетата могат да построят къща много по-лесно и по-бързо, отколкото момичетата, като много по-точно изчисляват мислено ъглите и съвсем вярно преценяват на око дали дадена плоскост е равна. Именно древните умения на мъжа ловец обясняват защо мъжете се изявяват по-добре в области като архитектурата, химията, конструирането и статистиката. Момчетата показват и по-добри резултати при тестуване на координацията между ръката и окото, което

ги прави по-ефективни и при различните спортове с топка. Това обяснява и мъжката пристрастеност към крикета, футбола, баскетбола и изобщо към всяка игра, при която се изисква преценка за координати и преследване, шутиране или хвърляне в цел. Именно това е причината, поради която навсякъде по света клубовете за видео- и други електронни игри, а също и площадките за скейтборд са пълни с момчета и само тук-там има по някое момиче. Пък и момичетата се включват в такива игри главно, за да направят впечатление на момчетата, но скоро повечето от тях забелязват, че момчетата обръщат много по-вдъхновено внимание на играта, отколкото на техните прелести.

Мозъчните полукълба на момчето се развиват по различен начин

Родители, които имат и синове, и дъщери, скоро осъзнават, че момчетата са много по-различни от момичетата по отношение темповете на развитие. При момчетата дясното мозъчно полукълбо се развива и пораства по-бързо от лявото. При това в него се изграждат повече нервни свръзки, а свръзките между двете полукълба са по-малко, отколкото при момичетата. При момичетата двете мозъчни полукълба нарастват по-равномерно, което им осигурява и по-голямо разнообразие от умения. И тъй като между двете полукълба в женския мозък има много повече свръзки, преминаващи през по-дебел корпус калозум, това обяснява защо много повече момичета, отколкото момчета, могат да си служат еднакво добре и с двете ръце и защо толкова много жени изпитват затруднения, когато трябва бързо да кажат коя е дясната и коя лявата им ръка.

Хормонът тестостерон възпрепятства нарастването на лявото мозъчно полукълбо при момчетата, като по този начин дава възможност за по-доброто развитие на дясното полукълбо, което пък подсигурява на мъжа ловец по-голяма способност за пространствено ориентиране. Изследвания на деца на възраст между 5 и 18 години показват, че момчетата са очебийно подобри в уменията си да улучват цел с лъч от фенерче, да възпроизвеждат с крачки по пода показана им рисунка на геометрична фигура, да сглобяват триизмерни предмети и да решават задачи, които изискват математическо мислене. При почти

80% от момчетата и мъжете всички тези умения са разположени в дясното мозъчно полукълбо.

ДИАНА И НЕЙНИТЕ МЕБЕЛИ

Докато хамалите сваляха мебелите от камиона и се готвеха да ги внесат в новия апартамент, Диана трескаво мереше с рулетката всяка мебел, за да види дали ще се побере на отреденото й място. Докато мереше бюфета за трапезарията, четиринадесетгодишният й син Клиф само му хвърли един поглед и отсече: „Забрави, мамче, няма да се побере в нишата. Малко по-дълъг е.“ Диана премери бюфета, после премери и нишата. Клиф беше прав. Но тя просто не можеше да проумее как той успява с един поглед да прецени кое къде може и къде не може да се побере. А на какво всъщност се дължи тази невероятна, според Диана, способност на Клиф? На закодираното в неговия мозъка умение за пространствено ориентиране.

ТЕСТ НА УМЕНИЕТО ЗА ПРОСТРАНСТВЕНО ОРИЕНТИРАНЕ

Американският учен д-р Д. Уечлър създава серия тестове за Ю (коефициент на интелигентност), при които са елиминирани половите предубеждения срещу мъжете или жените при определяне на уменията за пространствено ориентиране. Като тестува членове на различни култури по целия свят — от примитивни племена до обиграни жители на големите градове — той, както и редица други изследователи от различни страни, също стига до извода, че жените превъзхождат мъжете по общото си ниво на интелигентност и са с около 3% по-интелигентни от мъжете, въпреки че по обем мозъкът им е малко по-малък. Когато обаче трябва да се решават ребуси лабиринти, мъжете се представят драстично по-добре от жените, като постигат забележителните 92% успеваемост срещу скромните 8% на жените — независимо от средата и образованието. Възможно е някои критици да възразят, че жените са прекалено интелигентни, за да си играят с разни глупави ребуси лабиринти, но този тест всъщност нагледно и убедително доказва изключително силно развитата способност на мъжете за пространствено ориентиране.

Тестът, който ви представяме малко по-долу, е разработен от Университета в Плимут и е от серията професионални тестове, използвани при подбора на пилоти, навигатори и контрольори на въздушния трафик. Чрез него може да прецените способността си да приемате визуално двуизмерна информация, въз основа на която мислено да изграждате триизмерен предмет.

Представете си, че фигурата на Тест 7 е от картон. Ако я сгънете по свръзките, ще се получи куб с по един символ на всяка от външните стени. Като се знае, че страната с кръста е отдясно, а тази с кръга е отляво, кой от предложените варианти, според вас, отговаря на куба, който ще се получи при сгъването? Направете теста сега.

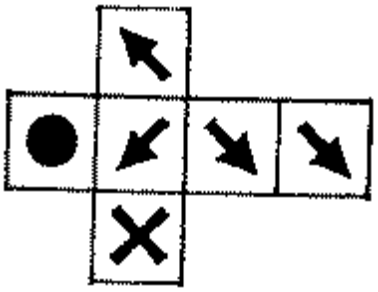

Тест 1

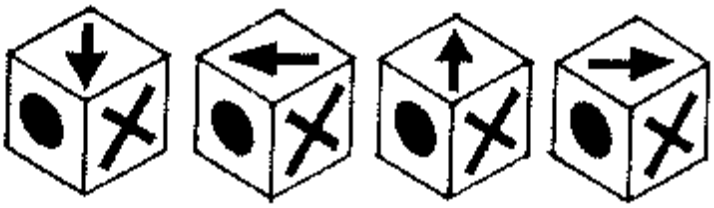

A B C D

Възможни отговори на Тест 1

Този тест изисква от мозъка ви да си представи изображението в три измерения, а после да го извърти така, че да се получи правилния ъгъл. За решаването на теста се изискват същите умения, както и при разчитане на карта или пътеуказател, при приземяване на самолет или при лов на бизон. (*Верният отговор е А.*)

Ето и един по-сложен вариант на теста, който изисква от мозъка още повече въртене на обекта в пространството.

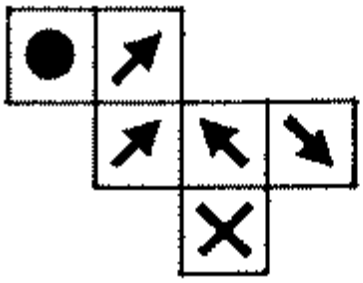

Тест 2

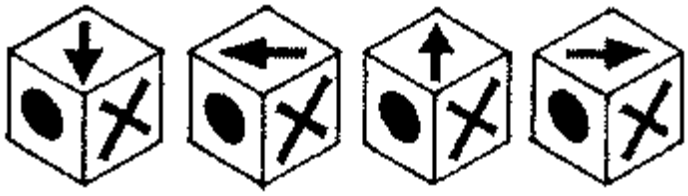

A B C D

Възможни отговори на Тест 2

Тестове, проведени от зоолози, показват, че мъжките млекопитаещи имат по-добре развити способности за пространствено ориентиране от женските млекопитаещи. Мъжките плъхове много по-бързо и ефикасно намират изхода от лабиринтите, отколкото женските

плъхове. Мъжките слонове много по-успешно, отколкото женските, намират повторно пътя до веднъж вече открит от тях водоизточник. (*Верният отговор на Тест 2 е С.*)

КАК ЖЕНИТЕ СЕ ОРИЕНТИРАТ ЗА ПЪТЯ

Много жени се оплакват: „Ако мъжете не чертаеха картите по този идиотски начин, нямаше да ни се налага да ги обръщаме наопаки“. Британското картографско общество обаче докладва, че 50% от неговите членове са жени и освен това 50% от дизайнерите и издателите на пътни карти също са жени. „Дизайнът на една карта е двуизмерна задача, с която жените могат да се справят също тъй успешно, както и мъжете — казва водещият британски картограф Алън Колинсън. — Затруднението, което повечето жени срещат при разчитането на картата и намирането на посоката с нейна помощ, произтича от това, че те имат нужда от нагледна триизмерна перспектива, за да откриват пътя си. Аз самият създавам туристически карти с триизмерна перспектива — на тях са нарисувани дървета, планини и други ориентировъчни знаци от околния пейзаж. Действително жените се справят много по-успешно, използвайки такъв вид карти. Проведените от нас тестове показват, че мъжете притежават способността да виждат мислено двуизмерната карта като триизмерен пейзаж, докато това изглежда е непостижимо за повечето жени.“

Картите с обозначена перспектива повишават изключително лгного умението на жената да се ориентира и да открива пътя си.

Направените изследвания откриват и друг много интересен факт — мъжете много по-успешно се ориентират и откриват пътя, ако се движат групово с водач, който им съобщава устно новата посока, по която трябва да поемат на всеки даден етап от пътя. За разлика от тях, при жените устното упътване води до пълен провал и тотално объркване. Това показва, че мъжете са способни да превръщат наум звуковите сигнали в триизмерни карти и съвсем ясно си представят правилната посока и пътя, по който трябва да поемат, докато жените се справят по-успешно с помощта на триизмерни перспективни карти.

И КАКВО, АКО НЕ ЗНАЕТЕ НАКЪДЕ Е СЕВЕР?

Австралийката Кей Котий е първата жена — самотна мореплавателка, обиколила света по вода, без да спира. Действително пример за жена, която съвсем определено знае къде отива, нали?

Неотдавна, по време на една конференция, тя сподели с нас, че изпитвала огромни затруднения да се ориентира по пътеуказатели. Потресени и невярващи на ушите си, ние попитахме: „Как в такъв случай успя да обиколиш сам-сама света?“ „Успях, защото използвах навигацията — отвърна Кей. — Програмираш компютъра и после той те води в правилната посока. Не ми се налагаше да излизам на палубата, да се оглеждам и да възклицавам: «Я, тук май трябваше да завия наляво…». Докато при ориентирането по улиците и пътните карти става въпрос за интуиция — човек просто трябва «да усеща» накъде да поеме. Когато посещавам непознат град, аз лично винаги се придвижвам само с такси. Опитах с кола под наем, но в крайна сметка постоянно се губех.“

Трудно е да повярва човек, че Кей Котий може да се изгуби, докато търси яхтата си, с която да обиколи сам-сама света. Но нейният пример ясно показва как с упоритост, добро планиране и кураж човек може успешно да обиколи света — дори ако не може да се справи и с най-простия пътеуказател — като мобилизира хората и си осигури екипировката, от които има нужда, за да постигне целта си.

ЛЕТЯЩАТА КАРТА

Ние (авторите) обикаляме света девет месеца от годината и прекарваме голяма част от времето си в коли под наем. Обикновено шофира Алън, тъй като неговите умения за пространствено ориентиране са по-добри от тези на Барбара, но това пък означава, че тя трябва да му дава указания за пътя. Е, да, но способностите на Барбара в областта на навигацията са почти нулеви, поради което двамата с Алън години наред се караха и почти стигаха до бой, откривайки пътя си по света — от град на град и от държава на държава. Неведнъж към главата на Алън летяха пътеуказатели и карти, запокитени от разярената Барбара (а такива те имаха в изобилие, написани едва ли не на всеки език на Земята). На няколко пъти Барбара дори пращаше по дяволите и Алън, и неговите проклети карти, трясваше вратата на колата с ядното „Чети си ги сам!“ и хукваше да гони влакове и автобуси.

Барбара Пийз няма усет за посоките, но затова пък Алън Пийз е напълно неспособен да открие собствените си чорапи в собственото си чекмедже.

За щастие съвместните им проучвания относно човешката способност за пространствено ориентиране най-сетне им отвориха очите за природата на проблемите, които възникват, когато един от партньорите почти не притежава такава способност, а другият просто не разбира, че това е възможно. Днес вече Алън проучва картата, още преди да потеглят на път, а Барбара говори и му сочи разни интересни неща от пейзажа, които той обикновено пропуска да види. Те все още са щастливо задомени, а разни излитащи през прозореца на колата карти и дебели пътеводители вече не излагат на риск живота на минаващите мотористи.

ОБЪРНАТАТА НАОПАКИ КАРТА

През 1998 г. англичаните Джон и Ашли Симс създадоха една забележителна двойна пътна карта, която обединява две гледни точки. Едната част от нея е обичайният вид карта, ориентирана по посока север. Втората част всъщност е обърната наопаки карта, ориентирана по посока юг, тоест юг е в горната част на всяка страница. В неделното издание на един национален британски всекидневник те предложили безплатна карта на първите 100 души, които си я поръчат. Получили заявки от над 15 000 жени и… само шепа мъже. Двамата споделиха с нас, че мъжете просто не виждали смисъл да притежават обърната наопаки карта или пък мислели, че това е някаква шега. Затова пък жените били силно впечатлени и заинтересовани, защото с тази карта отпадала необходимостта от умствено пространствено завъртане на обектите.

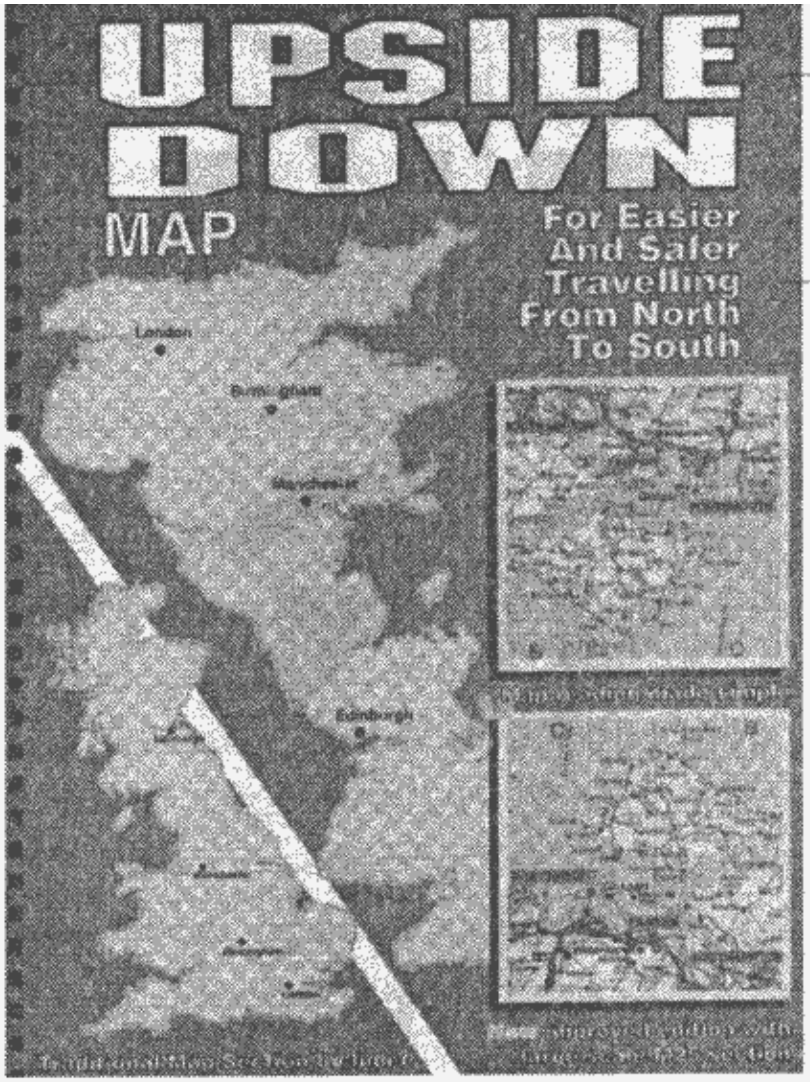

Обърната наопаки карта

За по-лесно и безопасно пътуване от север на юг

Най-южният сектор според традиционната карта

Автомобилният концерн BMW пръв вгради в електрониката на колите си един уред за визуална навигация, наречен Глобална позиционна система (GPS — Global Positioning System), който позволява образът на екрана да бъде обърнат наопаки, тоест така че да съвпада с посоката на движение на колата. И както можеше да се очаква, нововъведението бе хит сред жените.

ЗАКЛЮЧИТЕЛЕН ТЕСТ

Опитайте да направите теста на следващата фигура. Той е разработен от компанията за подбор и изследване на персонала „Севил енд Холдсуорт“ (Великобритания) и се дава на кандидатите, които искат да проверят способността си за пространствено мислене, ориентирани към професии като контрол на въздушния трафик например. Ако не можете да направите теста в рамките на три минути, отпадате от класацията. Той е доста по-сложен от първите два теста и ако сте мъж, решаването му би трябвало да повиши температурата във фронталната част на дясното ви мозъчно полукълбо.

Имате образец, който, ако бъде изрязан, може да бъде сгънат, така че да се получи триизмерна кутия. Трябва да решите коя (ако има такава) от четирите кутии, дадени при всеки отговор, ще се получи след сгъването на образеца — оградете верния според вас отговор. Ако сметнете, че никоя от кутиите не е направена от дадения образец, просто нищо не ограждайте.

Повечето хора, успешно справили се с теста в рамките на три минути, са мъже, като особено добри резултати показват тези, които упражняват професии, изискващи триизмерно мислене — архитекти и математици. Е, сега вече знаете защо 94% от персонала за контрол на въздушния трафик са мъже. Повечето жени смятат, че подобен вид тестове са чиста загуба на време, макар че сред отлично представилите се открихме и една жена, решила теста за девет секунди. По професия тя е… статистик. (*Верните отговори са 1B, 2D 3C, никоя.*)

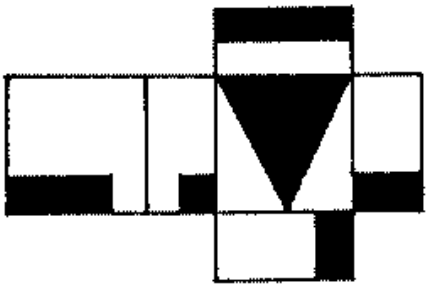

1

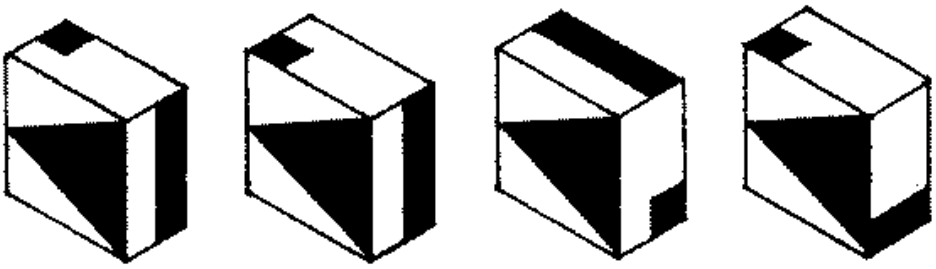

A B C D

2

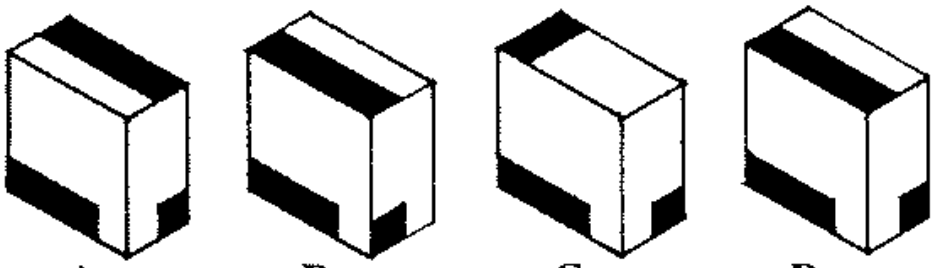

A B C D

3

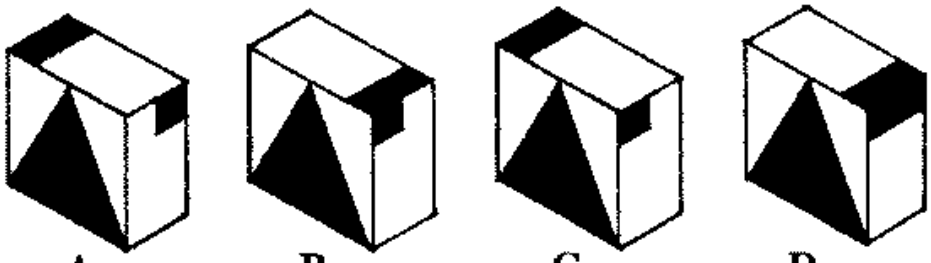

A B C D

4

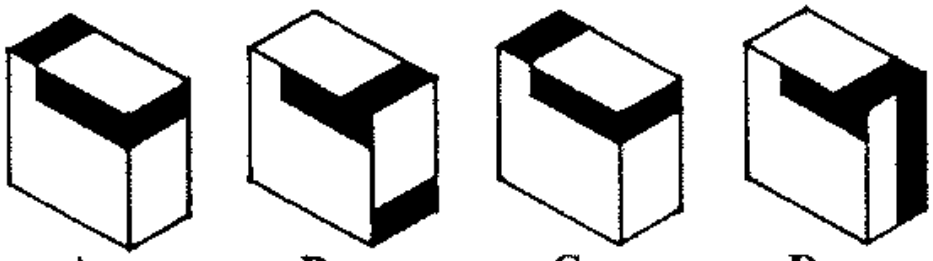

A B C D

КАК ДА ИЗБЕГНЕМ КАРАНИЦАТА

Мъжете обожават да шофират скоростно, буквално да фучат по пътищата, защото тогава активно се задействат техните пространствени умения — смяна на скоростите, различни комбинации на педалите за газ и спирачка, съобразяване на скоростта с остротата на завоите, преценка на ъгли и разстояния.

Съвременният шофьор сяда зад волана, пъхва в ръцете на жена си пътната карта и я натоварва с ролята на навигатор. Но поради ограничената си способност за пространствено ориентиране, тя потъва в мълчание, започва да върти картата насам-натам и се чувства тотално некомпетентна. Повечето мъже просто не разбират, че тъй като в женския мозък няма център за пространствено извъртане на получения от картата образ, то жената я върти в ръцете си. За нея е напълно логично да извърти картата по посока на движението на колата. И ако мъжът не иска да се стига до караница, той просто не бива да кара жена си да го упътва по карта.

Правило за щастлив живот: никога не настоявайте жена ви да ви упътва по карта или пътеуказател.

Това, че при жената уменията за пространствено ориентиране са разпилени и в двете мозъчни полукълба, оказва влияние върху функционирането на центровете за контрол на говора. Ето защо, когато дадете на жената пътна карта, тя спира да говори, преди да я обърне наопаки. Ако дадете пътната карта на мъжа, той ще продължи да говори, но затова пък ще спре радиото, защото мозъкът му не може да управлява едновременно и слуха, и способността за пространствено ориентиране. (Помните, нали, че когато си е у дома и телефонът звънне, той казва на всички да млъкнат и чак тогава вдига слушалката.)

Жените решават математически задачи главно в лявото си мозъчно полукълбо, а това не само забавя изчисленията, но и обяснява защо толкова много жени и момичета решават задачите на глас. В такива моменти мъжете по цял свят обикновено казват: „Моля те,

смятай наум! Не мога да се съсредоточа!“, като в същото време се опитват да четат вестник.

КАК ДА СЕ КАРАМЕ, ДОКАТО ШОФИРАМЕ

Съпруг, който се заема да учи жена си да шофира, прави първата стъпка към развода. Навсякъде по света мъжете дават едни и същи инструкции на жените си: „Завий наляво!… Намали!… Смени скоростите… Внимавай за пешеходците… Съсредоточи се!… Спри да плачеш!“ За мъжа шофирането е тест за способността му да се ориентира пространствено спрямо околната среда. За жената целта на шофирането е да стигне безпрепятствено от точка А до точка В. Ако е в колата като пътник, най-успешната стратегия, която мъжът може да използва, е да затвори очи, да пусне радиото и да спре със забележките и коментарите, защото е доказано, че като цяло жените са по-безопасни шофьори от мъжете. Повече от сигурно е, че тя ще го откара цял и невредим там, накъдето са тръгнали — само дето това ще й отнеме малко повечко време. Но пък голямото предимство да пътуваш с жена шофьор е, че междувременно можеш да се отпуснеш и че ще стигнеш жив.

Жената критикува шофирането на мъжа, защото неговите умения за пространствено ориентиране го карат да взема решения и да прави преценки на пътната обстановка, които на нея й се виждат твърде рисковани. Но ако неговият талон е чист, тя също трябва да се отпусне, да не критикува и просто да го остави да шофира. Още при първите капки дъжд жената веднага включва чистачките — реакция, която мъжете изобщо не могат да разберат. Мъжкият мозък изчаква, докато количеството дъждовни капки по стъклото стане пропорционално на скоростта на чистачките и ги включва точно в необходимия момент. Или с други думи, дори тук мъжът използва способността си за пространствено ориентиране.

КАК ДА ПРОДАВАМЕ НА ЖЕНА

Никога не давайте на жената указания от рода на: „Карай на север“ или „Пет километра карай на запад“, тъй като следването на подобни упътвания изисква от нея умения за ориентиране по компас, каквито тя не притежава. По-удачно е указанията да включват ориентири от околния пейзаж, например: „Карай покрай «Макдоналдс», по посока към сградата с рекламата на Националната банка на покрива“. Жената безпроблемно улавя тези ориентири с периферното си зрение. Строителните инженери и архитектите навсякъде по света губят милиони, когато при оформяне на сделки предоставят на жените, отговорни за вземането на решения, двуизмерни планове и скици. Мъжкият мозък лесно може да си представи същите чертежи триизмерно и съвсем точно да види как именно ще изглежда завършената сграда, докато за жената те са просто купчина хартия с нищо незначещи плетеници от линии. Ако искате да продадете някоя къща на жена, предоставете на вниманието й триизмерен макет или компютърен модел.

Е, след цялата тази информация, която ви дадохме, жената не би трябвало никога повече да се чувства като пълен идиот, когато й пъхнат пътна карта в ръцете. Просто дайте картата на мъжа, това е мъжка работа.

За мъжа е много по-отпускащо и приятно да прилага навигаторските си способности и да шофира, докато жената му говори за интересните гледки и обекти по пътя. Доста честна размяна, като се има предвид, че неговите словесни умения и периферното му зрение са по-недоразвити от нейните. От друга страна, това означава, че той безпроблемно ще може да намери пътя към дома на новата си приятелка, макар че няма да знае какво да й каже, когато стигне там.

МЪКИТЕ НА УСПОРЕДНОТО ПАРКИРАНЕ

Ако ви кажат да огледате успоредно паркираните коли по улицата и да познаете кои са паркирани от мъже и кои от жени, как мислите, дали ще познаете? Изследване, поръчано от една английска школа за безопасно паркиране, показва, че във Великобритания мъжете постигат 82% акуратност при близко паркиране до бордюра, като 71% успяват успешно да се справят още при първия си опит. Жените постигат едва 22% акуратност, а първият опит е успешен само при 23% от тях. Подобно изследване, проведено в Сингапур, разкрива 66% акуратност и 68% успешен пръв опит при мъжете и съответно 19% акуратност и едва 12% успешен пръв опит при жените.

Най-главният извод в случая е следният: ако шофьорът е сингапурка, изчезвайте от пътя й! Най-добре се справят с паркирането германските мъже, които показват 88% акуратно паркиране при пръв опит. Изпитите за паркиране в курсовете по кормуване сочат, че по време на обучението жените като цяло се справят по-успешно с паркирането на заден ход, отколкото мъжете, но пък статистическите данни за реалните пътни ситуации показват, че в живота е точно обратното. И това може да бъде обяснено отново с различния начин, по който действат мъжкият и женският мозък. Жените могат по-успешно от мъжете да разучат поставена задача и да я повторят правилно, стига само обстановката и условията да останат непроменени. Но всяка ситуация на пътя предоставя за обработка нова и различна серия данни, с които мъжките умения за пространствено ориентиране са много по-способни да се справят.

Когато видят, че трябва да паркират на заден ход в тясно пространство, повечето жени се отказват и предпочитат да потърсят друго, по-широко място за паркиране, макар това да означава, че ще трябва да се върнат пеша обратно до целта си.

Ако законите в правилника за движение по пътищата се определяха само от жени, то паркирането на заден ход и

успоредното паркиране щяха да бъдат наказуеми закононарушения!

Напоследък доста регионални градове и селища въведоха изискването, паркирането на заден ход да става под 45-градусов ъгъл между задницата на колата и бордюра, тъй като бе доказано, че този начин е по-безопасен и позволява на шофьора безпрепятствено да потегля напред. За жалост това не спомага за уталожване на женските тревоги относно паркирането на заден ход, тъй като то все още изисква прилагане на умения за пространствено ориентиране и преценка на ъгли и разстояния. Проучихме състава на 20 местни съвета в градове, въвели като задължителен този начин за паркиране на заден ход, и открихме, че на практика в нито един от тях не е имало участие на жени при вземането на това решение. Съставът на комисиите беше главно мъжки. Но ако градските съвети бяха изцяло в женски състав, то паркирането на заден ход и успоредното паркиране отдавна щяха да бъдат забранени със закон! Жените неминуемо щяха да наложат стил на паркиране, условно наречен „свободен достъп“, при който да отпадне необходимостта от придвижването на заден ход и преценката за ъгли и разстояния. Е, да, наистина, този начин на паркиране изисква повече свободно пространство, но затова пък определено би намалил броя на злополуките.

КАК БЯХА ИЗЛЪГАНИ ЖЕНИТЕ

И така, очевидно е предимството на мъжете при ориентиране в пространството. Но докъде доведе жените този факт? Голям брой женски организации, обзети от най-добри намерения, бяха убедени, че веднъж освободили се от предполагаемите окови на мъжкото потисничество и предубеждения, жените много бързо ще се изкачат до върховете на повечето завладени от мъжете професии и занимания. Но както сами видяхте, мъжете все още държат монопола върху професиите и дейностите, които изискват умения за пространствено ориентиране. Всъщност милиони жени по света са излъгали сами себе си, пренебрегвайки собствените си естествени ориентири към професии и занимания, в които съвсем естествено биха могли да преуспеят и да се наложат, благодарение на уменията, дарени им от характерната ориентация на женския мозък.

СПОСОБНОСТТА ЗА ПРОСТРАНСТВЕНО ОРИЕНТИРАНЕ И ОБРАЗОВАНИЕТО

Както видяхме, самото биологично развитие на човека по пътя на еволюцията ни насочва към професии и занимания, които отговарят на присъщата ориентация на нашия мозък. Нека сега анализираме една област, в която принципът за равни възможности на половете е основополагащ, а именно образованието. Интервюирахме редица отговорни служители от различни ведомства, свързани с въпросите на образованието и обучението в Австралия, Нова Зеландия и Англия. Те всички настоятелно подчертаха, че се опитват да поддържат равно съотношение (50% на 50%) между преподавателите мъже и жени, за да спазват принципа за равни възможности на половете. През 1998 г. във Великобритания 48% от общия брой преподаватели са били мъже, а 52% — жени. Но трябва да се знае, че мозъкът с женска ориентация е по-добре пригоден за преподавателска дейност, отколкото този с мъжка, тъй като притежава по-добре развити умения за общуване и за поддържане на междуличностни взаимоотношения. Нека видим какви са предпочитанията към отделните предмети при учителите от двата пола.

Брой учители във Великобритания през 1998 г.

Предмет	**Брой учители**	**% жени**	**% мъже**
Биология	5 100	49	51
Бизнеснауки	6 400	50	50
История	13 800	54	46
География	14 200	56	44
Социология	11 000	52	48
Музика	5 600	51	49
Професионално насочване	1 900	47	53

Социална сфера и управление на персонала	74 200	47	53
Общообразователни науки	7 900	53	47
Класически науки	510	47	53
Физическо възпитание	20 100	58	42
Вероучение	13 400	56	44
Изкуство	9 400	44	56

Въз основа на тази таблица можем да направим два важни извода. Първо, преподаването на нито един от избраните предмети не изисква по-висока степен на развитие на дясното или на лявото мозъчно полукълбо. Тоест, преподаването им не налага по-развита способност за пространствено ориентиране (дясно полукълбо при мъжете). И второ, за преподаването на тези предмети не се налага и по-умело боравене със словото (ляво полукълбо при жените). Затова и процентното съотношение между преподавателите мъже и жени е почти равно.

Предмети, чието преподаване изисква способност за пространствена ориентация

Предмет	**Брой учители**	**% мъже**	**% жени**
Физика	4 400	82	18
Информатика	10 700	69	31
Техника	28 900	65	35
Химия	4 600	62	38

Тази таблица ясно показва, че мъжете учители преобладават при предмети, чието преподаване изисква по-силно развита способност за пространствено мислене.

ПРОФЕСИИ, ИЗИСКВАЩИ УМЕНИЯ ЗА ПРОСТРАНСТВЕНО ОРИЕНТИРАНЕ

В следващата таблица ще видите кои са професиите, при които силно развитата способност за пространствено мислене не само е крайно необходима за доброто изпълнение на служебните задължения, но освен това е и жизненоважна, тъй като липсата й или слабите умения за пространствено ориентиране могат да доведат до нечия смърт. Не е нужно да бъдете учени ракетчици, за да разберете значението на тази таблица и взаимовръзката между изброените в нея професии и мъжките дясномозъчни ловни инстинкти.

Процентно съотношение между мъжете и жените, работещи в сферата на професии, които изискват способност за пространствено ориентиране (Данните са за Австралия, Нова Зеландия и Великобритания, 1998 г.)

Професия	Брой	Мъже	Жени	%мъже	Източник
Бординженер	51	51	0	100%	Ансет Еърлайн
Инженер	1608	1608	0	100%	Институт по инж. науки
Автомобилен състезател	2822	2818	4	99.8%	Ауто Рейсинг Клуб
Ядрен инженер	1185	1167	18	98.3%	Инст. по ядрена техника
Пилот	2338	2329	9	99.6%	Кантас
Пилот	808	807	1	99.9%	Ансет
Пилот	3519	3452	67	98%	Британиш Еъруейс

Възд. контрол	1360	1274	86	94%	Департамент Гражд. авиация
Картинг-пилот Колоездач	250	234	16	93.6%	Асоциация на Дрегездачите
Архитект	30 529	27 781	2748	91%	Институт по архитектура
Служител в управлението на самолетоносач	19 244	17 415	1829	90.5%	Държ. статистика
Статистик	5081	4578	503	90%	Стат. институт
Играч на билярд	750	655	95	87%	Асоц. за билярд
Счетоводител	113 221	93 997	19 224	83%	Институт по счетоводство

Все още има хора, които се придържат сляпо към убеждението си, че природните дадености и умения са празни приказки и все още упорито твърдят, че единствено арогантното поведение на мъжете и традиционните мъжки братства целенасочено пречат на жените да постигнат равенство в изявата си в тези професии. Според статистики, предоставени от Кралския институт на британските архитекти, 50% от студентите по архитектура са жени, но затова пък само 9% от всички практикуващи архитекти са жени. Нормално е част от завършилите архитектура жени впоследствие да са предпочели да си останат вкъщи, за да отглеждат децата си, но какво е станало с останалите? В счетоводството 38% от студентите са жени, но само 17% от практикуващите във Великобритания счетоводители са жени.

Обърнахме се към редица авиокомпании с въпроса „Защо няма повече жени пилоти?“ Отговаряха ни: „Не се записват да учат в този профил“ или „Жените не се интересуват от самолети“. Повечето отговорни служители в авиокомпаниите или само смътно си даваха сметка, или изобщо не отчитаха значението на способността за

пространствено ориентиране при полетите. Мнозина пък бяха доста нервни и отказваха да обсъждат съотношението между половете в професията, въпреки очебийния факт, че 98% от управляващите самолетите екипажи са съставени само от мъже. Един извод е пределно ясен: в повечето от тези професии няма жени, защото те просто не се записват в специализираните професионални курсове. Тяхната мозъчна ориентация не е пригодена за подобни области на изява и затова именно жените не проявяват интерес към тях.

БИЛЯРД И ЯДРЕНА ФИЗИКА

По време на нашите проучвания разговаряхме с мнозина играчи и състезатели по билярд. „Жените, играещи професионално билярд, мислят и се държат като мъже — ни каза един бивш световен шампион. — Те говорят точно като нас и се обличат също като нас, в костюми и с папийонки.“ Играещите билярд жени, с които разговаряхме, пък бяха убедени, че ако практикуват толкова, колкото мъжете, и те ще могат да постигат техните резултати. Много от тези жени вярваха, че отношението и поведението на мъжете в игралните зали към тях всъщност ги отблъсква и е важен фактор за недоброто им представяне. „А как преценявате значението на способността за пространствено ориентиране?“ — питахме ние. Най-често срещахме недоумяващи погледи и затова пояснявахме: „Преценката за относителната скорост и ъглите при удара на топките, за разстоянието до улея и за крайното положение на бялата топка.“ Най-често се повтаряше отговорът: „Никога нищо подобно не сме и чували“. И пак твърдяха, че единствено мъжкото отношение е причина да няма жени, участнички в състезанията, и шампионки по билярд.

В Института по ядрена физика ни казаха: „Предоставяме равна възможност и на двата пола да кандидатстват, но наемаме хората според способностите им, а не водени от стремеж за равно съотношение между половете.“ И така, 98,3% от ядрените физици са мъже. Едно интересно изследване на същия институт показва, че жените инженери се справят по-добре с проблемите и задачите, представени текстово и буквено, докато мъжете инженери са по-добри при работа с цифри. И това е напълно логично — буквите са свързани с хората, с междуличностните взаимоотношения и уменията за боравене със словото, докато цифрите са свързани с пространствените взаимовръзки между предметите.

Ако се вгледате в историята, ще видите, че на практика няма изключително изявени жени в области, които изискват силно развити умения за пространствено ориентиране и математическо мислене, например в шаха, композирането на музика или ракетостроенето.

Някои хора продължават да твърдят, че сексистката мъжка тирания пречи на жените да се изявят в тези области. Но е достатъчно да се огледате наоколо и сами ще се убедите, че дори в нашето общество, което дава равни възможности за изява на половете, има много малко жени в специалностите, свързани с пространствено ориентиране. И основната причина за това е, че техният собствен по женски ориентиран мозък им подсказва, че за тях е много по-интересно да завързват и поддържат хармонични приятелства и да изграждат и закрилят хармонията в семейното гнездо, отколкото да атакуват чужда територия.

Жените се изявяват блестящо в творческите области — изпълнителски изкуства, преподавателска дейност, взаимоотношения и управление на персонала, литература — там, където абстрактното мислене не е от първостепенна важност. Мъжете играят шах, жените танцуват и декорират.

КОМПЮТЪРНАТА ИНДУСТРИЯ

В основата на компютърната наука е математиката, която пък разчита на способността за ориентиране в пространството и в резултат на това компютрите са мъжка територия. И все пак, някои области от компютърната наука, например програмирането или дизайнът на потребителския интерфейс, изискват по-скоро добро познаване и разбиране на човешката психология, отколкото математически умения, затова и в тях има най-много жени.

Едно проучване, проведено от списанието „Американските бизнесдами в компютърната индустрия“ показва, че в периода от 1993 г. до 1998 г. се наблюдава равномерно намаляване на броя на жените, които постъпват на работа в компютърната индустрия, а като причина се изтъква липсата на интерес при жените да следват и завършат информатика. Същото проучване разкрива, че два пъти повече жени, отколкото мъже, използват компютър на работното си място. Но докато за 84% от жените компютърът е просто средство за свършване на дадена работа или уред, даващ възможност за творческа свобода, само 33% от мъжете споделят този възглед. От друга страна, пак според същото проучване, 67% от мъжете смятат, че в работата с компютър най-важното е технологията на програмирането или играта с програмите и аксесоарите, докато на същото мнение са едва 16% от жените.

МАТЕМАТИКА И СЧЕТОВОДСТВО

Мъжете, заели се с дейности и професии, свързани със способността за пространствено ориентиране, обикновено не само не се отказват от упражняването им, но и се налагат в тях. Повечето учители по математика все още са мъже, макар че напоследък се забелязва стесняване на процентната разлика между половете в тази област. През 1998 г. 56% от учителите по математика във Великобритания са били мъже, а 44% — жени.

Как можем да си обясним растящия процент жени, преподаващи този предмет? Вероятно най-вече с това, че жените са по-подходящи за изискванията, налагани от учителската професия, за общуване с учениците и организиране на груповата дейност, а освен това са по-съзнателни и с по-голяма готовност усвояват основите на предмета, отколкото мъжете. И тъй като в училище един и същи материал се преподава отново, и отново, жените се справят великолепно с повечето предмети, включително и с математиката.

По същия начин може да си обясним и нарастващия брой на жените счетоводителки. Постепенно общественото мнение започна да възприема счетоводството като област, свързана с продажбите, където се установяват приятелски взаимоотношения между съответната фирма и потребителите на предлаганите от нея продукти и услуги, а това са взаимоотношения, за които женският мозък е по-добре програмиран, като чисто счетоводната дейност минава на втори план. Понастоящем във всички водещи счетоводни фирми е нещо съвършено обичайно да видите в големия шефски кабинет жена главен счетоводител, чиято роля е да привлича, очарова и задържа клиентите, а чисто математическата счетоводна работа е прехвърлена на помощник-счетоводителите мъже, чиито бюра са наблъскани едно до друго в някое странично помещение.

И все пак там, където успешното изпълнение на работата зависи главно от уменията за пространствено ориентиране и от способността за математическо мислене, все още преобладават и властват мъжете. Ето защо 91% от статистиците и 99% от всички инженери са мъже.

ПРИ ЕДНАКВО РАЗВИТИ УМЕНИЯ И СПОСОБНОСТИ…

В Австралия само 5% от работните места за инженери са заети от жени, но затова пък те печелят средно 14% повече от своите колеги мъже. А това показва, че когато мъжете и жените имат еднакво развити умения и способности, жените могат да постигат по-високи резултати, отколкото мъжете. От създаването на автомобила до ден днешен в професионалните ралита почти няма класирали се сред победителите жени пилоти. Но в състезанията на картинг почти 10% от участниците и победителите са жени. На какво се дължи това? Състезанията с карт не изискват умения за пространствено ориентиране при изчисляване на скорост, ъгли на завиване, дистанция при задминаване и усложнено боравене с педалите за газ и спирачка.

Картовите състезатели карат по права линия, а победител е онзи, който има най-бързи реакции спрямо зелената светлина — а в това отношение жените определено са по-добри от мъжете.

Когато уменията и способностите за ориентиране в пространството са еднакво добре развити, жените постигат по-високи резултати от мъжете.

Макар че повечето жени, състезателки с карт, които изследвахме с предложения в тази книга *Тест на умението за пространствено ориентиране*, показаха по-мъжко програмиране на мозъчната дейност, отколкото несъстезаващите се с карт жени, те също смятаха, че най-важното в упражнявания от тях спорт е възможността за създаване и поддържане на приятелски взаимоотношения. На въпроса какво ги привлича в този спорт, почти всички отговаряха: „Наистина се разбираме страхотно с момчетата“, „Всички си помагат един на друг“ или „Всички сме много добри приятели“. Докато за мъжете състезатели водещо е желанието да печелиш трофеи, колата ти да има забележителни спецификации и да можеш да се хвалиш как майсторски си успял да оцелееш след претърпени катастрофи.

МОМЧЕТАТА И ТЕХНИТЕ ИГРАЧКИ

Момчетата обожават своите играчки — затова и 99% от всички патенти са регистрирани от мъже. Момичетата също обичат играчките, но интересът им към тях обикновено изчезва около дванадесетгодишна възраст, когато навлизат в пубертета и започват да се превръщат в мънички жени. А мъжете никога не губят своя страстен интерес към непрактичните, но свързани с пространственото ориентиране играчки — с възрастта те просто започват да пръскат още повече пари по тях. Мъжете обожават мъничките джобни телевизорчета, мобифоните с форма на коли, компютърните и видеоигрите, дигиталните камери, разните му усложнени машинарии, които се задвижват и почват да присвяткат с лампички при устна команда, а също и всичко, което има мотор. Щом нещо бибипка, присветва и му трябват поне шест мощни батерийки, бъдете сигурни, че мъжът просто умира да го има!

КАК СЕ ЧУВСТВАТ ЖЕНИТЕ

Всяко доказване на такива различия между половете, каквито обсъждаме в тази книга, неминуемо повдига вълна от протести от страна на феминистките организации и на активистите, отстояващи идеята за „равенство във всичко“, защото те виждат в него заплаха за собствените си аргументи в полза на възможността за равен старт в живота. Но макар че е възможно обществените предразсъдъци да подсилят и изострят стереотипното поведение както на мъжете, така и на жените, а също и фундаменталните неравенства между тях, не стереотипът е причина за едно или друго поведение. За да бъдем такива, каквито сме, вина имат нашата човешка биология и начинът, по който е програмиран мъжкият и женският мозък. Много жени се чувстват неуспели в живота или смятат, че жените като цяло са се провалили, защото така и не успяват да завземат владените от мъжете области. Но това не е истина. Жените изобщо не са се провалили. Просто природата не ги е снабдила с екипировката, необходима за изява в области, много по-подходящи за прилагане на уменията, с които е дарила мъжкия мозък.

Жените не са пренебрегнати — природата е пренебрегнала възможността да ги направи мъжеподобни.

Идеята, че жените не са преуспели в обществото е валидна само тогава, когато се приема, че успехът според мъжките стандарти е, или трябва да бъде мерило изобщо за всеки успех. Но я си помислете: кой казва, че ако си ръководител на корпорация, пилот на самолет или конструктор на междупланетна ракета, то това е крайното мерило за житейско осъществяване?

Мъжете го казват. И това е така, но само според техния мъжки стандарт за успех, не и според стандарта на всички останали хора, тоест на жените.

Възможно ли е да подобрим уменията си за пространствено ориентиране

С една дума — да. Възможностите са няколко. Първата е да изчакате развитието на естествения процес на еволюцията, като непрекъснато практикувате дейности, изискващи прилагане на умения за пространствено ориентиране, докато мозъкът ви най-сетне развие достатъчно свръзки и си изгради специфичен център. Но в случая трябва да знаете, че това ще ви отнеме доста време. Биолозите споменават някакви си десетки хиляди години.

Друга възможност е малко по-продължителен курс на приемане на мъжкия полов хормон тестостерон, който определено ще подобри до известна степен способността ви за пространствено ориентиране, но пък едва ли ще останете доволни, защото страничните ефекти от „лечението“ включват повишена агресивност, оплешивяване и поникване на брада — нещо, което може и да не се хареса на всички жени.

Днес вече е ясно, че практикуването и постоянното повторение на определена задача или дейност спомага за изграждане на повече мозъчни свръзки, необходими за решаването й. Плъхове, отглеждани в клетки с много играчки, имат по-голяма мозъчна маса от плъхове, отглеждани без играчки. Когато хората се пенсионират само за да не правят нищо, постепенно губят мозъчна маса, докато онези, които продължават да поддържат активен умствен живот и интереси, не само че не губят, но дори увеличават мозъчната си маса. Ако се научите да боравите с пътни карти и упорито се упражнявате да се ориентирате по тях, то това определено ще подобри способностите ви в това отношение — така, както пианистът трябва ежедневно да се упражнява, за да усъвършенства изпълнението си. Има случаи, когато мозъчната настройка улеснява интуитивното овладяване на пианото — всички останали обаче трябва всеки ден да свирят часове наред, ако искат да поддържат добро ниво. И ако „непрограмираният“ пианист или човекът с пътна карта не практикуват упорито, то придобитото умение ще западне по-бързо и ще може да бъде възстановено по-трудно, отколкото при човек, чийто мозък е бил програмиран за изпълнението на съответната дейност.

Плешивата глава и брадата са може би твърде солена цена, която жените ще трябва да платят, ако искат да подобрят уменията си за пространствено ориентиране.

НЯКОЛКО ПОЛЕЗНИ СТРАТЕГИИ

Ако вие, читателю, сте жена и имате син или изобщо някой мъж в живота си, то за вас е наложително да разберете, че макар и да има отлична способност за ориентиране в пространството, той може да върши нещата само едно по едно. Повечето мъже се затрудняват да организират домашните си задължения, дневния си режим и изобщо живота си така, че да се изявяват пълноценно. Затова пък организационните умения са природно присъщи на момичетата и жените. Например Албърт Айнщайн е гений на пространството, но е проговорил чак на петгодишна възраст и е нямал почти никакви организационни умния и способност за междуличностно общуване, което съвсем ясно си личи и по прическата му.

Ако ли пък вие, читателю, сте мъж, работещ в някоя област, свързана с пространствено ориентиране, например строителство или архитектура, то за вас е наложително да разберете, че повечето жени имат нужда от триизмерна перспектива, ако искате да ги убедите в нещо от професионална гледна точка.

Искате да убедите някоя жена да приеме вашите планове и чертежи, нали? Покажете и ги в триизмерен вариант.

Ако набирате жени клиенти за продукти или услуги, свързани с ориентиране в пространството, например от областта на инженерните науки или статистиката, то знайте, че евентуалните ви купувачи ще бъдат едва 10% от всички жени, така че насочете усилията си именно към тях. Ако изградите пазарната си стратегия въз основа на факта, че жените представляват 50% от цялото население, то каузата ви е предварително обречена на неуспех.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Сега вече Рей и Рут си прекарват чудесно, когато тръгнат нанякъде с колата. Той е навигаторът и той решава по кой път ще карат. Тя говори и му показва интересните неща по пътя, а той слуша, без да я прекъсва. Тя вече не критикува начина му на шофиране, защото знае, че добре развитата му способност за пространствено ориентиране го кара да взема решения, които на нея може и да й се струват рисковани, но всъщност са напълно безопасни.

Рей си е купил камера за 3000 щ. д., с куп най-различни приспособления към нея, все свързани с пространственото ориентиране, но сега вече Рут не се дразни, защото знае на какво се дължи любовта му към тази скъпа играчка. А когато е неин ред да снима, той наглася вместо нея всичките приспособления и търпеливо й показва къде точно да натисне, за да се получи хубава снимка, а не й се смее както преди, когато тя не се сеща как да насочи обектива.

РЕЙ И РУТ — ЕДНА МОДЕРНА ЛЮБОВНА ИСТОРИЯ.

Когато мъжете престанат да карат жените си да ги упътват по карти, животът ще стане много по-щастлив за всички. А когато жените престанат да критикуват мъжкия стил на шофиране, скандалите драстично ще намалеят. Всички ние се справяме много успешно, но с различни неща. Затова, ако откриете, че нещо конкретно не ви се отдава особено добре — просто не се тревожете. Опитайте, ако имате желание, да подобрите уменията си с упорити упражнения, но нека това не опропастява живота ви. Нито пък този на вашия партньор.

ШЕСТА ГЛАВА
МИСЛИ, ПОВЕДЕНИЕ, ЧУВСТВА И ДРУГИ СЪСИПВАЩИ ОБЛАСТИ

Колин и Джил отиват с колата на гости в непознат район. Според упътванията на приятелите им, би трябвало да стигнат за 20 минути. Но вече пътуват 50 минути и все още няма изгледи, че наближават. Колин

става все по-кисел, а Джил напълно отпада духом, когато за трети път минават покрай един и същи гараж.

Джил: Скъпи, мисля, че при този гараж трябваше да свием надясно. Нека спрем и помолим да ни упътят.

Колин: Няма проблем, знам, че сме някъде наблизо…

Джил: Вече сме закъснели повече от половин час. Хората отдавна са се събрали и ни чакат. Нека спрем и попитаме някого!

Колин: Слушай, знам какво правя! Вземи ти да караш, ако искаш, или ме остави на мира!

Джил: Не, не искам да карам. Но и не искам цяла нощ да се въртим в кръг из квартала!

Колин: Ами чудесно тогава — дай да обръщаме и да се прибираме!

На повечето мъже и жени този разговор им е до болка познат. Жената просто не може да разбере защо този неин прекрасен мъж, когото тя толкова много обича, изведнъж заприличва на натъпкания със стероиди Мед Макс[1] и то само защото се е загубил. Ако тя се загуби, просто спира и моли някого да я упъти, така че защо и той да не го направи? Защо поне веднъж не си признае, че не знае нещо?

Защо Мойсей блуждал четиридесет години из пустинята? Защото не искал да спре и да помоли някой да го упъти.

Жените нямат нищо против да си признават грешките, защото в техния свят това се възприема като установяване на по-близки взаимоотношения и изграждане на доверие. Но това изобщо не е валидно за мъжете.

---

[1] Мед Макс (Лудия Макс) — герой на серия приключенски филми, чиято роля се изпълнява от Мел Гибсън — Б.прев. ↑

МЪЖЕТЕ И ЖЕНИТЕ ВЪЗПРИЕМАТ СВЕТА РАЗЛИЧНО

Мъжът и жената гледат с различни очи общия свят, в който живеят. Мъжът вижда нещата и предметите и възприема връзките между тях от гледна точка на положението им в пространството, все едно, че сглобява отделните части на конструктор „Лего“. Жената буквално попива една по-широка, по-обхватна картина, обръща внимание и на фините подробности — все едно че реди картинна мозайка, като за нея всяко отделно парченце е интересно само по себе си, а взаимоотношенията му с околните парченца са много по-важни от пространственото им разположение.

Съзнанието на мъжа е ориентирано към печелене на точки, постигане на цели, обществено положение и власт, към съревноваване с другите и успешно достигане до крайния резултат. Съзнанието на жената е съсредоточено в общуването, сътрудничеството, в постигането на хармония и любов, в споделянето и в човешките взаимоотношения. Контрастът е толкова потискащо силен, че е невероятно как мъжете и жените изобщо могат дори да си помислят да живеят под един покрив.

МОМЧЕТАТА ХАРЕСВАТ ПРЕДМЕТИ, МОМИЧЕТАТА — ХОРА

Мозъкът на момичетата е ориентиран така, че да откликва на хора и лица. Мозъкът на момчетата откликва на предмети, форми и размери. Редица тестове на бебета, на възраст от няколко часа до няколко месеца, единодушно потвърждават следния извод: момчетата харесват предмети, момичетата — хора. Разликите между двата пола са научно доказани и съизмерими и показват, че всеки от тях възприема един и същи свят, но по различен начин, съобразно характерната за всеки пол мозъчна ориентация. Вниманието на бебетата момиченца се насочва към лица и техният визуален контакт е от два до три пъти по-дълъг от този на момчетата. Бебетата момченца наблюдават с по-голям интерес някоя движеща се играчка с неправилни форми и ритъм.

На дванадесетседмична възраст момиченцата могат да различат снимки на хора от семейството от фотографии на непознати, което момченцата все още не могат да правят, но те пък много по-бързо и успешно откриват с поглед някоя изгубена играчка. И тези разлики са вече очевидни далеч, преди да започне да се проявява влиянието на каквито и да било социални условия. Деца в предучилищна възраст били изследвани посредством тест със специален бинокъл, през който на едното око били показвани лица на хора, а на другото — предмети. Според регистрираните резултати от теста, момиченцата си спомняли по-ясно лицата на хората и изписаните по тях чувства, докато момченцата помнели по-отчетливо предметите и техните форми и размери. По време на междучасията в училище, момиченцата сядат в кръг и говорят, като всяко отразява груповия език на тялото. Сред тях не изпъква лидер.

Момичетата се стремят към приятелство и сътрудничество, момчетата — към власт и положение.

Ако някое момиченце строи нещо, то обикновено е дълга, ниска постройка, като детето набляга повече върху това какво правят въображаемите хора, които са вътре в нея. От своя страна, момченцата

се стараят да построят по-голяма и по-висока структура от тази, която строи другото момченце. Момчетата тичат, скачат, боричкат се, правят се на самолети или танкове, а през това време момичетата си говорят коя кое момче харесва или колко глупаво изглеждат някои момчета.

В предучилищна възраст всяко ново момиченце е добре дошло и останалите момиченца го посрещат радушно, като много скоро всички вече си знаят имената и някои подробности една за друга. Докато момчетата на същата възраст посрещат равнодушно и се държат безразлично към новото момченце и го включват в групата само ако йерархичната им структура прецени, че участието му може да послужи за нещо. В края на деня повечето момчета няма да знаят името на новото момченце или каквото и да било друго за него, но пък съвсем точно ще са преценили колко добре или зле се е представило то в някоя обща игра. Момичетата посрещат сърдечно и приемат другите, като показват дори по-голяма симпатия й готовност за общуване към някое дете с дефект или недъг, докато момчетата по-скоро ще отхвърлят или ще превърнат в своя жертва такова не съвсем здраво дете.

— Да, Изабел… Много добре знам, че това е един побъркан садист убиец… Но може да е някой изпаднал в беда побъркан садист убиец!!

Въпреки най-добрите намерения на родителите да отглеждат и възпитават синовете и дъщерите си по един и същи начин, в крайна сметка, различната ориентация на мъжкия и на женския мозък си казва думата при изявата на предпочитания и типове поведение. Ако дадете

на едно четиригодишно момиченце плюшено мече или друга играчка, то веднага ще я гушне и ще я обяви за свой най-добър приятел. Ако дадете същата играчка на момченце на такава възраст, то ще я разчлени, за да види какво има вътре и как действа, после ще зареже парчетата и ще се заеме със следващата.

Момчетата се интересуват от предметите и техния начин на действие, момичетата — от околните и установяването на добри взаимоотношения с тях. Когато хората си припомнят нечия сватба, жените говорят за церемонията и за присъствалите гости, мъжете — за ергенското изпращане на младоженеца.

МОМЧЕТАТА СЕ СЪСТЕЗАВАТ, МОМИЧЕТАТА СИ СЪТРУДНИЧАТ

В момичешките групи цари атмосфера на сътрудничество и никое момиче не изпъква очебийно като лидер. Те използват говоренето, за да покажат привързаност и съучастие, и обикновено всяко момиче си има най-добра приятелка, с която да си споделя тайни. Момичетата ще отхвърлят друго момиче, което се опитва да наложи авторитета си в групата, като обявят, че „Тя си вири носа“ или ще я нарекат „командаджийка“.

В момчешките групи цари строга йерархия, с очебийно изпъкващи лидери, които се отличават с високомерния си или агресивен тон и език на тялото, а всяко от останалите момчета се стреми да си извоюва положение и да се издигне в йерархията. Властта и положението са от първостепенна важност в момчешките групи. Те обикновено се постигат чрез уменията и познанията на момчето, чрез способността му да говори агресивно с другите или да се бие и да побеждава онези, които са го предизвикали.

Момичетата са щастливи, ако успеят да изградят добри взаимоотношения с учителите и приятелите си, докато момчетата гледат с недоверие на учителите и вместо да общуват с приятели, по-скоро предпочитат да изследват пространствените отношения на нещата от околния свят, при това сами.

ЗА КАКВО ГОВОРИМ

Заслушайте се в разговорите на която и да било група от мъже, жени, момчета или момичета, където и да било по света, и ще чуете как мозъчната електросхема на всеки пол кара хората да говорят за едни и същи неща по различен начин.

Момичетата говорят за това кой кого харесва или кой на кого се сърди; играят си на малки групички и си споделят „тайни“ за другите, което се явява форма на привързаност. Във възрастта на пубертета момичетата говорят за момчета, тегло, дрехи и обсъждат приятелите си. Като възрастни жените говорят за диети, лични взаимоотношения, брак, деца, любовници, личности, дрехи, за постъпките на другите, отношенията на работното място и за всичко, свързано по някакъв начин с хората и с личния живот.

Момчетата говорят за предмети и дейности — кой какво направил, кой е добър в нещо и как действат разните машинарии. Във възрастта на пубертета говорят за спорт, механика и функционирането на различни уреди. Като възрастни мъжете коментират спортни изяви, говорят за работата си, за политика, за това, какво са свършили или къде са били, за технологии, коли и механични уреди.

КАКВО ИСКАТ СЪВРЕМЕННИТЕ МЪЖЕ И ЖЕНИ

Едно ново проучване, проведено в пет западни страни, се обръща към мъже и жени с молба да опишат какъв човек биха искали да бъдат. Почти всички мъже избират следните прилагателни: смел, решителен, борбен, способен, властен, пробивен, практичен и достоен за възхищение. Жените посочват: топъл, обичлив, великодушен, състрадателен, привлекателен, печелещ приятели и способен да се раздава. Според жените най-ценното е да си полезен за другите и да си заобиколен от интересни хора, докато според мъжете най-важното е да имаш престиж, власт и да притежаваш различни неща. Изводът от проучването е недвусмислен: мъжете ценят предметите, жените — отношенията. Структурата и ориентацията на техния мозък им диктува именно такива предпочитания.

ЧУВСТВОТО В МОЗЪКА

Канадската изследователка Сандра Уитълсън провежда редица тестове с мъже и жени, за да открие къде именно в мозъка е разположен центърът за контрол на чувствата. Тя използва емоционално натоварени образи, които показва първо на дясното мозъчно полукълбо (посредством лявото око и ухо), а после и на лявото мозъчно полукълбо (посредством дясното око и ухо). На дадените малко по-долу илюстрации е обозначено къде е мястото на чувствата в мозъка на мъжете и на жените. И въпреки че то не може да бъде определено толкова ясно, колкото местоположението на центъра за ориентиране в пространството или на центъра за контрол на говора, направените по време на проучването магниторезонансни скенери го разполагат приблизително така, както е обозначено на двете илюстрации.

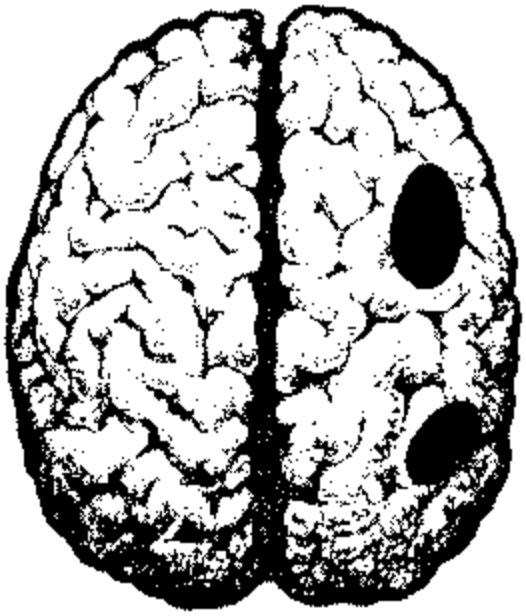

Зона на чувствата при мъжа

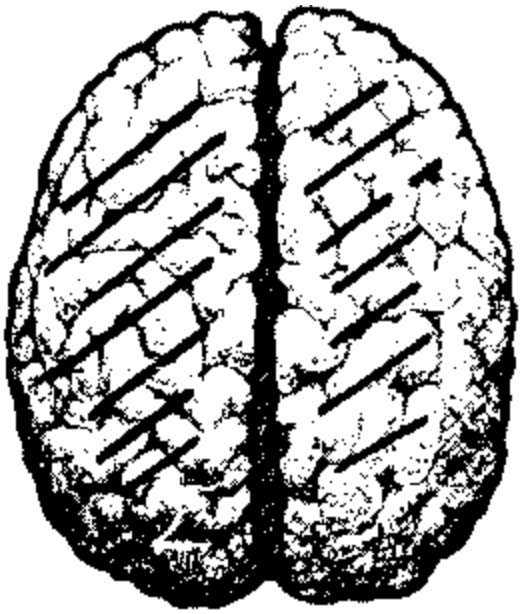

Зона на чувствата при жената

При мъжете чувствата обикновено са съсредоточени в два центъра, разположени в дясното мозъчно полукълбо, а това означава, че те могат да се проявяват независимо от другите мозъчни дейности.

Например по време на спор мъжът може да си служи логично с думите (ляво мозъчно полукълбо), а после да взима пространствени решения (дясно фронтално полукълбо), без при това да се вълнува или да изпитва други някакви чувства, свързани с темата. Все едно, че чувствата му са затворени в самостоятелно килерче, а по-малкото свръзки на корпус калозум в мъжкия мозък ги възпрепятстват да се проявяват едновременно с други мозъчни дейности.

При жените чувствата обхващат по-широки области, разположени и в двете мозъчни полукълба, и могат да се проявяват едновременно с другите мозъчни дейности. Жената може да се разчувства, когато разговаря на някоя по-емоционална тема, докато при мъжа това едва ли ще се случи. А много е вероятно той изобщо да откаже да говори на емоционални теми. Така ще избегне възможността да се развълнува или да му проличи, че не владее положението. Освен това при жените чувствата могат да се проявяват едновременно с

повечето други мозъчни дейности. Например жената може да плаче, докато сменя спукана гума, докато за мъжа смяната на гумата е тест за способността му да отстранява проблеми и очите му ще останат напълно сухи, дори когато открие — избутал колата встрани от пътя, посред нощ, под проливен дъжд — че резервната гума също е много мека, а освен това се сети, че още преди седмица е извадил за нещо помпата от багажника и е забравил да я върне обратно.

Чувствителният мъж може да се вбеси и да се мята, съска и хапе като настъпена змия. Чувствителната жена предпочита да „поговори за това“.

Рубен Гът, професор по невропсихология в Пенсилванския университет, проведе за първи път подобно изследване и стигна до извода, че тъй като мъжкият мозък съхранява информацията в обособени, независими едно от друго, отделения, а и функциите му също са строго разделени, то той отреагирва с емоциите на едно по-първично, животинско ниво — подобно на нападащ крокодил — докато жената е склонна „да седне и да поговори за това“. Когато обзетата от емоции жена обяснява как се чувства, тя използва изразителна мимика, богат език на тялото и широк спектър от спомагателни звукови и речеви сигнали. Обзетият от емоции мъж по-скоро деградира към състояние на влечуго, като дава израз на чувствата си със съскане (буквално и преносно) или става агресивен.

ЖЕНИТЕ ЦЕНЯТ ОТНОШЕНИЯТА, МЪЖЕТЕ — РАБОТАТА

Съвременното общество е просто едно мигване на екрана на човешката еволюция. Стотиците хиляди години живот според традиционните роли са обусловили мозъчната ориентация на съвременния мъж и на съвременната жена, което пък днес е причина за повечето от нашите проблеми и недоразумения в интимната сфера.

Мъжете винаги са се себедоказвали чрез своята работа и постижения, а жените са съизмервали собствената си стойност като личности посредством качеството на взаимоотношенията в двойката, в която са. Мъжът трябва да осигури основното препитание и да решава проблемите — това се е наложило като негов приоритет, необходим за оцеляването на вида. Жената като закрилница на семейното гнездо е трябвало да се грижи за отглеждането на следващото поколение.

Всички изследвания, проведени през деветдесетте години, с цел да бъдат изяснени мъжката и женската ценностни системи, неизменно разкриват, че навсякъде по света 70–80% от мъжете все още твърдят, че най-важното в живота им е тяхната работа, а 70–80% от жените казват, че техен приоритет е семейството. Следователно:

Ако жената е нещастна в интимния си живот, тя не може да се съсредоточи върху работата си. Ако мъжът е нещастен в работата си, той не може да се съсредоточи върху взаимоотношенията в двойката.

Когато една жена е подложена на стрес или напрежение, за нея разговорът с партньора се явява компенсация, утеха и награда, докато мъжът го възприема като намеса в протичащия в главата му процес на решаване на проблемите. Тя иска разговор и гушкане, той — мрачно усамотение и мълчаливо зяпане „в огъня“. В такъв случай жената смята, че той е бездушен и безразличен, докато за мъжа тя пък е досадна или дребнава. А тези техни различни възприятия всъщност са просто отражение на различната ориентация и приоритети на мъжкия

и на женския мозък. Ето защо жената винаги се оплаква, че връзката им изглежда е по-важна за нея, отколкото за него — и това е наистина така.

Но ако осъзнаете на какво се дължи тази разлика между вас, това ще смъкне част от напрежението както от вашите, така и от неговите плещи, и двамата ще спрете да се обвинявате остро един друг за начина, по който отреагирвате на нещата.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ „ОПРАВЯТ НЕЩАТА“

Мъжкият мозък е програмиран така, че да разгадава и преценява предметите, отношенията им към други предмети, пространствените параметри, начина им на работа, а също и да намира решение за възникналите проблеми. Закодираният в мъжкия мозък подход към живота е да търси отговор на въпроса „Как да го оправя?“ И мъжът прилага този критерий за „оправяне“ почти към всичко.

Една жена ни каза, че помолила мъжа си да й засвидетелства малко повече обич в отношението си към нея — в резултат на което той окосил моравата пред дома им. За него това било израз на любовта му към жената. А когато тя му казала, че все още не е щастлива, той пребоядисал кухнята. Когато и това не помогнало, предложил й да я заведе на футболен мач.

Разтревожената от нещо жена ще говори и споделя развълнувано със своите приятели (най-често приятелки). Угриженият мъж ще се залови мълчаливо да оправя нещо по колата или да потегне капещото кранче.

За да й докаже колко много я обича, той изкачи най-високия връх, преплува най-дълбокия океан, прекоси най-широката пустиня. Но тя го изостави — него все го нямаше у дома.

Докато жените мечтаят за любов и романтика, мъжете мечтаят за по-бързи коли, по-мощни компютри, яхти и мотори. Защото това са все неща, които мъжът може да използва, те до едно са свързани със способността му за пространствено ориентиране и със заложения в него стремеж „да прави и оправя“.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ И ЖЕНИТЕ СЕ ИЗОСТАВЯТ ЕДНИ ДРУГИ

Биологично заложеният приоритет на мъжа е да осигурява прехраната и живота на жената, а оценката, която тя дава на усилията му, утвърждава и определя успеха му като мъж. Ако тя е щастлива, той се чувства удовлетворен и спокоен. Ако тя не е щастлива, мъжът се възприема като слабак и неудачник, защото е убеден, че жената е нещастна, тъй като той е неспособен да й осигури необходимото препитание. Навсякъде по света мъжете непрестанно се оплакват пред приятелите си: „Никога не успявам да я направя щастлива“. А това може да бъде достатъчно силна мотивация за един мъж, за да напусне връзката и да заживее с друга жена, която изглежда щастлива и с това, което той е способен да й осигурява.

Жената изоставя мъжа не защото е недоволна от това, което той й осигурява, а защото се чувства емоционално неудовлетворена.

Жената има нужда от любов, романтичност и общуване. Мъжът има нужда неговата жена да му казва колко успешно се справя с всичко, което прави, и че е страшно доволна от това, което той й осигурява. И все пак много важно е мъжът да бъде поне малко романтичен и най-вече просто да изслушва жена си, без да натрапва решения.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ МРАЗЯТ ДА НЕ СА ПРАВИ

За да можем да разберем защо мъжете мразят да не са прави, първо и изключително важно е да си обясним къде са корените на това тяхно поведение. Представете си следната сцена. Пещерното семейство се е свило край огъня. Мъжът е седнал до входа на пещерата, втренчил поглед навън, наблюдава околността, зорко се вглежда към хоризонта за евентуално подозрително раздвижване. Жената и децата гладуват вече дни наред, а той знае, че при първото затихване на бурята трябва да излезе на лов и да не се връща, докато не намери храна. Това е неговата роля и семейството му изцяло зависи от него. Те са гладни, но уверени, че той ще успее да донесе храна, както винаги дотогава е успявал. Неговият стомах също къркори, а душата му е в плен на страха. Дали и този път ще успее да осигури храна? Дали семейството му няма да умре от глад? Дали други мъжкари няма да го убият, защото е заслабнал от глада? Но той просто седи до входа с безизразно лице, седи и гледа навън. Не бива да показва и следа от страх пред семейството си, защото това ще ги обезкуражи. Той е длъжен да бъде силен.

За мъжа признанието, че не е прав, означава да си признае, че се е провалил, защото не е успял да се справи със задълженията си както трябва.

Изглежда че дълбоко в мозъка на съвременния мъж са се загнездили милионите години на нежелание да бъде смятан за неудачник. Повечето жени не го знаят, но чуйте: ако, когато изгуби пътя, мъжът е сам в колата, той би спрял и помолил някой да го упъти! Но да го направи, когато Тя е до него — никога, защото това би означавало да се почувства така, сякаш се е провалил в задължението си да я откара там, закъдето е тръгнала!

Когато жената казва: „Нека помолим да ни упътят“, мъжът всъщност чува: „Ти си некомпетентен, не можеш да се ориентираш“. Ако тя каже: „Кранчето в кухнята капе, нека извикаме майстор“, той

чува: „Теб за нищо не те бива, ще си намеря друг мъж да го свърши!“ Именно поради тази причина на толкова много мъже им е така трудно да кажат „Извинявай“. Защото за тях това е равносилно да признаят, че не са били прави, а мъжкият им мозък им внушава, че грешката е равна на провал.

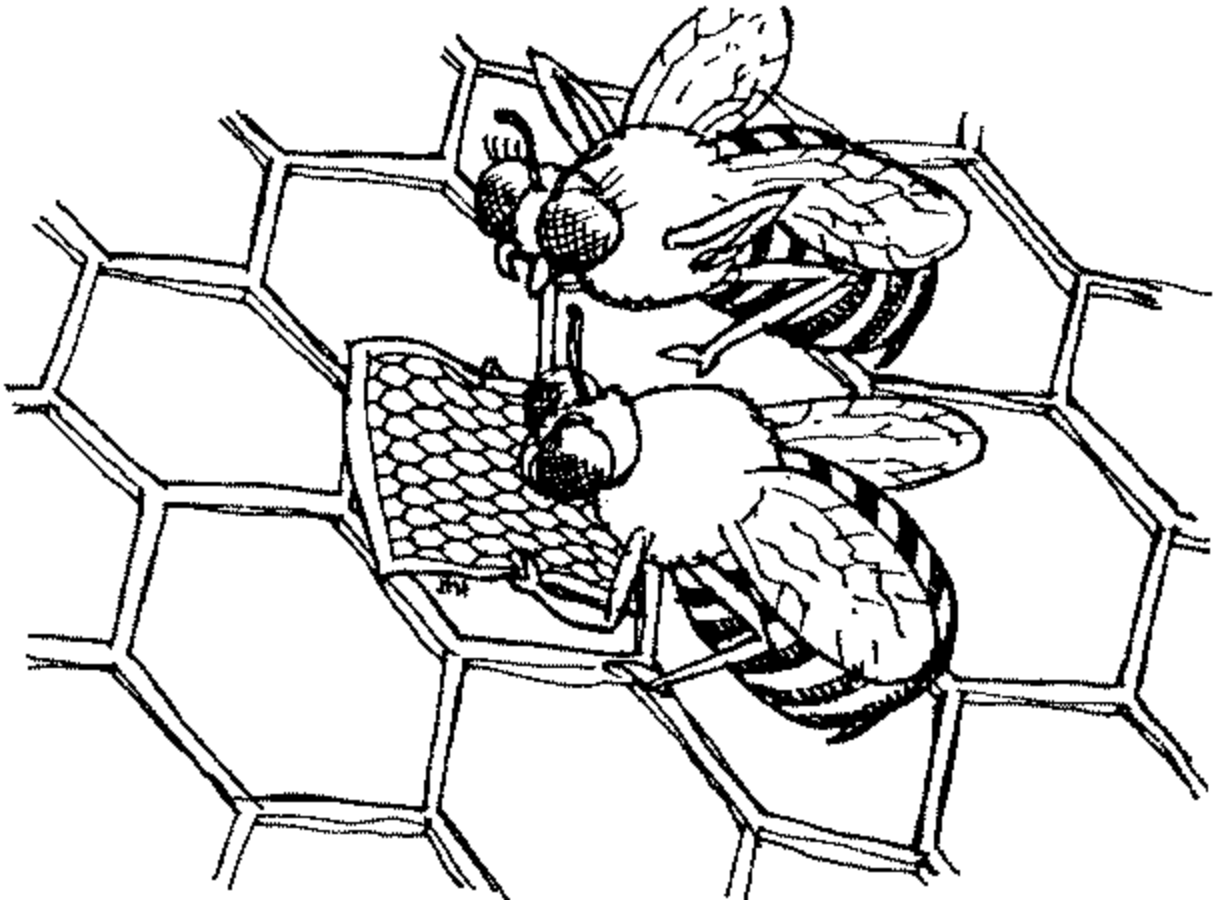

— Вече пети път минаваме оттук, Натан… спри и питай за посоката!

За да преодолее този проблем, жената трябва да се научи да спестява на мъжа усещането, че не е прав, когато обсъжда с него различни въпроси. И да знае, че когато за рождения ден му подарява книга за самоусъвършенстване, той може да изтълкува това като: „Ти не си достатъчно добър“.

Мъжете мразят да бъдат критикувани, затова им харесва да се женят за девственици.

От своя страна, мъжът трябва да разбере, че целта на жената не е да го накара да се чувства провинил се, а да му помогне и затова не бива да приема подобни жестове твърде лично. Жената просто иска нейният любим да стане още по-съвършен, а той го възприема като намек, че не е достатъчно добър. Мъжът не си признава грешките, защото смята, че ако го направи, тя ще престане да го обича. Но истината е, че жената започва да обича мъжа още повече, когато той си признава, че не е бил прав.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ КРИЯТ ЧУВСТВАТА СИ

Съвременният мъж все още носи, дълбоко закодирания в него генетичен закон да бъде смел и да не показва слабост. Навсякъде по света жените питат: „Защо винаги трябва да бъде толкова суров, защо просто не ми покаже как се чувства?“ Когато мъжът е ядосан или угрижен, той потиска чувствата в себе си, става затворен и далечен. „Всеки опит да го накарам да сподели тревогите си прилича на вадене на зъби“ — споделя една жена.

Мъжът по природа е подозрителен, настроен за съперничество, овладян, винаги нащрек, самотник, който крие чувствата си, за да е в състояние да владее положението. Защото мъжете смятат, че изявата на чувства е равнозначна на загуба на контрол. Обществените условности подсилват този тип поведение при мъжете с поуки от рода на: „дръж се като мъж“, „я гледай по-смело“ и „мъжете никога не плачат“.

Жената в ролята си на закрилница на семейното гнездо е програмирана да бъде открита, доверчива, готова да сътрудничи, да показва уязвимост, да разкрива чувствата си и да знае, че не е необходимо непрекъснато да владее положението. Ето защо, когато мъжът и жената имат някакви общи проблеми, всеки е смутен и объркан от реакцията на другия.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ СЕ МОТАЯТ НАВЪН С ПРИЯТЕЛИ

За нашия пещерен човек животните, обект на неговия лов били много по-едри и по-силни от самия него, ето защо той се събирал с други мъже в ловни дружинки. Вече добре развитият мозък му позволявал да организира нещо като ловни мачове по време на които използвал знаци от езика на тялото, благодарение на които ловните му стратегии били разбираеми за другите от отбора.

Тези ловни дружинки били съставени изцяло от мъже, които си вършели тяхната „мъжка работа“, тоест забивали копията си в семейната вечеря, докато жените, обикновено непрекъснато бременни, се занимавали с „женската работа“ — грижели се за децата, събирали плодове и ядливи растения, оправяли пещерата и я защитавали в случай на нужда.

В продължение на милиони години в мъжкото съзнание се е утвърждавала необходимостта да излиза от пещерата и да се мотае насам-натам с другите от ловната дружинка, затова колкото и да се стараем, просто е невъзможно с един скандал или с няколко сълзи да заличим у мъжа този инстинкт. Ето защо съвременните мъже излизат и се срещат със своите ловни дружинки из кръчми и клубове, където си разказват вицове и истории за своите „ловни“ подвизи, а когато се върнат вкъщи, повечето все още обичат да седнат и да се втренчат мълчаливо в огъня (разбирай телевизора).

ЗАЩО МЪЖЕТЕ МРАЗЯТ СЪВЕТИТЕ

За мъжа е необходимо да усеща, че е способен сам да реши проблемите си и смята, че не е редно да обременява другите с обсъждането им. Той не би занимавал дори най-близкия си приятел с някой гнетящ го въпрос, освен ако не мисли, че приятелят може да предложи по-удачно решение.

Никога не предлагайте на мъжа съвет, освен ако сам не ви го е поискал — кажете му, че имате пълно доверие в способността му да оправи нейната.

Когато жената се опитва да накара мъжа да говори за чувствата или проблемите си, той се съпротивлява, защото го възприема като форма на критика и смята, че тя вероятно го мисли за некомпетентен и затова иска да предложи решение вместо него. В действителност, нейната цел е да му помогне да се почувства по-добре, тъй като за жената предлагането на съвет е форма на изграждане на доверие между двама души и не е белег за слабост.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ ПРЕДЛАГАТ РЕШЕНИЯ

Мъжкият ум мисли логично и е настроен за предлагане на решения. Когато мъжът влезе за първи път в някоя зала за конференции или в ресторант, той се оглежда наоколо и подсъзнателно вижда къде какво трябва да се оправи, кои картини висят накриво и как е по-удачно да се организира влизането и излизането от помещението. Мозъкът му е машина за решаване на проблеми, която работи непрекъснато, без почивен ден. Дори да лежи на смъртното си ложе в болница, той пак ще мисли за по-удачна подредба на отделението, така че да се използва по-пълно дневната светлина и да има изглед към природата зад прозореца.

Като говори за проблемите си, жената се стреми да се освободи от напрежението на стреса. Но тя иска да бъде изслушана, а не „оправена“.

Когато жената заговори за проблемите си, мъжът непрекъснато я прекъсва и предлага решения. И не може да се възпре, защото умът му е устроен по този начин. Той просто е убеден, че тя ще се почувства много по-добре, когато й бъде дадено решение на проблема, който я мъчи. Но жената просто иска да поговори, решенията изобщо не я интересуват. Това пък кара мъжа да се чувства некомпетентен, да си мисли, че се е провалил, да смята, че тя вероятно обвинява него за проблемите си. Пак повтаряме: жените не искат решения, а просто да поговорят за това-онова и да има някой, който да ги слуша.

ЗАЩО ПРИ СТРЕС ЖЕНИТЕ ГОВОРЯТ

Когато е в стресова ситуация или под напрежение, главните мозъчни функции на мъжа, а именно способността за пространствено ориентиране и логическото мислене, се активират. При жената се активира функцията за говор и тя започва да говори, често без прекъсване. Когато жената е в стрес, тя говори, и говори, и говори… на всеки, който е готов да я слуша. Може да говори часове наред със своите приятелки за грижите си, да им ги описва в най-малки подробности, след което всички заедно правят още една дисекция на проблема. Тя говори за настоящи проблеми, за минали проблеми, за възможни проблеми и за неразрешими проблеми. Когато говори, жената не се стреми да открие решение на измъчващите я въпроси, а получава успокоение и облекчение от самия процес на говорене. Речта й е разпиляна, може едновременно да обсъжда няколко теми, без да прави каквито и да било заключения.

За жената споделянето на проблемите с близките е белег за доверие и приятелство.

На мъжа наистина му е трудно да слуша жената, която говори за грижите си, защото му се струва, че тя очаква от него да й даде отговор и решение за всеки проблем, който спомене, докато излива на глас напрежението си. Мъжът не иска само да говорят за проблемите, а да направи нещо, за да ги реши! В повечето случаи той я прекъсва често с един типично мъжки встъпителен израз към даване на решение: „Какво е най-важното да се направи в случая?“ Най-важното в случая е, че не е необходимо нищо да се прави. Най-ценното, което един мъж може да стори, е да се научи да слуша с потвърждаващи съучастието му звуци и жестове, без да предлага решения. Независимо че за него този начин на говорене е непонятен, защото той си отваря устата само когато има да предложи някакво решение.

Когато някоя угрижена жена иска да поговори с вас, не й предлагайте решения, нито пък се опитвайте да й доказвате, че

тревогите й са преувеличени — просто й покажете, че я слушате.

Когато жената откаже да възприема предлаганите от мъжа решения, следващата крачка, която той прави, е да се опита да омаловажи проблемите с фрази от рода на: „Това всъщност не е важно“, „Преувеличаваш нещата“, „Забрави го“, „Чудо голямо“, „Всяко чудо за три дни“. Но това само ядосва жената, защото започва да й се струва, че него изобщо не го е грижа за нея, тъй като не иска да я изслуша.

ЗАЩО ПРИ СТРЕС МЪЖЕТЕ МЛЪКВАТ

Жената говори извън себе си, тоест човек може да чуе мислите й, докато мъжът говори вътре в себе си, наум. В неговия мозък няма специализиран център за говор и той всъщност реагира според мозъчното си устройство. Затова и когато има някакъв проблем, мъжът говори на себе си, докато жената говори на другите.

Ето защо, когато е в стрес или е разтревожен от някакви проблеми, мъжът става ледено спокоен и спира да говори. В такива случаи той усилено включва на работни обороти дясното си мозъчно полукълбо, като се опитва да реши проблемите, а междувременно изключва лявото си мозъчно полукълбо, с което слуша и говори. И това е така, защото мъжкият мозък може да върши нещата само „едно по едно“. На него му е просто невъзможно едновременно и да решава проблеми, и да говори или слуша. Но за жената това негово мълчание често е потискащо и плашещо. И затова жените подканят своите мъже, синове и братя: „Хайде, хайде, трябва да говориш за това какво те тревожи! Ще се почувстваш по-добре!“ Казват го, защото именно по този начин техният мозък намира облекчение и се разтоварва от напрежението. Но мъжът иска само да бъде оставен на мира и сам да седи втренчен в пространството, докато успее да стигне до някакви решения и отговори. Не иска да говори с абсолютно никого за това, какво му е на главата, особено пък с терапевт, защото за него това е белег за голяма слабост.

Прочутата скулптура на Роден „Мислителят“ е символ на мъж, който се е замислил над своите проблеми. Мъжът иска само да си седи на своята скала и да мисли за възможни решения на измъчващите го въпроси, като при това му е необходимо да е напълно сам. Именно това е ключовата дума — сам. В такъв момент той не допуска никого при себе си, дори най-добрите си приятели. Всъщност на тези негови приятели мъже дори не би им хрумнало да отидат при него. Затова пък жената изпитва остра необходимост да се покатери на скалата при мъжа, за да го утеши, и е направо потресена и шокирана, когато той я отблъсне грубо.

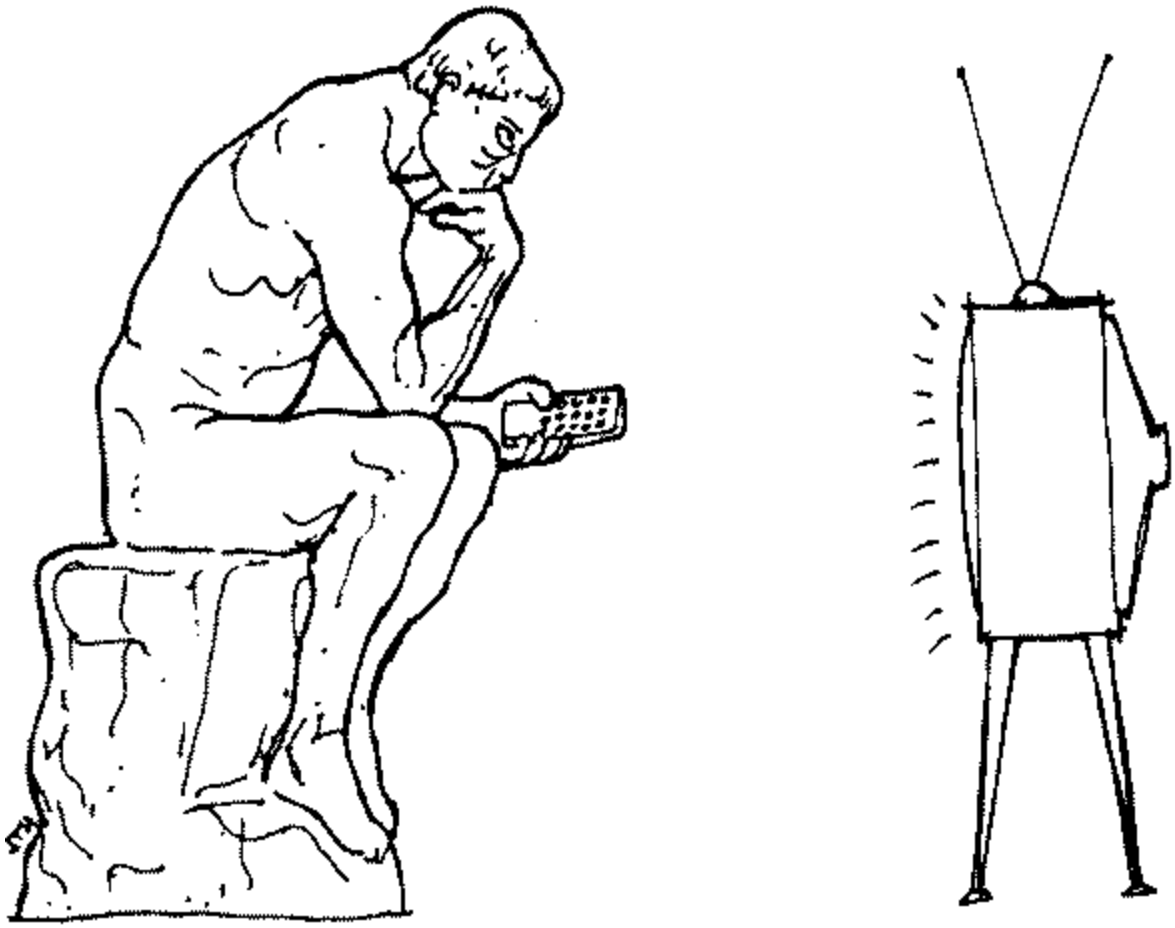

Потънали му гемиите

Мъжете се усамотяват на скалата на мълчанието, за да решават проблемите си. Жената, която реши да ги последва там, бива най-грубо изритвана.

Ако Роден бе създал скулптура на жена, то тя вероятно щеше да се нарича „Приказливката“. Налага се обаче жените да разберат, че когато мъжът се усамоти в мълчание, те трябва да го оставят на мира, да си мисли на спокойствие. В такива случаи жената обикновено възприема това негово мълчание за белег, че той вече не я обича или че й се сърди. Но тя съди по себе си, защото когато една жена спре да говори и потъне в мълчание, това означава, че тя е ядосана или угрижена. Е, повярвайте ни, ако оставите мъжа на мира, с чаша чай и парче сладкиш, без да го принуждавате да говори, той ще се чувства

направо чудесно. А когато най-сетне реши измъчващия го проблем, сам ще дойде при вас, отново ще е щастлив и пак ще започне да говори.

Използването на уменията за пространствено ориентиране при решаване на проблемите

Различните начини, чрез които мъжете потъват в мълчание на скалата на „Мислителят“, включват четене на вестник или списание, игра на скуош, риболов, тенис, голф, ремонт на нещо или гледане на телевизия. Когато е под напрежение, мъжът би се обадил на своя приятел да отидат на голф например, а по време на играта двамата едва ли биха си разменили и няколко думи. Мъжът с проблем използва дясното си мозъчно полукълбо, за да приложи уменията си за пространствено ориентиране в играта на голф, а изглежда, че стимулирането на тази част от мозъка активизира и процеса за решаване на проблема.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ ПРИЩРАКВАТ С ДИСТАНЦИОННОТО ПО КАНАЛИТЕ

Жените „най-обичат“ мъж, който седи мълчаливо пред телевизора и прищраква с дистанционното по каналите. Седи, втренчен в екрана като зомби, и само прищраква по каналите, без да обръща внимание на която и да било програма. Когато мъжът постъпва така, той всъщност е в ролята на „Мислителят“ и често дори не забеляза какво точно дават по отделните канали. Но затова пък се опитва да долови най-важното във всяка мярнала се пред погледа му история. Докато прищраква с дистанционното, той може за момент да забрави собствените си терзания и да се опита да разбере как другите решават техните си проблеми. Жените не си играят с дистанционното — те си избират една програма, гледат я от край до край, следят сюжета, изследват чувствата и взаимоотношенията на героите. По същия начин може да бъде обяснено и пристрастяването на мъжете към вестниците.

Жените трябва да разберат, че когато мъжете се държат така, те не чуват и не запомнят почти нищо от това, което им се говори. Затова всеки опит на жената да разговаря с тях в такъв момент е не само труден, но и безсмислен. Много по-удачно е да определите на мъжа място и час за разговор, като му кажете за какво точно искате да говорите.

И помнете, че в продължение на милиони години неговите прадеди са седели безизразно на някоя скала и са наблюдавали хоризонта за евентуална опасност, ето защо за мъжа подобно поведение е съвсем естествено и той се чувства напълно добре и уютно така.

КАК ДА НАКАРАМЕ МОМЧЕТАТА ДА ГОВОРЯТ

Навсякъде по света майките се оплакват, че синовете им не искат да разговарят с тях. Дъщерите им се връщат от училище и още от вратата изливат всичко, което им е на сърцето и на ума, независимо дали е важно, или не. Но мъжете са програмирани „да правят и оправят“ нещо и именно това е начинът да накараш момчетата да говорят. Майка, която иска да общува повече със сина си, трябва да се включи към някаква обща дейност с него — рисуване, гимнастика, компютърни игри, и да провежда разговорите по време на тази дейност.

Момчетата не обичат особено много визуалния контакт, но майките го обожават.

По такъв начин момчето може да избегне прекалено продължителния визуален контакт. Разговорът сигурно ще върви с неравномерен ритъм, но все пак на него от време на време ще му се налага да прекъсва заниманията си, за да отговори на някой въпрос. За момчето ще е трудно да върши две неща едновременно, но въпреки това, така по-лесно ще постигнете главната си цел, а именно — да го предразположите да говори. Същата стратегия може да бъде приложена успешно и към някой мъж, но не го заговаряйте в такъв крайно отговорен за него момент, какъвто е смяната на изгоряла крушка например!

КОГАТО И ДВАМАТА СА В СТРЕС

Когато са в стрес, мъжете се напиват и нападат някоя чужда държава. Жените се тъпчат с шоколад и нападат магазините. Когато са под напрежение, жените говорят, без да мислят, а мъжете действат, без да мислят. Ето защо 90% от затворниците са мъже, а 90% от клиентите на терапевтите са жени. Когато и мъжът, и жената са в стрес, и двамата всъщност се движат по осеяното с мини поле на емоциите, които трябва да преодолеят, за да се освободят от напрежението. Мъжете млъкват, което още повече разтревожва жените. Жените започват да говорят неуморно, с което пък мъжете не могат да се справят. В желанието си да помогне на мъжа да се чувства по-добре, жената започва да го увещава да говори за проблемите си, а това е възможно най-лошото, което може да направи. Защото той й се озъбва да го остави на мира и се оттегля някъде на спокойствие, най-често тръшвайки вратата.

Мъжете трябва да разберат, че когато е в стрес, жената иска да говори и че той трябва просто да я слуша, без да й предлага решения на проблемите.

Но тъй като е под напрежение, жената иска да говори за тревогите си, което пък потиска мъжа още повече. А когато той се оттегли, тя се чувства отблъсната и необичана и започва да звъни на майка си, сестра си или на приятелките си.

ПЪЛНОТО ИЗКЛЮЧВАНЕ

Това е една от най-трудните за осъзнаване и разбиране разлики в реакцията на мъжа и на жената спрямо стреса. Когато се намира под изключително силно напрежение или трябва да открие решение на някой крайно сериозен проблем мъжът обикновено се усамотява и отблъсква абсолютно всички. Той напълно изключва онази част от мозъка си, която контролира емоциите, включва в режим на действие центровете, управляващи процеса на решаване на проблемите спира да говори.

Когато мъжът премине към тази фаза на пълно изключване, това обикновено хвърля жената в ужас, защото тя самата реагира по подобен начин единствено когато е била силно наранена, болезнено излъгана или изнасилена (буквално или преносно). Затова жената решава, че нещо подобно се е случило и с него — най-често си въобразява, че неволно го е наранила и той вече не я обича. Тя се опитва да го накара да говори, което пък той решително отказва, защото си мисли, че тя няма доверие в способността му да се справи сам с проблемите. Жената прибягва до пълното изключване, когато се чувства наранена, но тогава, съдейки по себе си, мъжът си мисли, че тя има нужда да бъде оставена на спокойствие и затова излиза с приятели или се заема да чисти карбуратора на колата.

Следователно, ако мъжът престане да общува, оставете го на мира. Така ще се чувства най-добре, защото всъщност точно това иска. Ако обаче жената се изключи напълно, знайте, че назряват неприятности и че е време да седнете и да й дадете възможност да се „изприказва“.

КАК МЪЖЕТЕ ОТЧУЖДАВАТ ЖЕНИТЕ

Ако на мъжа му се стори, че жената е в стрес или че има проблем, той постъпва така, както би постъпил спрямо друг мъж — оттегля се, за да й даде възможност да остане насаме със себе си и да реши проблемите си. Той пита: „Всичко наред ли е, миличко?“, на което тя отговаря: „Да, просто прекрасно…“, което обаче е индиректно изказване на мисълта „Ако ме обичаш, попитай ме какво точно има“. Но той не си служи с индиректна реч и затова казва: „Добре тогава“ и отива да работи на компютъра си. Тя си мисли: „Той е безразличен и безсърдечен“ и звъни по телефона на някоя приятелка. След което двете дълго и подробно обсъждат как се чувства тя и колко нечувствителен е той.

До неотдавна мъжете никога не са се сблъсквали с проблемите, с които е принуден да се справя съвременният мъж. За да покаже, че обича жена си и семейството си, мъжът просто е правел това, което открай време са правели всички мъже — всяка сутрин е отивал на работа, за да може „да осигури месото“. Именно така е протичал животът хилядолетия наред и за повечето мъже такова поведение е напълно естествено. Но понастоящем в повечето страни мъжете и жените работят наравно, така че от мъжа вече не се очаква да осигурява сам и изцяло препитанието на семейството. Затова пък от него вече се изисква да общува — умение, което не му е присъщо. Е, добрата новина е, че това е нещо, на което всеки може да се научи.

Защо мъжете не умеят да се справят с женските изблици на чувствителност

Когато жената е разтревожена или изпитва някакво силно чувство, тя може да се разплаче, да размахва развълнувано ръце и непрекъснато да говори, като използва силно натоварени емоционално прилагателни, за да опише точно как се чувства. В такива случаи жената иска да бъде приласкана, някой да я гушне и просто да я изслуша. Но мъжът обикновено тълкува поведението й според

собствените си приоритети и цялото нейно държание сякаш му казва: „Спаси ме, оправи проблемите ми!“

Затова, вместо да утешава и приласкава, той започва да дава съвети, да задава уточняващи, практично насочени въпроси и да й казва, че не бива да се вълнува чак толкова много. „Спри да плачеш! — нарежда й той с ужасен израз на лицето. — Преувеличаваш! Нещата не са чак толкова лоши!“ Вместо да я утешава като нежна майка, той се държи като суров баща. И това е така, защото е наблюдавал баща си и дядо си да се държат по същия начин — каквато всъщност е била реакцията на всички мъже, откакто са слезли от дърветата.

За жената изливането на чувствата е форма на общуване, моментът ще премине и тя бързо ще го забрави. Мъжът обаче смята, че е длъжен да открие решение за нейните проблеми, а когато не му хрумне нищо подходящо, за да я успокои, той започва да се чувства като провалил се неудачник. Ето защо, когато жената дава воля на своята чувствителност, мъжът започва да се тревожи или ядосва и я кара да престане. Нещо повече, мъжете се боят, че веднъж почне ли да плаче, жената никога няма да спре.

НОМЕРЪТ СЪС СЪЛЗИТЕ

Жените плачат повече от мъжете. Поради изискванията към тях, наложени им и от еволюцията, мъжете много малко плачат, особено пред други хора, а обществените условности подсилват стремежа им да се въздържат. Ако по време на футболна игра някое момче бъде наистина много болезнено изритано, то вероятно ще се свлече на земята и ще започне да стене, но тогава ще го връхлети опуленият му треньор и ще се разкрещи: „Ставай веднага! Не показвай на противника, че е успял да те рани! Бъди мъж!“

Но ето че от „чувствителния мъж на новото време“ днес вече се очаква да плаче винаги и навсякъде. От всички страни го окуражават да пролива сълзи — терапевти, брачни съветници, статии по разни списания, а също и по време на онези излети, организирани от различни „братства“, когато мъжете се прегръщат едни други около лагерния огън, запален някъде вдън гори тилилейски. Съвременният мъж все по-често бива обвиняван, че е студен и че прилича на робот, ако при всяка предоставена му възможност не „си излива всичко навън“. Но неговият мозък не е устроен като женския, в който включването на емоцията не възпрепятства останалите мозъчни функции и затова жената може да плаче или да проявява чувства при всяко положение.

Истинският мъж също плаче, но само когато е задействан разположеният в дясното му мозъчно полукълбо център на чувствата.

Истинският мъж също плаче, но само когато „отключи“ кутийката на чувствата, разположена в дясното му мозъчно полукълбо, а един мъж рядко би допуснал това да стане на публично място. Така че, имайте си едно наум за мъже, които редовно плачат пред други хора. В сравнение с мъжете, сензорните умения на жените са по-съвършено развити. Те получават по-подробна информация за околния свят, отколкото мъжете, и имат по-голяма способност да изразяват

емоционално и словесно усещанията си. Възможно е жената да се разплаче, когато я обидят, защото обикновено обидата е емоционално заредена дума, докато мъжът може изобщо да не си даде сметка, че са го обидили. За него емоционалният пълнеж на думата буквално няма смисъл.

ПОСЕЩЕНИЕ НА РЕСТОРАНТ

За жената отиването на ресторант е начин да се градят и поддържат близки взаимоотношения, да се обсъждат по-непринудено проблеми или да се окаже подкрепа на някой приятел. Докато за мъжа това е просто израз на логичен подход към храненето — никакво пазаруване, готвене и миене на чинии. По време на съвместно посещение на ресторант, жената се обръща към всички участници на малко име, защото това спомага за изграждането на по-близки отношения. Мъжете обикновено отбягват каквато и да било интимност с другите мъже. Ако Барбара, Робин, Лиза и Фиона излязат да обядват заедно, те ще се обръщат една към друга с Барбара, Робин, Лиза и Фиона. Но ако Рей, Алън, Майк и Бил излязат да пийнат нещо заедно, те ще се обръщат един към друг с Копеле, Боклук, Майна и Пич например. А това са все имена, които изключват какъвто и да било намек за интимност.

Когато дойде сметката, жените вадят калкулатори и изчисляват кой колко дължи. Докато всеки от мъжете хвърля на масата 50 щ. д. и настоява да плати цялата сметка. Така той е в центъра на прожекторите и печели точки пред другите, като се преструва, че наистина не иска да му връщат ресто.

ПАЗАРУВАНЕТО — РАДОСТ ЗА НЕЯ, УЖАС ЗА НЕГО

За жените пазаруването е като говоренето — не е необходимо да има определена цел или смисъл, и може да продължи напълно хаотично часове наред. Освен това изобщо не е необходимо в края на процеса „пазаруване“ да е постигнат някакъв резултат. За жените пазаруването е освежително и отпускащо занимание, независимо дали ще купят нещо, или ще се върнат с празни ръце. Докато подобен стил на пазаруване може да вдигне кръвното на мъжа само в рамките на някакви си двадесетина минути. За да се зареди с енергия, мъжът има нужда от някаква причина, от цел, която да улучи и от разписание на времето. Та в крайна сметка, той е ловец, това му е работата. Иска колкото се може по-бързо да убие плячката и да я отмъкне у дома.

Повечето мъже вдигат кръвното след двадесетминутно пазаруване на дрехи.

Мъжът се чувства неспокоен и направо сринат, когато в магазина за облекло жената мери рокля след рокля, непрекъснато го пита за мнението му, но в край на сметка нищо не купува. Жените обожават да пробват най-различни дрехи, защото това е в съзвучие със заложената в женския мозък програма — широка гама от чувства и усещания, за всяко от които може да бъде подбран съответният тоалет. Облеклото на мъжа отразява организацията на мъжкия мозък — предсказуемост, консервативност, насоченост към най-същественото. И е много лесно да откриете кой мъж поддържа сам гардероба си, и на кого дрехите са подбрани от жена. Добре облеченият мъж или има жена, която да се грижи за облеклото му, или е хомосексуалист. Един на всеки осем мъже страда от цветова слепота към синьото, червеното или зеленото, а повечето не умеят да съчетават десени и кройки. От друга страна обаче, това пък помага на жените да откриват по-лесно свободните мъже.

За да мотивирате един мъж да дойде с вас на пазар, предварително го осведомете за най-важните критерии — цветове,

размери, стилове, марки. Кажете му къде точно ще пазарувате и колко дълго. Когато мъжът е снабден с ясно поставени цели (дори ако сте си ги измислили специално за случая), сами ще се удивите от ентусиазма, с който ще се хвърли да пазарува.

КАК ДА НАПРАВИМ НА ЖЕНАТА ИСКРЕН КОМПЛИМЕНТ

Когато жената мери нова рокля и пита мъжа „Как ми стои?“, вероятно ще получи кратък отговор от рода на „добре“ или „чудесно“, което за нея няма никакъв смисъл. За да натрупа точки в очите на жената, мъжът трябва да й отговори така, както би го направила друга жена — най-подробно.

Някои мъже се изприщват при мисълта да отговарят подробно, но знайте, че ако го направите, с това ще спечелите много по точки при повечето жени.

Повечето жени ще бъдат силно впечатлени, ако той каже, например: „Оуу! Страхотен избор! Я се завърти… дай да видя как стои в гръб… Прекрасно! Този цвят наистина ти отива! Кройката подчертава хубавата ти фигура…Обиците чудесно подхождат на тоалета ти… Изглеждаш направо потресаващо!“

СЕДМА ГЛАВА
ХИМИЧЕСКИЯТ КОКТЕЙЛ ВЪТРЕ В НАС

— Нека изясним нещата, госпожо Гудуин. Казвате, че страдате от предменструално напрежение и затова сте предупредили съпруга си,

че ако не спре да прищраква с дистанционното по каналите, ще му пръснете мозъка… Той какво ви отговори?

Веднъж Питър поканил Паула на ресторант и двамата прекарали вечерта чудесно. Всъщност, те толкова добре се разбирали, че решили да се сближат.

И ето, година по-късно, една вечер двамата били на кино. По-късно, вече в колата, Паула пита Питър какво би желал да направят, за да отпразнуват първата годишнина от връзката, си. А Питър отговаря:

— Ами… може да си поръчаме пица и да гледаме мача по телевизията!

Паула млъква. След малко Питър започва да подозира, че нещо не е наред и казва:

— Е, ако не ти се яде пица, може да си поръчаме и китайска храна.

Паула отговаря: „Прекрасно!“ и продължава да мълчи.

Питър си мисли: „Една година! Значи сме започнали да излизаме заедно през януари и точно тогава купих тази кола. Дванадесет месеца, време й е вече за годишния гаранционен сервиз. Механикът в гаража каза, че оправил лампичката на индикатора за маслото… но пък скоростната кутия май не работи както трябва!“

Междувременно Паула си мисли: „Нашата връзка не значи кой знае колко много за него, щом иска да яде пица и да гледа телевизия точно днес, на годишнината ни… Остава само и приятелите си да покани… На мен пък ми се иска да вечеряме някъде на свещи, да потанцуваме и да поговорим за бъдещето. Но явно, за него връзката ни не е толкова важна, колкото е за мене. Вероятно се чувства ограничаван. Аз лично бих искала по-сериозно обвързване, но това май го плаши… Впрочем, понякога и на мене ми се ще малко повечко свобода, за да прекарвам повече време с приятелките си. В действителност, трябва ми време, за да помисля накъде всъщност отива връзката ни… Имам предвид какво ще правим! Все така ли ще я караме или ще се оженим? Ще си имаме деца, семейство… Или какво изобщо ще правим? Дали съм готова за толкова сериозно обвързване? Наистина ли искам да прекарам с него остатъка от живота си?“

Питър забелязва, че лампичката на индикатора за маслото пак премигва, сбърчва вежди и мисли: „Тия идиоти в гаража обещаха, че ще я оправят, дори я били оправили, гаранционният срок почти изтече!“

Паула го гледа и в главата й започват да се въртят други мисли: „Мръщи се… не е щастлив… Предполагам, че ме смята за дебела и иска да се обличам по-добре. Знам, че трябва да слагам по-лек грим и да започна да правя упражнения. Той все повтаря колко добре изглежда приятелката ми Кери и че трябва да ходя на тренировки с нея. Говорих с приятелките ми по този въпрос и те всичките до една смятат, че Питър би трябвало да ме обича такава, каквато съм, а не да се опитва да ме променя… Може би са прави!“

В това време мислите на Питър са съвсем другаде: „Добре ще ги наредя, като отида в гаража! Хубавичко ще им насоля задниците!“

Паула, все така загледана в лицето на Питър, си мисли: „Сега вече е наистина ядосан… То си му е изписано на лицето, пък и просто долавям напрежението му. Може би не тълкувам нещата правилно… може би той иска много по-сериозно обвързване от моя страна, а е усетил, че малко се колебая… Ами да, точно така! Затова не ми говори… Не иска да ми разкрие какво чувства, да не би да го отхвърля. Просто виждам по очите му колко е наранен.“

Питър мисли: „И ще е добре този път да си свършат работата докрай! Казвах им аз и преди, че не всичко е наред, ама те все производителя обвиняват. Хич и да не се опитват да ме убеждават, че това тук не влиза в гаранцията, защото тогава просто ще ги съсипя в съда… Цяло състояние платих за тая кола, така че те просто могат…“

— Питър? — казва Паула въпросително.

— Какво? — процежда Питър, недоволен, че прекъсват мислите му.

— Моля те, не се самоизмъчвай така… Може би греша, като мисля по този начин… О, чувствам се толкова ужасно… Може би просто ми трябва малко време… Искам да кажа, животът не е шега работа…

— Повече от сигурно! — изръмжава Питър.

— Ти сигурно смяташ това за глупаво, нали?

— Не — отвръща Питър, леко объркан.

— Знаеш ли, просто… о, всъщност и аз самата вече не знам… Объркана съм… Необходимо ми е малко време, за да обмисля нещата — казва Паула.

Питър си мисли: „За какво, по дяволите, говори? Е, ако просто се съгласявам с всичко, което каже, до утре ще й мине. Сигурно е в оня

прословут период от месеца.“

— Благорадя ти, Питър… просто не знаеш колко много значи това за мене — казва Паула. После се вглежда в очите му и осъзнава, че той наистина е много специален мъж и че тя трябва внимателно да обмисли развоя на тяхната връзка.

През цялата нощ Паула се мята неспокойно в леглото, а рано на следващата сутрин звънва по телефона на приятелката си Кери, за да обсъди с нея проблема. Решават да обядват заедно и да поговорят за Питър и нещата около връзката им.

А предната вечер, след като е изпратил Паула, Питър се е прибрал вкъщи, отворил си е една бира и е включил телевизора. Убеден е, че нещо тревожи Паула, вероятно предменструални оплаквания.

Паула и Кери се срещат за обяд, а после приказват надълго и нашироко чак до вечерта.

След няколко дни Питър среща приятеля на Кери, говорят, после в един момент Марк казва:

— Значи между теб и Паула има проблеми, а?

Сега вече Питър е напълно объркан.

— Не знам за какво говориш — засмива се той, — но я виж по-добре тая лампичка и ми кажи какво мислиш, че…

КАК ХОРМОНИТЕ УПРАЖНЯВАТ СВОЯ КОНТРОЛ НАД НАС

В миналото се смяташе, че хормоните оказват влияние на организма, но не и на мозъка. Сега вече знаем, че именно хормоните програмират човешкия мозък далеч преди раждането, че диктуват всичките ни мисли и цялото ни поведение.

Нивото на тестостерона при подрастващите момчета е 15 — 20 пъти по-високо, отколкото при момичетата на същата възраст, а разпределянето и протичането на хормоналния поток се контролира и регулира от мозъка, съобразно нуждите на тялото.

През пубертета тестостеронът нахлува в организма на момчето, като предизвиква рязко увеличаване на ръста и осигурява необходимата за тялото пропорция от 15% мазнини и 45% протеини. Постепенно тялото на момчето се променя физически, така че да отговаря на еволюционното му предназначение — жилеста, безчувствена машина за преследване и убиване на храна. Момчетата показват отлични резултати в спорта, защото телата им са хормонално изградени така, че да дишат ефективно и да имат отлично разпределяне на кислорода, посредством червените кръвни телца, което да им позволява продължително време да тичат, да скачат и да се катерят. Стероидите са мъжки хормони, които спомагат за бързото натрупване на мускулна маса и осигуряват на атлетите допълнителни „ловни“ способности, като им дават доста несправедливо предимство пред онези, които не приемат такива препарати.

Женските хормони оказват различно влияние върху подрастващите момичета. Тяхното разпределяне в организма не е регулирано според нуждите, както е при мъжките хормони, а става на редовни вълни, на цикли през 28 дни, което действително побърква хиляди момичета и жени поради придружаващите ги резки покачвания и спадания на емоционалния градус. Женските хормони променят тялото на момичето, като осигуряват пропорцията от 26% мазнини и 20% протеини — за голямо съжаление на жените по цял свят. Целта на допълнителното количество мазнина е да осигури необходимата

енергия за кърмене и да бъде един вид хранителен запас, ако настанат времена на оскъдица.

Тъй като женските хормони допринасят за увеличаване на тлъстините по тялото, те се използват и при храненето на селскостопанските животни. Мъжките хормони намаляват мазнината и увеличават мускулната маса, поради което са неподходящи за хранене на селскостопански животни.

ХИМИЯ НА ВЛЮБВАНЕТО

Току-що сте срещнали този толкова специален човек, сърцето ви бие учестено, дланите ви се потят, в стомаха ви сякаш пърхат пеперуди, цялото ви тяло е като изтръпнало и ви обливат горещи вълни. Излизате на вечеря с него и се усещате като зареяно в облаците хвърчило. На раздяла се целувате и това сякаш ви разтапя. Дни наред след това не слагате и залък в уста, но никога не сте се чувствали по-добре, а освен това и настинката ви е изчезнала като по чудо.

Различни научни изследвания доказват, че феноменът на влюбването е резултат от серия химични реакции, които протичат в мозъка и предизвикват съответни други умствени и физиологични реакции. Според приблизителни изчисления, в мозъка има около 100 милиарда неврони, които изграждат неговата съобщителна мрежа. Кандис Перт от Американския национален здравен институт пръв провежда изследване и открива невропептидите — свръзки от аминокиселини, които плуват из тялото и се прикрепят там, където открият подходящи приемници (рецептори). Досега са открити 60 различни невропептида и е доказано, че именно те отприщват емоционалните реакции в тялото, когато се прикачат към съответните приемници. Или с други думи, всички наши чувства — любов, мъка, щастие… — са резултат от биохимични реакции. Когато английският учен Франсис Крик и неговите сътрудници получиха Нобеловата награда за медицина за техния труд по разшифроването на кода на ДНК, който определя гените, той направо потресе медицинския свят, заявявайки: „Всички вие, вашите радости, съжаления, спомени, амбиции, самоусещане, свободна воля и любов не са нищо друго, освен израз на поведението на големи групи от нервни клетки“.

Основният химически елемент, чието освобождаване в организма води до приповдигнатите физиологически усещания на влюбеност, е фЕА (фенилетиламин). Той е от групата на амфетамините и се съдържа в големи количества в шоколада. Това е един от химическите елементи, които карат сърцето ви да бие учестено, дланите да се потят, зениците да се разширяват, а в стомаха ви да

пърхат пеперуди. Наред с фЕА, в организма се освобождава и адреналин, който също учестява пулса, кара ви да бъдете нащрек и ви помага да се чувствате „върховно“. Освен това освобождават се и ендорфини, които укрепват имунната система и лекуват настинката. Когато двамата се целувате, мозъкът прави скоростен химически анализ на слюнката, от който си вади заключения за генетичната ви съвместимост. А женският мозък изследва и състоянието на имунната система на мъжа.

Цялата тази положителна химическа реакция обяснява защо здравословното състояние на влюбените е по-добро и защо при тях вероятността да прихванат някое заболяване е по-малка, отколкото при останалите хора. Изводът? Да си влюбен е здравословно.

ХОРМОНАЛНА ХИМИЯ

Естрогенът е женският хормон, който кара жените да се чувстват доволни и спокойни, като същевременно играе голяма роля за поведението им при отглеждането на децата и закрилата на семейното гнездо. Поради успокоителния ефект, който оказва този хормон, той често бива даван и на затворници, за да контролира агресивното им поведение. Естрогенът подпомага и паметта, а това обяснява защо след настъпването на менопаузата, когато нивата му в организма чувствително намаляват, толкова много жени започват да се оплакват от различни проблеми, свързани с паметта. Такива затруднения са много по-рядко срещани при жени, които са на ХЗТ (хормонозаместваща терапия).

Прогестеронът е хормонът, който „отключва“ родителските чувства и стремежа към отглеждане на деца. Ролята на този хормон в организма е да подтиква и помага на жената да изпълнява успешно отредената й от еволюцията роля за отглеждане на децата. Прогестеронът се освобождава в организма, когато жената види бебе, а редица изследвания доказват, че това става благодарение на характерната форма на бебетата. Бебето е с къси, пухкави ръчички и крачета, със закръглено пълничко телце, с леко несъразмерна главичка и ококорени очи. Именно тези специфични форма и външен вид „отключват“ освобождаването на прогестерон в организма. Реакцията спрямо тази форма е толкова силна, че организмът на жената започва да освобождава прогестерон, дори когато тя види предмет с подобни контури — например различните плюшени играчки. Ето защо играчки като мечета и други животинки се купуват толкова много от жени, докато издължените и „костеливи“ играчки не се приемат добре. Момичето или жената ще вземе плюшеното мече и ще възкликне „Ооо… колко е сладичко!“, а в кръвния й поток ще бъде отделен прогестерон.

Поради липсата на този хормон в организма им, повечето мъже просто не могат да разберат реакцията на жените към тази скъпо струваща натъпкана с вата стока. Именно прогестеронът обяснява и

защо жени от т. нар. майчински тип се омъжват за ниски, закръглени мъже с бебешки бузи.

Бебе

Мече

Ръбеста играчка

Погледнете тези три илюстрации. Видът на бебето предизвиква отделяне на прогестерон в кръвния поток на жената. Същият ефект има и играчката мече от втората илюстрация. Играчката, изобразена на третата илюстрация, няма необходимите форми и затова не предизвиква отделяне на прогестерон в кръвта на жената. Поради това няма да има и много купувачи. Най-добре се продават играчките с форма на пухкави бебета и животинки.

ЗАЩО БЛОНДИНКИТЕ СА СИЛНО ПЛОДОВИТИ

Русата коса издава високи нива на естроген в организма на жената и именно това обяснява голямата притегателна сила на блондинките за мъжете. Русата коса е белег за плодовитост и може би тук се крие обяснението на израза „глупава блондинка“. Защото според разпространената шега, глупавите блондинки имат силна плодовитост и слабо математическо мислене. Редица изследвания показват, че подрастващи момичета, чиито майки са приемали мъжки хормони по време на бременността, се справят по-успешно с академичните науки, отколкото другите, и за тях има по-голяма вероятност да издържат с високи оценки приемните изпити в университета. Обратната страна на медала обаче е, че в повечето случаи тези момичета са не толкова женствени и имат по-силно изразено окосмяване по тялото.

След като блондинката роди първото си бебе, косата й обикновено потъмнява, тъй като нивата на естроген в кръвта намаляват. След раждане на второ дете косата потъмнява още повече. Именно намаляването на естрогена в организма обяснява защо има толкова малко естествено руси жени над тридесетгодишна възраст.

ПМН И СЕКСУАЛНОТО ЖЕЛАНИЕ

Предменструалното напрежение (ПМН) е огромен проблем за съвременната жена — нещо, с което на нейните предшественички никога не им се е налагало да се справят. До преди две-три поколения, жените обикновено са били бременни през повечето време, тоест средностатистическата жена се е сблъсквала със слаби прояви на предменструални затруднения едва 10 — 20 пъти през целия си живот. Е, съвременната жена трябва да се справя с доста силни прояви на подобни проблеми дванадесет пъти годишно! Ако има средно 2,4 деца (според статистиката), това означава, че днешната жена ще страда 350 — 400 пъти от симптомите на предменструалното напрежение по време на плодовитите си години, тоест от 12 до 50-годишна възраст. А ако няма деца — около 500 пъти.

Защо толкова много жени с ПМН бяха изпратени да воюват в Персийския залив? Защото се бият като зверове, пък и нямат нужда от много вода, тъй като я задържат в продължение на четири дни.

До появата на противозачатъчните хапчета през петдесетте години, никой не си е давал сметка за цикличното повишаване и спадане на емоционалния градус при жените.

При повечето жени на предменопаузна възраст, през първите 21 дни след менструацията хормонът естроген създава чувство за добро разположение, общо усещане за щастие и положително отношение към света. Сексуалното желание постепенно нараства, така че в определен момент жената е напълно готова за оплождане — между 18-ия и 21-ия ден след менструацията, като по това време тестостеронът достига най-високото си ниво в кръвта й.

Природата е умна и предвидлива — при повечето женски животни времето и периодите са изчислени така, че към най-благоприятния момент за зачеване те да са най-склонни за полов акт. Това е съвсем очевидно при много женски животни. При конете

например, когато е разгонена, кобилата мами и възбужда жребеца, но не му позволява да й се качи, буквално чак до секундата, в която яйцеклетката е заела най-благоприятното положение за оплождане. Човешките женски животни обаче не знаят, че съвършено същото прецизно разписание и ответни реакции са валидни и за тях самите.

Ето защо някоя жена съвършено неочаквано може да се озове в леглото с мъж, с когото току-що се е запознала на парти, а на другия ден да недоумява, да се чуди на акъла си и изобщо да не може да си обясни как или защо е станало така. „Просто не знам какво стана — сподели една жена. — Срещнахме се на купон и докато се усетя, вече бяхме заедно в леглото! Никога преди нищо подобно не ми се е случвало!“

Всъщност в станалото няма нищо неразбираемо. Както става и при другите женски животни, случило се е така, че тя е срещнала този мъж в подходящия ден и дори час от месеца и се е озовала с него в леглото в момента, когато е имало най-голям шанс яйцеклетката й да бъде оплодена. Подсъзнателно мозъкът й е анализирал скоростно генетичните дадености на мъжа, състоянието на имунната му система и всички други необходими характеристики. И тъй като те са се оказали подходящи спрямо съответните нейни женски характеристики, мъжът е събрал необходимите „точки“ от теста за подходящ потенциален баща и оттам насетне природата е взела нещата в свои ръце. Жените, изпитали подобно нещо, изобщо не могат да си го обяснят и често го описват като „съдба“ или „странно магнетично привличане“, вместо да се опитат да разберат, че в този момент всичко е било под контрола на собствените им хормони. В резултат на подобни моменти много жени се оказват обвързани за цял живот с неподходящи за тях партньори. И знайте, че повечето мъже биха дали мило и драго само и само да знаят кога настъпва хормоналният връх на жената!

ХИМИЯТА И ПОТИСНАТОТО НАСТРОЕНИЕ ПРИ ЖЕНАТА

Между 21-ия и 28-ия ден след менструацията нивото на женските хормони рязко спада, което предизвиква проявата на редица неприятни симптоми, всеизвестни под общото име ПМН (предменструално напрежение). При много жени ПМН включва усещания за силна нервна напрегнатост, потиснато настроение, депресия и дори желание за самоубийство. При една на всеки 25 жени нарушаването на хормоналния баланс в организма се проявява в толкова остри форми, че е възможно да настъпят дори промени в личността.

Каква е разликата между жена с ПМН и терорист? С терориста може и да се спогодите.

Редица проучвания разкриват, че повечето престъпления, извършвани от жени — например нападения и кражби в магазините — стават между 21-ия и 28-ия ден след менструацията. Изследвания, проведени в женските затвори, сочат, че поне 50% от убийствата и нападенията са извършени от жени, страдащи от ПМН. Когато са в тази фаза от своя цикъл, жените увеличават рязко посещенията си при психиатри, терапевти и астролози, а много жени споделят, че в тези дни се чувстват така, сякаш „губят всякакъв контрол“ или „направо полудяват“. Редица проучвания, подкрепени от необорими факти и статистики, показват, че когато са на волана на кола или самолет, жените, страдащи от ПМН, катастрофират четири-пет пъти по-често. Следователно ако при следващото ви пътуване със самолет, видите, че пилотът е мрачна и сприхава жена, тичайте да хванете влака.

От много отдавна вече женските хормони се използват като средство за успокояване на хора с агресивно поведение. В някои страни ПМН е фактор, с който съдиите се съобразяват при издаване на присъди срещу жени, обвинени в тежки престъпления.

Когато жената навлезе в менопаузата — обикновено към края на четиридесетте или началото на петдесетте си години — в нея настъпват различни физиологични, емоционални и хормонални промени. Какви ще са те и как ще се проявят, зависи от всеки конкретен случай.

Каква е разликата между мъж, изживяващ кризата на средната възраст, и клоун в цирка? Клоунът знае, че е облечен в смешни дрехи.

Затова пък менопаузата при мъжете — деликатно наречена криза на средната възраст — е напълно предсказуемо събитие. Всички разбират, че е настъпила, когато мъжът си купи авиаторски слънчеви очила, кожени ръкавици за шофиране, присади си коса, тръгне да си купува мотор или червена спортна кола и започне да носи смешни дрехи.

ТЕСТОСТЕРОНЪТ — БОЖИ ДАР ИЛИ ПРОКЛЯТИЕ

Мъжките хормони, и особено тестостеронът, са хормони на агресията, които подтикват мъжете да ловуват и да убиват. Тестостеронът е една от причините за оцеляването на човешкия вид, тъй като именно той кара мъжете да преследват храната на семейството и да се бият с нападателите. Освен това този хормон е причина за израстването на брадите и за появата на плешивост, той прави мъжките гласове по-дълбоки и подобрява уменията за пространствено ориентиране. Доказано е, че бас-баритоните се радват на над два пъти повече еякулации седмично, отколкото тенорите, а повечето хора, преминали курс на лечение с тестостерон, се ориентират по-лесно по карти и пътеуказатели, отколкото преди. И нещо интересно, напоследък с нивата на тестостерон в кръвта се свързват и пристъпите на астма, а също и предпочитанията към използване и работа с лявата ръка. Освен това известно е, че при мъже, които злоупотребяват с цигари и алкохол, нивата на тестостерон в кръвта са силно занижени.

За съвременните мъже завишеното количество тестостерон в кръвта има и неблагоприятен ефект, защото ако няма достатъчно физическо натоварване, при което хормонът да бъде оползотворен, той може да доведе до натрупване на агресивност и до антиобществени прояви. С бурното нахлуване на тестостерон в телата им, момчетата на възраст между 12 и 17 години се вписват в групата на най-високата мъжка престъпност. Ако на някой пасивен мъж бъде даден тестостерон, хормонът направо ще го възпламени и той ще стане по-нападателен и самоуверен. Ако същата доза бъде дадена на жена, и при нея ще бъде отбелязано повишаване на агресивността, но не до такава степен, колкото при мъжа. И това е така, защото мъжкият мозък е програмиран да реагира на тестостерона, а женският — не. Причината за тази реакция все още не е напълно изяснена, но очевидно е свързана по някакъв начин със способността за ориентиране в пространството.

Предупреждение към жените: отваряйте си очите на четири и се пазете от леворъки, плешиви, брадати счетоводители, които говорят с баритонов тембър, нямат проблеми с пътните карти и освен това кихат астматично.

Когато мъжете стигнат 50 — 60-годишна възраст, нивото на тестостерон в кръвта им намалява, агресивността им се уталожва и те стават по-грижовни. При жените се наблюдава обратното — при тях след менопаузата намаляват нивата на естроген и тестостеронът в кръвта им взема превес над естроге-на. Ето защо жени на 45 — 50-годишна възраст изведнъж стават по-борбени и самоуверени. Обратната страна на медала е, че при тях е възможно да се появи окосмяване по лицето, а освен това и да станат по податливи на стрес, на мозъчни и сърдечни удари.

СЛУЧАЯТ С ЛЕТЯЩИТЕ ЧИНИИ И ЧАШИ

Авторката Барбара Пийз не знаеше, че новите противозачатъчни хапчета, които й бяха предписали, имат доста повишено съдържание на тестостерон. Съпругът й Алън много бързо трябваше да усвои изключително ценното изкуство да се извърта и плонжира встрани от летящите към главата му чинии, чаши и други хвърчащи предмети по време на фазата ПМН на Барбара, припомняйки си шампионските си постижения от детството в дисциплината спринт на къси разстояния. Но интересна работа, нейните умения за успоредно паркиране — или по-скоро пълната липса на такива — вече не предизвикваха караници. Благодарение на хапчетата те направо се повишаваха не с дни, а с часове.

След едно изследване на кръвта Барбара разбра какви огромни количества тестостерон е приемала с таблетките, затова бързо-бързо ги смени с други, в които пък този хормон изобщо липсваше. След около месец вече нямаше и помен от ураганите на агресивните й изблици, но сега на Алън започна да му се струва, че живее с библиотекарка, която учи за монахиня. Последва нова смяна на хапчетата. В третия вид съдържанието на тестостерон беше в златната среда, а това спаси както брака им, така и домашната посуда.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ СА АГРЕСИВНИ

Тестостеронът е хормонът на успеха, постиженията и стремежа да се съревноваваш и да печелиш, но попаднал в лоши ръце (разбирай тестиси) той прави мъжете и мъжките животни потенциално опасни. Повечето родители са се сблъсквали с почти неутолимата страст на младите момчета към филмите с насилие и са се стряскали от способността на синовете си невероятно точно да си спомнят и да разказват и с най-малки подробности кървавите сцени. Момичетата обикновено изобщо не се интересуват от подобни филми. Едно проучване, осъществено в университета в Сидней, показва, че когато попаднат в потенциално агресивна ситуация, например сбиване в двора на университета, 74% от момчетата прибягват към словесна или физическа агресия, за да разрешат конфликта, докато 78% от момичетата или се отдръпват далеч встрани, или се опитват да помирят воюващите страни, предлагайки взаимни отстъпки й компромиси. Когато на кръстовището ви писнат ушите от нетърпеливо виещите клаксони на колите, знайте, че 92% от този звуков ад е дело на мъже. Мъжко дело са и 96% от въоръжените обири, както и 88% от убийствата. На практика всички сексуални престъпления се извършват от мъже, а тестове, проведени с жени, извършителки на сексуални престъпления, показват високи нива на мъжки хормони в кръвта им.

Всъщност най-вече мъжката агресивност е допринесла за налагането на човешкия вид като господар над останалите животински видове. Но ние не преподаваме на момчетата уроци по агресия дори се опитваме да ги предпазим от нея. Следователно агресивността е мъжка черта, която не може да бъде обяснена с обществената среда и с възпитанието.

Редица изследвания на спортисти показват, че при тях нивата на тестостерон са значително по-високи след края на спортна среща, отколкото преди началото й, тоест съперничеството може да повишава степента на агресивност. Преди самото начало на някоя спортна среща често може да видите новозеландските състезатели да изпълняват бойния танц на маорите, наречен хака. Това се прави с двойна цел —

да вдъхне страх на противника, но и да повиши нивото на тестостерон в кръвта на играчите. Поради същата причина в много спортове, навсякъде по света, използват водачи на агитката, чиято задача е да повдигат нивата на тестостерон в кръвта на играчите и поддръжниците на отбора. Редица проучвания доказват, че най-големите насилия от страна на тълпата са ставали винаги по време на мачове, в които са били използвани водачи на агитките.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ РАБОТЯТ ТОЛКОВА МНОГО

Професор Джеймс Дабс от Щатския университет в Джорджия изследва проби от слюнката на силно изявени в своята област мъже — бизнесмени, политици, спортисти, свещеници и затворници. Той открива, че водещите представители от всяка група имат много по-високи нива на тестостерон в кръвта от редовите мъже, работещи в същата област, като най-ниски стойности са отбелязани при свещениците, което несъмнено се дължи на техния, като цяло, по-умерен и сексуално неактивен живот. Професор Дабс открива също, че най-преуспелите жени, например адвокатки и бизнесдами, имат много по-високи нива на тестостерон в кръвта от средностатистическата жена. Изследването доказва и още нещо — не само че по-големите количества тестостерон в кръвта водят до по-високи постижения, но и че по-високите постижения предизвикват производството на допълнителни количества тестостерон в организма.

Самите ние наблюдавахме поведението на различни групи животни — от Африка до джунглите на Борнео — и лично се убедихме в това, което доказват и многогодишните научни изследвания — мъжките животни с най-много тестостерон в кръвта обикновено са водачи на стадото. При някои животни, например петнистите хиени, тестостеронът е толкова много, че те се раждат с пълен набор зъби и са толкова агресивни, че често малките им се изяждат едни други.

Животните с най-високи нива на тестостерон в кръвта управляват животинското царство.

Най-изявените кучета, котки, коне, кози и маймуни са онези, в чиято кръв се откриват най-високи нива на мъжки хормон. Мъжете с най-много тестостерон са управлявали човешката раса през цялата нейна история и напълно оправдано можем да предположим, че изтъкнатите жени в историята на човечеството — например Маргарет Тачър, Жана д’Арк и Голда Майер — са получили допълнително

количество мъжки хормон между шестата и осмата седмица от зародишното си развитие.

И все пак постоянно високите нива на неизгарян, посредством някаква активност, тестостерон имат сериозен обратен ефект. Това бе доказано неотдавна от едно задълбочено изследване, проведено в Америка. Проучването започва преди тридесет години в Минесота, когато 118 студенти по право се включват доброволно в научното т. нар. „многофазово изследване на личността“. В продължение на тридесет години техният личен, професионален и обществен живот е бил следен и регистриран отблизо и най-подробно. Изводите са наистина забележителни: за даден период от време вероятността хората с най-високи нива на враждебност и агресивност да умрат е четири пъти по-голяма от тази за средностатистическите хора. Напълно основателна причина, за да се опитаме да изграждаме в младите момчета непоклатим житейски навик за редовно физическо натоварване.

ТЕСТОСТЕРОНЪТ И СПОСОБНОСТТА ЗА ПРОСТРАНСТВЕНО ОРИЕНТИРАНЕ

Вероятно вече сами сте стигнали до заключението, че тъй като способността за пространствено ориентиране е една от най-силно изявените мъжки черти, то тя несъмнено е свързана с нивата на тестостерон в кръвта. В трета глава видяхме, че тестостеронът има водеща роля в конфигурирането на мозъка на зародиша, генетично определен като мъжки (ХУ), а също и в инсталирането на „софтуера“, свързан с уменията за пространствено ориентиране, необходими за преследването и убиването на прехраната. Следователно колкото повече тестостерон произвежда организмът, толкова по-мъжки ориентирано ще е поведението на мозъка. Мъжките плъхове, на които е било инжектирано допълнително количество мъжки хормон, откриват изхода от лабиринта много по-бързо от нормалните мъжки плъхове. Когато получат допълнително мъжки хормон, женските плъхове също чувствително подобряват уменията си за пространствено ориентиране, макар и не чак в толкова високи степени, каквито се наблюдават при мъжките плъхове. И при двата пола нивото на агресивност се повишава.

При теста за определяне на ориентацията на мозъка, резултатите на мъжете с най-високи нива на тестостерон в кръвта обикновено се движат в границата от –50 до +50 точки спрямо нулата. Те нямат никакви затруднения при разчитане на пътни карти, ориентиране, видеоигри, улучване на цели. Брадите на такива мъже растат бързо и те обожават „ловните“ спортове, като футбол, билярд и мотокрос, а освен това са богове на успоредното паркиране.

Нещо повече, тестостеронът е хормонът, който подпомага праволинейността и концентрацията на ума, а също така намалява и усещането за умора. Проучвания показват, че доброволци, на които е бил инжектиран тестостерон, проявяват по-голяма издръжливост по време на физическа активност — например маратон и бягане на дълги разстояния — и са способни да се съсредоточават за по-дълги периоди от време.

Вероятно няма да се учудите, ако ви кажем, че лесбийките също притежават много от тези умения. Сюзън Ресник от американския Институт за изследване проблемите на възрастовите изменения провежда редица изследвания на сестри и доказва, че момичетата, получили още като зародиши необичайно високи количества мъжки хормони, притежават много по-добре развити умения за пространствено ориентиране от сестрите си, които не са получили допълнителни мъжки хормони.

ЗАЩО ЖЕНИТЕ НЕНАВИЖДАТ УСПОРЕДНОТО ПАРКИРАНЕ

За разлика от тестостерона, който подобрява способността за пространствено ориентиране, женският хормон естроген потиска развитието на тази способност. Количеството тестостерон в организма на жените е много по-ниско от това при мъжете, в резултат на което колкото по-женски ориентиран е мозъкът, толкова по-слабо развита е способността за пространствено ориентиране. Ето защо подчертано женствените жени обикновено не се справят с успоредното паркиране и не могат да се ориентират по карта. Съществува един рядък случай на развитие на зародиша, наречен Синдром на Търнър, при който в генетично женския зародиш (XX) липсва единният X-хромозом и се ражда бебе, наречено XO момиченце. Цялото поведение на тези момичета е свръхженствено, като при тях почти напълно липсва или е изключително слабо развита способността за пространствено ориентиране и за определяне на посоките. Никога не давайте ключовете от колата си на свръхженствена жена!

Доказано е, че мъжете от жълтата раса (китайците например) имат много по-ниски нива на тестостерон в кръвта, отколкото мъжете от бялата раса (т. нар. кавказки тип). Впрочем това си личи и от външния им вид — липса на лицево окосмяване и изключително редки случаи на оплешивяване. Статистиките отчитат и много по-малкия брой мъже китайци, обвинени в насилия и агресивни престъпления, в сравнение с положението при мъжете от бялата и чернокожата раса. При китайците например изнасилванията са много по-рядко срещани, отколкото сред мъжете от кавказки тип, което се обяснява с по-ниските нива на тестостерон в кръвта. Това обяснява и защо като цяло мъжете от жълтата раса показват по-лоши способности за успоредно паркиране.

МАТЕМАТИКА И ХОРМОНИ

Момчетата използват фронталната част на дясното си мозъчно полукълбо за решаване на математически задачи. При момичетата уменията за пространствено ориентиране са разпилени в двете мозъчни полукълба, а различни тестове показват, че много жени се опитват да решават математически задачи посредством фронталния си център за контрол на говора, разположен в лявото мозъчно полукълбо. Може би затова толкова много жени смятат на глас. Вероятно тук се крие и обяснението на факта, че момичетата като цяло показват по-добри резултати от момчетата при основните аритметични действия, а готовността им за сътрудничество и за всеотдайност в ученето често ги извежда на челните места, далеч пред момчетата, на изпитите по аритметика и математика.

Женският мозък се развива много по-рано от мъжкия и това отчасти обяснява защо момичетата се представят по-добре на по-ранна възраст от момчетата. Но след пубертета момчетата наваксват и вече показват — за разлика от момичетата — отлични резултати там, където се изисква математическо мислене, тъй като повишените количества тестостерон чувствително подобряват способността им за пространствено ориентиране. Университетът „Джон Хопкинс“ в Бостън провежда различни тестове за установяване на математическите способности при надарени деца на възраст между 11 и 13 години. Учените открили, че колкото по-сложни ставали тестовете, толкова момчетата се справяли по-успешно от момичетата. На най-лесните тестове резултатите били 2:1 в полза на момчетата. При среднотрудните тестове съотношението било 4:1. А на най-трудните нива съотношението на успелите момчета спрямо успелите момичета вече било 13:1.

През 1998 г. авторитетната научна изследователка на мозъка, канадката д-р Дорийн Кимура, доказа, че ако се удвои или утрои количеството тестостерон в кръвта на мъжа, това не води автоматично до удвояване или утрояване на неговите умения за математическо мислене. Тоест, вероятно съществува едно оптимално ниво за

ефективността на тестостерона, приближаващо се до средните стойности. Или с други думи, Кинг Конг не притежава по-добри математически умения от някой мъж с по-малко окосмяване и по-бавно растяща брада. Същото изследване обаче показва нещо много интересно: тестостеронът увеличава много повече математическите способности на жените, отколкото на мъжете. Следователно много по-голяма вероятност има жената с мустачки да постигне забележителни резултати като инженер, за разлика от куклата Барби. И още нещо, способността на мъжете да се ориентират по карта е най-голяма през есента, когато тестостеронът в организма им достига най-високи нива.

Образователната система облагодетелства момчетата за сметка на момичетата при изпитите по математика, защото редица изследвания доказват, че нивата на тестостерон при момичета, страдащи от ПМН, са значително по-ниски, когато те са в тази фаза от цикъла си. Неотдавнашно проучване разкри, че когато са във фаза на ПМН, страдащите от този синдром момичета показват 14% по-лоши резултати от тези на момичетата, които не страдат от ПМН. Една по-справедлива образователна система би насрочвала датите на изпитите съобразно биологическия календар на момичетата. Момчетата могат да се явяват на изпити по всяко време.

КАК ЛОВУВАТ СЪВРЕМЕННИТЕ МЪЖЕ

Спортът е съвременният заместител на лова. Повечето спортни дейности започват да се развиват обособено след 1800 година. Преди това болшинството мъже все още са ходели на лов, за да си осигуряват прехраната или за забавление. Индустриалната революция от края на XVIII век и развитието на селскостопанските технологии отнема водещата роля на лова за прехранването на семейството. Но ето че мъжете, хилядолетия наред програмирани да излизат ежедневно на лов, изведнъж били лишени от това си занимание и вече нямало къде да ходят.

Спортът се зародил като алтернатива на лова. Над 90% от съвременните спортове били създадени между 1800 г. и 1900 г., като през XX век се появяват само няколко нови спорта. Повечето спортове включват бягане, преследване и улучване на цели, което позволява на индивидите с високи нива на тестостерон в кръвта да изгарят излишните количества хормони. Проучвания показват, че физически активните момчета, практикуващи някакъв спорт, проявяват по-малка склонност да се замесват в престъпления или агресия, докато младежите с криминално досие са сред най-малко практикуващите някаква спортна дейност. Или с други думи, ако тестостеронът не бъде изгорен на някое игрище, той може да доведе до обществено-опасни прояви. По пътищата и магистралите агресивните „подвизи“ са почти изцяло мъжко дело. По шосетата мъжете се състезават едни с други, докато жените случайно попадат там по същото време.

Преди да се запишете към някой спортен клуб, проучете целите, ценностната система, кумирите и лидерите на хората в него. Ако тяхното мото е „всичко в името на играта“ и ако те поставят победата над всичко останало, знайте, че тези хора все още са роби на своята биология — по-добре ги зарежете и станете член на някое риболовно дружество. Съществуват много клубове — например по йога и бойни изкуства, където все още запознават хората с принципите на здравословния начин на живот, грижа за здравето, релаксация, истинските стойности в живота. Избягвайте клубовете, където

наблягат върху евентуалните финансови облаги, които могат да получат техните членове.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ ИМАТ „БИРЕНИ“ КОРЕМЧЕТА, А ЖЕНИТЕ ГОЛЕМИ ДУПЕТА

Природата складира излишъците от мастни тъкани колкото се може по-далече от жизненоважните органи, за да не бъде затруднена ефективната им дейност. Обикновено няма никакви — или има съвсем малко — мастни тъкани около мозъка, сърцето и половите органи. Жената има още един жизненоважен орган — яйчниците. Именно поради това жени, които все още са способни да зачеват и износват деца, не проявяват склонност да натрупват излишни тлъстини по корема. Тъй като нямат яйчници, мъжете натрупват излишъците от тлъстини в това, което обикновено наричаме „бирено“ коремче, а също и по гърба. Ето защо рядко може да видите мъже с дебели бедра. Затова пък при жените запасите от тлъстина се натрупват по бедрата, дупетата и в горната част на ръцете, като целта е в случай на глад тези запаси да бъдат използвани при кърменето. Ако мъжете притежаваха яйчници, те също щяха да имат едри бедра и плоски кореми. Когато яйчниците на жената биват отстранени при хистеректомия, природата преразпределя тлъстините и насочва част от тях към корема.

ОСМА ГЛАВА
МОМЧЕТАТА ЩЕ СИ БЪДАТ МОМЧЕТА …
НО НЕ ВИНАГИ

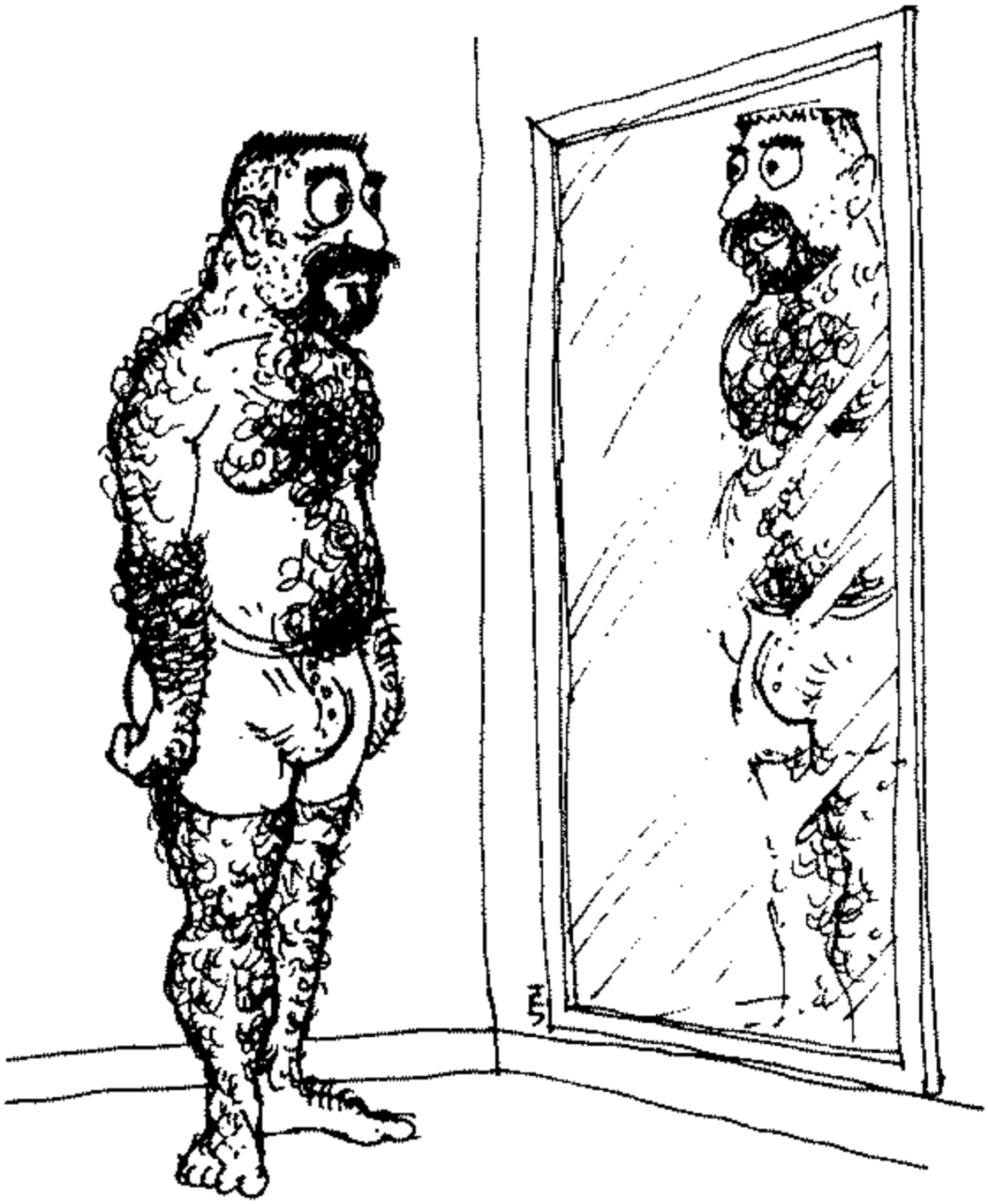

…и тогава един ден, след урока по биология, Елиът най-сетне видя съвсем ясно това, което съучениците му си мислеха тайно — в него имаше ненормално много тестостерон.

Какво прави жената жена и мъжа мъж? Дали наистина е въпрос на избор това, да бъдеш или да не бъдеш хомосексуалист? Защо лесбийката предпочита жени? Как транс-сексуалните хора успяват да балансират, стъпили на двата ръба над пропастта? Дали вие сте такива,

каквито сте, защото майка ви е била агресивна, или защото баща ви е бил вечно уморен, емоционално студен и безразличен работник, или защото в трети клас сте си падали по учителя/учителката си? Дали сте такива, каквито сте, защото сте второ дете в семейството, или защото сте израснали в мизерия, дете сирак, дете на разведени родители, Лъв на границата със Скорпион, или защото в предишния си живот сте били котка?

В тази глава ще обсъдим какво става, когато човешкият зародиш получи твърде много или твърде малко мъжки хормони.

ХОМОСЕКСУАЛИСТИ, И ТРАНССЕКСУАЛНИ ХОРА

Редица изследвания доказват, че по своята структура основната конфигурация на човешкия зародиш е женска. В резултат на това мъжете имат някои закърнели подобия на типично женските окръглености, каквито са гърдите. Мъжете имат и млечни жлези, които не функционират, но са запазили потенциала си да произвеждат мляко. Има хиляди документирани случаи на лактация (производство на мляко от млечните жлези в гърдите) при военопленници по време на война, когато острото недохранване нарушава правилното функциониране на черния дроб и той започва да произвежда хормони, обикновено отделяни само от жените кърмачки.

Както вече знаем, между шестата и осмата седмица след зачатието, мъжкият зародиш (XY) получава солидна доза от мъжките полови хормони, наречени андрогени, които да оформят тестисите, а после още една доза, която да пренастрои мозъка от женска на мъжка конфигурация. Ако мъжкият зародиш не получи подходящите количества мъжки хормони, в определеното за това време, може да се случи едно от двете:

Първо, може да се роди бебе момченце, чиято мозъчна структура да е повече женска, отколкото мъжка, или с думи, момче, което в пубертета вероятно ще се развие като хомосексуалист.

Второ, може да се роди генетично бебе момченце, с напълно оформени мъжки полови органи, но с изцяло женска настройка на мозъка. Това дете ще се развие като транс-сексуална личност, тоест като човек, който биологически е определен към единия пол, но знае, че всъщност принадлежи към другия.

Има случаи, когато генетичен мъж се ражда едновременно с набор от мъжки и женски полови органи. В своя фундаментален новаторски труд „Мозъчния пол“ специалистката по генетика, Ен Мойр документира голям брой случаи на генетични момчета, които при раждането си приличат на момичета, затова и биват отглеждани като момичета, а по-късно изведнъж става ясно, че те притежават пенис и тестиси, „появили се“ неочаквано в пубертета.

Подобна генетична аномалия е била открита в Доминиканската република. Задълбочено проучване сред родителите на тези „малки момиченца“ показва, че те са били отглеждани и възпитавани като момичета, според стереотипните изисквания и модели на женско поведение, като женско облекло и игра с кукли. Мнозина от родителите на такива деца преживели истински шок, когато изведнъж се оказало, че вместо дъщеря имат син, защото в пубертета, под влияние на взелите надмощие увеличени дози, произвеждани от организма, мъжки хормони, скрито „дремещите“ до този момент пенис и тестиси бързо се оформили и израснали, а „дъщерята“ буквално за броени месеци заприличала на момче, с типично мъжки поведенчески навици и прояви. И тази промяна настъпила независимо от начина на отглеждане и от възпитанието на детето, независимо от средата и социалния натиск за женско поведение.

фактът, че повечето от тези „момичета“ преживели живота си безпроблемно и успешно като мъже, подчертава още веднъж мнението за ограниченото влияние на обществената среда и на възпитанието върху живота на такива деца като възрастни. Защото е съвършено очевидно, че именно биологичното им развитие е ключов фактор за установяването на поведенческите им навици.

ХОМОСЕКСУАЛНОСТТА Е ЧАСТ ОТ ЧОВЕШКАТА ИСТОРИЯ

В обществото на Древна Гърция хомосексуалността не само била разрешена, но и дълбоко уважавана. За древните гърци слабата, по момчешки стройна младежка фигура била идеал за красота и затова я прославили в безчет рисунки и статуи. Създали поеми, възпяващи любовта на изтъкнати възрастни мъже към млади момчета. Древните гърци вярвали, че в мъжката хомосексуалност има някакъв благороден, по-висш божествен промисъл, което пък вдъхновявало младежите да стават достойни членове на общността. Освен това древните гърци открили, че младите хомосексуалисти са сред най-смелите и успешно сражаващи се воини, тъй като воювали „рамо до рамо и в любов един с друг“.

По време на Римската империя Юлий Цезар бил възхваляван като „мъж за всяка жена и жена за всеки мъж“.

Когато християнството се смръщило неодобрително към еднополовите връзки, а Бог, според християнските свидетелства, наказал заради тях и изпепелил блудния град Содом, хомосексуалността била прокълната и прогонена вдън гори тилилейски, откъдето едва съвсем наскоро посмя да излезе и отново да се появи пред очите на обществото.

Викторианската епоха отказвала да признае съществуването на такова нещо като хомосексуализъм, а когато просто нямало как да си затвори очите пред нечии хомосексуални прояви, те били обявявани за дело на Сатаната и жестоко наказвани.

Днес, на прага на XXI век, повечето хора от по-старите поколения все още вярват, че хомосексуализмът е явление, породено от съвременния начин на живот, и че е „неестествен акт“. Но истината е, че хомосексуализмът съществува откакто свят светува и че се проявява винаги, когато мъжкият зародиш не получава полагаемото му се количество мъжки полови хормони. Сред приматите хомосексуалното

поведение се използва за по-здраво обвързване на членовете на групата или като начин да се засвидетелства покорност пред по-висшестоящия в йерархията. Същото е и при говедата, петлите и кучетата.

Лесбийството получава името си през 612 г. преди новата ера от гръцкия остров Лесбос. Но обществото никога не е проявявало към него толкова отвращение и неприязън, колкото към мъжкия хомосексуализъм, нито пък е било определяно безапелационно като „перверзия“, вероятно защото винаги е било свързвано с по-голяма степен на интимност.

ГЕНЕТИЧНА ПРЕДОПРЕДЕЛЕНОСТ ИЛИ ИЗБОР

Когато в 1991 г. Алън Пийз, автор на „Езикът на тялото“[1], и специалистът по генетика Ен Мойр се появиха заедно в едно предаване по английската телевизия, за да представят новите си книги — съответно „Езикът на говора“ и „Мозъчен пол“ — Мойр съобщи резултатите от своето изследване, които доказваха нещо, което учените знаеха от години: хомосексуалността е генетично предопределена, а не е въпрос на избор.

И така, вече знаем, че в повечето случаи хомосексуалността е вродена, но постепенно стана ясно и това, че ролята на средата, в която растем и ни възпитават, е много по-незначителна за определяне на нашето поведение, отколкото смятахме преди. Учените доказаха, че на практика всякакви родителски опити да потиснат или отклонят хомосексуалните наклонности на своите деца са напълно безсмислени. И тъй като главна вина за хомосексуализма има твърде голямото количество мъжки полов хормон (или липсата на такъв) в мозъка, то повечето хомосексуалисти са мъже.

Няма солидни доказателства, че хомосексуалното възпитание на едно дете увеличава вероятността то да стане хомосексуалист.

На всяка лесбийка (женско тяло с мъжки ориентиран мозък) се падат между осем и десет хомосексуални мъже. Ако движението за защита правата на хомосексуалистите и лесбийките вземе на въоръжение тези научни изследвания и ако образователната система запознае учениците с научните открития в тази област, животът на хомосексуалните и на транссексуалните хора ще стане много по-нормален. Защото повечето хора са по-толерантни и склонни да приемат в обществото си човек с вродени различия, отколкото такъв, който, според тях, съзнателно е избрал неприемливо житейско поведение. Нека вземем за пример талидомидните бебета (родили се с различни деформации поради това, че по време на бременността майката е приемала лекарствения препарат „Талидомид“), хората,

страдащи от Паркинсон или аутизъм, или тези с вроден церебрален паралич. Обществото е по-склонно да приеме тези хора, защото това обикновено са вродени състояния, но не и хомосексуалистите, за които се предполага, че сами избират начина си на живот.

Нима можем да критикуваме и обвиняваме човек, родил се леворък или с генетично нарушена способност за четене? Или защото има сини очи и червена коса? Или защото се е родил с женски мозък в мъжко тяло? Поради своята непросветеност повечето хомосексуални хора вярват, че тяхната хомосексуалност е въпрос на избор и като всяка друга малцинствена група често използват различни обществени форуми, за да демонстрират и защитават своя „избор“, с което обаче не само измъчват самите себе си, но и предизвикват отрицателна реакция сред мнозина представители на обществото.

По рождение страдаше от нарушена способност за четене, от разстройство в познавателните процеси и от безсъние. Лежеше по цели нощи буден и се чудеше дали изобщо си струва да се живее.

Тъжно е да се каже, но според статистиката 30% от жертвите на самоубийства сред подрастващите са хомосексуалисти и лесбийки, а всеки един от трима транссексуални хора се самоубива. Изглежда тези хора не могат да преживеят осъзнаването на факта, че до края на дните си ще трябва да останат „напъхани в чуждо тяло“. Едно проучване на начина, по който са били възпитавани тези хомосексуални младежи, разкрива, че повечето са израснали в семейства или общности, изповядващи неприязън или отхвърляне на хомосексуалистите, и/или пък са изповядвали религия, която се е опитвала да спаси някои от „жертвите“ чрез молитви и различни верски терапии.

---

[1] Книгата се подготвя за печат от ИК СИЕЛА ↑

ЗАЩО ВИНИМ БАЩИТЕ

Когато стане ясно, че някое момче е хомосексуалист, хората често винят за това бащата. Членовете на семейството го обвиняват, че е наказвал сурово или е критикувал остро сина си, когато като малък е отказвал да участва или не се е представял добре в различни мъжки дейности. Тези обвинения се основават на теорията, че момчето се е разбунтувало срещу бащата тиранин и нарочно е станало хомосексуалист, за да му отмъсти. Но за подобни твърдения няма никакви научни доказателства. Вероятно момчето е проявявало по-голям интерес към женски занимания, отколкото към футбол, мотокросове, коли и бокс. Това пък е било извор на постоянна тревога и недоволство у бащата, който е възлагал големи надежди на израстването на сина си като „истински мъж“. Или с други думи, по-скоро женствените наклонности на сина са предизвиквали критичното и агресивно поведение на бащата, отколкото обратното.

ХОМОСЕКСУАЛНИЯТ СТРАСТЕН ВТОРНИК В СИДНЕЙ

Най-мащабното хомосексуално събитие в целия свят се провежда в Сидней, в последния ден на ежегодната карнавална седмица, преди започването на Великите пости. То е известно като Страстния вторник на хомосексуалистите и лесбийките. На него се събират около милион души от цял свят, които го честват като празник на хомосексуалността. Милиони други хора гледат австралийския Страстен вторник по телевизията, а хомосексуалистите и лесбийките по цял свят се гордеят с положителния, според тях, обществен отклик, който постига събитието. В действителност обаче повечето от милионите хетеросексуални хора, които гледат предаванията от Страстния вторник по телевизията, се подиграват или се смеят, защото го възприемат като един вид „шоу на откачалки“. Анкети сред телевизионните зрители показват, че повечето от тях наистина са се забавлявали, гледайки участниците, но и че целият „спектакъл“ е затвърдил убеждението на голямата част от хетеросексуалните хора, че хомосексуалните им събратя действително са точно такива „извратени откачалки“, за каквито винаги са ги смятали. Ако хомосексуалистите и лесбийките, участващи в пъстрите улични тълпи, бяха увити от глава до пети в едноцветни мюсюлмански одежди, малцина биха проявили интерес да ходят в Сидней или да гледат по телевизията Страстния вторник.

Но ако хетеросексуалните хора решат да организират подобно събитие за тяхната общност, по време на което да скачат и танцуват по улиците на Сидней по бельо или дори както ги е майка родила, не само че малцина биха изявили желание за участие, но вероятно всички ще бъдат арестувани за неприлично поведение на обществено място!

Червената коса и луничките се срещат толкова често, колкото и хомосексуалността.

Ако обществото осъзнае и разбере научните доказателства, които показват, че в повечето (всъщност почти във всички) случаи хомосексуалността е вродена, то интересът и любопитството към някоя сбирка на хомосексуалисти ще са толкова големи, колкото и към събиране на червенокоси хора с лунички — генетично съчетание, което се среща точно толкова често, колкото и хомосексуалността. И тогава обществото ще е по-склонно да приема нормално хомосексуалните хора, а те от своя страна, ще имат далеч по-малко проблеми с нараненото си самолюбие, защото отношението към тях ще е много по-достойно, тъй като няма да бъдат отхвърляни и осмивани. Всъщност незнанието и нежеланието да се информират, проявявани и от двете страни, ги отдалечава една от друга и е извор на съществуващите проблеми.

ВЪЗМОЖНО ЛИ Е „ИЗБОРЪТ“ ДА БЪДЕ ПРОМЕНЕН

Хомосексуалистите и лесбийките избират своята сексуална ориентация толкова, колкото и хетеросексуалните хора избират тяхната сексуална ориентация. Учените, а и повечето специалисти по проблемите на човешката сексуалност, са единодушни, че хомосексуалността е мозъчна ориентация, която не може да бъде променена. Изследователите смятат, че в повечето случаи хомосексуалната ориентация се развива още в утробата, а до към петгодишна възраст хомосексуалните навици и предпочитания вече са здраво фиксирани, така че и дума не може да става за съзнателен контрол от страна на съответната личност. Векове наред били използвани различни техники, посредством които да се потискат хомосексуалните чувства и усещания на „страдалците“, включително ампутация на гърдите, кастрация, химиотерапия, отстраняване на матката, фронтална лоботомия, психотерапия, електрошокова терапия, молитвени събрания, спиритически сеанси и прогонване на злите духове (екзорцизъм). Никога никой от тези методи не е довеждал до успех. Най-многото, което са успявали да постигнат, е било да принудят някой бисексуален човек да ограничи сексуалната си активност само до общуване с представители на срещуположния пол или посредством насаждане на страх и/или на чувство за вина да принудят някои хомосексуални хора да се обрекат на безполов живот и да тласнат мнозина други към самоубийство.

Учените доказаха, че хомосексуалността е ориентация на мозъка, която не подлежи на промяна, а не въпрос на личен избор на сексуално поведение.

Вероятността вие, читателю, да сте хетеросексуален човек, надхвърля 90%. Вероятно ще ви е трудно да си представите, че сте сексуално привлечен от човек от собствения ви пол, но опитайте и сам ще се убедите, че е буквално невъзможно да се събудят чувства и усещания, освен ако вече не съществуват. Ако наистина ставаше

въпрос за избор, както твърдят мнозина, какъв е смисълът един интелигентен човек да избере начин на живот, който ще го обрече на враждебност, ще го направи жертва на предразсъдъци и на дискриминация? Виновни за хомосексуалността са хормоните, а не индивидуалният избор.

СЛУЧАЯТ С ИДЕНТИЧНИТЕ ХОМОСЕКСУАЛНИ БЛИЗНАЦИ

Има едно обширно проучване, осъществено с двойки идентични близнаци, разделени още при раждането и отгледани и възпитани в различни семейства и среди. По време на проучването са били направени редица тестове, за да бъде установено достоверно дали определени човешки характеристики са генетично онаследявани, или са резултат от влиянието на средата. Резултатите сочат, че много човешки характеристики са генетично онаследявани, включително неврастенията, депресията, нивата на интровертност (вглъбяването в себе си) и екстровертност (откритостта към света и другите), деспотизмът, склонността към спортуване и възрастта на първия сексуален контакт.

Като се има предвид, че хомосексуалистите представляват около 5% от цялото мъжко население и като се тръгне от предположението, че хомосексуалността е въпрос на личен избор, то ако анализираме 100 хомосексуални момчета, които имат идентичен брат близнак, от когото са били разделени още при раждането, бихме очаквали, че около 5% от идентичните братя близнаци на изследваните 100 момчета също ще бъдат хомосексуални.

Различните изследователски групи, изследващи този въпрос, стигат до един и същи еднозначен отговор. Той бе демонстриран най-ярко от американските изследователи д-р Ричард Пилард от Бостънския университет и психолога Майкъл Бейли от Северозападния университет. Въз основа на своите проучвания на сексуалната ориентация на отраснали заедно братя, двамата учени стигат до следното заключение:

Вероятността за поява на хомосексуалност при братя е:

• 22% за неидентични близнаци
• 10% за братя — не близнаци и за осиновени братя
• 52% за идентични близнаци с еднакви гени

Колективното изследване на хомосексуалните момчета, разделени от своите идентични братя близнаци още при раждането, разкрива, че над 50% от вторите идентични близнаци също са хомосексуалисти. Освен това, изследователите като цяло допускат, че около 10–20% от близнаците, заявили, че са хетеросексуални, вероятно са хомосексуални, но по една или друга причина за нищо на света не биха си го признали. Сред тях вероятно има бисексуални, избрали да се самоопределят като хетеросексуални. Следователно реалният процент на хомосексуалните братя близнаци с идентичен генетичен код е около 60–70%, тоест двама от всеки трима, което е убедително доказателство, че в повечето случаи хомосексуалността се поражда още в утробата. Освен това изследването потвърждава и тезата, че възпитанието не оказва никакво, или почти никакво, влияние върху сексуалното ориентиране.

ВСИЧКО Е ЗАКОДИРАНО В ГЕНИТЕ

Въз основа на теорията, че хомосексуалността се поражда в утробата, навярно бихте очаквали, че всички идентични братя близнаци на изследваните 100 хомосексуални момчета също ще са хомосексуалисти. На какво се дължи това, че 30–40% от тях не са хомосексуални?

Гените притежават една характеристика, наречена „пробивност“, която изразява способността на гена да се проявява ефективно и определя каква при него е вероятността да бъде „включен“ и да започне да се проявява като доминиращ ген. Например вариантът на гена причинител на заболяването на Хънтингтън, притежава 100% пробивност, докато генът, причинител на диабет от първи тип, има само 30% пробивност.

Това означава, че ако двама идентични близнака са носители и на гена, причинител на заболяването на Хънтингтън, и на гена, причинител на диабет, то за всеки от братята идентични близнаци вероятността да развие заболяване на Хънтингтън е 100%, докато тази за диабет е само 30%.

Пробивността на „хомосексуалния ген“ (както вече наричат този ген) е 50–60%, тоест такъв процент вероятност има хората, носители на този ген, да станат хомосексуалисти. Тази теория обяснява защо не всички братя идентични близнаци са хомосексуални. Изчислено е, че приблизително 10% от всички мъже са носители на „хомосексуалния ген“ и около половината от тях ще станат хомосексуалисти, благодарение на пробивността от 50–60%, която притежава този ген. Лабораторни опити с плъхове и маймуни доказват, че тази честота се наблюдава и при другите животински видове. И въпреки че провеждането на подобни експерименти за промяна на сексуалната ориентация с хора е незаконно и недопустимо от етична гледна точка, известно е, че такива опити са били извършвани успешно в Русия, като учените са стигнали до същите заключения.

ХОМОСЕКСУАЛНИЯТ ГЕН

Дийн Хамър от Националния онкологичен институт на САЩ сравнява ДНК на 40 двойки хомосексуални братя и открива, че 33 имат едни и същи генетични маркери в областта X928 на X-хромозома. В резултат на това вече е възприето да се смята, че именно там се намира хомосексуалният ген. Ученият сравнява ДНК и на 36 двойки сестри лесбийки, но при тях не открива подобни съответствия. Това изследване на ДНК показва, че хомосексуалността не само е състояние, засягащо главно мъжете, но и че почти сигурно е генетично обусловена. Изглежда че вероятността, хомосексуалният ген да увеличи своята пробивност и да се наложи, зависи най-вече от наличните количества тестостерон в периода от шест до осем седмици след зачатието. Изглежда, че все пак съществува и някаква малка вероятност други фактори, включително средата, също да спомагат за активирането на хомосексуалния ген в ранните години от живота, обикновено преди навършване на петгодишна възраст.

ХОМОСЕКСУАЛНОСТТА ЛИЧИ ПО ПРЪСТОВИТЕ ОТПЕЧАТЪЦИ

В 1998 г. водещата канадска изследователка на мозъчната дейност д-р Дорийн Кимура оповести, че е провела изследване на броя бразди между две специфични точки от пръстовите отпечатаци на отделни хора. Тя открила, че хора с повече брой бразди по пръстовите отпечатъци на лявата ръка се изявяват по-добре при изпълнение на „женски“ задачи.

Изследователката открила също така, че повечето хора имат по-голям брой бразди по пръстовите отпечатъци на дясната ръка, но че при жените и хомосексуалистите има по-голяма вероятност браздите да са повече по пръстовите отпечатъци на лявата ръка.

Резките на отпечатъците от пръстите също имат значение

ХОМОСЕКСУАЛНО ОБРЕМЕНЕНИ СЕМЕЙСТВА

Друго изследване, проведено от Националния онкологичен институт на САЩ, разкрива, че има семейства, в които хомосексуалността се предава по наследство. Данните, събрани за генетичните роднини на 114 хомосексуални мъже, показват, че има три пъти по-голяма вероятност братята, чичовците, братовчедите или родителите на хомосексуалния мъж също да са хомосексуални. Повечето от хомосексуалните мъже са генетични роднини по майчина линия, малцина са по линия на бащата. Причината за подобна проява може да бъде единствено генетична и следователно някъде в Х-хромозома се намира отговорният за нея ген. Този Х-хромозом се получава от майката (която има две Х-хромозоми). Това изследване още веднъж доказва генетичната обусловеност на мъжката хомосексуалност.

КАК ДА СИ СЪЗДАДЕМ ПЛЪХ ХОМОСЕКСУАЛИСТ

Плъховете са любимци на учените изследователи поради две причини. Първо, техните хормони, гени и централна нервна система са еднакви с тези на хората. И второ, мозъкът на плъховете не се развива в утробата на майката, както е при човека, а след раждането, което ни дава възможност да наблюдаваме как точно протичат процесите.

Ако кастрирате един мъжки плъх, той започва да се възприема като тя и се превръща в общителна женска, която веднага се втурва да гради гнездо. Ако инжектирате тестостерон на новородено женско плъхче, то започва да се възприема като той, става агресивно и започва да се качва на другите женски. Някои женски птици, например канарчетата, не могат да пеят. Но ако в съвсем ранна възраст им инжектирате тестостерон, те започват да пеят като мъжките канарчета. И това е така, защото тестостеронът влияе върху ориентацията на техния мозък, а следователно и върху способностите им.

За да се постигне промяна на сексуалната ориентация, мозъкът трябва да бъде повлиян, когато още е в ембрионален стадий от развитието си. Подобни тестове, проведени с възрастни плъхове, птици и маймуни, не показват същите коренни промени, защото техният мозък вече е бил програмиран по време на ембрионалния стадий. При хората програмирането на мозъка става между шестата и осмата седмица след зачатието. Това означава, че нито възрастните плъхове, нито възрастните хора ще се променят особено много.

По време на семинарна обиколка в различни градове на Русия се запознахме с един професор по мозъчна хирургия в местен университет, който ни разкри, че известно време в Русия тайно са се провеждали експерименти за промяна на мозъчната ориентация при хора, а постигнатите резултати били също като при плъховете — учените превръщали момчетата в момичета и момичетата в момчета, атакувайки с мъжки хормони мозъка на зародиша в утробата. По такъв начин създавали хомосексуалисти, лесбийки и транссексуални хора. Професорът ни разказа още, че имало случаи, когато зародишът не получавал достатъчно количество мъжки хормони или че ги получавал

в неподходящо време от развитието си. Един от резултатите бил бебе едновременно и с мъжки, и с женски полови органи. Тази генетична аномалия се наблюдава от време на време и в природата (например в Доминиканската република) и обяснява как едно бебе може да се роди и да прилича на момиче, а после в пубертета изведнъж да се превърне в момче.

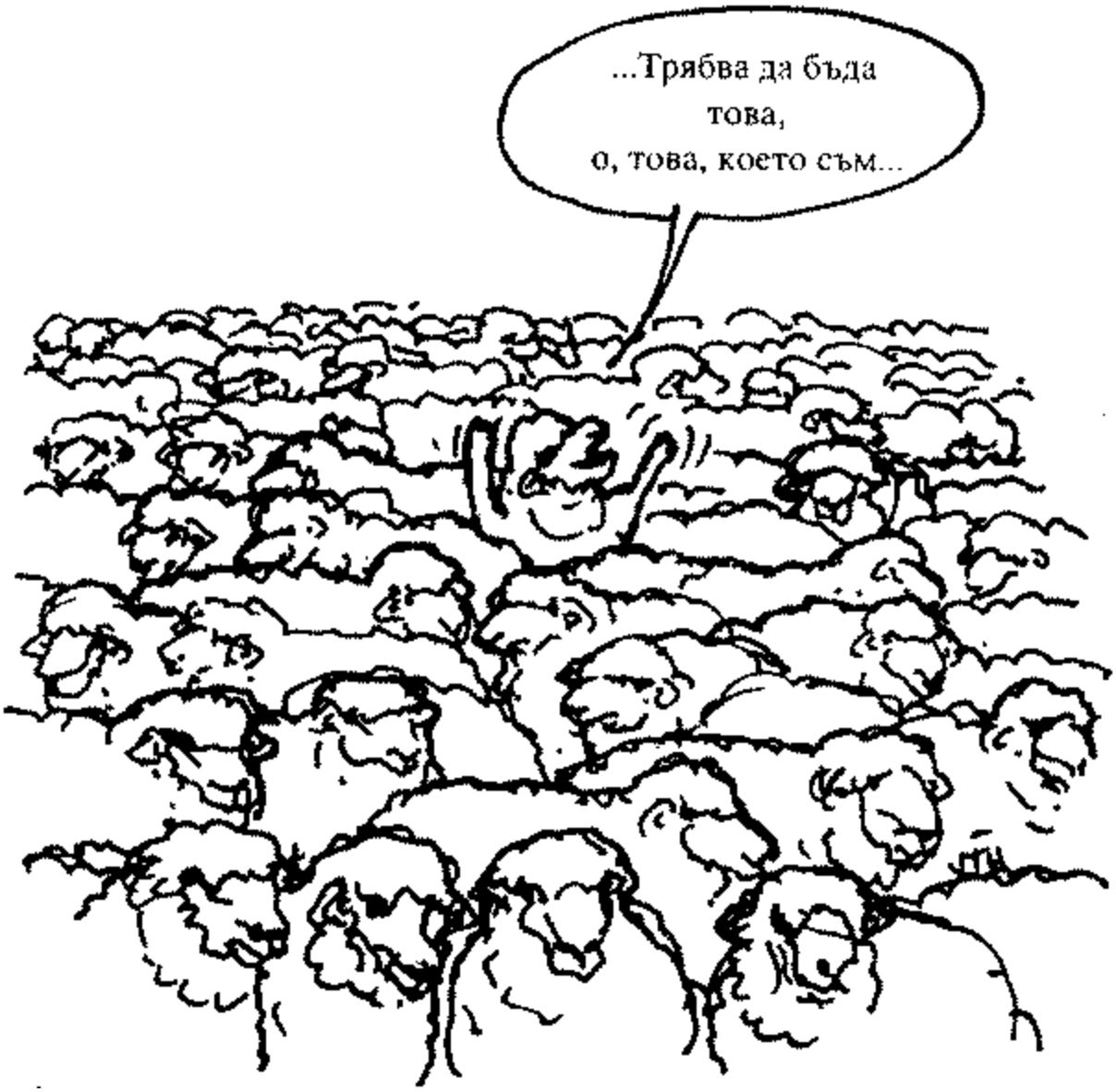

Това изследване показва нещо, което учените отдавна знаят, но не са склонни да обсъждат, а именно че като се повлияе върху

сексуалната ориентация на мозъка посредством хормони, полът на зародиша може да бъде определен „по поръчка“ преди раждането — достатъчна е една инжекция с определена доза хормони в определен момент от развитието на плода. Но това — естествено и напълно обяснимо — би повдигнало редица нравствени, етични и хуманни въпроси.

КАК СЕ ПОЛУЧАВАТ ХОМОСЕКСУАЛНИ БЕБЕТА

Ако по време на ранните стадии от забременяването бъде намалено количеството тестостерон в организма на жената, а зародишът е мъжки, това рязко увеличава вероятността да се роди женствено или хомосексуално момче, тъй като в такъв случай за конфигурацията на мозъка се използват женски хормони. Едно германско изследване, осъществено през седемдесетте години, показва, че при майки, преживели силен стрес през първите седмици на бременността, има три пъти по-голяма вероятност да родят хомосексуален син. Проучване, проведено от професор Ли Елис от департамента по социология към Щатския университет в Майнот, Северна Дакота, също показва, че изложените на стрес бременности водят до раждане на хомосексуални деца. Ако зародишът е женски, бебето момиченце може да се развие като крайно женствено, като вероятно почти няма да притежава способност за пространствено ориентиране. Или с други думи, тя ще е нежна и грижовна майка за всички, но изобщо няма да може да паркира успоредно, нито пък ще знае накъде е север.

Брайън Гледю от Щатския университет в Северна Дакота доказа, че хетеросексуалните мъже притежават по-силно развити умения за пространствено ориентиране от хомосексуалните мъже, а лесбийките притежават по-силно развити умения за пространствено ориентиране от хетеросексуалните жени. Защо? Защото при програмирането на техния мозък са участвали повече мъжки хормони.

И така, какво влияе отрицателно върху количествата тестостерон? Главните виновници са стрес, заболяване и някои лекарства.

Нивото на изпитвания от вас стрес може да се покачи, когато разберете колко голяма е месечната вноска за къщата, която сте купили на изплащане, или когато над главата ви виене заплахата, че ще загубите работата си, а също и когато се карате с партньора или със съседите си или когато страдате поради смърт на ваш приятел или роднина. Ако освен това сте в ранните стадии на бременност, то

попадате в рисковата група и има вероятност да родите хомосексуален син или прекалено женствена дъщеря.

Ако боледувате например от остра форма на грип или приемате лекарства, потискащи тестостерона, то сте изложени на същия риск. В древен Китай на бременната императрица било забранено да гледа или да слуша неприятни неща. Било й забранено да използва всякакви по-груби думи или изрази, а също и да си мисли потискащи неща, както и да общува с болни или депресирани хора. Целта на всички тези забрани била да се избегне увреждането на нероденото царско дете. Съвременните изследвания изцяло потвърждават и подкрепят мъдростта и значението на тези древни забрани.

От известно време вече сме наясно с опасните ефекти от алкохола и никотина за нероденото дете, както и с положителните ефекти от подходящия хранителен режим и освободения от стрес начин на живот. Проведени неотдавна проучвания, осъществени от д-р Вайвет Гловър в лондонската болница „Челси“, показват, че бременни жени, страдащи от стрес, раждат бебета, които също са неспособни да се справят със стресови ситуации. Д-р Глен Уилсън от Лондонския институт по психиатрия също провежда задълбочени изследвания в тази насока. Като заключение той казва: „Определени химически лекарствени съставки могат да повлияят върху действието на тестостерона и в резултат на това да се роди хомосексуално бебе.“

Ако имате намерение да забременеете, осигурете си продължителна почивка на някое неподвластно на стреса място и не общувайте с болни и отрицателно мислещи хора.

И така, ако се готвите да забременеете, добре е да обмислите възможностите за една по-дълга отпуска, а също и внимателно да се огледате и да изключите от обкръжението си всякакви стресови емоции и мрачни или болни хора. Разумно ще е също така да се консултирате с лекар, който да провери дали някое от лекарствата, които приемате, потиска или увеличава хормоналните нива.

КАК ЛЕСБИЙКИТЕ СТАВАТ ЛЕСБИЙКИ

Ако зародишът е генетично момиче (XX), а мозъкът получи доза мъжки хормони, резултатът ще бъде женско тяло с мъжка мозъчна ориентация. В детството обикновено наричат тези момичета „палавници“, а в игрите те са по-груби и невъздържани от приятелките си. В пубертета вероятно ще имат по-силно окосмяване, отколкото другите момичета и несъмнено ще бъдат много по-добри от тях при всички игри с топка. Като възрастни понякога биват наричани „мъжкарани“. Голям процент от тях стават лесбийки. В мозъка на зародиша на генетично момиче може случайно да постъпи доза мъжки хормони, ако бременната майка приема определени лекарства с високо съдържание на мъжки хормони например някои противозачатъчни хапчета, някои лекарства за диабетици и др.

Какво е лесбийка? Просто още една жена, която се напъва да върши мъжката работа.

Едно изследване на жени диабетички, които са били бременни през петдесетте и шестдесетте години на века разкрива, че ненормално висок процент от родените от тях момиченца през пубертета си са станали лесбийки, тъй като в критичния момент от развитието на зародишите в майчината утроба мозъкът им е получил твърде много мъжки хормони от приеманите от майките диабетични лекарства.

Според друго изследване на жени, които са били бременни пак по това време и са приемали увеличени дози женски хормони, естроген например, защото тогава се е вярвало, че това подпомага правилното протичане на бременността, вероятността в такива случаи да се роди хомосексуално момче е от три до пет пъти по-голяма. Но тъй като сексуалната мозъчна ориентация се задейства чак в пубертета, благодарение на големите количества хормони, които се освобождават в организма на подрастващите, то именно тогава става явна и истинската сексуална ориентираност на детето.

Изследователи от американския институт „Кинси“ повтарят тези изследвания и потвърждават, че майки, приемали мъжки хормони по време на бременността, са родили „палави“ дъщери, при които се наблюдават по-висока степен на самоувереност и самостоятелност и за които има по-голяма вероятност да се увлекат по агресивни спортове като кикбокс или футбол. Майки, приемали женски хормони, са родили дъщери, често описвани като „изключително женствени“, и синове, които били по-нежни и деликатни от връстниците си, по-зависими и не толкова активни физически.

ТРАНССЕКСУАЛНИЯТ МОЗЪК

От ранна детска възраст транссексуалните хора усещат, че са се родили в чуждо тяло, от гледна точка на пола. Областта в мозъка, която отговаря за сексуалното поведение, се нарича хипоталамус и е забележимо по-малка при жените, отколкото при мъжете. През 1995 г. Дик Свааб и неговите сътрудници от холандския Институт за изследване на мозъка успяха за първи път да докажат, че хипоталамусът при транссексуални мъже е с размерите (или дори по-малък) на женски хипоталамус. Това още веднъж потвърди изводите, че половата определеност се поражда от взаимодействието между развиващия се мозък и различните полови хормони. Тази теория бе предложена за първи път от немския учен д-р Гюнтер Дьорнер, който откри, че когато бъде инжектиран с женски полови хормони, хипоталамусът на хомосексуалните мъже реагира по абсолютно същия начин като женския хипоталамус. А в своя доклад Свааб отбелязва: „Нашето изследване за първи път показа съществуването на женска мозъчна структура в генетични мъже-транссексуални хора.“ Или с други думи, съществуването на женски ум, затворен в мъжко тяло.

Вече съществува нов вид операция, чрез която една жена може да бъде превърната в мъж. Тази операция се нарича ададиктомия.[1]

Психиатрите определят транссексуалните хора като страдащи от „нарушение на половата идентичност“. Приблизително 20% от тези хора предприемат операция за смяна на пола. Това означава премахване на тестисите, надлъжно срязване на пениса и отстраняване на вътрешните тъкани. Кожата на пениса остава непокътната, тръбата на уретрата се скъсява и изравнява с костта, след което кожата на пениса се нагъва в оформена по хирургически път кухина, така че да наподобява вагина. В някои случаи главичката на пениса остава като клитор и дори може да постига оргазъм. Трагичното е, че

транссексуалните хора се самоубиват пет пъти по-често, отколкото останалите хора. Един на всеки петима прави опит за самоубийство.

---

[1] Ададиктомия — непреводима игра на думи. Името на операцията наподобява звученето на редица оперативни интервенции — лоботомия, хистеректомия и т.н. — и е образувано от английския израз „Add a dick to me“, буквално „Прибави ми патка.“ — Б.прев. ↑

НАИСТИНА ЛИ СМЕ РОБИ НА СВОЯТА БИОЛОГИЯ

Учените знаят как да променят сексуалността на плъхове и маймуни, докато са в утробата. Има групи от хора, които твърдят, че ние можем да контролираме симпатиите и антипатиите си посредством воля и съзнателен избор и настояват, че всички ние сме способни с еднаква лекота да паркираме успоредно и да разчитаме пътните карти. Но учените знаят, че това е нереалистично. Не е необходимо човек да е учен, за да види, че зайците не могат да летят, че патките не ги бива в бягането, че повечето жени трудно се оправят с пътните карти и че когато четат вестниците си, мъжете са глухи. Ако разберем различията в устройството на мъжкия и на женския мозък, това ще ни направи по-толерантни един към друг, ще ни позволи да упражняваме по-голям контрол върху съдбата си и да имаме положително отношение към собствените си наклонности и предпочитания.

Човешката интелигентност е еволюирала до състояние, в което сме способни да владеем по-успешно емоциите си, за разлика от останалите животни, и да осмисляме предпочитанията си. Останалите животни не мислят, те реагират на обстоятелствата и това ги прави роби на собствената им биология. Нашата човешка биология е мотивацията, обуславяща много от нашите наклонности и предпочитания, които понякога ни се струват напълно необясними и безсмислени. Следователно, въпреки че сме по-способни да се владеем, отколкото другите животни, ние все пак не можем напълно да разбием с глава системата. Най-голямата пречка, с която се сблъскват повечето хора, е собствената им реакция на отхвърляне на идеята, че човекът е просто още едно животно, но с по-умен мозък. Именно отказът да приемат тази истина превръща подобни хора в роби на собствената им биология.

ЗАЩО ХОМОСЕКСУАЛИСТИТЕ И ЛЕСБИЙКИТЕ ИЗГЛЕЖДАТ ВМАНИАЧЕНИ НА ТЕМА СЕКС

Хипоталамусът е онзи център на сексуалността в мозъка, който откликва на влиянието на тестостерона. Мъжете не само имат по-голям хипоталамус от жените, но в организма на средностатистическия мъж има 10 — 20 пъти повече тестостерон, отколкото в организма на средностатистическата жена. Затова именно мъжете са винаги готови за секс, а жените обикновено не са.

Повишеното количество тестостерон разпалва хомосексуалистите.

При повечето хомосексуалисти сексуалното желание наподобява това при хетеросексуалните мъже и въпреки разпространеното мнение малцина имат стереотипно женско поведение. Представете си мъжкото желание за секс, умножено по две, и ще ви стане ясно защо хомосексуалните мъже изглеждат вманиачени на тема секс. При двойка хомосексуалисти никой не би се отказал от секса, тъй като и двамата са подвластни на мъжките хормони в себе си, затова няма нищо необичайно в това един хомосексуален мъж да има стотици или дори хиляди партньори през живота си.

Лесбийките също имат по-високи нива на тестостерон в организма, отколкото хетеросексуалните жени, което и обяснява по-голямото им желание за секс.

ЗАЩО ПОНЯКОГА Е ТРУДНО ДА ПОЗНАЕМ КОИ МЪЖЕ СА ХОМОСЕКСУАЛИСТИ

Казано накратко, в мозъка има два главни центъра, свързани с хомосексуалността — център на съешаването и център на поведението.

Центърът на съешаването се намира в хипоталамуса и определя към кой пол ще бъдем привличани. При мъжете този център трябва да е получил определена доза мъжки хормони, които да го превключат на мъжко функциониране, така че мъжът да бъде привличан от жени. Ако обаче този център е получил недостатъчна доза мъжки хормони, той ще продължи да функционира, в по-голяма или по-малка степен като женски, в резултат на което мъжът ще бъде привличан от други мъже.

Възможно е мозъчният център на поведението да не получи достатъчно количество мъжки хормони, така че да осигури на мъжа мъжко поведение, маниер на говорене и език на тялото. Ако получените в този център мъжки хормони са недостатъчни, поведението на мъжа ще бъде значително феминизирано.

Все още е неизвестно по какъв именно начин центърът на съешаването и центърът на поведението могат да получават различни количества мъжки хормони, но е ясно все пак защо не всички нежни мъже са хомосексуалисти и не всички мъжкари са хетеросексуални.

ЗАЩО Е ОЩЕ ПО-ТРУДНО ДА ПОЗНАЕМ КОИ ЖЕНИ СА ЛЕСБИЙКИ

Ако мозъкът на женския зародиш неочаквано получи мъжки хормони, това може да маскулинизира центъра на съешаването. Тоест жената ще бъде привличана от други жени. Ако и нейният център на поведение бъде маскулинизиран, тя ще възприеме мъжко поведение, маниер на говорене и език на тялото и вероятно ще започнат да я наричат „мъжкарана“.

От друга страна, ако нейният център на поведението не бъде повлиян от мъжки хормони, то тя ще запази женственото си поведение, но ще бъде привличана от жени. Тези изводи бяха доказани посредством експерименти с женски плъхове и женски маймуни.

Но докато при лесбийките мъжкарани ролята на биологията е съвсем очевидна, много хора все още не приемат идеята, че женствените лесбийки също са в плен на своите хормони. Тези хора предполагат, че тук всъщност става въпрос за съзнателен избор на сексуална ориентация, защото такива жени определено не приличат на лесбийки. Мнозина са мъжете, които възкликват, когато видят някоя много женствена лесбийка (от типа на т. нар. „жени червило“): „А на бас, че мога да я накарам да смени резбата“.

И все пак за тези жени е също толкова трудно да упражняват контрол над съдбата си, колкото и за „мъжкараните“, за „мъжкарите“ или за женствените хомосексуалисти. Все още няма достатъчно на брой категорични изследвания относно лесбийската сексуалност, но повечето учени са единодушни, че независимо дали са „мъжкарани“ или „червила“, тези жени са привличани от жени.

ДЕВЕТА ГЛАВА
МЪЖЕТЕ, ЖЕНИТЕ И СЕКСА

— Искам взаимоотношения на базата на откровеност, почтеност и моногамия. Не си падам по любителите на разни игрички!

Стела и Норман се запознаха на купон при общ приятел. На мига усетиха силно взаимно привличане и отношенията им скоро прераснаха в ненаситна и бясна връзка. И двамата бяха пометени от вихрена страст и просто не можеха да се наситят един на друг. Техният специалитет бе „секс у дома“ — във всекидневната, в спалнята, в кухнята, в банята, на стълбищната площадка и в гаража. Норман смяташе, че сексуалният им живот е „върхът“ и затова реши, че Стела е точно жена за него. И Стела също смяташе, че сексът с Норман е прекрасен, затова реши, че е влюбена. Двамата взеха решение да заживеят заедно, завинаги.

След две години сексуалният им живот все още беше ненаситен и бесен — той беше ненаситен, а тя бясна. Стела бе напълно щастлива и задоволена при секс два пъти седмично, но Норман искаше да го правят всеки ден. Та нали в края на краищата в името на тяхната връзка той се беше отказал от ергенския си живот, затова смяташе, че е справедливо да бъде възнаграждаван редовно. Но колкото повече Норман настояваше за секс, толкова по-малко го искаше Стела.

Скоро сексуалният им живот се ограничи само до „секс в спалнята“. Започнаха да се карат яростно и по най-дребни поводи, постепенно от всекидневието им изчезнаха целувките и гушканията. Много скоро и двамата вече виждаха само отрицателни черти един в друг. Дори започнаха да си лягат по различно време и да се отбягват. Сега вече правеха само „секс в коридора“ — когато се разминаваха между стаите, си подвикваха или просъскваха „Еби си майката!“. Норман се чувстваше като сексуален предмет — щом заговореше за секс, тя го замеряше с някой предмет.

И ето че в една самотна вечер, някой от тях отива на купон при общ приятел и там среща някого. На мига двамата усещат силно взаимно привличане и отношенията им скоро прерастват в бурна и яростна връзка. Пометени са от вихрена страст и просто не могат да се наситят един на друг…

НАЧАЛОТО

Животът се е зародил от едно единствено едноклетъчно създание преди около 3,5 милиарда години. За да оцелее, то е започнало да се дели и да създава точни свои копия. И така в продължение на милиони години. Създанието променяло по нещичко от външния си вид само ако в структурата на клетката му случайно настъпела някаква мутация или ако научело нещо ново от опита си. Животът се влачел едва-едва.

Но ето че преди около 800 милиона години нашето едноклетъчно усвоило един крайно любопитен трик — вероятно пак по чиста случайност. По някакъв начин то успяло да започне да си обменя гени с други едноклетъчни създания. А това означавало, че всички тънкости по оцеляването, които било усвоило и придобило едно едноклетъчно, вече можели незабавно да бъдат предавани на новото едноклетъчно бебе и така то ставало по-силно и по-издръжливо от своите родители. Вече не било необходимо да се чакат милиони години, та някоя случайна мутация да осигури по-добри възможности за оцеляване на нашето едноклетъчно създание.

Този случайно усвоен удивителен трик за обмен на гени между едноклетъчните довел до невероятно успешно и бурно развитие, ускорило израстването на новите клетки в по-големи и по-устойчиви създания. Постепенно от тях, наистина с удивителна скорост, започнали да се развиват нови и нови същества, като се започне от самовъзстановяващите се червеи и медузи. Преди около 600 милиона години се появили животинки с костна система, скелет и черупчести обвивки. А след само още някакви си 300 милиона години първата риба се научила да диша и се измъкнала от водата на сушата. И всичко това благодарение на обмена на гени.

Сега вече се вихрел наистина бесен секс. Веднага след създаването на новата клетка с нейните по-силни и издръжливи гени, родителите трябвало да умрат. За това имало две причини. Първо, новата клетка била по-добра от родителските клетки, така че те ставали излишни. Второ, родителите трябвало да бъдат премахнати, за да не отнемат от храната на новата клетка и по такъв начин да

допринесат за заслабването ѝ. Смъртта на родителите трябвало да подпомогне оцеляването на новата, по-силна клетка, за да може и тя да започне да си обменя гени с други от своите новооцелели другарчета. Следователно първоначалната цел на секса било обмен на гени между две създания, така че следващото поколение бебета да има по-силни и издръжливи гени. При все това, през по-голямата част от своята съзнателна човешка история, хората изобщо не са свързвали секса с появата на бебета, като и днес още има примитивни племена, за които тази взаимовръзка е напълно непозната.

КЪДЕ Е МЯСТОТО НА СЕКСА В МОЗЪКА

В човешкия мозък центърът на секса е разположен в хипоталамуса, който освен това контролира чувствата, пулса на сърцето и кръвното налягане. Хипоталамусът е голям горе-долу колкото череша и тежи около 4,5 грама, като при мъжете е по-голям, отколкото при жените, при хомосексуалните и при транссексуалните хора.

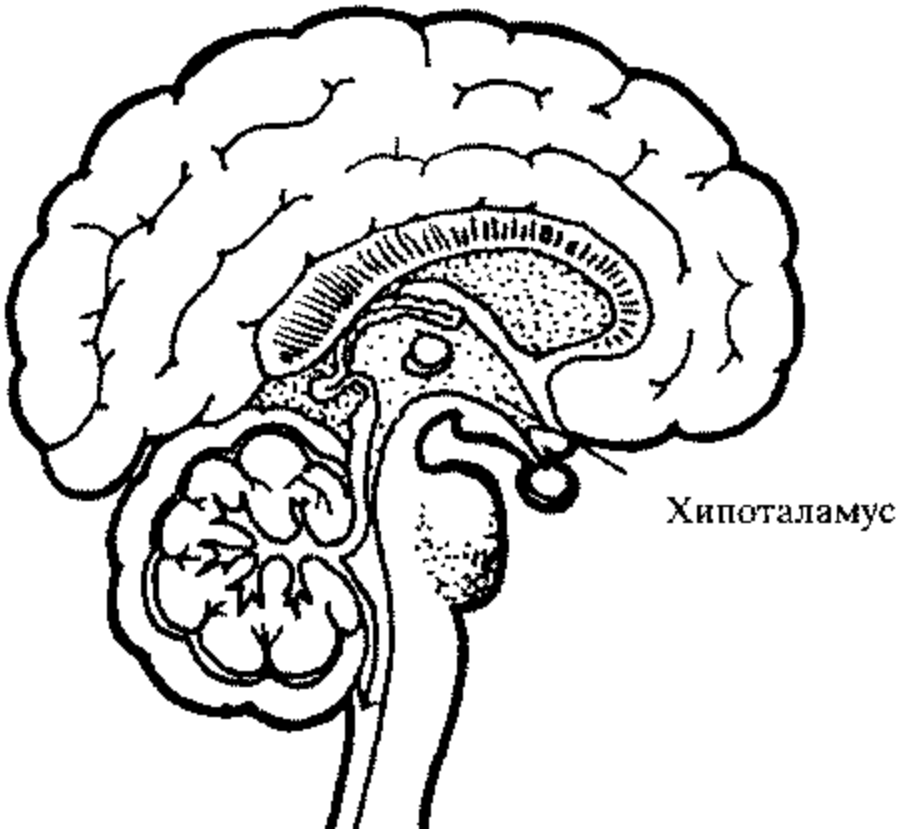

Хипоталамусът — център на секса в мозъка

Именно това е областта, където хормоните, и особено тестостеронът, разпалват желанието за секс. Като се има предвид, че мъжете притежават от 10 до 20 пъти повече тестостерон в организма си, отколкото жените, а освен това имат и по-голям хипоталамус, то

става ясно защо мъжкото желание за секс е толкова силно. Именно тази е причината, поради която мъжете могат да правят секс буквално по всяко време и почти навсякъде. Като прибавим и благосклонния взор, поколения наред отправян към мъжете, когато са решавали „да си поживеят“, а също и общественото порицание, с което се е гледало на всяка сексуално активна, „шавлива“ жена, то няма нищо чудно защо отношението към секса винаги е било ябълката на раздора между мъжете и жените.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ НЕ МОГАТ ДА СЕ ВЛАДЕЯТ

Обяснението за ентусиазираното и импулсивно желание за секс на мъжете е съвсем очевидно и убедително — природата ги е създала такива, за да подсигури продължението на човешкия вид. Както и повечето мъжки млекопитаещи, мъжът е трябвало да еволюира добре екипиран с няколко неща, които да му осигурят успех в оцеляването на вида. Първо, желанието му за секс трябвало да бъде направо умопомрачително (буквално), дотолкова, че нищо да не го разсейва. По пътя на еволюцията това позволявало на мъжа да опложда почти при всякакви обстоятелства, дори в присъствието на потенциално заплашващи го врагове, и навсякъде, където му се предоставела такава възможност.

Целите на еволюцията налагали мъжът да е способен на възможно най-много оргазми за възможно най-кратък период от време, за да не бъде залавян от хищници или врагове.

Налагало се също така той да пръска семето си колкото се може по-нашироко и колкото се може по-често. Учените от американския институт „Кинси“ — световен лидер в изследванията на човешката сексуалност — докладват, че ако ги нямаше наложените, от обществото правила за нравствено поведение, то според проучванията им почти всички мъже щели да водят безразборен полов живот, както е било при 80% от всички човешки общности през цялата история на човешкото съществуване. Но след настъпването на ерата на моногамията, биологично обусловената жажда на мъжете за колкото се може повече секс става причина за вечни скандали в двойките, които се опитват да изградят стабилна връзка и е водещата причина за съвременните проблеми във взаимоотношенията между живеещите заедно мъж и жена.

ЗАЩО ЖЕНИТЕ СА ВЕРНИ

Хипоталамусът на жената е много по-малък от този на мъжа и освен това в нейния организъм има много по-малко тестостерон, който да го активира. Ето защо, като цяло, жените имат значително по-слабо желание за секс и са по-малко агресивни в това отношение. Но защо природата не е създала и жената като разгонена нимфоманка, за да подсигури още по-добре продължението на вида? Отговорът на този въпрос се крие в дългия период, необходим за износване на плода и за отглеждане на детето, докато то стане самостоятелно.

При животински видове като зайците например периодът на износване на плода е само шест седмици, а две седмици след раждането новородените зайчета вече са способни да се хранят сами, да тичат и да се крият. Не е необходимо мама зайка и татко заек да са непрекъснато около тях, за да ги хранят и защитават. Няколко дни след раждането си, новороденото слонче или сърне вече може да тича наравно със стадото. Дори човешкият братовчед, шимпанзето, ще оцелее, ако остане сирак шест месеца след раждането си.

През значителна част от деветмесечния период на човешката бременност дейността на повечето жени е физически ограничена, а на новороденото човешко дете са му необходими поне пет години хранене и грижи, преди да може поне малко от малко само да се изхранва и защитава. Ето защо жените, повече или по-малко подсъзнателно, внимателно анализират такива черти на потенциалния баща, като способността му да осигурява прехрана и покрив, а също и да отпъжда враговете.

Някои мъже си въобразяват, че бащинството приключва с оплождането на жената.

Женският мозък е програмиран така, че да търси мъж, който ще поеме отговорността да е достатъчно дълго край жената, за да може тя да отгледа децата си. Това намира отражение и в качествата, които

жените посочват като водещи за евентуалния им дълговременен партньор.

МЪЖЕТЕ СА ГАЗОВИ КОТЛОНИ, ЖЕНИТЕ — ЕЛЕКТРИЧЕСКИ ФУРНИ

Мъжкото желание за секс прилича на газов котлон — пламва мигновено, само след секунди достига пълния си капацитет и също тъй бързо може да бъде угасен, веднага щом яденето стане готово. Женското желание за секс прилича на електрическа фурна — загрява постепенно, бавно стига до най-високата температура и й трябва по-дълго време, за да изстине.

По-долу ви представяме една схема, отразяваща желанието за секс на средностатистическите мъже и жени през целия им живот. На нея не са отразени онези периоди от живота, когато желанието за секс може да бъде по-голямо или по-малко, в зависимост от различни фактори от обкръжението, като раждания, смърт, период на ухажване, пенсиониране и т. н. Графиката е нарочно опростена, защото целта й е просто да покаже най-общо разликите в мъжкото и женското желание за секс.

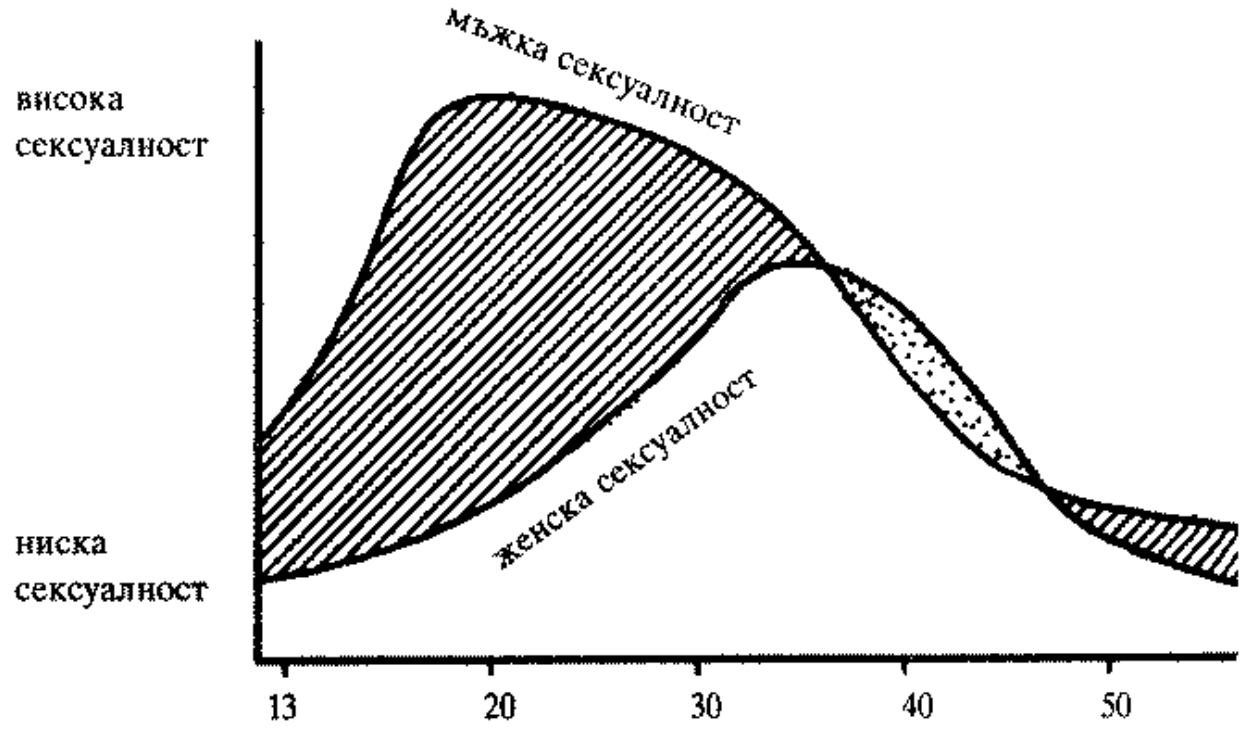

Графика на мъжката и женската сексуалност (Източник: Пийз Интернешънъл Рисърч, Великобритания)

С напредването на възрастта, нивата на тестостерон в организма на мъжа постепенно намаляват, а съобразно с това намалява и неговото желание за секс. При средностатистическата жена желанието за секс се увеличава също така постепенно, като обикновено достига своя връх между 36 и 38 годишна възраст. Това обяснява синдрома на „момчето играчка“ при връзките между по-възрастни жени и по-млади мъже. По-младият мъж има такова ниво на физическа сексуална изява, каквото е необходимо на по-възрастната жена. Когато той е на деветнадесет години например сексуалната му изява е съвместима с тази на жена, която е в края на тридесетте или в началото на четиридесетте си години. От схемата ще видите, че сексуалната изява на мъж, навлязъл в четиридесетте си години, е съвместима с тази на жена, която е в ранните си двадесет години, което пък обяснява връзките между по-възрастни мъже и по-млади жени. И при двете комбинации обикновено има около двадесет години разлика във възрастта.

Когато казваме, че желанието за секс при мъжа достига своя връх на деветнадесетгодишна възраст, след което започва да намалява, имаме предвид нивото на неговата физическа сексуална изява. Защото мъжкият интерес към секса остава неизменно висок през целия му живот, тоест и на седемдесет години той ще се интересува от секса толкова, колкото се е интересувал и на тридесет, но физическите му възможности вече няма да са същите. Една жена може да проявява силен интерес към секса в ранната си младост (главно поради това, че го свързва с любовта), но желанието й за секс да е незначително. Тя може да има същия интерес към секса и когато стане на тридесет години, но тогава ще има и по-голямо желание за секс.

ЗАЩО СЕ КАРАМЕ ЗА СЕКСА

Имайте предвид, че тук говорим общо за сексуалното желание, тоест за това, какво е то при мъжете като цяло и при жените като цяло. Индивидуалното желание за секс е различно при всеки човек, но в тази глава ние разглеждаме типичната му проява при повечето хора. Някоя жена може да изпитва огромно желание за секс, а някой мъж да не изпитва почти никакво, но това са изключения и не отразяват състоянието на нещата при болшинството от хората.

Като цяло, повечето мъже имат силно желание за секс, а повечето жени — по-слабо. Едно проучване на института „Кинси“ показва, че 37% от мъжете мислят за секс на всеки тридесет минути. Само 11% от жените мислят за секс толкова често. При мъжа повишеното количество тестостерон в кръвта поддържа желанието му непрекъснато будно, ето защо, когато стане дума за секс, той е винаги готов.

Когато става дума за секс, жената има нужда от причина, мъжът — от място.

Защрихованите места на графиката показват кога мъжете и жените се карат за секса. Докато навлезе в своите късни тридесет години, жената често ще се оплаква, че мъжът непрекъснато я насилва да правят секс, което води до неприязън и от двете страни. Обикновено тя го обвинява, че я „използва“. Чак когато навлезе в късните си тридесет години, желанието на жената за секс се изравнява с това на мъжа, а често става дори по-голямо. Тук също откриваме пръста на природата, която по този начин подтиква жената още веднъж да зачене и да роди, преди да започне менопаузата. Когато навлязат в ранните си четиридесет години, мъжете често биват изненадвани от подобна размяна на ролите. Защото тогава неговото желание може да се окаже по-слабо от това на жена му, която е на същата възраст, но изведнъж готовността й за секс е станала по-голяма от неговата. В подобни

случаи мнозина мъже се оплакват, че трябвало да действат „по поръчка“. Смяна на караула, фигуративно казано.

Препоръчваме ви да прочетете книгите „Да обичаме добре, да се любим страхотно“ от д-р Роузи Кинг и „Марс и Венера в спалнята“ от д-р Джон Грей. И двете книги предлагат великолепни техники и стратегии за преодоляване на различията в желанието за секс. Повечето двойки не отчитат тези различия и всеки очаква от другия да се досети за нуждите му, но природата не го е замислила така.

Мъжете и жените имат различно желание за секс, а при повечето двойки то е различно за двамата по различно време от седмицата, месеца и годината. Може и да е модно да се твърди, че съвременните мъже и жени се интересуват в еднаква степен от секса или че нормалните двойки си пасват идеално в сексуално отношение, но в истинския живот нещата не стоят точно така.

Независимо от това какво пишат поетите и какво си въобразяват романтиците, сексуалното желание зависи от коктейла хормони, отделяни от нашия мозък. Тестостеронът е главният хормон, който създава усещането, наречено желание за секс, а любовта — както видяхме в седма глава — е комбинация от химически и електрически реакции. И са съвършено прави онези, които мислят, че любовта е рожба на ума. При жените, комбинирането на такива психологически фактори като доверие, близост и общо усещане за сигурност и спокойствие е необходимо условие, за да може мозъкът им да освободи необходимия химически коктейл. Този коктейл мъжете си го имат винаги и навсякъде.

СЕКСУАЛНО ЖЕЛАНИЕ И СТРЕС

Женското желание за секс се влияе чувствително от събитията в живота на жената. Тя няма да се сети за такова нещо като секс, ако има опасност да я уволнят, ако трябва да се справи с отговорен проект в службата, ако вноските за къщата са се удвоили, децата са болни, измокрила се е до кости под проливния дъжд или кучето е избягало. В подобни случаи ще й се иска само да се пъхне в леглото и да се наспи.

Когато същите събития сполетят някой мъж, за него сексът е като сънотворно хапче — начин да се разтовари от натрупаното през деня напрежение. И така, в края на деня той си го поисква директно от жената, тя го нарича „безчувствено дърво“, той нея „фригидна“, след което се оттегля да спи на дивана в хола. Познато, нали?

А ето и нещо любопитно:

На анкетен въпрос за състоянието на взаимоотношенията в двойката, мъжете обикновено го описват съобразно личните услуги, които партньорката им е оказала през същия ден — дали им е приготвила закуска, изгладила ризата или масажирала раменете. На същия въпрос жените отговарят въз основа на неща, станали между двамата в определен период от време, например колко внимателен към нея е бил той през последните няколко месеца, дали й е помагал в домакинската работа и колко често са разговаряли. Повечето мъже не разбират тази разлика. Мъжът може през целия ден да се е държал като истински джентълмен, но вечерта жената пак да не откликне на желанието му за секс, защото още се чувства наскърбена от това, че преди две седмици той е засегнал майка й.

КОЛКО ЧЕСТО ГО ПРАВИМ

Едно изследване, проведено в Австралия през 1997/1998 г. показва средната честота на сексуални контакти при брачно или безбрачно живеещите двойки. Включените в изследването хора били случайно подбрани, а на въпросите трябвало да отговарят напълно анонимно, така че отговорите вероятно отразяват истинското състояние на нещата.

Възрастова група	Честота на сексуалното общуване
20-годишни	144 пъти годишно
30-годишни	112 пъти годишно
40-годишни	78 пъти годишно
50-годишни	63 пъти годишно
60-годишни	61 пъти годишно

Не забравяйте, че тук става въпрос за средни стойности. Мъж и жена на по шестдесет и пет години може да го правят и шест пъти седмично, а други на по двадесет години изобщо да не го правят, но това са изключения, а не общо правило. Любопитното в случая е, че 81% от двойките са заявили, че са щастливи от състоянието на сексуалния си живот, а това означава — ако допуснем, че са казали истината — че сигурно са били изтъргувани и сключени доста „сделки“, за да са доволни и двете страни. В западните общества процентът двойки, които са доволни от сексуалния си живот, обикновено е около 60%.

Едно американско проучване разкрива, че всички бели мъже получават общо взето едно и също количество секс; латиноамериканките правят секс по-често, отколкото чернокожите и белите жени (при които стойностите са почти еднакви); а чернокожите жени двойно по-често от белите жени постигат оргазъм при всеки

сексуален контакт. Най-малко секс правят жълтокожите мъже, което се обяснява с по-ниските нива на тестостерон в кръвта им.

СЕКСЪТ В МОЗЪКА

Американското списание „Демография“ публикува резултатите от проучването на група изследователи, които през 1997 г. наблюдавали над 10 000 души и открили взаимовръзка между сексуалното желание и интелигентността. Основното заключение е, че колкото по-интелигентен е един човек, толкова по-малко секс прави, а и има желание да прави. Интелектуалците със следдипломна квалификация правят секс средно 52 пъти годишно, притежателите на диплома от университет — 59 пъти, а завършилите училище — 61 пъти. Работещите с професии „от девет до пет“ правят секс 48 пъти годишно, за разлика от хората, които работят повече от 60 часа седмично. Вероятно повишените нива на тестостерон в кръвта обуславят както работния им ритъм, така и желанието им за секс. Любителите на джаза правят секс с 34% повече от любителите на попмузиката, а най-рядко правят секс любителите на класическата музика.

Жената ще е в най-голяма безопасност с някой китаец, трудещ се на ненормирано работно време, любител на класическата музика, но пък трябва да внимава с работещите нон-стоп джаз-пианисти.

В организма на мъжете тестостеронът приижда на вълни между пет и седем пъти дневно, като нивата му са най-високи призори — почти два пъти повече, отколкото през което и да е друго време на деня — точно преди да потегли за ежедневния си лов. Обикновено нивото на мъжкия тестостерон в организма е с около 30% по-ниско вечер, когато той зяпа в огъня.

„Събудих се в шест сутринта, защото жена ми ме буташе с дръжката на метлата по гърба — сподели с нас един мъж, присъствал на наша лекция. Когато я попитах защо го прави, тя каза: «Поне веднъж и ти да видиш какво е!»“

КАК СЕКСЪТ СПОМАГА ЗА ПО-ДОБРО ЗДРАВЕ

Има натрупани изключително много и убедителни доказателства, че сексът е страхотно полезен за здравето. Любовната интерлюдия три пъти седмично изгаря 35 000 килокалории, което се равнява на 130 километра годишен пробег. Правенето на секс повишава нивата на тестостерон, което пък заздравява костната и мускулната системи и снабдява организма с т. нар. добър холестерол. Изследователката-сексоложка д-р Бевърли Уипълс казва: „По време на секс се освобождават ендрофини — естествените болкоуспокоителни на организма — затова сексът облекчава главоболието, схващанията на вратния и на раменния пояс и артрита.“

Точно преди настъпването на оргазма се освобождава и хормонът ДХЕА (дехидроепиандростерон), който подобрява познавателната способност, заздравява имунната система, възпрепятства нарастването на туморните образувания и спомага за изграждането на костната система. По време на секс в организма на жената се освобождават големи дози от хормона окситоцин — отговорен за желанието да бъдеш докосван — нарастват също и нивата на естроген. В своята книга „Властта на петте“ д-р Харолд Блумфийлд разкрива, че при жените естрогенът спомага за укрепване на костната система и сърдечносъдовата дейност. Всички тези хормони укрепват сърцето и удължават живота, следователно колкото повече секс прави човек, толкова по-дълго ще живее и няма да страда толкова много от стрес. С всяко ново изследване в тази област, списъкът на благоприятните ефекти от бурния сексуален живот става все по-дълъг, и по-дълъг!

МОНОГАМИЯ И ПОЛИГАМИЯ

Полигамия означава, че един мъж или една жена имат повече от един сексуален партньор по едно и също време. Досега вече сигурно сте си направили извода, че човешкият вид по природа не е моногамен. Преди да се разпространят идеологиите на юдеизма и християнството, над 80% от всички човешки общества са били полигамии, като главната причина за това е било оцеляването на вида.

Мнозина мъже смятат, че полигамията е материал, от който се правят мебели.

Моногамия означава, че едно мъжко животно живее в постоянна двойка с едно женско животно. Това е естествено състояние за голям брой животински видове например лисиците, гъските, щъркелите и орлите. Обикновено моногамните мъжки и женски животни са почти еднакви по големина, родителските задължения са разделени стриктно по равно. При полигамиите видове, мъжките животни са по-едри, по-пъстро оцветени, по-агресивни и почти не участват в отглеждането на малките. Мъжките полигамии животни съзряват сексуално много по-късно от женските, благодарение на което се избягват конкурентните конфликти между по-възрастните и по-младите мъжкари, чиито по-малък опит ги прави уязвими за оцеляване при битка. По физическите си показатели, мъжките човешки животни имат спецификациите на полигамиите видове, затова няма нищо чудно, че с мъжете трябва постоянно да се воюва, за да остават моногамни.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ СА СКЛОННИ КЪМ БЕЗРАЗБОРЕН СЕКС

Дали ще можете да посочите животински вид, чиито мъжки представители са биологично предопределени за безразборен секс, но при все това живеят в моногамен „брак“ с женската?

Безразборните полови контакти са програмирани в мъжкия мозък, като наследство от миналото му еволюционно развитие. През цялата човешка история войните чувствително са намалили броя на мъжете, затова от еволюционна гледна точка било необходимо оцелелите да допринасят за увеличаването на племето колкото се може повече и по-често. След края на битката мъжете били много по-малко, отколкото в началото й. Тоест, винаги имало голям брой вдовици, затова и за племето печелившата стратегия за оцеляване била завръщащите се от война мъже да живеят в харем.

Раждането на момчета било посрещано като забележително и радостно събитие, защото винаги имало глад за допълнителен брой мъже, които да защитават общността. Раждането на момичета пораждало разочарование, защото в племето обикновено винаги имало излишък от жени. И така стотици хиляди години наред. А да не забравяме, че съвременният мъж все още има голям хипоталамус и огромни количества тестостерон в организма си — наследство от древната необходимост да опложда непрекъснато. Истината е, че мъжете — както повечето примати и други млекопитаещи — биологично не са склонни да живеят в моногамна връзка.

Най-убедителното доказателство за това твърдение е ориентираната главно към мъжа разцъфтяваща сексиндустрия. На практика цялата порнография, еротичните видеофилми, проституцията и Х-сайтовете по Интернет са предназначени за мъжете, а това показва, че дори да живеят в моногамно съжителство, мозъчната ориентация на повечето мъже изисква полигамно умствено стимулиране. Необходимо е все пак да подчертаем, че когато обсъждаме заложения в мъжете стремеж към безразборен секс, говорим за биологични наклонности. Не защитаваме и не оправдаваме

безразборния секс при мъжете, нито пък им даваме удобно извинение за изневерите им. Днес живеем в свят, който е коренно различен от света в миналото, а собствената ни човешка биология често се разминава напълно с нашите очаквания и изисквания.

ЧОВЕШКАТА БИОЛОГИЯ Е ОПАСНО ИЗОСТАНАЛА ОТ СЪВРЕМИЕТО.

фактът, че нещо е инстинктивно и естествено, не означава непременно, че то е и добро за нас. Мозъчната програма на нощната пеперуда я подтиква да се стреми инстинктивно към ярките светлини, защото това й позволява да открива пътя си нощем, като се ориентира по светлината на звездите и луната. За жалост, съвременната нощна пеперуда също живее в свят, коренно различен от света, в който е еволюирала. Защото днес вече разполагаме с унищожители за нощни пеперуди и комари. Като действа инстинктивно, според еволюционно заложената в нея програма, съвременната нощна пеперуда влиза в унищожителя, където на секундата става на прах. Така че, ако разберат на какво се дължат биологичните им подтици, съвременните мъже биха могли де избягнат самоизпепеляването си, което би настъпило, ако действат така, както естествено им „идва отвътре“.

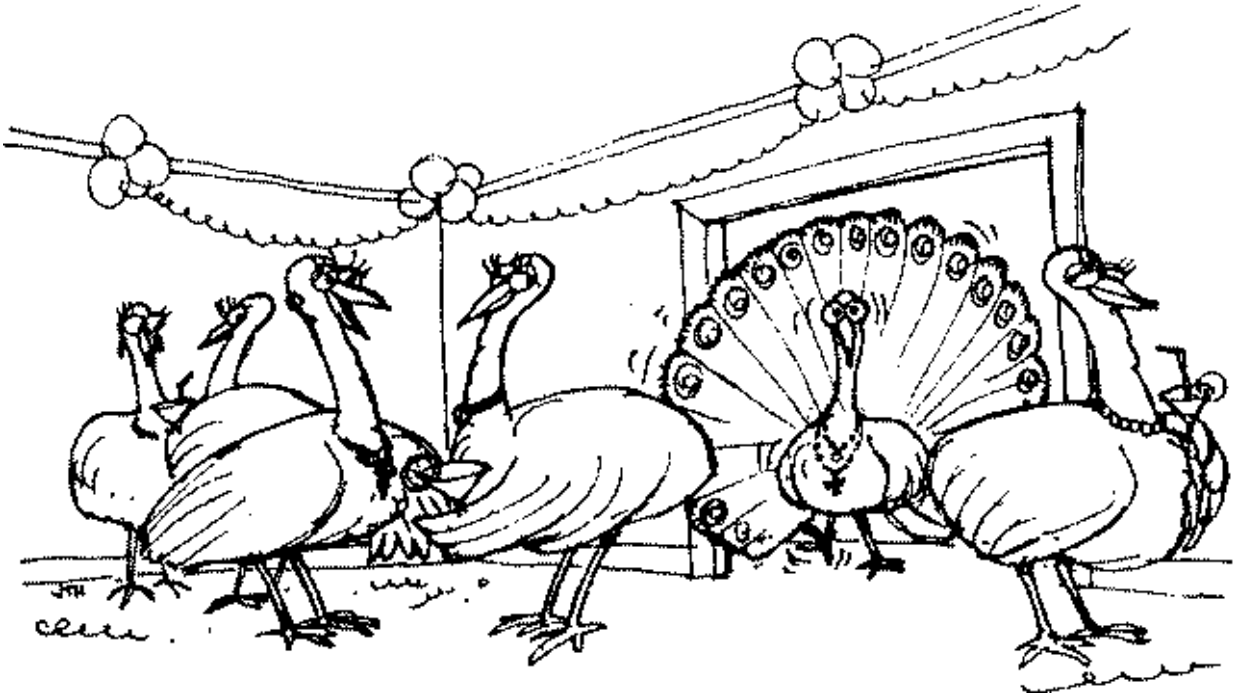

— Не поглеждай точно сега, но току-що влезе Божият дар за паунките.

Малък процент от жените са също толкова склонни към безразборен секс, колкото и мъжете, но мотивацията им за подобно поведение обикновено е различна от мъжката. За да бъде възбуден сексуално, ориентираният към закрила на семейното гнездо мозък на женското човешко животно откликва на серия критерии, доста по-различни от простичкото обещание за секс. Преди да усетят желание за секс, при повечето жени се проявява необходимостта да се почувстват обвързани в двойка или поне да съществува възможност за установяване на емоционални взаимоотношения със съответния мъж. А повечето мъже не могат да осъзнаят факта, че веднъж щом бъде установена емоционалната връзка между двамата, през следващите от три до шест месеца жената с радост ще откликва на всеки техен повик за сексуална близост. С изключение на малкия процент нимфоманки, повечето жени изпитват най-силно желание за сексуален контакт по време на овулацията, която може да продължи от няколко часа до няколко дни.

Ако нямат задръжки, някои мъже биха се хвърлили през глава в напълно безумно пръскане на семе, за да гарантират оцеляването на племето си. Едно проучване на американския Институт по здравеопазване разкрива, че 82% от момчетата на възраст между 16 и 19 години признават, че охотно биха участвали в оргии с непознати, а останалите смятат идеята за привлекателна, докато само 2% от момичетата харесват и биха направили подобно нещо.

Жената иска много секс с мъжа, когото обича. Мъжът иска само много секс.

„ЕФЕКТЪТ НА ПЕТЕЛА“

Петелът е много страстна мъжка птица, която може да опложда кокошките почти непрекъснато, над шестдесет пъти при едно съвкупление. Но затова пък му е просто невъзможно да се съвкупли с една и съща кокошка повече от пет пъти дневно. Някъде на шестия път петелът обикновено губи всякакъв интерес към нея и „просто не му става“, но ако в същия момент пред него се яви нова кокошка, той ще й се качи със същия ентусиазъм, както се е качвал и на първата в началото. Това явление е познато като „Ефект на петела“.

След седмото съвкупление с една и съща крава, бикът губи интерес към нея, но отново се възпламенява при вида на нова крава. И при десетата нова крава той все още се изявява доста внушително.

Нерезът не се качва на една и съща свиня повече от пет пъти, но неуморно и със страхотно усърдие ще погне всяка нова свиня, изпречила се пред погледа му. Любопитното е, че дори когато след петото съвкупление предишните му партньорки бъдат маскирани с парфюм или с чувал върху главата, нерезът пак няма да прояви интерес към тях. Просто няма начин да го излъжете. Така природата си подсигурява колкото се може по-широкото разпръскване на мъжкото семе, за да допринесе за възможно най-голям брой зачатия, които пък да гарантират оцеляването на вида.

Мъжете кръщават пениса си с някакво име, защото не искат съвършено непознат да взема 99% от решенията вместо тях.

За младия здрав мъж броят последователни съвкупления с една и съща жена също е около пет. За един ден той може да люби пет пъти една и съща жена, като е повече от вероятно, че на шестия няма да успее. Но ако в същия момент в леглото му се появи нова жена, неговият сексуален интерес — също като при петлите и биковете — веднага много бързо ще нарасне (ведно с друга част от анатомията му).

Действително, мъжкото желание за секс е толкова силно и неустоимо, че д-р Патрик Карнес от Института за сексуално

възстановяване в Лос Анджелис преценява, че около 8% от мъжете са пристрастени към секса, докато при жените за пристрастеност към секса може да се говори едва при по-малко от 3%.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ ИСКАТ ЖЕНИТЕ ИМ ДА СЕ ОБЛИЧАТ КАТО КУРВИ (НО НЕ И ПРЕД ДРУГИ ХОРА)

Мъжкият мозък има нужда от разнообразие. Както и повечето мъжки млекопитаещи, мъжът също е програмиран да търси и да се съвкуплява с колкото е възможно повече здрави женски. Затова и мъжете в моногамна връзка обичат такива фактори, създаващи впечатление за новост и разнообразие, какъвто е секси бельото например. За разлика от другите млекопитаещи, като облича партньорката си в различни секси дрехи и бельо, мъжът може да излъже сам себе си и да повярва, че живее в харем с различни жени. Това всъщност е неговият начин да й навлече чувал върху главата, а после да си въобразява, че различният вид означава нова жена. Повечето жени познават ефекта, който бельото има върху мъжете, макар че малко са онези, които наистина разбират защо този ефект е толкова силен.

Всяка Коледа щандовете за бельо в специализираните магазини са обсадени от мъже, които срамежливо се въртят насам-натам, като се опитват да изберат някой секси подарък на партньорките си. През януари същите тези партньорки се нареждат пред съответния щанд в същия магазин, за да върнат получените подаръци. „Това изобщо не е в мой стил — обясняват те. — Той иска да се обличам като проститутка!“ Е, добре, но нека не забравяме, че всъщност проститутката е професионална продавачка на секс, добре запозната с това какво се търси на пазара и съответно облечена и нагласена така, че да осъществи продажбата на своята стока. Едно американско проучване разкрива, че жените, които носят разнообразно еротично бельо, обикновено имат много по-верни съпрузи, отколкото онези, които предпочитат скромното памучно бельо. Това е само един от начините, по които — ако сте в моногамна връзка — бихте могли да подходите към желанието на мъжа за разнообразие.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ СА „ВСЯКО ЧУДО ЗА ТРИ МИНУТИ“

На здравия мъж са му достатъчни някакви си две минути и половина средно, за да стигне от самото начало на възбудата до оргазма. За същото нещо на здравата жена й трябват около тринадесет минути. За повечето млекопитаещи съвкуплението трябва да се извършва бързо, защото докато са „заклещени“ един в друг, животните стават лесна плячка за хищниците. Следователно това, което наричаме „хайде едно бързичко“, е начинът, по който Природата запазва вида.

„Никакъв любовник не си!“ — каза тя. „Че как успя да го разбереш само за две минути?“ — попита той.

В зависимост от възрастта, здравословното състояние и настроението си, мнозина мъже могат да осъществяват полов акт по няколко пъти дневно, поддържайки ерекция с различна продължителност. Е, това все пак е много по-добре, отколкото при африканския мъжки бабуин, чиито акт продължава едва десет — двадесет секунди, по време на които той прави само осем удара с таза. Но затова пък сексуалната изява на човешкото мъжко животно направо избледнява до пълна нищожност в сравнение с изпълненията на дивия плъх. Регистрирано е, че в разстояние на десет часа той може да осъществи четиристотин полови акта. И все пак на първо място в царството на животните е горската мишка, чиито рекорд от сто полови акта за един час е все още ненадминат.

НОМЕРЪТ С ТОПКИТЕ

„Яки топки се искат, за да го направиш!“ — този доста груб, но широко разпространен жаргонен израз показва, че подсъзнателно ние признаваме взаимовръзката между размера и здравината на тестисите и постигането на успех. Почти в целия животински свят, размерът на тестисите — спрямо цялата телесна маса на техния собственик — е основният фактор за определяне нивата на тестостерон. И все пак не винаги големината на тестисите съответства на големината на тялото. Горилата например тежи четири пъти повече от шимпанзето, но пък неговите тестиси са четири пъти по-тежки от тези на горилата. Тестисите на врабчето са осем пъти по-големи, спрямо телесната му маса, в сравнение с тези на орела (а това го нарежда сред най-темпераментните юначета край нас). Важното в случая е следното: размерът на тестисите определя до каква степен мъжът ще е верен или моногамен. Африканското шимпанзе бонобо притежава най-големите тестиси сред приматите и непрекъснато има полови контакти с всяка женска, която му се изпречи на пътя, докато голямата горила, с нейните относително малки топки, сигурно е щастлива, ако го направи поне веднъж в годината, макар че живее в свой собствен харем. Като се има предвид съотношението тестиси-обща телесна маса, в света на приматите човешките мъжкари имат средни по размер топки. А това означава, че организмът на мъжете произвежда достатъчно тестостерон, за да ги подтиква към безразборен секс, и никакъв друг хормон, който да поддържа тяхната моногамност, съобразно строгите правила, наложени от жените, религията или обществото, в което живеят.

Рей гледа видеофилма от сватбата си, но го е пуснал отзад напред. Обяснява, че го гледа така, защото иска да се види как излиза назад от църквата, отново свободен.

В светлината на гореказаното, бихме могли да предположим, че топките на политически лидери като Бил Клинтън, Джон ф. Кенеди,

Боб Хоук и Садам Хюсеин са по-големи от средностатистическия размер при мъжете, въпреки че не сме имали възможността да попаднем достатъчно близко до тях, за да се уверим лично. Но пък ако действително е така, то следва, че и желанието им за секс ще е съответно по-силно от това на средностатистическия мъж и съвсем естествено ще се стреми да намери отдушник. Обществото издига на кормилото на властта индивиди с големи топки и високи нива на тестостерон, а после очаква от тях да се държат като кастрирани котараци. В действителност, именно високите нива на тестостерон (и желанието за много секс) ги е извело нагоре по стълбата към властта, но по ирония на съдбата, пак то може и да ги срути оттам.

Има само едно, наистина гарантирано средство, което би решило веднъж завинаги проблема с мъжките изневери — кастрацията. И тогава мъжът не само ще бъде моногамен, но вече няма да има нужда и да се бръсне много-много, няма да оплешивява, а и ще живее по-дълго. Изследвания на мъже в клиники за душевноболни показват, че кастрираните живеят средно 69 години, докато непокътнатите, в чиито организъм продължава да се отделя тестостерон, живеят само 56 години. Същият принцип е валиден и за вашия котарак.

Очаква се следващите поколения мъже да са по-малко потентни от нашите съвременници. От няколко поколения насам се наблюдава постепенно, но непрекъснато намаляване на големината на тестисите и на количеството произвеждана от тях семенна течност. Има доказателства, че нашите предци са имали много по-големи топки от съвременните мъже, а в сравнение с другите примати, мъжът произвежда значително по-малко количество сперма на грам тъкан, отколкото братовчедите си — горилата и шимпанзето. Понастоящем средното количество сперма, произвеждано от съвременния мъж, е два пъти по-малко, отколкото това на средностатистическия мъж през четиридесетте години, тоест днешните мъже са по-малко мъжествени от своите дядовци.

ТОПКИТЕ СЪЩО ИМАТ МОЗЪК

Д-р Робин Бейкър от Школата по биологични науки към Брайтънския университет в Манчестър проведе едно наистина забележително изследване, което показва, че мъжкият мозък е способен с точност до часове да познае по поведението на жената кога е настъпил нейният стадий на овулация. И тогава съвсем прецизно изчислява и освобождава точно толкова сперма, колкото е необходима във всеки даден момент, за да има най-голям шанс да оплоди яйцеклетката на жената. Например ако двойката прави секс всеки ден, докъм момента на овулация на жената мъжкият организъм ще е произвел 100 милиона сперматозоиди на акт. Ако мъжът не е виждал жената три дни, организмът му ще произведе 300 милиона сперматозоиди на акт, а ако не я е виждал пет дни — 500 милиона сперматозоиди, дори ако междувременно е имал полови контакти с други жени. Въз основа на биологичните пресмятания, извършени от неговия мозък, организмът на мъжа ще освободи достатъчно количество сперматозоиди, така че да оплоди яйцеклетката и да се пребори и да победи евентуалните чужди сперматозоиди конкуренти.

МЪЖЕТЕ И ТЯХНОТО ВЕЧНО „БРОЙКАНЕ“

Мъжкият мозък получава стимули посредством очите, женският — посредством ушите. Мъжкият мозък е програмиран така, че да оглежда женските форми и размери, именно поради това еротичните изображения влияят толкова силно на мъжете. Жените, които притежават по-широк спектър рецептори за сензорна информация, искат да чуват „сладки думички“. Женската чувствителност към слуховото възприятие на нежни комплименти е толкова силна, че много жени дори затварят очи, когато любимият им нашепва сладостните за тях безсмислици.

Конкурсите за Мис Вселена събират широка аудитория, както от мъже, така и от жени, но телевизионните камери разкриват все пак, че на тях присъстват повече зрители, отколкото зрителки. И това е така, защото мъжете са привлечени от женските „габарити“, а тези конкурси са допустима и възприета от обществото форма на мъжко „бройкане“. За разлика от конкурсите за Мис Вселена, тези за Мистър Вселена не привличат почти никого и много рядко биват излъчвани по телевизията. И това е така, защото нито мъжете, нито жените се интересуват от пасивните мъжки форми, тъй като привлекателността на един мъж обикновено зависи от неговите умения и от физическата му сила.

Конкурсите за Мис Вселена се гледат предимно от мъже, а тези за Мистър Вселена не възбуждат никого.

Понеже не разполага с добро периферно зрение, когато покрай него мине някоя жена с хубаво тяло, мъжът обръща глава, за да я огледа и изпада в състояние, подобно на транс. Очите му спират да премигват, а устата му се изпълва със слюнка — реакция, за която жените много точно казват „потичат му лигите“. Ако двойка мъж и жена вървят по улицата и по отсрещния тротоар срещу тях се зададе пърхайки мис Къса поличка, късообхватното периферно зрение на жената ще й позволи да съзре предизвикателството преди мъжа. За

части от секундата тя ще направи сравнение между себе си и потенциалната съперница — обикновено виждайки себе си в неблагоприятна светлина. А когато мъжът най-сетне забележи, често в последния момент, пърхащите форми и се обърне, за да ги огледа по-добре, жена му го скастря остро и недоволно, че „бройка“. В подобна ситуация жената обикновено има две негативни мисли: първо, съвсем погрешно тя смята, че мъжът сигурно би предпочел да е по-скоро с другата жена, отколкото с нея; и второ, че тя самата не е толкова силно привлекателна физически, колкото другата жена. Мъжете са привлечени визуално от извивките, дължината на краката и формите. Всяка жена с правилни форми и пропорции ще привлече вниманието им.

Мъжете предпочитат по-скоро да гледат, отколкото да разсъждават, защото повечето мъже могат по-добре да виждат, отколкото да мислят.

„Бройкането“ съвсем не означава, че мъжът иска незабавно да вкара жената в леглото си, то просто му напомня, че е мъжкар и че еволюционната му роля е да търси подходящи възможности да увеличи числеността на своето племе. Пък и в края на краищата, той дори не познава другата жена и едва ли е реалистично да го подозираме, че замисля дълготрайна връзка с нея. Същият принцип важи и за мъжа, разглеждащ цветните приложения в т. нар. мъжки списания. Когато гледа снимките на голата жена, той едва ли се чуди дали тя е добър човек, дали може да готви или да свири на пиано. Мъжът разглежда формите, извивките и цялостното й физическо „оформление“ — това е всичко. И за него то едва ли е по-различно от оглеждането на бут шунка във витрината на месарницата. В никакъв случай нямаме за цел да оневиним просташкия и обиден начин, по който някои мъже оглеждат жените, а просто искаме да обясним, че ако някой мъж „бройка“, това съвсем не означава, че не обича партньорката си — в случая се е задействала неговата биология. Любопитно е да отбележим обаче, че според редица проучвания, на обществени места — например на плажа или край басейна — жените „бройкат“ много повече от мъжете.

КАКВО ТРЯБВА ДА НАПРАВЯТ МЪЖЕТЕ

Един от най-големите комплименти, който мъжът може да направи на своята партньорка, е да не „бройка“ очебийно други жени, особено на обществено място, а ако все пак обърне внимание на друга жена, добре е едновременно с това да направи комплимент на своята. Например: „Да, разбира се, страхотни крака има, но май няма никакво чувство за хумор не може да ти стъпи и на малкото пръстче, мила.“ А когато това бъде казано пред други хора, особено пред приятели на партньорката му, то мъжът, насъбрал кураж да подходи така към собственото си „бройкане“, определено ще получи солидни дивиденти още същата нощ.

Жените пък трябва да разберат, че мъжете са биологично програмирани да гледат определени женски форми и извивки и че това не представлява никаква реална заплаха за тях самите. Един лесен начин, по който жената може да снема напрежението от себе си и от партньора си при неговото неволно „бройкане“, е тя самата първа да забелязва другата жена (и без това е така) и първа да прави съответен доброжелателен коментар.

Но пък мъжете трябва да знаят, че никоя жена не приема благосклонно грубото и просташко зяпане.

КАКВО НАИСТИНА ИСКАМЕ „ЗА ДЪЛГИЯ ПЪТ“

По-долу ви представяме резултатите от едно проучване, направено сред 15 000 мъже и жени на възраст между 17 и 60 години. По реда на отдаваната им значимост са показани качествата, които жените оценяват и търсят в един дългговременен сексуален партньор, а също и какво мъжете си мислят, че търсят жените.

А: Какво търсят жените	**В: Какво мъжете си мислят, че търсят жените**
1. Индивидуалност	1. Индивидуалност
2. Чувство за хумор	2. Хубаво тяло
3. Чувствителност	3. Чувство за хумор
4. Ум	4. Чувствителност
5. Хубаво тяло	5. Добър външен вид

И макар това да е чисто американско проучване (повечето други анкети, които анализирахме, нямаха достатъчно солидна изследователска база), то показва, че мъжете разбират достатъчно добре какво именно търсят жените в един мъж. Независимо че поставят хубавото тяло на второ място в своя списък, докато в списъка на жените то е на последно място. Но докато 15% от мъжете вярват, че големият пенис е нещо много важно за жената, то само 2% от жените казват, че той има някакво значение. Въпреки това обаче, явно за доста мъже размерът на пениса е от първостепенна важност, защото в секс-магазините навсякъде по света вече се продават различни приспособления за удължаване на пениса.

А сега нека видим какво мъжете оценяват и търсят в една дългговременна сексуална партньорка, а също и какво жените си мислят, че търсят мъжете.

C: Какво търсят мъжете	**D: Какво жените си мислят, че търсят мъжете**
1. Индивидуалност	1. Добър външен вид
2. Добър външен вид	2. Хубаво тяло
3. Ум	3. Гърди
4. Чувство за хумор	4. Дупе
5. Хубаво тяло	5. Индивидуалност

Както сами виждате, жените не са толкова наясно с мъжките критерии за дълговременна партньорка. Това е така, защото жените правят предположения въз основата на някои поведенчески черти, които виждат или чуват от мъжете — например „бройкането“ и коментирането на женските тела.

Списък A отразява това, което жената търси в мъжа, както при краткотрайна, така и при дълготрайна връзка. За мъжете нещата са малко по-различни. Списък D отразява какво търси мъжът в жената, когато я срещне за първи път, докато списък C отразява онова, което търси за дълготрайна връзка.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ ИСКАТ „САМО ЕДНО НЕЩО“

Мъжете искат секс; жените — любов. И това е известно от хилядолетия, макар че рядко се обсъжда защо именно е така и какво можем да направим по въпроса. А тази разлика неизменно става извор на оплаквания и караници между мъжете и жените. Попитайте жените какво харесват във външния вид и какви изисквания имат към характера на мъжа и повечето обикновено ще ви отговорят, че харесват мъже с широки рамене, тънка талия и добре развити ръце и крака — все физически качества, необходими на мъжа, за да улавя и да се преборва с едри животни. Освен това той трябва да бъде грижовен, внимателен, чувствителен към нуждите на жената и да умее да разговаря — все типично женски качества. За съжаление на повечето жени, съчетанието между мъжествено тяло и женска ценностна система обикновено се среща само при хомосексуалистите или женствените мъже.

Налага се мъжът да бъде обучен в изкуството да умее да се харесва на жената, тъй като това не му е присъщо. Той е ловец — програмиран е да решава проблеми, да лови и убива семейната прехрана и да воюва с враговете. А в края на деня единственото му желание е да зяпа в огъня и да пораздвижи малко таза си, за да поддържа числеността на своето племе. Но за да има желание за секс, на жената й е необходимо да се почувства обичана, обожавана и значима за мъжа. И именно тук е уловката, която повечето хора никога не осъзнават. За да може да осмисли и изяви чувствата си, на мъжа му е необходимо първо да се разтовари от сексуалното напрежение. За жалост, на жената пък й е необходимо той първо да изяви чувствата си към нея, за да я настрои за секс. Мъжът е програмиран за лов. И тялото му е пригодено да изпълнява тази дейност, независимо от студ и пек. Кожата му е дотолкова нечувствителна, че да издържа на наранявания, изгаряния или измръзвания. От историческа гледна точка, светът на мъжа е бил изпълнен с битки и смърт. В него е нямало място за каквато и да било отзивчивост към нуждите на ближния, за общуване или чувства. Всяко време, което мъжът би отделил за общуване и изявяване

на съпричастност, би означавало да се разконцентрира и да не забележи приближаваща към племето му заплаха. Жената трябва да разбере, че именно такава е биологичната програма на съвременния мъж и да си изработи подходящи стратегии, за да се справя със съществуващото положение.

Жените научават от майките си, че мъжете искат „само едно нещо“ — секс, но това не е съвсем вярно. Мъжете искат и любов, но са способни да я получат единствено чрез секса.

Сексуалните приоритети на мъжете и на жените са толкова различни, че е напълно безсмислено те да се обвиняват и наказват взаимно. И за мъжете, и за жените е невъзможно да се променят — просто такива ги е създала природата. Освен това, противоположностите се привличат. Единствено при партньорите, хомосексуалисти или лесбийки, сексуалното желание обикновено съвпада, затова и при тях има много по-малко караници за любов (секс), отколкото при хетеросексуалните двойки.

ЗАЩО СЕКСЪТ ИЗВЕДНЪЖ СЕКВА

Онзи, който пръв е казал, че любовта на мъжа минава през стомаха, се е прицелил твърде високо. Защото по-нежната, по-чувствителната страна на мъжа се проявява не след като се е нахранил, а след като се е насладил на върховен секс. Тогава той може да чуе пеенето на птичките, да се любува на пищните цветове на дърветата, да усети аромата на цветята и да се затрогне от думите на някоя песен. Преди да е правил секс, той вероятно би забелязал птиците само ако са се изакали върху колата му. Но е необходимо мъжете най-сетне да разберат, че жените обожават да виждат именно тази тяхна следактова страна, която намират за невероятно привлекателна. И ако мъжът прояви малко добра воля и се поупражни в изявяването на тази своя страна, той ще е способен да възпламени жената преди сексуалния акт. Същевременно жената трябва да разбере колко е важно да осигурява върховен секс на мъжа, за да може да зърне тази негова по-нежна и чувствителна страна и да му обясни колко прелъстителна е тя за нея.

В началото на всяка връзка сексът е върховен и любовта е в изобилие. Тя му дава изобилен секс, той на нея — изобилна любов, като едното подхранва другото. Но след няколко години мъжът вече е твърде загрижен за осигуряването на прехраната, а жената — за устройването на семейното гнездо и ето че сексът и любовта някак изведнъж и едновременно изчезват от живота им. Мъжът и жената са еднакво отговорни за това, дали сексуалният им живот е добър или лош, но когато нещата не вървят, те често започват да се обвиняват взаимно. Мъжът трябва да разбере, че жената има нужда от внимание, признание, ласки и доста време, преди да загрее електрическата й фурна. А жената не бива да забравя, че това са чувства, които мъжът е по-склонен да изразява след сеанс на върховен секс. Мъжът пък трябва да си припомня как се е чувствал след сексуалния акт и следващия път, когато поиска да прави секс с жената, да изразява тези чувства преди акта. А жената трябва да е готова да му помогне.

Разковничето се крие в секса. Когато сексът е върховен, взаимоотношенията в двойката рязко се подобряват.

Как да задоволяваме всеки път жената:

Гали я, хвали я, глези я, вдишвай я, вкусвай я, масажирай я, оправяй разни неща по къщата, бъди отзивчив, прави й серенади и комплименти, подкрепяй я, осигурявай й прехраната, утешавай я, омагьосвай я, разсмивай я, предразполагай я, успокоявай я, стимулирай я, обожавай я, докосвай я, гушкай я, не забелязвай тлъстинките й тук и там, прегръщай я, възбуждай я, укротявай я, защитавай я, обаждай й се по телефона, предугаждай желанията й, изглаждай недоразуменията, прощавай й, помагай й, забавлявай я, очаровай я, печели за нея, угаждай й, интригувай я, бъди внимателен, закриляй я, обличай я, хвали се с нея, прекланяй се пред нея, отдавай й дължимото, разглезвай я, умирай за нея, мечтай за нея, закачай я, ласкай я, възнаграждавай я, доставяй й радост, задоволявай я, притискай я в прегръдките си, идеализирай я, боготвори я.

Как да задоволяваме всеки път мъжа:

Появи му се гола.

КАКВО ИСКАТ МЪЖЕТЕ ОТ СЕКСА

При мъжа нещата са пределно прости — от секса той иска освобождаване от натрупаното напрежение посредством оргазма. След сексуален акт мъжът тежи по-малко (някои казват, че това е така, защото мозъкът му е изфирясал), понеже е изгубил част от съдържанието на тестисите си и му е необходимо да се възстанови. Ето защо мъжете често заспиват след акта. Това пък може да ядоса жената и тя да реши, че той е егоист и че не му пука за нея.

Мъжете си фантазират за секс с две жени. Жените също — за да има с кого да си говорят, когато той заспи.

Мъжете използват секса и за да изразят физически онова, което не умеят да изразят емоционално. Ако мъжът има някакъв проблем — например дали ще успее да си намери нова работа, откъде да намери пари за вноската по заема или как да разреши някой спор, той най-вероятно ще прибегне до секса, за да се оттърси от затормозяващите го чувства. Това е нещо, което жените обикновено не разбират и често се чувстват обидени, задето са били „използвани“, като изобщо не забелязват, че мъжът всъщност има някакъв проблем, с който не може да се справи.

Малко са мъжките проблеми, които да не могат да бъдат оправени с един страхотен секс. Редица тестове сочат, че когато е затормозен от неудовлетворено желание за секс, мъжът има затруднения със слуха, мисленето, шофирането и управлението на тежки машинарии. Същевременно страда и от нарушение на усета за време. Например три минути може да му се сторят като петнадесет. Затова, ако жената иска от мъжа разумно решение на някой въпрос, по-добре ще е да го повдигне след секса, когато умът на мъжа е бистър.

КАКВО ИСКАТ ЖЕНИТЕ ОТ СЕКСА

За да чувства удовлетворение от секса, мъжът трябва да изпита освобождаване от напрежението. Жената обаче има необходимост точно от обратното — тя има нужда да усеща как напрежението постепенно се натрупва в нея, и то в продължение на доста дълъг период от време, като при това изисква много внимание и нежни думи. Тоест, той иска да се изпразни, а тя — да се напълни. Разбирането на тази основна разлика ще помогне на мъжете да станат по-отзивчиви и добри любовници. За повечето жени е необходима поне тридесетминутна предварителна любовна игра, за да бъдат предразположени към секс. На мъжа му трябват тридесет секунди, като за мнозина мъже пътуването с колата до дома е равнозначно на предварителна любовна игра.

Адам е дошъл пръв — мъжете обикновено си „отиват“ първи.

След любовния акт жената е толкова превъзбудена от притока на хормони, че е готова сякаш да полети. Иска й се да гали и да бъде галена, да гушка и да разговаря. Но мъжът, при условие че още не е заспал, понякога се оттегля, като става от любовното ложе и се заема „да прави нещо“, например да смени изгорялата крушка на лампата или да направи кафе. И това е така, защото мъжът има нужда винаги да се усеща господар на себе си, но ето че по време на своя оргазъм за известно време е изгубил контрол над чувствата си. Ставането от леглото и заемането с някаква прозаична дейност му позволява да си възвърне усещането, че владее положението.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ НЕ ГОВОРЯТ ПО ВРЕМЕ НА СЕКС

Мъжете могат да вършат нещата само „едно по едно“, помните, нали? Затова и когато има ерекция, за мъжа е трудно да говори, слуша или шофира. Ето защо мъжете рядко говорят по време на секс. Понякога жената има нужда да слуша неговото дишане, за да е наясно как се развиват нещата при него. Мъжът обича жената да му говори „мръсотийки“ за това, какво може или какво ще направи за него, но само преди половия акт, не и по време на него. Когато жената му говори по време на акта, мъжът може да изгуби концентрацията (и ерекцията) си. По време на секс мъжът използва дясното си мозъчно полукълбо, а скенери на мозъка показват, че той е толкова съсредоточен в това, което прави, че е буквално глух.

За да може да говори по време на акта, мъжът трябва да „превключи“ на лявото си мозъчно полукълбо. Жената може едновременно да прави секс и да говори.

За жената разговорът е съществената част от предварителната любовна игра, защото за нея думите са от първостепенно значение. Ако по време на акта мъжът спре да говори, тя може да реши, че той не се интересува от нея. Мъжът трябва да използва доста любовни приказки по време на предварителната любовна игра, за да удовлетвори необходимостта й от „сладки думички“. Затова пък жената трябва да спре да говори по време на самия акт и да си служи само с гласови изяви, за да поддържа интереса на мъжа. Многото „ооо“, „ааа“ и дълбоки въздишки осигуряват на мъжа необходимото подхранване на ентусиазма, за да постигне удовлетворение. Ако жената говори по време на любовния акт, мъжът се чувства задължен да й отговаря, а това може да го разконцентрира и да провали всичко.

Женският мозък не е програмиран да откликва толкова силно и всепоглъщащо на освобождаваните от организма химически вещества на сексуалното желание, както става с мъжкия мозък. По време на акта жената ясно долавя външните шумове и промените в обкръжението,

докато мъжът е напълно погълнат от това, което прави и нищо не може да го разсее. И тук се проявява древната биологична програма на жената закрилница на семейното гнездо — тя следи околните шумове, за да е сигурна, че не се промъква враг, който да й отвлече детето. Както мнозина мъже много добре знаят, опитите да убедят жената за секс на открито или в стая с тънки стени и незаключени врати често водят до караница. От друга страна, това обяснява и защо именно предизвикателството към този, дълбоко закодиран страх е в основата на сексуалните фантазии на много жени — да правят секс на обществено място.

ОРГАЗМЪТ КАТО ЦЕЛ

„Тя просто ме използва, когато й се прище, а после напълно забравя за мене. Мразя да се чувствам като сексуален предмет!“ Тези думи никога не са били казвани от мъж. Критерият на мъжа за сексуално удовлетворение е оргазмът и той съвсем погрешно смята, че това е валидно и за жената. „Как е възможно да се чувства удовлетворена без оргазъм?“ — чуди се мъжът. Той просто не може да си представи подобно нещо за самия себе си и затова за него постигането на оргазъм от жената е показател за собствения му успех като любовник.

Но това очакване на мъжа стоварва огромно бреме върху жената, която се чувства едва ли не задължена да постигне оргазъм на всяка цена, а това всъщност намалява шанса й наистина да го постигне. За да бъде сексът върховен за жената, тя изпитва необходимост от чувство за близост и топлота, което спомага в организма й да се отделят хормоните на удоволствието, и жената същност възприема оргазма само като добре дошло допълнение, но не и като цел. Мъжът винаги има нужда от оргазъм, но не и жената. Мъжете възприемат жените като тяхно сексуално огледало и в стремежа си да се покажат „на висота“ и да доведат жената до оргазъм се старят колкото се може по-дълго да „блъскат“ и „помпат“, като си мислят, че тя точно това и иска.

Разгледайте следващата графика, която ви даваме и проучете върховете и спадовете на женското полово желание в разстояние на една година. Върховете бележат моментите, когато има най-голяма вероятност жената да иска да постигне оргазъм — около времето на овулацията — а спадовете са в дните, когато й се иска повече гушкане и несексуални ласки.

Мъжката и женската сексуалност (Източник: Пийз Интернешънъл Рисърч, Великобритания)

Следната сексуална фантазия е широко разпространена сред повечето мъже: при него идва чувствена непозната жена, която го смята за неотразим, и той удовлетворява всяко нейно желание. Отбележете — всяко нейно желание. Мъжът съизмерва собствената си изява като любовник пряко с нейното ниво на удовлетвореност и затова по време на акта непрекъснато следи нейните реакции, за да види доколко добре се справя.

Мъжете не имитират оргазъм — никой мъж не би искал да прави такива физиономии нарочно.

Повечето мъже са неспособни да доловят интимните усещания и емоции на жената по време на секс, затова и нейният оргазъм е толкова важен за мъжа. Защото му доказва, че си е свършил добре работата, постигнал е конкретен резултат. Повечето мъже никога няма да могат да разберат това, че задължителният оргазъм е чисто мъжко мерило за успех, но не и женско. За жената оргазмът е допълнителен бонус, не мерило за самоосъществяване.

КАКВО НИ ВЪЗБУЖДА

По-долу ви представяме списък от петте неща, най-често отбелязвани като възбудители на сексуално желание, от който става ясно, че мъжете и жените изобщо не разбират взаимните си сексуални нужди. Този списък на предпочитания е директно отражение на начина, по който са програмирани мозъкът на мъжа и този на жената. При мъжа водещо е зрението и той иска секс. При жената водещи са слухът и чувството и тя иска ласка и романтичност.

Какво възбужда жените	**Какво възбужда мъжете**
1. Романтичност	1. Порнография
2. Преданост	2. Женска голота
3. Общуване	3. Сексуално разнообразие
4. Интимност	4. Бельо
5. Несексуално докосване	5. Достъпността на жената

Биологичната задача на мъжа е да открие колкото се може повече здрави жени и да им помогне да заченат. Биологичната роля на жената е да износва децата и да открие партньор, който да се задържи достатъчно дълго край нея, за да й помогне да ги отгледа. Подсъзнателно, поведението и на мъжа, и на жената все още се управлява от тези древни и мощни биологични двигатели, въпреки че днес живеем в ера, когато продължаването на рода вече не е от съществено значение за оцеляването на вида. Затова и предаността е толкова важна за жената, като романтиката е закодирано послание за готовността на мъжа да й помага в отглеждането на поколението. Ето защо жените имат нужда от моногамност, но на този въпрос ще се спрем в следващата глава.

А относно критиките на жената, че мъжът се нуждае от визуално сексуално стимулиране, ще кажем, че то е все едно мъжът да

критикува нея, че има нужда да говори и да вечеря на свещи в ресторант. Решението на проблема е просто: правете и двете.

НЕСПРАВЕДЛИВОСТТА СПРЯМО МЪЖЕТЕ

Нещата, които възбуждат мъжете, често биват описвани като мръсни, отвратителни, груби или перверзни, особено от страна на жените. С една дума, жените не се възбуждат от нищо, което е в списъка на мъжете, нито пък мъжете проявяват интерес към каквото и да било от списъка на жените.

Общественото мнение обикновено възхвалява в книги, филми и реклами това, което възбужда жените, и порицава мъжките възбудители като порнографски и груби. От биологична гледна точка обаче всеки има нужда именно от своите си възбудители, за да пламне желанието му за секс. Но критичното обществено отношение към мъжете ги кара да крият „мръсните“ си списания и да отричат, че имат сексуални фантазии. Така при много мъже нуждата от възбудители остава неудовлетворена, а мнозина други биват обзети от чувство за вина или негодуване. Затова когато мъжът и жената разберат историята и еволюцията на своите желания, ще им бъде по-лесно да ги осмислят и приемат, без гняв, неприязън, негодуване или чувство за вина. Никой не бива да прави нещо, което го кара да се чувства неудобно, но откровеният разговор за съответните сексуални желания и фантазии определено би спомогнал за изграждането на по-удовлетворителни и щастливи взаимоотношения в двойката. А мъжът трябва да разбере, че на него ще му коства много по-малко усилия да организира една романтична вечеря на свещи за партньорката си, отколкото на нея да се облече в корсет с жартиери и да виси надолу с главата от полилея.

МИТЪТ ЗА АФРОДИЗИАЦИТЕ

От стотиците популяризирани афродизиаци, за които слушаме непрестанно, няма нито един с научно доказан положителен ефект. Те действат по-скоро на принципа на плацебото, тоест, ако си мислите, че ще има ефект, може и да има. Някои т. нар. афродизиаци могат дори да доведат до изчезване или намаляване на сексуалното желание, особено ако засегнат дейността на бъбреците или причинят възпаления и обриви. Единствените афродизиаци с гарантирано положително въздействие са тези, които мъжете и жените посочват в съответните си списъци на възбудители.

МЪЖЕТЕ И ТЯХНАТА ПОРНОГРАФИЯ

Мъжете обичат порнографията, а жените — не. Тя разпалва биологичните подтици на мъжете, като им показва ясен образ на форми, съблазън и секс, но много жени я възприемат просто като израз на господството на нечувствителните мъже над жените. Няма никакви достоверни доказателства, които да потвърждават взаимовръзката между порнографията и сексуалните престъпления. При все това, тя може да бъде психически вредна както за мъжете, така и за жените, просто защото показва мъжете като вманиачени мулета, способни часове наред да „блъскат“ и „помпат“ като обезумели. И е напълно възможно това да се отрази силно неблагоприятно върху очакванията и възприемането от страна на мъжа на собственото му изпълнение.

Каква е разликата между еротично и порно? Еротично е, когато използваш перце. Порно е, когато използваш цялото пиле.

Освен това, порнографията предполага, че жените имат същите визуални и физически критерии за възбуда, каквито имат и мъжете, а женското желание за секс е също толкова силно или голямо, колкото и мъжкото. Твърдение, което може да окаже изключително вредно влияние и върху жените . Това, че порнографията ги показва третирани като сексуални играчки, обладани от напълно нереалистичен глад за секс може да накърни себеуважението им. Но докато редица проучвания сред хора на възраст от 18 до 23 години сочат, че 50% от мъжете смятат, че сексуалният им живот не е толкова добър, колкото този, показван във филмите, по телевизията и в списанията, 62% от жените са убедени, че техният е също толкова добър, ако не и по-добър, от описвания в медиите. От тези проучвания става ясно, че самочувствието и очакванията на мъжете са много по-силно засегнати, отколкото тези на жените.

ИМА ЛИ ЖЕНИ-СЕКСУАЛНИ МАНИАЧКИ

Ако извънземни кацнат на Земята и прегледат подборка от нашите списания, предназначени за мъже и за жени , книги и филми, те много бързо биха си направили заключението, че земните жени са силно сексуални и мултиоргазмични, просто ненаситни. А ако после същите извънземни прочетат или погледат някои от порнографските издания, които произвеждаме като рутинна практика, това окончателно ще затвърди мнението им, че земните жени притежават ненаситен сексуален апетит и биха обладали всеки мъж, който им се изпречи пред очите, независимо от обстоятелствата. Това е насажданият от медиите женски образ, на чиято „висота“ трябва да бъде съвременната жена.

В действителност, лакомата за мъже сексманиачка е рожба на въображението и сексуалните фантазии на повечето мъже, но в живота тези жени са по-малко от 1% от всички останали. В резултат обаче на тази повсеместно тиражирана изкривена представа, днес една жена трудно би повярвала на мъж, който й каже, че му харесва как изглежда, когато е гола. Сексуалната фантазия за жената — разюздана хищница обикновено засяга единствено съвременните мъже и жени, защото техните родители, баби и дядовци никога не са били подлагани на такъв натиск да приемат идеята за жена с типично мъжко отношение и поведение към секса. И пак в резултат на тази изкривена представа, много жени се чувстват ненормални или дори фригидни, защото не само не припокриват, но дори не се и доближават до този насаждан от медиите женски образ. От своя страна пък, мъжете са принудени да повярват, че днешните жени имат по-голяма охота за секс и затова често се чувстват ядосани, измамени и провалили се, тъй като жените не само че не си го искат направо и безпардонно, но и рядко поемат инициативата за първата стъпка към секс. Със статии по списанията, чиито заглавия натрапчиво крещят: „Стани мултиоргазмична за пет дни!“, „Как да свалим в леглото европейски любовник“, „Тантричен секс — може да удържаш часове наред“, „За три години имах 300 любовника!“ и „Как да го удържим твърд цяла нощ“ няма нищо чудно

в това, че мъжете и жените са подлъгани да си мислят, че на жените само секс им е в главата.

Женските движения освободиха отношението на жената към собствената й сексуалност, но не увеличиха заложеното в нея биологично желание за секс.

Хилядолетия наред желанието на жената за секс е оставало неизменно едно и също, като единствената промяна понастоящем е, че за него вече се говори открито. Сексуалният апетит на съвременната жена вероятно не се различава от този на майка й, баба й или прабаба й, но по-възрастното поколение жени са го потискали и определено не са го обсъждали на всеослушание. Преди появата на Хапчето, разочарованието и неудовлетворението на жената от секса вероятно са били много по-големи. Но не пък чак толкова, колкото днешните медии се опитват да ни внушат.

НА СВЕТЛО ИЛИ НА ТЪМНО

Както вече знаем, по отношение на секса мъжете зависят от зрението си. Те искат да гледат форми, извивки, голи тела, порнография. Едно изследване на института „Кинси“ разкрива, че 76% от мъжете искат да правят секс на светло, докато с това са съгласни само 36% от жените. Общо взето, голотата не стимулира сексуалното желание на жените, освен ако не става дума за голи мъж и жена в романтична или само загатнато сексуална обстановка. Когато мъжът види гола жена, за него гледката е силно стимулираща и той веднага се възбужда. Когато жената види гол мъж, тя обикновено избухва в смях.

Жените обичат думите и усещанията. Те предпочитат да правят любов на тъмно, на приглушена светлина или със затворени очи, тъй като това е в съзвучие с по-фино настроения им сензорен апарат. Повечето жени се възбуждат от нежни докосвания, чувствени ласки и нашепване на мили безсмислици. По едно време т. нар. женски списания се опитваха да ни убедят, че понастоящем отношението на жените към голотата е същото като това на мъжете и започнаха да публикуват цветни приложения с голи мъже. Е, тези притурки изчезнаха наистина много бързо, като междувременно успяха все пак да регистрират известно увеличаване на читателите… хомосексуалисти.

Повечето жени предпочитат да правят секс на тъмно — непоносимо им е да гледат как мъжът се кефи сам.

Мъжете обичат да правят секс на светло — за да не сбъркат името на жената, с която са.

Всички опити да се продава порнография на жени са завършвали с неуспех, въпреки че в края на деветдесетте години се забеляза увеличаване на продажбите на календари с полуголи мъже, което на моменти дори надхвърли това на календарите с голи жени. Едно проучване показва, че купувачите на тези календари с полуголи мъже се делят на три групи: момичета в пубертета, които искат да имат

снимките на любимите си киноартисти и рокзвезди; жени, които ги купуват, за да си направят майтап с някой приятел; и хомосексуалисти.

ДЕСЕТА ГЛАВА
БРАК, ЛЮБОВ И РОМАНТИКА

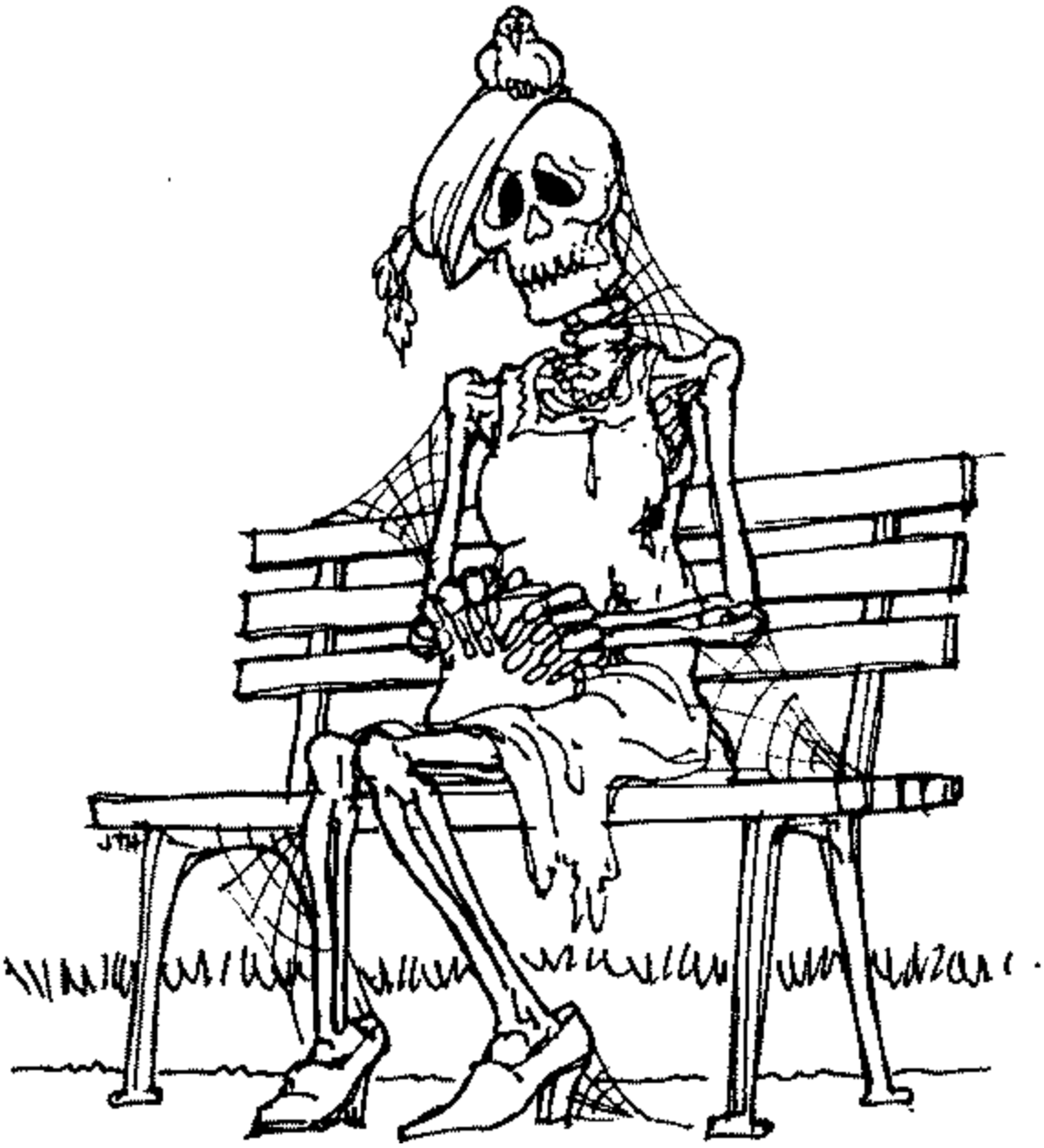

В очакване на г-н Подходящия

Дълго време за човешките същества събирането по двойки, тоест един мъж с една жена, било най-обща житейска концепция. Обикновено било всеприето един мъж да издържа своята предпочитана жена, а ако можел да си позволи изхранването им — и още няколко жени. Същевременно било съвсем в реда на нещата да има и други кратковременни сексуални „забежки“.

Съвременният брак е творение на юдеизма и християнството, като целта е ясно определена — привличане и организиране на последователи. Убеждавайки двама възрастни да се обвържат в постоянна двойка, подчиняваща се на серия от правила, от които най-важното било покорност пред всевластния Бог, църквата получавала гаранции, че тяхното поколение още при раждането си автоматично ще бъде приобщено към религията на родителите.

Бракът си има и своите добри страни. Той учи на вярност и преданост, на предаване на ценностната система от поколение на поколение, на толерантност и самовъздържание, като възпитава в личността и други ценни качества, от които не бихте имали нужда, ако живеете сами.

Всяка човешка дейност обаче, която е подчинена на строги правила и публични декларации, обикновено е в разрез с нашата биология, тъй като целта е да накара хората да вършат нещо, което, оставени на природата си, те не биха вършили. На косовете например не им трябва сложна публична церемония, за да се „оженят“, защото това си е тяхно естествено биологично състояние. Но пък е смешно да се принуждава някое полигамно животно, каквото е нерезът например, да сключва брачен договор с една-единствена свиня. С това съвсем не искаме да кажем, че бракът няма място в съвременното общество. Самите ние, авторите, сме женени. Но за хората е важно да разберат историята на брака като институция и взаимовръзката му с нашата човешка биология.

И така, какво е предимството на брачния живот? От гледна точка на цялостната еволюция на вида — никакво. Мъжът е като заека — основният му биологичен подтик е да пръска семето си колкото се може по-нашироко и по-често. Но все пак, повечето мъже все още се женят, разведените се женят повторно или водят стабилно безбрачно

съжителство с една-единствена жена. А това показва забележителната способност на обществото да принуждава към въздържание биологично склонните към безразборен секс мъже.

Сексът е цената, която жената плаща за брака. Бракът е цената, която мъжът плаща за секса.

Когато попитате мъжете: „Какво може да ви предложи бракът?“, повечето обикновено промърморват нещо за това, че им осигурява топло и безопасно убежище, че има кой да им готви, да ги пере и да им глади дрехите. Тоест, за тях съпругата е някакъв хибрид между майка и слугиня. Психоаналитикът Зигмунд Фройд казва, че такива мъже вероятно поддържат със съпругите си взаимоотношения от типа майка/син. Само 22% от мъжете споменават, че тяхната брачна партньорка е най-добрият им приятел. Обикновено най-добрият приятел на един мъж е друг мъж, защото двамата са способни да разбират мисловните си процеси. Когато попитате жените: „Кой е вашият най-добър приятел?“, 86% от тях отговарят, че това е друга жена, тоест човек с подобна на тяхната мозъчна ориентация.

Когато вървят по пътечката към олтара на църквата, мнозина мъже смятат, че това е началото на един безкраен празник от секс „по поръчка“, но това тяхно очакване, което впрочем никога не е било обсъждано преди брака, изобщо не отразява мнението на жените по въпроса. И все пак редица проучвания показват, че женените мъже имат повече сексуални контакти, отколкото ергените. При женените мъже между 25 и 50-годишна възраст това става средно три пъти седмично, докато само половината от ергените получават толкова много секс. При тях средният показател е веднъж седмично. През 1997 г. в Австралия 21% от ергените не бяха правили секс през годината на проучването, докато от женените мъже само 3% бяха в същото положение. А както вече знаем, сексът е великолепно средство за поддържане на добро здраве. Освен това при неженените и овдовелите мъже случаите на преждевременна смърт са много по-чести, отколкото при женените.

ЗАЩО ЖЕНИТЕ ИМАТ НУЖДА ОТ МОНОГАМИЯ

Въпреки че в съвременните западни общества бракът вече е нещо като беззъб тигър от правна гледна точка, той все още е мечта и амбиция за повечето жени, а 91% от всички хора се женят. И това е така, защото за жената бракът е един вид декларирание пред света, че някой мъж я смята за „специална“ и има твърдото намерение да заживее в моногамна връзка с нея. Това усещане да си „специална“ оказва невероятно силно влияние върху химическите реакции в женския мозък, което намира потвърждение и в редица проучвания. Според тях жените постигат оргазъм четири-пет пъти по-често, когато са в брачното ложе, и два-три пъти по-често, когато са в моногамно безбрачно съжителство, отколкото в останалите случаи.

По-възрастните хора смятат, че за младите бракът е отживяло понятие. Но едно проучване, направено през 1998 г. сред 2344 учащи в колеж на възраст между 18 и 23 години, по равен брой момчета и момичета, разкрива, че подобно твърдение не отговаря на истината. На въпроса за отношението им към брака, 84% от жените и 70% от мъжете твърдо заявяват, че някой ден ще се оженят. Само 5% от момчетата и 2% от момичетата смятат, че бракът е отживелица.

За 92% и при двата пола приятелството между партньорите е по-важно, отколкото секса. От отговорите на въпроса за отношението на младите към това, че ще бъдат женени за един и същи човек до края на живота си, става ясно, че 86% от момичетата и 75% от момчетата харесват тази перспектива. Само 35% от младите двойки смятат, че съвременният стил на съжителство е по-добър от този на техните родители. Жените поставят верността на изключително високо място сред своите приоритети, като 44% от момичетата под тридесетгодишна възраст заявяват, че ще прекъснат връзката, ако мъжът изневери, а от жените над тридесетгодишна възраст така ще постъпят 32%. При четиридесетгодишните изневярата ще доведе до край на връзката при 28%, което е валидно само за 11% от шестдесетгодишните жени. А това показва, че колкото по-млада е една жена, толкова по-непреклонна

ще е към изневярата на мъжа, с когото живее, а верността и моногамията заемат водещо място в нейната ценностна система.

Тази разлика в отношението към моногамията е нещо, което болшинството мъже едва ли биха разбрали някога. Повечето от тях смятат, че „забежката“ няма да се отрази на връзката им с постоянната партньорка, защото за мъжкия мозък не е проблем да подхожда разделително към секса и любовта. Но за жените сексът и любовта са неразривно свързани. Затова те възприемат сексуалния контакт на мъжа с друга жена като връх на предателството и достатъчна причина за прекъсване на връзката.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ ОТБЯГВАТ ОБВЪРЗВАНЕТО

Жененият мъж или този, който е в дълготрайно безбрачно съжителство, винаги тайно се тревожи, че изпуска нещо и смята, че ергените получават повече секс и страхотно се забавляват. Във въображението му се вихрят буйни ергенски купони, необвързващи сексуални приключения с пищни красавици и басейни, пълни с голи супермодели. Той се бои, че просто под носа му се изплъзват невероятни възможности за суперсекс и че оставайки в моногамна връзка няма да усети нищо от живота. И напълно забравя, че докато е бил ерген никога не му се е отдавало случай да преживее нещо подобно. Забравя безкрайните самотни вечери, когато е ял студен боб направо от консервата, и колко унизително е бил отблъскван от жени по разни купони, и то в присъствието на приятелите му, както и дългите периоди без никакъв секс. Забравя всичко това и продължава да се тревожи, че обвързването е равнозначно на пропускане на възможности.

На мъжете им се иска да изчакат най-подходящата за тях партньорка, но всъщност дочакват само остаряването.

КЪДЕ Е МЯСТОТО НА ЛЮБОВТА В МОЗЪКА

Американската антроположка д-р Хелън Фишър от университета „Рътджърс“, Ню Джърси, за първи път започна изследване, което има за цел, посредством скенери на мозъка, да бъде открито местоположението на центъра на любовта в него. Още в началните стадии на изследването, тя открива специфични области в мозъка, свързани с проявата на три вида емоции — похот, страст и привързаност. При всяка от тях се извършват характерни химически реакции, които буквално озаряват мозъка ви, когато се почувствате привлечен от друг човек. От биологична гледна точка тези три съставки на любовта са еволюирали така, че да подпомагат изпълнението на жизненоважната функция на възпроизводството на вида. След постигането на целта, тоест след осъществяване на зачатието, системата се деактивира и процесът на любов се преустановява.

Първият стадий на любовта — похотта, е именно физическото и несловесно привличане, за което вече говорихме. Относно втория стадий — страстта, Фишър казва: „Страстта е стадий, при който непрекъснато мислите за даден човек и за нищо на света не можете да си го избиете от главата. Мозъкът ви се фокусира върху положителните качества на любимия, като напълно игнорира отрицателните му качества и лошите му навици.“

Целта на чувството за страст се крие в това, че мозъкът се опитва да изгради емоционално обвързване с потенциалния партньор, а изпитваните усещания са толкова силни, че довеждат човека до невероятна еуфория. Ако, когато е в този стадий, той бъде отхвърлен от обекта на своята страст, това може да доведе до невероятно силно отчаяние и до маниакалност, която в екстремни случаи може да стигне и до убийство и самоубийство.

По време на този стадий на страст, в мозъка се отделят няколко изключително силни химически вещества, които предизвикват усещане за невероятно приповдигнато настроение. Допаминът създава чувство за щастие, фенилетиламинът повишава нивата на възбудата,

серотонинът създава усещане за емоционална стабилност, а норадреналинът ви кара да се чувствате едва ли не всемогъщ като бог. Пристрастеният към секса човек всъщност е пристрастен именно към ефектите от действието на този химически коктейл по време на стадия на страст, чието влияние върху мозъка е наистина толкова изключително силно и вдъхновяващо приятно, че ви се иска да продължи вечно.

Но страстта е временно състояние, което може да продължи средно от три до дванадесет месеца, когато повечето хора по погрешка я обявяват за любов. В действителност това е биологичен трик, чрез който природата си осигурява гаранции, че един мъж и една жена ще бъдат привързани един към друг достатъчно дълго време, за да заченат дете. Опасността при този стадий се състои в това, че любовниците си въобразяват, че сексуалното им желание съвпада напълно и то само защото са се отдали на тези занимания като зайци. Едва след края на стадия на страстта, когато започва следващият стадий — на привързаността, се разкриват разликите в сексуалното желание на двамата.

Страстта е биологичен трик на природата, като гаранция, че мъжът и жената ще бъдат привързани един към друг достатъчно дълго време, за да заченат дете.

След като действителността най-сетне вземе надмощие над страстта, единият от двамата партньори ще отхвърли другия (или и двамата ще се отхвърлят взаимно), или пък ще настъпи третият стадий на любовта — привързаността, когато мозъкът фокусира усилията си към изграждането на чувство за сътрудничество, което би продължило достатъчно дълго време, за да бъдат отгледани децата.

Фишър очаква, че с последващи изследвания и с бързото технологично усъвършенстване на апаратите за мозъчно сканиране, скоро ще може да открие формула, която би позволила да се определи точното местоположение на центъра на любовта и свързаните с нея чувства и в мъжкия, и в женския мозък. Правилното разбиране на тези три стадия на любовта би ни помогнало да се справяме по-лесно с различните прояви на страстта, както и да ни подготви за евентуалните й отрицателни последици.

ЛЮБОВТА: ЗАЩО МЪЖЕТЕ СЕ ВЛЮБВАТ, А ЖЕНИТЕ РАЗЛЮБВАТ

Казват, че любовта побърква и това е особено валидно за мъжете. Те са натъпкани до краен предел с тестостерон, който бързо-бързо ги увлича в първия стадий на влюбването — тоест, събужда в тях полово влечение, което наричаме похот. По време на този стадий на похот, бушуването на тестостерона разпалва така силно мъжете, че мнозина от тях буквално не знаят на кой свят живеят. А когато най-сетне слязат на земята, това може да бъде изключително тежко преживяване. Защото много е възможно на сутринта, при изгрев слънце, да се окаже, че прекрасната жена, която са отвели в леглото си предишната вечер, е меко казано непривлекателна, пък и не толкова умна, колкото им се е струвало в полунощ.

Тъй като центровете за контрол над чувствата и над разума са по-добре свързани в женския мозък — и освен това в кръвта на жената няма тестостерон, който да я пощури, тя може по-лесно да прецени дали един мъж е потенциално подходящ партньор за нея. Това обяснява защо повечето връзки биват прекъсвани от жените и защо толкова много мъже просто не могат да разберат какво става. При раздялата жените обикновено са внимателни и тактични, дори когато именно те зарязват мъжа. Често в края на прощалното си писмо до мъжа, някои жени рисуват усмихнати личица и му казват, че винаги ще го обичат.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ НЕ МОГАТ ДА КАЖАТ „ОБИЧАМ ТЕ“

Никога за никоя жена не е никакъв проблем да каже „Обичам те“. Ориентацията на женския мозък изпълва света, в който живее жената, с богата палитра от усещания, чувства, общуване и думи. Жената знае, че когато се чувства уютно, желана и обожавана и се намира в стадия на привързаност, то сигурно е влюбена. Затова пък мъжът не е съвсем наясно какво точно е любовта, затова е много вероятно да обърка похот, страст и любов. Мъжът знае единствено, че просто не може да се удържи да не я докосва и гледа, така че… дали пък това не е любовта, а? Умът му е заслепен от тестостерон, ерекцията му не спада, изобщо не може да мисли… Много често, чак години по-късно след започването на връзката, мъжът осъзнава, че е бил влюбен, но обикновено това става в ретроспекция. Докато жените много бързо познават кога няма любов, затова и повечето връзки биват прекъсвани именно от тях.

Жените разпознават липсата на любов. Затова и са по-активни в прекъсването на връзките.

Мнозина мъже изпитват ужас от обвързването. И се страхуват, че ако кажат „Обичам те“, то това би ги обвързало до края на живота им, което автоматично ще им отнеме всякаква възможност за басейни, пълни с голи супермодели. Но когато някой мъж най-сетне се реши и прекоси Рубикон, казвайки на жената „Обичам те“, после иска да го повтаря непрекъснато. Но, за жалост, повечето мъже изобщо не забелязват колко много това признание увеличава честотата на оргазми при жената.

КАК МЪЖЕТЕ УСПЯВАТ ДА РАЗГРАНИЧАТ ЛЮБОВТА ОТ СЕКСА

Щастливо омъжена жена да изневери веднъж на мъжа си? Това става наистина изключително рядко. Затова пък щастливо женените мъже изневеряват под път и над път. Над 90% от извънбрачните любовни афери са започнати от мъже, затова пък над 80% от тях са приключени от жени. И това е така, защото когато жената започне да осъзнава, че подобна връзка не обещава продължително емоционално обвързване, а ще си остане само физически контакт, тя обикновено пожелава да я прекрати. Тъй като мозъкът на мъжа е строго разделен по направления и всичко в него се „складира“ по отделни „чекмеджета“, той е способен да разграничава любовта от секса и да ги „обслужва“ независимо едно от друго — „едно по едно“ и „всяко с времето си“. Затова често мъжът е напълно доволен и щастлив от една добра, чисто физическа връзка, която поглъща цялото му внимание.

Все още не е напълно ясно къде е точното място на любовта в мозъка, но редица изследвания показват, че женският мозък притежава мрежа от разклонения и свръзки между центъра на любовта и центъра на секса (хипоталамуса) и че при жената центърът на любовта трябва да бъде активиран, преди да може да се „включи“ центърът й за секс. В мъжкия мозък не съществува такова разнообразие от свръзки, затова и мъжът може да подхожда поотделно към любовта и към секса. За него сексът е секс, а любовта е любов, като само понякога двете се припокриват.

Първият въпрос, който жената задава, когато хване мъжа си в изневяра, обикновено е: „Обичаш ли я?“ А когато мъжът отговори: „Не, беше само секс, тя не означава нищо за мене“, той по всяка вероятност казва истината, именно защото в неговия мозък любовта и сексът са две съвършено отделни неща. Но ориентацията на женския мозък не позволява на жената да разбере и приеме подобен отговор. Затова и много жени трудно могат да повярват, когато мъжът каже, че изневярата не означавала нищо за него — за жената сексът е равнозначен на любов. Според ориентацията на своя мозък, жената е

засегната не толкова от физическия сексуален акт на партньора й с другата жена, колкото от това, че мъжът е нарушил грубо емоционалния обет между двамата и е измамил нейното доверие в него. Но ако жената изневери, а после каже, че това не означавало нищо за нея, тя по всяка вероятност лъже. Защото преди да пресече линията на задръжките и да прави секс с другия мъж, жената първо се е обвързала емоционално с него.

За жената любовта и сексът са взаимосвързани. Едното е равнозначно на другото.

ДОКАТО ЖЕНИТЕ ПРАВЯТ ЛЮБОВ, МЪЖЕТЕ ПРАВЯТ СЕКС

Една стара поговорка твърди, че докато мъжът я „чука“, жената прави любов с него. Тази реалност неизменно поражда караници между любовниците навсякъде по света. Мъжът обикновено нарича секса „чукане“, а жената реагира крайно отрицателно на тази груба дума, защото според ориентацията на нейния мозък тя не отговаря на истинското положение на нещата. Жената „прави любов“ или „се люби“, което означава, че преди да прави секс, тя трябва да се е почувствала обичана и да изпитва чувство на обич към мъжа. За повечето жени „чукането“ обикновено е лишена от любов, напълно безмозъчна дейност, защото ориентацията на женския мозък възпрепятства жената да се идентифицира с подобно определение на половия акт.

„Спахте ли с тази жена?“ — пита съдията. „Не, Ваше благородие… цяла нощ не мигнах!“

Когато един мъж казва „секс“ или „чукане“, понякога той има предвид наистина само чисто физическия акт, но това съвсем не означава, че не обича партньорката си. Дори когато мъжът желае „да прави любов“ или „да се люби“, той по всяка вероятност пак ще го нарече „секс“ или „чукане“. Това може да има крайно отрицателен ефект върху жената, но пък изразът „правя любов“ кара мъжа да се чувства префърцунен или измамник, защото понякога той иска чисто и просто само секс и нищо друго. Ако мъжът и жената осъзнаят и разберат взаимните си намерения и постигнат съгласие да не съдят един за друг според използваните от всеки словесни дефиниции, този проблем вече няма да е пречка за взаимоотношенията им.

ЗАЩО ПОДХОДЯЩИТЕ ПАРТНЬОРИ ИЗГЛЕЖДАТ ПРИВЛЕКАТЕЛНИ

Проучвания на института „Кинси“ разкриват, че по време на сексуалния акт начинът, по който мъжът възприема партньорката си, е тясно свързан с дълбочината на интимните му чувства към нея. Това означава, че той ще й даде висока оценка за физическа привлекателност, ако е безумно влюбен в нея, дори ако другите хора смятат, че когато е гола, тя прилича по-скоро на човечето от рекламата на гумите „Мишелин“. Ако не е особено увлечен по партньорката си, мъжът ще й даде по-ниска оценка за физическа привлекателност, дори ако тя е потресаващо красива. Когато мъжът е увлечен по някоя жена, размерът на бедрата й няма никакво значение. За него те са съвършени. Следователно при първите срещи мъжът дава висока оценка на физическата привлекателност на жената, а впоследствие топлотата и взаимната грижовност при дълготрайното съжителство допринасят значително за женската привлекателност, което се потвърждава и от двете таблици: „Какво търсят жените“ и „Какво търсят мъжете“ в Девета глава Но съвсем не е такъв случаят с мъжката привлекателност за жената. Това се потвърждава от редица доста любопитни проучвания, осъществени в баровете за самотни хора. Изследователите открили, че колкото повече напредва нощта, толкова по-привлекателни стават присъстващите жени за самотните мъже. И ако в 19 ч. мъжът даде на някоя жена оценка петица по десетобалната система, в 22.30 ч. тя вече получава седмица, а в полунощ — осмица и половина, като изпитият алкохол определено подпомага натрупването на точките. При жените обаче, ако мъжът е получил петица в 19 ч., в полунощ той ще си е пак петица и нищо повече.

За жената, ако мъжът е получил петица в 19 ч., в полунощ той пак ще си е петица, независимо с колко алкохол се е опитал да й замае главата.

Изпитият алкохол не само че не повишава оценката за мъжа, но в много случаи дори я понижава. Жените преценяват перспективността на мъжа като партньор според личностните му характеристики, а не според външния му вид, независимо от късния час и изпития алкохол. При мъжа оценката на женската привлекателност расте право пропорционално с вероятността жената да му позволи да изпълни ролята си на професионален донор на сперма.

НАИСТИНА ЛИ ПРОТИВОПОЛОЖНОСТИТЕ СЕ ПРИВЛИЧАТ

Широкомащабни проучвания, проведени от група учени през 1962 г., разкриват, че хора с подобни ценностни системи, интереси, поведенчески навици и възприятия за света се привличат и между тях обикновено веднага „прищраква“. Последващи проучвания показват, че ако тези условия са налице, шансът двама влюбени да установят дълготрайна връзка е по-голям. И все пак прекалената еднаквост може да стане отегчителна. Необходимо е и малко различие, което да поддържа интереса и да подчертава индивидуалността на всеки от партьорите, но не дотолкова, че да влияе върху присъщия начин на живот за всеки. Например някой тих и стеснителен мъж може да бъде привлечен от темпераментна и общителна жена; или пък жена, която постоянно и за всичко се тревожи, може да си падне по някой спокоен непукист.

ФИЗИЧЕСКАТА ПРОТИВОПОЛОЖНОСТ ПРИВЛИЧА

Погледнете което и да било проучване или изследване относно това, какво ни привлича физически в противоположния пол, и ще видите, че всички ние предпочитаме физически черти, противоположни на нашите собствени. Мъжете предпочитат жени с извивки и заобленности там, където при тях самите всичко е твърдо и плоско. Предпочитат жени с широк ханш, тънък кръст, дълги крака и обли гърди — все неща, които те самите никога няма да имат. Освен това мъжът предпочита мъничките брадички и нослета, а също плосък корем, тъй като при него вероятно всичко споменато е голямо.

Жените също предпочитат мъжете да притежават противоположни физически характеристики, включително широки рамене, тесен ханш, добре развити ръце и крака, яки вратове и едри носове. Има все пак и интересни изключения. Според някои проучвания, мъже, които не пият алкохол, предпочитат жени с малки гърди; едрогърдите жени предпочитат мъже с малки носове; мъжете с големи носове обикновено си падат по плоскогърди жени; а мъжете, открити към света и другите хора, предпочитат жени с много едри гърди.

РАЗКОВНИЧЕТО Е В СЪОТНОШЕНИЕТО ХАНШ — ТАЛИЯ

Ако проследите какъв тип жени са харесвали мъжете през вековете, ще видите, че техният вкус е изминал доста път от едрите, пищни модели на XVI век до днешните моливоподобни супермодели, които приличат по-скоро на стръкчета аспарагус. И все пак има нещо, което си остава непроменено — мъжкият интерес винаги и неизменно е привлечен от съотношението между широчината на ханша и на кръста при жената. Доказано е, че жени, чиято обиколка на талията е 70% от обиколката на ханша, са по-плодовити и по-здрави от останалите. Д-р Дивендра Сингх от Кеймбриджския университет изследва мъже от различни националности и стига до заключението, че някъде в древното ни минало мъжете са получили тази инфомация, закодирали са я дълбоко в мозъка си и оттогава насам скоростно преценяват доколко е валидна тя за всяка жена, която срещат.

Добрата новина за жените е, че ако обиколката на талията ви е в рамките на 67–80% от обиколката на ханша, вие неизменно ще привличате мъжкото внимание, дори ако сте с десет кила по-тежка от необходимото, защото основният критерий за мъжкия интерес са извивките и чупките.

Навсякъде по света жените предпочитат мъже с прибрани, стегнати задници, макар че едва ли някоя жена знае защо.

Жените все още си падат по V-оформения мъж с широки плещи, тесен кръст и силни ръце — тоест, по физическите характеристики, наложили се от древни времена като белег за ловък ловец на храна. Освен това, навсякъде по света жените предпочитат мъже с прибрани, стегнати задници, макар че едва ли някоя жена би могла да обясни разумно защо го намира за привлекателно. Човешките същества са единствените примати, които имат изпъкнали задни части, което има двояка цел. Първо, това ни помага да се държим изправени. И второ, явява се като един вид осигуровка, че мъжът ще може да извършва

достатъчно силно необходимите тласъци по време на секс, за да увеличи възможността за оплождане на жената.

МЪЖЕТЕ И РОМАНТИКАТА

Мъжете не че не искат да ухажват романтично жената, те просто не разбират колко изключително важна е романтиката за нея. Книгите, които купуваме, са ясен показател за това, какво ни интересува. Ежегодно жените харчат милиони за любовни романи. Предназначените за жени списания съсредоточават вниманието си изцяло върху любовта, ухажването, романтиката, чуждите любовни истории или какви упражнения да правим, как да се храним и да се обличаме по-добре, така че да бъдем още повече обичани и романтично ухажвани. Едно австралийско проучване разкрива, че жените, любителки на любовни романи, правят два пъти по-често секс, отколкото онези, които не четат такава литература. От своя страна, мъжете харчат милиони за книги и списания, от които могат да научат нещо ново по най-различни теми, свързани с пространственото ориентиране — от компютрите и разните механични уреди, до такива близки до сърцето на ловеца на храна дейности като риболов, лов и футбол.

Няма нищо чудно, че когато стане дума за романтика и ухажване, повечето мъже не знаят какво да направят. Това незнание е напълно разбираемо, защото съвременният мъж просто няма роля модел, по която да се води. Баща му също не е знаел какво да прави, но пък на него никога не му се е налагало да знае. На една от нашите неотдавнашни конференции присъстваща жена сподели, че когато помолила съпруга си да проявява малко повече нежност и внимание към нея, той взел че измил и лъснал до блясък колата й. Това отново показва, че за мъжете „правенето“ и „оправянето“ на разни неща е начин да заявят своята привързаност и обич към партньорката си. Същият съпруг подарил на жена си за рождения й ден автоматична помпа за гумите на колата й, а за да отпразнуват десетгодишнината от сватбата им, купил билети на първия ред за някакво състезание по борба.

Никога не забравяйте, че жената е романтичка. Обожава да получава цветя, вино и шоколад. Показвайте й, че помните всички тези неща, като поне от време на време… говорите за тях.

Но докато европейците имат репутация на романтични ухажори, донякъде доста преувеличена, почти всички останали мъже, в което и да е кътче на света, си нямат и понятие какво значи да ухажваш романтично една жена. Предишните поколения мъже били твърде заети и загрижени да свързват двата края всеки месец, та затова въобще не им било до подобни изящни занимания. Пък и мъжкият мозък е ориентиран технически, а не естетически. Не че мъжът не би опитал, но той просто не разбира значението на това, да отвори вратата на колата пред жената, да й изпраща цветя, да я води на танци, да й сготви нещо или да смени рулото на тоалетната хартия вместо нея. Когато започва новата връзка, жената търси романтичност и любов. Сексът се явява като последващо допълнение. Докато мъжът често започва със секс, а после се оглежда и се чуди дали пък случайно това не може да му даде възможност да започне връзка.

НЯКОЛКО СУПЕРВЪЗПЛАМЕНЯВАЩИ СЪВЕТА ЗА РОМАНТИЧНО УХАЖВАНЕ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА МЪЖЕ

Жените нямат никакъв проблем, когато става дума за любов и романтичност, но в главите на повечето мъже цари пълен мрак по въпроса, затова те гледат просто да са подготвени за любов, винаги и навсякъде. Уменията на мъжа да ухажва романтично (или по-точно пълната липса на такива) оказват значително влияние върху желанието на жената да прави секс с него. Затова ви предлагаме шест изпитани и проверени подхода, които биха били от полза на съвременните мъже така, както са помагали и на мъжете преди 5000 години.

По какво ще разберете дали един мъж е готов за секс? По това, че диша.

1. Подгответе обстановката.

Като знаете вече колко чувствителна е жената към обкръжението, в което се намира, и колко фина е настройката на сетивата й към всички външни стимули, определено си струва мъжът да се погрижи за подходяща обстановка. Женският полов хормон естроген прави жената чувствителна към осветлението — приглушената светлина в стаята кара зениците да се разширяват, което я прави по-привлекателна, кожата сияе матово, а бръчиците не си личат чак толкова много. Добре развитият слух на жената подсказва, че е много важно внимателно да подберете подходяща музика. И знайте, че чистото, подсигурено срещу натрапници мазе е много по-добър вариант от луксозна стая, в която обаче всеки момент могат да нахлуят деца или други хора. Жената държи да прави секс с мъжа насаме, затова вероятно една от сексуалните фантазии на толкова много жени е да правят секс на обществено място, затова пък любимата сексуална фантазия на мъжа е да прави секс с непозната.

2. Нахранете я.

След като е еволюирал като ловец на прехрана, мъжът вероятно и сам би се досетил, че като предложи на жената храна, това ще възбуди първичните й женски усещания. Ето защо, когато мъжът изведе жената на вечеря, за нея това е значително събитие, дори ако изобщо не е гладна, тъй като това й показва, че той е загрижен за добруването и оцеляването й. Когато мъжът се заеме да сготви сам вечеря за жената, това има дори още по-дълбоко значение, защото събужда както неговите, така и нейните най-първични чувства.

3. Запалете огън.

Стотици хилядолетия наред мъжът е събирал дърва и е разпалвал огън, за да осигури топлина и закрила на жената, затова подобен жест пряко докосва нейната романтична душа. Дори ако става дума за газова камина, с която тя съвсем лесно може да се справи и сама, именно мъжът трябва да запали огъня, ако иска да създаде романтична атмосфера. Жената ще ви се отплати стократно не заради самия огън, а защото сте проявили загриженост да й е добре.

4. Подарете й цветя.

Повечето мъже не разбират огромната сила, скрита в китка свежи цветя. Те често си мислят: „Защо да харча луди пари за нещо, което след ден-два ще е мъртво и изхвърлено на боклука?“ Логичният мозък на мъжа му подсказва, че е по-разумно да подари на жената саксия с някакво растение, защото при постоянни грижи и внимание то вероятно ще оцелее — пък дори би могло да се извлече някаква полза от него! Но за жената нещата не стоят точно така — тя иска букет свежи цветя. След ден-два те ще умрат и ще бъдат хвърлени на боклука, но това ще даде възможност на мъжа да й купи и подари нов букет, с което отново ще докосне романтичната й душа, защото така ще засвидетелства внимание към съкровените й женски нужди.

5. Водете я на танци.

Не че мъжете не искат да танцуват, просто при мнозина от тях центърът за усещане на ритъма, който трябва да е в дясното мозъчно полукълбо, не е развит. Посетете някой сеанс по аеробика и понаблюдавайте колко отчаяно мъжете участници (ако изобщо попаднете на такива) се опитват да поддържат темпото и ритъма. Но

ако един мъж вземе няколко урока по танци и усвои поне основните рокендрол и валс, то той ще предизвиква фурор на всеки купон и в сърцата на всички жени. Често наричат танца вертикално осъществяване на хоризонтално желание. Всъщност именно това е неговата история — ритуал, който постепенно еволюира, като целта е да позволи по-близък контакт между мъжкото и женското тяло, като първа стъпка към ухажването, точно както е и при другите животни.

6. Купете шоколад и шампанско.

От доста отдавна това съчетание се свързва с романтиката, макар че малцина знаят защо. Истината е, че шампанското съдържа едно химическо вещество, неприсъстващо в никоя друга алкохолна напитка, което повишава нивата на тестостерон в кръвта. Шоколадът пък съдържа фенилетиламин, който стимулира центъра на любовта в женския мозък. Неотдавнашни изследвания, осъществени от Даниела Пиомела в Неврологичния институт в Сан Диего, откриха в шоколада три нови химически вещества, наречени ацилетаноламини, които въздействат върху наркотичните рецептори в женския мозък и карат жената да се чувства възбудена и окрилена, сякаш е пушила марихуана. Тези вещества се откриват в кафявия шоколад и какаото, но ги няма в белия шоколад и кафето.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ СПИРАТ ДА ДОКОСВАТ И ДА ГОВОРЯТ

„Преди да се оженим, той непрекъснато ми държеше ръката, дори на обществени места, галеше ме по гърба и не спираше да ми говори. Сега никога не ме държи за ръката, дори насаме, и изобщо не иска да говори. Докосва ме само когато иска секс.“ Не ви ли звучи познато това оплакване?

След сватбата мъжът вече знае всичко, което го интересува за брачната си половинка и не вижда смисъл от много-много говорене.

По време на ухажването мъжът докосва приятелката си повече и по-често, отколкото когато и да било по-късно по време на съвместното им съжителство. И това е така, защото той просто умира „да я докопа в ръцете си“, но все още не му е дадена зелена светлина за какъвто и да е сексуален допир — е, вместо това той я докосва навсякъде другаде, където му е позволено. А когато най-сетне получи позволение за сексуален допир и контакт, логичният му мозък не вижда никакъв смисъл да се връща към някогашните неудовлетворителни ласки, така че той просто се съсредоточава единствено върху смислените за него докосвания. По време на ухажването мъжът говори много, за да събере информация — факти и данни относно приятелката си, както и за да я информира за себе си. До времето, когато двамата се оженят, той вече е узнал всичко необходимо за нея и не вижда смисъл от много приказки. Но когато мъжът разбере, че женският мозък е програмиран за общуване посредством разговор и че чувствителността й към докосване е десет пъти по-голяма от неговата, той би могъл да се постарае и да придобие известни умения в тези две области, а това ще подобри изключително много качеството на любовния му живот.

ЗАЩО МЪЖЕТЕ ОПИПВАТ, А ЖЕНИТЕ — НЕ

Хормонът окситоцин е познат като „хормон на гушкането“ и се освобождава, когато кожата е леко докосвана и галена, или когато човек е нежно гушнат. Той усилва чувствителността на кожата към докосване, а също и усещанията за емоционална обвързаност и е важен фактор в поведението и отношението на жената към бебетата и мъжа. Когато жената започне да кърми, именно този хормон задейства рефлекса, който освобождава млякото от гърдите.

Ако една жена иска да достави удоволствие на мъжа като го докосва, тя обикновено го прави по начина, по който на нея самата й доставя удоволствие да бъде докосвана. Гали го по лицето, масажира гърба му и нежно разрошва и подръпва косата му. Този вид докосвания не оказват кой знае какъв ефект върху повечето мъже, а понякога може да им се сторят дори досадни. Мъжката кожа е много по-нечувствителна, благодарение на което мъжът ловец не усеща толкова силно болката от нараняванията по време на лов. Мъжете предпочитат да бъдат докосвани и галени най-вече по едно точно определено място, и то колкото се може по-често. А това създава големи проблеми при общуването им с жена. Когато мъжът реши да докосне чувствено жената, той го прави така, както би искал и на него да му го направят — опипва я по гърдите и по половия орган. Но това е най-омразното нещо за жената и често става повод за недоволство и обида и от двете страни. Когато мъжът и жената се научат да се докосват чувствено според индивидуалните нужди и чувствителността на кожата на всеки от тях, това определено ще обогати взаимоотношенията им.

НАИСТИНА ЛИ ПРОЛЕТТА НОСИ ЛЮБОВ

Биологичният часовник на природата работи така, че да позволява на женските животни да раждат през топлите месеци от годината, за да могат малките да оцелеят. Ако, да речем, на някой вид са му необходими три месеца за износване на плода, животните се разгонват през пролетта, така че малките да се родят през лятото. При човешките животни износването на плода трае девет месеца и за да може малкото да се роди през лятото, нивото на тестостерон при мъжа е най-високо девет месеца по-рано, тоест през есента. Старата поговорка „Напролет всички човешки чувства се превръщат в любов“ е валидна само за видове, при които периодът на бременност е кратък, около три месеца.

„Любов напролет“ е само за животни, които износват бързо бебетата си.

Изследванията показват, че в Южното полукълбо нивата на тестостерон при мъжа са най-високи през март, а в Северното полукълбо — през септември. Освен това е доказано, че именно по това време на годината мъжете се справят най-добре с пътните карти, тъй като тестостеронът подпомага техните способности за пространствено ориентиране. (Погледнете отново схемата в Девета глава — „Оргазмът като цел“ — и ще видите какво точно става.)

КАК ДА МИСЛИМ СЕКСИ

Тъй като умът всъщност е коктейл от химически вещества и реакции, напълно възможно е да настроим мисълта си така, че да се почувстваме секси. Мнозина секстерапевти препоръчват тази техника и помагат на пациентите си да я усвоят. При нея трябва да се съсредоточите само върху положителните черти на партньора си и да си припомняте възбуждащи сексуални преживявания, които сте имали заедно. Като реакция на тези мисли, мозъкът започва да освобождава съответните химически вещества, които разпалват половото ви желание и ви карат да се усещате готови за секс. Тази реакция е очебийна в процеса на ухажването и при втория стадий на любовта — страстта, когато човек вижда само и единствено добрите черти на любимия, а желанието за секс с него сякаш никога не секва. Но също така е напълно възможно да настроите мисълта си така, че да ви се отще всякакъв секс със съответния човек — достатъчно е упорито да си мислите само за отрицателните му черти и мозъкът ви ще откаже да освобождава химическите вещества, необходими за появата на полово желание.

КАК ДА РАЗПАЛИМ ОТНОВО СТРАСТТА

Добрата новина е, че както е възможно да настроите мисълта си за секс, така може да се настроите и на вълната на страстта, винаги, когато пожелаете, като си припомняте и мислите за това, какво сте правили двамата по време на ухажването и в ранните стадии на връзката си. Ето защо вечерите на свещи, романтичните разходки покрай морето и почивните дни, които двамата прекарват сами, повлияват толкова добре на взаимоотношенията в двойката. Те осигуряват хормоналния „бум“ — онова чувство, което често определяме като „да полетя от любов“ и „нося се в облаците“. Влюбените, които очакват, че възторзите на страстта ще траят вечно, обикновено са горчиво разочаровани, но ако и двамата желаят да я разпалят отново, е, вече знаете, че това може да бъде постигнато винаги, когато пожелаете.

КАК ДА ОТКРИЕМ ПОДХОДЯЩИЯ ПАРТНЬОР

Любовта започва с похот, която може да трае няколко часа, няколко дни или няколко седмици. После идва страстта, която продължава средно между три и дванадесет месеца, когато на нейно място настъпва привързаността. След около година от запознанството ви, заслепяващият коктейл от хормони се уталожва и сега вече виждате партньора си в студената светлина на всекидневието, а тези негови дребни навици, които сте намирали тъй очарователни в началото, започват да ви дразнят. Някога си мислехте, че той е невероятно сладък с тази негова неспособност да открие каквото и да било в хладилника, а сега, само като го видите да тръгва към кухнята, ви се ще да запищите. В началото той направо се разтапяше, докато я слушаше да му бъбри непрекъснато най-различни глупости, а сега вече съвсем сериозно обмисля варианти за убийство. И човек започва да се пита: „Нима мога да живея така до края на живота си? Какво ли общо има между двама ни?“

Цветето на любовта е розата. След три дни листенцата й окапват и оставате само с някакво грозно и бодливо… нещо.

Възможно е наистина да нямате много общо или пък за какво да си говорите. Но целта на природата е здраво да свърже мъжа и жената под влиянието на мощен хормонален коктейл, който да ги накара да се размножават, без да мислят. Докато откриването на подходящия партньор означава да обмислите и решите какво общо бихте искали да имате със съответния човек „за из дългия път“, и то да го направите преди природата да ви ослепи и зашемети с хормоналния си коктейл. Предварително си задайте въпроса, дали когато страстта отмине — а тя ще отмине — двамата ще можете да поддържате продължителни взаимоотношения на приятелство и общи интереси? Направете си списък от онези черти и интереси, които бихте искали да има дълговременният ви партньор и тогава вече съвсем точно ще знаете кого именно търсите.

Мъжът също може да си има списък с качествата на идеалната за него партньорка, но когато отиде на някой купон, мозъкът му е замъглен от приток на тестостерон. И той започва да търси „идеалната“ жена, воден от своите хормони — хубави крака, плосък корем, закръглено дупе, страхотни цици и т. н., все неща, свързани с кратковременните цели на размножаването. Жената пък иска мъж, който да е чувствителен и грижовен, да има V-образно тяло и да е свястна личност — все неща, свързани с отглеждането на деца, лова на прехрана и защитата от неприятели. Това също са кратковременни биологични нужди и нямат нищо общо със съвременното разбиране и изисквания за успешно и щастливо съжителство. Но ако си направите списък на желаните дълговременни характеристики на подходящия за вас партньор и ако той ви е винаги под ръка, то следващия път, когато природата се опита да контролира мислите и желанията ви, този списък може да ви помогне да възприемете обективно новия за вас човек.

Природата иска от вас да се размножавате колкото се може по-често и за да ви принуди да го направите, си служи с наистина силни наркотични вещества. Когато обаче осъзнаете това и се въоръжите с точно описание на човека, с когото бихте желали да изминете „дългия път“, има по-малка вероятност природата да успее да ви подлъже и много по-голяма вероятност най-сетне да успеете да уловите този ваш, вечно изплъзващ ви се най-подходящ партньор, с когото оттук насетне ще живеете доволно и щастливо, докато свят светува.

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА
КЪМ ЕДНО ПО-РАЗЛИЧНО БЪДЕЩЕ

„Вероятно никога няма да узнаем какво е накарало нашите предшественици рибите да излязат от водата.“ Дейвид Атънбъроу, естествоизпитател

Казват, че е страхотно да си мъж, понеже: можеш да се мотаеш с голи гърди по плажовете в Тунис, без да бъдеш пребит до смърт с

камъни; не е необходимо да помниш къде си оставяш нещата и спокойно можеш да ядеш банан пред бригада строители. Но пък е страхотно да си жена, защото: можеш сама да си избираш дрехите; спокойно можеш да кръстосваш крака, без да трябва непрекъснато да си намествашо това-онова и най-вече — можеш да зашлевиш шамар на някой мъж на публично място и при това всички ще си помислят, че си напълно права.

Страхотно е да си мъж, защото можеш да си купуваш големи и прави краставици и моркови, без да се изчервяваш от неудобство.

Мъжете и жените са различни. Не по-добри или по-лоши — просто различни. Науката отдавна го знае, но наложилото се в нашето общество крайно левичарско схващане за равноправието прави всичко възможно, за да го отрече. Общественото и политическото мнение по въпроса е, че отношението към мъжете и към жените трябва да е еднакво, като се основава на повече от странното убеждение, че те самите са еднакви. Но те всъщност са коренно различни и за това има безброй доказателства.

КАКВО НАИСТИНА ИСКАТ МЪЖЕТЕ И ЖЕНИТЕ

За съвременните мъже малко неща са се променили през вековете. Днес 87% от мъжете казват, че работата им е най-важното нещо в техния живот, а 99% — че искат страхотен сексуален живот. За съвременните жени обаче нещата са коренно променени и голяма част от техните приоритети вече са много различни от тези на техните майки и баби.

Много жени са избрали пътя на професионалната кариера, защото искат някои от нещата, които имат мъжете: пари, обществено уважение и власт. Редица изследвания разкриват обаче, че освен тези мъжки „плюсове“, съвременните жени с професия получават и другите мъжки „странични ефекти“ — сърдечносъдови проблеми, язви, стрес и преждевременна смърт. Освен това днес работещите жени пият и пушат много повече, отколкото когато и да било през цялата история на човешкия род. Понастоящем една от всеки три жени с професионална кариера в САЩ пуши.

Поне една от всеки три работещи жени ежегодно взема по девет дни отпуск, поради дължащи се на стрес проблеми.

От жените с професия 44% казват, че понастоящем за тях работата им е най-големият извор на стрес. Едно проучване сред 5000 жени, осъществено от английската частна здравно-застрахователна компания BUPA и от списание „Топ Санте“, разкри, че 66% от работещите жени смятат, че преумората от работата вреди на здравето им.

Освен това повечето работещи жени признават, че ако не им трябваха парите, които изкарват, биха предпочели да са домакини или „дами за удоволствие“, като само 19% казват, че професионалната кариера наистина ги влече и интересува. Подобно проучване в Австралия разкрива, че само 5% от жените на възраст между 18 и 65 години поставят кариерата на първо място, докато останалите жени от същата възрастова група масово отговарят, че за тях на първо място е

майчинството. Нека погледнем какъв процентен израз намира това общо заключение в най-подходящите за майчинство, а и за кариера също, възрастови групи: за 31% от жените на възраст между 18 и 31 години майчинството е на първо място, а за 18% — кариерата; за 60% от жените на възраст между 31 и 39 години майчинството е на първо място, а за 2% — кариерата.

На първо място в списъка на своите приоритети 80% от всички жени поставят отглеждането на децата си в традиционно семейство. А това показва, че шумотевицата в медиите и феминисткото движение не са оказали чак толкова голямо влияние върху поведението и ценностната система на жените, както се вярваше доскоро. Стойностите и приоритетите на съвременните жени в основата си са същите, каквито са били векове наред. Огромната разлика обаче е в това, че 93% от тях казват, че финансовата независимост е жизненоважна, а 62% искат повече власт в политиката — или с други думи, днешните жени вече не искат да бъдат зависими от мъжете.

Колкото до личния им живот, сексът е приоритет за малко повече от 2% от жените, 45% поставят на първо място доверието, а 22% — уважението. Само 20% определят сексуалния си живот като фантастичен, а 63% признават, че партньорът им не е добър любовник.

Главният извод от тези проучвания е, че за болшинството жени майчинството все още е на първо място от всички дейности, които носят личностно удовлетворение. Голям брой от жените с професионална кариера казват, че работят за пари, като повечето от тях живеят в градовете, където влизането на два дохода в семейството е жизненоважно за оцеляването му. Много жени вярват, че да печелиш пари, за да храниш, обличаш и изучиш следващото поколение е много по-благородна кауза, отколкото да ги влагаш в каквото и да било друго. Жените харесват ролята си на родители повече от мъжете, които, за жалост, оценяват какво са изпуснали, обикновено чак когато станат дядовци.

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА ИЗЯВА

Като цяло, възможностите за професионална изява не са се променили особено много за мъжете. При тях свързаните със способността за пространствено ориентиране професии все още са на първо място. Забелязва се известно повишаване броя на мъжете, които навлизат в традиционно женски професии, но ако ги изследваме, вероятно ще открием, че мозъчната им ориентация е повече или по-малко женска. Това е очебийно в области като фризьорството и модата, но не толкова очевидно в консултантските и преподавателски професии.

За жените обаче доста неща са се променили. Понастоящем в САЩ 84% от работещите жени са в информационния и обслужващия сектор. В западните страни между половината и две трети от всички новорегистрирани бизнесдейности са собственост на жени, като над 40% от тях заемат висшите изпълнителски, административни и управленчески постове.

Ако сте жена, работеща в служба с традиционна мъжка йерархия, имате две възможности: да напуснете или да се маскулинизирате.

В професионални среди с традиционна мъжка йерархия, жените все още трябва да се борят със зъби и нокти, за да заемат ръководните постове, но пък както видяхме, повечето жени изобщо не ги и искат. В системата на политиката и на държавното управление жените са по-малко от 5%, макар че те изглежда привличат 50% от отзивите и вниманието на медиите. Но ако сте жена, която работи в традиционна мъжка йерархия, разполагате с две възможности, за да постигнете успех: първата е да напуснете и да си намерите работа някъде, където отношението към жените е справедливо; втората е да започнете да се държите като мъж. Мъжеподобието може да разтвори вратите пред вас, защото редица проучвания потвърждават това, че жени, които се обличат и държат в по-мъжки стил, имат по-голям шанс да бъдат

избрани на управленчески постове, отколкото онези, които се обличат и държат типично по женски, и то дори когато шефът, от когото зависи издигането на по-отговорен пост, е жена. Освен това имайте предвид, че провеждащите интервютата мъже не обичат кандидатките да са парфюмирани!

ФЕМИНИЗИРАНЕТО НА БИЗНЕСА

Мъжките характеристики и стойности са тези, които подтикват и отвеждат хората до върха, но напоследък женската ценностна система все повече се доказва като единствен начин човек да се задържи там.

По традиция, повечето организации са били контролирани от мъжка йерархия, доминирана от тираничен лидер мъжкар, чието кредо е било: „Следвай ме или…!“ Понастоящем такива организации стават все по-голяма рядкост, те са на изчезване, също както изчезна, презрян от всички, някогашният тартор на училището, от времето, когато мускулите се ценяха повече от мозъка. Мъжките приоритети трябва да бъдат осмислени и разбрани от всеки, който се е прицелил във върха, но напоследък се оказва, че женските стойности и характеристики са много по-добре пригодени, за да накарат цялата зверилница да работи по-ефикасно и хармонично, а следователно — по-успешно и печелившо.

По върховете на йерархията, където се цени и налага мъжката ценностна система, се водят безмилостни вътрешни борби за власт. Когато някой спор не може да бъде спечелен, индивидите мъжкари започват самостоятелни силови акции за надмощие. На това бойно поле, където всеки се стреми да изглежда, и да бъде най-добрият, не се гледа с добро око на инициативата „отдолу“ и на интуитивните решения, макар че новите стратегии и страничното подхождане към проблемите може да донесе разрастване и успешно развитие на организацията.

От друга страна, женските стойности предполагат екипна работа, сътрудничество и взаимозависимост — стил на управление, който е много по-подходящ, за да се разгърне стратегическият потенциал на организацията, успешно увличайки всички работещи в нея хора.

Но това съвсем не означава, че мъжът трябва да се феминизира или пък жената да се маскулинизира. Просто е необходимо и мъжете, и жените да разберат, че присъщите на всеки пол ценностна система и подход към проблемите са посвоему изключително важни в различните моменти от изкачването към върха.

Може ли да се говори за политическа коректност

Направихме проучване сред повече от 10 000 делегати на конференции в шест страни, в които принципът за равенство на половете (т. нар. политическа коректност) е един от водещите приоритети на политиците, и открихме, че 98% от мъжете и 94% от жените смятат, че този принцип се е превърнал в ограничителна концепция, която им пречи да изкажат свободно, без цензура, това, което мислят и чувстват.

Първоначалното намерение на принципа за политическа коректност бе да противостои на сексистките поведение и език, на неравнопоставеността на двата пола и да предостави на жените възможности за изява, равни с тези на мъжете. Предполагаше се, че жените са потиснати от тираничните мъже.

Но естествено принципът за политическа коректност не намери подкрепа в мнозинството. А дали изобщо е възможно да бъде осъществен? Учените казват, че това е доста невероятно. Милиони години са били необходими на мъжете и жените да еволюират до това, което са днес, и навярно ще им трябват още милиони години, за да еволюират в същества, годни и способни да живеят в един политически коректен свят. Защото най-големият проблем, с който човешкият род се сблъсква днес, се състои в това, че неговите възвишени идеали и концепции за поведение са изпреварили с милион години заложената в човека генетична реалност.

НАШАТА БИОЛОГИЯ НЕ СЕ Е ПРОМЕНИЛА ЧАК ТОЛКОВА МНОГО

Момчетата искат да си играят с разни неща; момичетата — да общуват с хора. Момчетата искат да контролират, да доминират и да стигнат до върха. Момичетата са загрижени повече за нравствеността, за взаимоотношенията вътре в двойката и между хората изобщо. Жените все още са малцинство в големия бизнес и на политическата арена, но не поради мъжко потисничество. А просто защото тези неща не ги интересуват.

Въпреки най-добрите намерения на работодателите да прилагат на практика принципа за равенство между половете, момчетата се инатят и все още се насочват към работни места, свързани с техника и с пространствено ориентиране, а момичетата упорито се стремят към служби с възможност за междуличностно общуване и взаимодействие.

Принципът за равенство между половете се прилага стриктно в кибуците на Израел, където от години се опитват да заличат половите стереотипи при момчетата и момичетата. В кибуците дрехите, обувките, прическите и начинът на живот на децата са замислени и осъществявани по един безполов, неутрален модел. Там окуражават момчетата да си играят с кукли, да шият и плетат, да готвят и чистят, а момичетата — да ритат футбол, да се катерят по дърветата и да мятат стреличките на дартс.

Идеята на кибуца е да се изгради едно полово неутрално общество, в което да няма строга формула за всеки пол, и където всеки негов член да има равни възможности и равни отговорности в своята обособена група. Сексисткият език и фрази от рода на: „Големите момчета не плачат“ и „Малките момиченца не си играят в мръсотията“ са напълно изхвърлени от употреба. А обитателите на кибуците твърдят, че могат да демонстрират пълната заменяемост на ролите между половете.

Но какво става в крайна сметка?

След деветдесет години живот в кибуци, редица проучвания показват, че момчетата там непрекъснато демонстрират агресивно и непокорно поведение, събират се в банди, воюват помежду си, изграждат си неписани йерархии и правят „сделки“, докато момичетата си сътрудничат едно с друго, избягват конфликтите, привързват се и се държат мило, създават приятелства и споделят едно с друго. А когато за целите на проучването на децата бе дадена възможност сами да изберат какви курсове и предмети да изучават в училище, всеки направи своя избор съобразно половата ориентация на своя мозък и програмираните в него интереси — момчетата избраха физико-математически и инженерни науки и различни спортове, а момичетата се насочиха към обучение за учителки, консултантки, медицински сестри и управление на персонала. Въпреки че бяха родени, отраснали и възпитани в пълно равенство, тяхната биология ги накара да изберат професии, съзвучни с половата ориентация на мозъка им.

Изследвания на неутрално отгледани деца от тези общности показва, че прекъсването на връзката майка — дете не премахва, нито дори смекчава, половите различия или предпочитания. А по-скоро създава поколение от деца, които се чувстват пренебрегнати, изоставени и объркани, а като възрастни стават затворени, мрачни и комплексирани хора.

И НАКРАЯ…

Но въпреки тегнещите над тях основни различия между половете, брачните и безбрачните съжителства на мъжете и жените продължават да съществуват. Това до голяма степен се дължи на жените, тъй като те притежават необходимите умения да направляват връзката и семейството. Те са биологично екипирани да долавят мотивите и скрития смисъл зад думите и поведението, а следователно могат да предвиждат евентуални последици или да предприемат действия, за да предотвратяват проблеми и конфликти. Само това е достатъчно, за да можем да твърдим, че този наш свят щеше да бъде едно доста по-безопасно място за живот, ако начело на всяка нация стоеше жена. Мъжете са програмирани и екипирани за лов и убиване на прехрана, за връщане с улова вкъщи, за зяпане в огъня и оплождане — е, това е. Но и мъжете, и жените, трябва да усвоят нови начини за оцеляване в съвременния свят.

Взаимоотношенията в двойката започват меко казано да куцат, когато мъжът и жената не осъзнаят и не признаят, че двамата са биологично различни и когато всеки очаква от другия да се държи и да реагира не според собствените си, а според неговите критерии. Голяма част от стреса, от който понастоящем страдаме в нашите съжителства, произтича от фалшивото убеждение, че мъжът и жената са идентични същества, с еднакви приоритети, подтици и желания.

За първи път в човешката история, днес ние отглеждаме и възпитаваме по еднакъв начин момчетата и момичетата, като ги учим, че между тях няма никаква разлика и че всеки и във всичко е толкова способен, колкото и другият. А после, вече като възрастни, те влизат в съжителство с човек от противоположния пол и една ясна сутрин се събуждат, за да открият, че са коренно различни един от друг — във всичко. Затова и не бива да се учудваме, че брачните и безбрачните съжителства на младите хора са в такова окаяно състояние. Всяка концепция, която се гради върху презумпцията за еднаквостта на двата пола, е потенциално опасна, защото изисква едно и също поведение от мъжете и жените, независимо от различната им мозъчна ориентация.

Понякога е направо невъзможно да разберем защо й е било необходимо на природата да създава такава пълна несъвместимост между половете. Но това всъщност ни се струва непонятно просто защото нашата човешка биология е така отчайващо изостанала от обкръжението, в което живеем понастоящем.

Добрата новина е, че когато разберете откъде произтичат различията между половете, вече не само ще ви е по-лесно да ги търпите в ежедневния си живот, но постепенно и ще се научите да ги преодолявате, цените, а в края на краищата, дори да ги обичате и пазите.

Мъжете искат власт, постижения и секс. Жените искат съжителство, стабилност и любов. И да се ядосва човек на това е толкова безсмислено, колкото да ругае небето, че вали. Е, вие не поставяте под въпрос факта, че вали, нали? Въздъхвате и решавате проблема, като си вземате чадър или обличате шлифер. Но по абсолютно същия начин може да подходите и към затрудненията и конфликтите, които е възможно да назреят във взаимоотношенията с вашия партньор поради биологичните различия между двама ви — след като веднъж сте осъзнали и приели факта на тяхното съществуване, ще ви е по-лесно да ги разпознавате, предугаждате и изглаждате, когато се появят.

Ежедневно все по-усъвършенстваните апарати за сканиране ни показват „отвътре“ нови за нас вълнуващи моменти от дейността на човешкия мозък и ни обясняват много от нещата, които смятаме за подразбиращи се. Когато едно момиче с анорексия се погледне в огледалото, то се вижда дебело или затлъстяло. Тоест, вижда една изкривена действителност. През 1998 г. д-р Брайън Ласк от лондонската болница „Грейт Ормънд“ сканира мозъците на подрастващи болни от анорексия момичета и откри, че почти при всички тях има намален приток на кръв към онази част от мозъка, която контролира зрението. А това е само едно от десетките изследвания, които се провеждат понастоящем, за да открият какво именно става в мозъка, когато нещата излязат извън контрол.

Учените навсякъде по света натрупват все нови и нови, солидни и необорими доказателства, които показват, че химическите вещества в утробата предопределят структурата на човешкия мозък, който после на свой ред ни диктува какво да харесваме и предпочитаме. Но на

повечето от нас не са ни необходими апаратите, струващи милиони долари, за да знаем, че мъжете не чуват, а жените не могат да се ориентират по карта — апаратите просто обясняват това, което и така е очевидно.

В тази наша книга ви предоставихме информация, която вероятно вече ви е известна на подсъзнателно ниво, но пък може би още не сте се опитали да разберете със съзнанието си.

Удивително е, че днес, на прага на XXI век, в нашите училища все още не учим децата си да разбират взаимоотношенията между мъжа и жената. Предпочитаме да учим плъховете да тичат из лабиринти или да наблюдаваме как маймуната прави кълбо назад, за да си получи наградата банан. Но науката е мудна и тромава дисциплина, понякога са нужни години, за да могат получените от нея резултати да стигнат от лабораторията до образователната система.

И следователно единствено от теб, Читателю, зависи да се самообразоваш. Защото само тогава, въоръжен със знанието, ще можеш да се надяваш, че интимните ти връзки ще бъдат толкова щастливи и удовлетворителни, колкото всички ние, и мъжете, и жените, заслужаваме.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.